

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΗ' - ΤΕΥΧΟΣ 9 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Βασίλειος Τζέροπος, Δρ Θ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. Κάλτζιας, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀνακοινώσεων καὶ εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr • γιὰ τὸ περιοδικὸ ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	580
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Μήνυμα πρὸς τὸ ἸΓ΄ Πανελλήνιον Λειτουργικόν Συμπόσιον</i>	581
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Οἱ Ἔργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 4.10.2011	582
Οἱ Ἔργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 5.10.2011	584
Οἱ Ἔργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 6.10.2011	585
Οἱ Ἔργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 7.10.2011 καί ἡ ἐκλογή νέων Ἐπισκόπων	586
Ἀνακοινωθέν τῆς Ι.Σ.Ι. γιὰ τὴν οἰκονομικὴ κρίση	588
Βιογραφικόν Σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου	590
Βιογραφικόν Σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Διονυσίου Δ΄	591
Βιογραφικόν Σημείωμα τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Γαβριήλ	592
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Πρὸς ἀναθεώρηση καὶ ἀναδιοργάνωση ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων</i>	593
ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ	
Πρόγραμμα Ἐπίσημου Ἐπισκέψεως στὰ Γρεβενά τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου	603
<i>Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου,</i> <i>Ὁμιλία στὴν πλατεία τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αἰμιλιανοῦ</i>	604
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου,</i> <i>Προσφώνησις κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Πολυαρχιερατικὴν</i> <i>Θ. Λειτουργίαν</i>	606
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Β. Τζέρπου</i> <i>Ἡ συμβολὴ τῶν Μεγάλων Πατέρων στὴ διαμόρφωση τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας</i> <i>κατὰ τοὺς Δ΄ καὶ Ε΄ αἰῶνες - Ἡ περίπτωση τοῦ Μ. Βασιλείου</i>	608
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	627
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	640
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	646
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	656

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Ὀκτωβρίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ θά διαβάσετε τό Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου πρὸς τό ΙΓ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό Συμπόσιο, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στήν Τήνο στίς 20-22.9. 2011.

Στήν ἐνότητα ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ θά διαβάσετε τήν εἰδησεογραφία γιά τήν Τακτική Σύγκληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (Ι.Σ.Ι.) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τά βιογραφικά τῶν ἐκλεγέντων Ἐπισκόπων καί τήν εἰσήγηση τοῦ Μακαριωτάτου. Στό ἐπόμενο τεῦχος θά δημοσιεύσουμε τίς ἄλλες τρεῖς εἰσηγήσεις πού παρουσιάσθηκαν στήν Ι.Σ.Ι.

Τό ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ εἶναι ἀφιερωμένο στήν ἐπίσκεψη τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στήν Ἱερά Μητρόπολη Γρεβενῶν μέ τήν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 100 ἐτῶν ἀπό τή θυσία τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Αἰμιλιανοῦ Λαζαρίδη.

Στά ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ δημοσιεύουμε τήν ὁμιλία τοῦ Πρωτοπρ. Δημητρίου Τζέροπου, Ἀναπληρωτοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στό ΙΒ΄ Λειτουργικό Συμπόσιο, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στόν Βόλο στίς 27-29 Σεπτεμβρίου 2010.

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρώνεται μέ τά συνήθη ὑπηρεσιακά κείμενα τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρύξεων καθὼς καί μέ τίς εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθοδόξων-Διαχριστιανικῶν.

Μήνυμα πρὸς τὸ ΙΓ΄ Πανελλήνιον Λειτουργικὸν Συμπόσιον

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(Τήνος, 20.9.2011)

Μετ' ἰδιαίτερας τιμῆς καὶ αἰσθήματα χαρᾶς ἀπευθύνομαι πρὸς πάντας τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, πού συμμετέχουν εἰς τὸ ΙΓ΄ Πανελλήνιον Λειτουργικὸν Συμπόσιον μέ θέμα: «Ὁ Λειτουργικὸς Λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερα», τὸ ὁποῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διοργανοῦται τῇ φροντίδι καὶ τοῖς πρόφροσι κόποις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, Προέδρου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, καθὼς καὶ τῶν Μελῶν τῆς. Εὐχαριστῶ δὲ ἐκ μέσης καρδίας τὸν φιλοξενούντα τὸ Συμπόσιον Σεβασμιώτατον ἀδελφόν Μητροπολίτην Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεον διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου.

Ἡ θεματικὴ τοῦ Συμποσίου εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα καὶ πολύπτυχος καὶ διὰ τῶν εἰσηγήσεων τῶν δοκίμων καὶ ἐγκρίτων ἐπιστημόνων στοχεύομεν εἰς τὴν δυνατότητα τῆς ἐνδεδειχτοῦς καὶ εἰς βάθος μελέτης τοῦ ἐπιλεγέντος θέματος.

Οὐσιαστικὸν ρόλον εἰς τὴν ὅλην προβληματικὴν διαδραματίζει ἡ λειτουργικὴ ἡμῶν ἐμπειρία ὡς παρουσία, βίωσις καὶ ἀντίληψις τῶν λεγομένων καὶ τελουμένων εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀκολουθίας τὰς ἐν τῷ ναῷ τελουμένας. Γενικωτέρα παράμετρος τοῦ ὅλου θέματος εἶναι τὸ πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενον τῆς ἐρμηνείας ἢ μεταφράσεως τῆς Θεῖας Λειτουργίας ἢ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν κειμένων.

Διὰ τῆς θεωρήσεως τῶν ἀναφρομένων προβλημάτων δέον ὅπως ἀποβλέπωμεν εἰς ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποκλείουν ἀπολυτοποίησιν. Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», ζῆ ὅμως ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ γεγονός τῆς Θεῖας Λατρείας εἶναι καθ' ὅλα δυναμικὸν καὶ οὐδόλως στατικόν. Οἱ πιστοὶ δέν παρακολουθοῦν ὡς θεαταὶ καὶ ἀκροαταὶ “παράστασιν” ὀλίγον ἢ πολὺ ἐνδιαφέρουσας, ἀλλὰ μετέχουν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ἡ ὁποία εἶναι οὐσιαστικὴ καὶ ζῶσα πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελοῦσα τὴν ὑπερτάτην

ἐκφρασιν λατρείας καὶ ἐν ταυτῷ ὑπάρξεν τῆς ὡς σώματος Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὅσῳ οὐσιαστικώτερον καὶ βιωματικώτερον, τοσοῦτω κάλλιον καὶ βαθύτερον κατανοοῦμεν ταύτην. Ἐπομένως, εἰς ἀπαξάπασαν τὴν χριστιανικὴν κοινότητα, τὸν θεοῖδρον τοῦτον θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας, ὁσάκις ἱεουργεῖται τὸ μέγα τοῦτο καὶ θειότατον μυστήριον, μορφοῦται ἐν ἡμῖν ὁ Χριστός.

Ἡ ὅλη ἀναφορὰ ἡμῶν πρὸς τὸν Δημιουργόν ἐν τῇ λατρείᾳ συντελεῖται διὰ τοῦ ἀπαραιμίλλου κάλλους λεκτικῆς πλούτου, τὸν ὁποῖον οἱ Ἱεροὶ Πατέρες παρέδωκαν εἰς τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν. Εἰς τὴν Θεῖαν Λατρείαν ὁ ἐν Τριάδι Θεὸς προσφέρεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, «μονὴν παρ' αὐτῷ ποιεῖ» (Ἰω. 14, 23). Καὶ ὅλος ὁ ἄνθρωπος προσφέρεται εἰς τὸν Θεόν «ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

Ἡ Λατρεία εἶναι γεγονός βιωματικὸν καὶ συμμετοχικόν. Ἄπτεται τοῦ πυρῆνος τῆς ζωῆς τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Δέν εἶναι ἡ Ἐκκλησία θεσμός καὶ ὄργανισμός διάφορος ἡμῶν, ξένος πρὸς τὴν ἐσωτέραν ἡμῶν ὑπαρξιν, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται καὶ λειτουργεῖ, καὶ ἡμεῖς ἀπλῶς παρακολουθοῦμεν τὰς ἐργασίας του καὶ «βλέπομεν» τὴν λειτουργίαν του, ἀλλ' ἡμεῖς συνηγμένοι ἐν Χριστῷ εἴμεθα ἡ Ἐκκλησία, ὁσάκις τελοῦμεν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καὶ μετέχομεν βιωματικῶς καὶ ἀξίως αὐτῆς. Δι' αὐτὸν τὸν σύγχρονον λατρευτικὸν προβληματισμόν ἀναμένομεν μετ' ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος τοὺς λόγους πνευματικῆς οἰκοδομῆς τοῦ παρόντος Συμποσίου.

Ἀφοῦ, λοιπόν, ἐκ προοιμίου εὐχαριστήσω μετὰ πατρικῆς ἀγάπης ἅπαντας τοὺς μετέχοντας εἰς τὸ παρόν Λειτουργικὸν Συμπόσιον, εὐχομαι καλὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὰς ἐργασίας καὶ ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τὴν Χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας Μητρός μας εἰς τὴν Παναγιωφροῦρητον Ἱεράν Νῆσον, ἔνθα διεξάγονται αἱ ἐργασίαι του.

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος

Συνήλθε την Τρίτη, 4 Ὀκτωβρίου 2011, σέ πρώτη τακτική Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στήν Αἴθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Πρὸ τῆς Συνεδρίας ἐτελέσθη Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη, ἱερουργήσαντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου κ. Ἱεροθέου.

Περί τὴν 9η πρωινή, στή μεγάλη Αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐψάλη ἡ Ἀκολουθία γιά τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν, διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνοῦ, καὶ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, οἱ ὁποῖοι ἀπουσίασαν ἠτιολογημένα.

Ἀκολούθως, συνεκροτήθη ἡ Ἐπιτροπή Τύπου ἀπό τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο, Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεο καὶ Πατρῶν κ. Χρυσόστομο.

Στή συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας προσεφώνησε τὰ Μέλη Αὐτῆς.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱεραρχίας, ἀντεφώνησε ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτῶν Ἱεραρχῶν.

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνέγνωσε τὴν εἰσήγησή του μέ θέμα: «Πρὸς ἀναθεώρηση

καὶ ἀναδιοργάνωση Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων». Σέ αὐτὴν ἀνέφερε: «Σέ μία ἐποχὴ δύσκολη μέ πολλές ἰδιομορφίες, ὁ λαός μας, πέρα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι βρίσκεται στὰ ὄρια τῶν οικονομικῶν του ἀντοχῶν, φαίνεται ὅτι βρίσκεται καὶ στὰ ὄρια τῶν ψυχολογικῶν του ἀντοχῶν... Οὔτε ἀδιαφοροῦμε, οὔτε ἐφησυχάζουμε, οὔτε ἀποστασιοποιούμεθα ἀπὸ τὴν ἀγωνία πού διαπερνᾷ τὸν τόπο μας. Ὅμως ἡ τραγικότης τῶν στιγμῶν ἀπαιτεῖ νηφαλιότητα καὶ αὐτογνωσία. Ἡ ὑπέρβαση τῆς κρίσης δέν εἶναι μονοδιάστατο μέγεθος καὶ δέν ἐξαντλεῖται στό παρόν, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ τὴν δημιουργία προϋποθέσεων, ὥστε ὄχι μόνο νά ἐπιβιώσουμε τῆς κρίσεως προσωρινά, ἀλλὰ καὶ νά διασφαλίσουμε βιώσιμο μέλλον. Ἐπομένως, τὸ ζητούμενο αὐτὴ τὴν στιγμή δέν εἶναι οἱ καταγγελτικές κραυγές, πού ἀπλῶς θά ἐξυψηρετήσουν τὴν προσωρινή ψυχολογικὴ ἐκτόνωση καὶ συγχρόνως θά ἐντείνουν τὴν πόλωση καὶ τὸν διχασμό, σέ στιγμές πού ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ἐνότητα εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ προαπαιτούμενα γιά τὴν ἐθνικὴ μας ἐπιβίωση. ...Ἐμεῖς, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ταγοί, θά προβληματιστοῦμε εἰλικρινά γιά τίς στρεβλώσεις καὶ τίς ἀποκλίσεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου ἀπὸ τίς Εὐαγγελικὲς ἐπιταγές, τί συνεπάγεται αὐτό γιά τὴ ζωὴ τοῦ τόπου καὶ πῶς μπορούμε νά συμβάλουμε στή βελτίωση τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας, ὄχι μόνο στό παρόν ἀλλὰ καὶ στό μέλλον τοῦ τόπου μας. Νά ἐξετάσουμε, δηλαδή, πῶς θά διορθώσουμε μερικὰ κακῶς κείμενα ὑποδεικνύοντας ἔργα καὶ λόγῳ ὅτι χωρὶς μετάνοια, χωρὶς ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν πού ἀναλογοῦν στόν καθένα καὶ ἔμπρακτη μεταστροφή, δέ μπορούμε νά ὀμιλοῦμε γιά ἓνα καλύτερο αὐριο. ...Ἐχω ἐπίγνωση ὅτι εἶμαι καὶ ἐγὼ μέτοχος στοῦ Ἔθνους μας στίς ἀδυνα-

μίες. Ὅμως παίρνω τό θάρρος καί καταθέτω τίς σκέψεις μου σέ σᾶς, τούς ἀδελφούς μου, πρὸς συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεων, μέ τήν ἐλπίδα τῆς ἀναθεώρησης καί ἀναδιοργάνωσης μερικῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἐπέλεξα λοιπόν, νά ἐστιάσω τήν προσοχή μου σέ μερικά σημεῖα, ἐπί τῶν ὁποίων θά τοποθετηθῶ στή συνέχεια καί τά ὁποῖα εἶναι τά ἑξῆς:

- α. Ὁ ἐξοστρακισμός τῆς Χριστιανικῆς παραδόσεως καί ἡ κλήση γιά μετάνοια.
- β. Ἡ ἀναδόμηση τῆς Ἑνορίας.
- γ. Ἐκκλησιαστική Ἐκπαίδευση.
- δ. Τά οἰκονομικά τῆς Ἐκκλησίας
- ε. Σχέσεις Ἐκκλησίας καί Κράτους.
- στ. Εὐρωπαϊκή προβληματική.
- ζ. Ὁ Καταστατικός Χάρτης».

Εἰδικώτερα, ὡς πρὸς τά οἰκονομικά τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μακαριώτατος τόνισε ὅτι: «δέν θά πρέπει νά ἐπιδοθοῦμε στό ἔργο τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας μέ σκοπό νά ἐξελιχθεῖ ἡ Ἐκκλησία σέ πανίσχυρο οἰκονομικό ὄργανισμὸ. Διακαῆς πόθος μας εἶναι νά μετουσιωθεῖ ἡ ὕλη σέ πνευματικό ἔργο. Ἡ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά πάρει πνευματική ἀξία».

Ὡς πρὸς τίς Σχέσεις Ἐκκλησίας καί Κράτους ἀνέφερε ὅτι: «πρέπει νά καταστεῖ σαφές, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μέ ἐπίγνωση τῆς ἱστορικῆς εὐθύνης, δέν θά ἐπιδιώξει τέτοια ἐνέργεια, καί ἂν ἡ Πολι-

τεία τό θελήσει, πρέπει νά ἀναλογισθεῖ τό κόστος καί νά ἀναλάβει τίς εὐθύνες τῆς».

Στὴν ἀρχικὴ εἰσήγηση τοῦ Μακαριωτάτου τοποθετήθηκαν οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς Σταγῶν καί Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Νικοπόλεως καί Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου κ. Προκόπιος, Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθιμος, Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καί Μήλου κ. Δωρόθεος, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Νέας Σμύρνης κ. Συμεών, Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ, Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Καρυστίας καί Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετροπόλεως κ. Ἀθηναγόρας, Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καί Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, Μονεμβασίας καί Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καί Παροναξίας κ. Καλλίνικος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θά συνεχίσει τίς ἐργασίες Τῆς αὐριο τό πρωί, μέ τήν ὀλοκλήρωση τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Μακαριωτάτου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱεραῶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Οί ἐργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 5.10.2011

Συνήλθε τὴν Πέμπτη, 5 Ὀκτωβρίου 2011, σὲ δεύτερη τακτικὴ Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στὴν Αἴθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Μετά τὴν προσευχὴ ἀνεγνώσθη ὁ Κατάλογος τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν καὶ διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνοῦ, Ἰωαννίνων κ. Θεοκλήτου καὶ Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθονίκου, οἱ ὅποιοι ἀπουσίασαν ἠτιολογημένα.

Κατόπιν ἐπικυρώθηκαν τὰ Πρακτικά τῆς χθεσινῆς Συνεδρίας.

Συνεχίστηκε ἡ χθεσινὴ συζήτηση ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου μὲ θέμα : «Πρὸς ἀναθεώρηση καὶ ἀναδιοργάνωση Ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων» καὶ ὁμίλησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης κ. Ἰωάννης, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Θεολόγος, Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καὶ Ὠρωποῦ κ. Κύριλλος, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἐμμανουήλ, Δράμας κ. Παῦλος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων, Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἄλμωπίας κ. Ἰωήλ, Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Νέας Σμύρνης κ. Συμεῶν, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος καὶ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος.

Μετά τὶς τοποθετήσεις τῶν Σεβασμιωτάτων ἡ Ἱεραρχία κατέληξε στὰ ἑξῆς:

α. Νά ἀπευθυνθεῖ ἡ Ἱερά Σύνοδος πρὸς τὸν Λαό, μὲ κείμενο, τοῦ ὁποῖου τὴν ἐπιμέλεια καὶ τὴν σύνταξη νά ἔχουν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος καὶ Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος.

β. Νά μελετηθοῦν ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεο καὶ τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὰ Πρακτικά τῆς χθεσινῆς καὶ σημερινῆς Συνεδρίας, τὰ ὅποια ἀφοροῦν στὴν εἰσήγηση τοῦ Μακαριωτάτου, ὥστε νά ὁμαδοποιηθοῦν οἱ προτάσεις πού διετυπώθηκαν ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς κατὰ τὶς τοποθετήσεις τους καὶ νά ληφθοῦν στὴ συνέχεια σχετικὲς Ἀποφάσεις ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία.

Στὴ συνέχεια ἀνέγνωσαν τὶς εἰσηγήσεις τους οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως κ. Ἀθηναγόρας μὲ θέμα: «Προετοιμασία γιὰ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν δημιουργία μιᾶς Χριστιανικῆς οἰκογένειας», Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης κ. Ἰωάννης μὲ θέμα: «Συζυγία - Οἰκογένεια. Ὁρθόδοξα πνευματικά καὶ σύγχρονα κοινωνικά δεδομένα» καὶ Παροναξίας κ. Καλλίνικος μὲ θέμα: «Ἡ κατὰ Χριστὸν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θά συνεχίσει τὶς ἐργασίες Τῆς αὔριον τὸ πρωὶ μὲ τὴν συζήτηση ἐπὶ τῶν σημερινῶν Εἰσηγήσεων καὶ τὴν λήψη Ἀποφάσεων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Οι έργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 6.10.2011

Συνῆλθε τὴν Πέμπτη, 6 Ὀκτωβρίου 2011, σὲ τρίτη τακτικὴ Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στὴν Αἶθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ἀνεγνώσθη ὁ Κατάλογος τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν καὶ διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Ἐλασσῶνος κ. Βασιλείου, οἱ ὅποιοι ἀπουσίασαν ἠτιολογημένα.

Κατόπιν ἐπικυρώθηκαν τὰ Πρακτικά τῆς χθεσινῆς Συνεδρίας.

Στὴ συνέχεια διεξήχθη συζήτηση ἐπὶ τῶν χθεσινῶν εἰσηγήσεων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρούπολεως κ. Ἀθηναγόρα μὲ θέμα: «Προετοιμασία γιὰ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν δημιουργία μιᾶς Χριστιανικῆς οἰκογένειας», Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης κ. Ἰωάννη μὲ θέμα: «Συζυγία - Οἰκογένεια. Ὁρθόδοξα πνευματικά καὶ σύγχρονα κοινωνικά δεδομένα» καὶ Παροναξίας κ. Καλλινίκου μὲ θέμα: «Ἡ κατὰ Χριστὸν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν».

Ὁμίλησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, Κορίνθου κ. Διονύσιος, Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεῖμων, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἐμμανουήλ, Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ, Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Κοσμάς, Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἄλμωπίας κ. Ἰωήλ, Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Πα-

ντελεῖμων καὶ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καὶ Σουφλίου κ. Δαμασκηνός.

Μετὰ τὶς τοποθετήσεις τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν ἡ Ἱεραρχία ἀποφάσισε νὰ ἀναθέσει στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεο καὶ τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου νὰ μελετήσουν τὰ Πρακτικά τῆς Συνεδρίας, νὰ ὁμαδοποιήσουν τὶς προτάσεις τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ νὰ κατατεθοῦν στὴν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο, γιὰ τὴν περαιτέρω ἐπεξεργασία τους.

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρουσίασε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταγραφῆς τῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Σύρου κ. Δωρόθεο Ἐπιτροπῆς, τῶν προτάσεων τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἀπεφασίσθη, σὲ προσεχεῖς συγκλήσεις τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, νὰ γίνουν εἰσηγήσεις γιὰ τὰ ἑξῆς θέματα:

1. Ἐνορία - Κληρὸς - Ἐφημέριοι.

2. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση.

3. Κατάρτιση Ἐκκλησιαστικοῦ Κτηματολογίου, καταγραφή καὶ ἀξιοποίηση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας γιὰ τὴν δημιουργία οικονομικῆς ὑποδομῆς, πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

4. Εὐρωπαϊκὴ προβληματικὴ.

Οἱ εἰσηγήσεις τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου μὲ θέμα : «Περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 879/880 συγκληθείσης Συνόδου ὡς Ὁγδῆς Οἰκουμενικῆς» καὶ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμία μὲ θέμα: «Περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 1351 συγκληθείσης Συνόδου ὡς Ἐνάτης Οἰκουμενικῆς», ὕστερα ἀπὸ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, ἀποφασίσθη κατὰ πλειοψηφία νὰ ἀναβληθοῦν γιὰ τὴν ἐπόμενη Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θά συνεχίσει τὶς ἐργασίες Τῆς αὐριο.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Οί έργασίες τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 7.10.2011 καί ἐκλογή νέων Ἐπισκόπων

Συνῆλθε τὴν Παρασκευή, 7 Ὀκτωβρίου 2011, σέ τέταρτη τακτική Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στήν Αἴθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Μετά τὴν προσευχή ἀνεγνώσθη ὁ Κατάλογος τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν καί διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωनीας καί Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπουσίασε ἠτιολογημένα.

Στή συνέχεια ἐπικυρώθηκαν τά Πρακτικά τῆς χθεσινῆς Συνεδρίας.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη καί ἐγκρίθηκε ἀπό τὴν Ἱεραρχία κείμενο πρὸς τόν Λαό, τό ὁποῖο ἐκφράζει τίς σκέψεις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά τὴν σημερινή κατάσταση καί τό ὁποῖο θά ἀναγνωσθεῖ στοὺς Ἱερούς Ναούς.

Κατόπιν ἄρχισε ἡ ψηφοφορία περὶ τοῦ τρόπου πληρώσεως τῶν δύο κενῶν Μητροπολιτικῶν Ἐδρῶν Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν καί Ζακύνθου. Ἐπὶ ψηφισάντων 79, ἡ πρόταση δι' ἐκλογῆς ἔλαβε 76 ψήφους καί ἡ πρόταση διὰ καταστάσεως 2 ψήφους. Ἐπίσης εὐρέθη καί 1 λευκή ψήφος. Ἔτσι ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάνθη ὑπέρ τῆς πληρώσεως τῶν δύο Μητροπολιτικῶν Ἐδρῶν δι' ἐκλογῆς.

Ἀκολούθησε ἡ διαδικασία τῆς πληρώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν δι' ἐκλογῆς. Γιά τὴν κατάρτιση τοῦ τριπροσώπου ἐπὶ συνόλου 79 ψηφισάντων ἔλαβαν:

- 1) Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης ψήφους 76.
- 2) Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας ψήφους 6.
- 3) Ἀρχιμ. Ἀντώνιος Ἀβραμιώτης ψήφους 5.
Εὐρέθη καί 1 λευκή ψήφος.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας ψηφοφορίας, καί γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἀνεδείχθη Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Μᾶρκος Βασιλάκης, μέ 75 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 79 ψηφισάντων, καί εὐρέθησαν 1 λευκή ψήφος καί 3 ἄκυρες.

Στή συνέχεια ἄρχισε ἡ διαδικασία πληρώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου δι' ἐκλογῆς. Γιά τὴν κατάρτιση τοῦ τριπροσώπου ἐπὶ συνόλου 79 ψηφισάντων ἔλαβαν:

- 1) Θεοφ. Ἐπίσκοπος Φωτικῆς κ. Διονύσιος, ψήφους 58.
- 2) Ἀρχιμ. Τιμόθεος Ἄνθης ψήφους 49.
- 3) Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Κόκλας ψήφους 30.
Εὐρέθησαν 1 ἄκυρη καί 2 λευκές ψήφοι.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας ψηφοφορίας, καί γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἀνεδείχθη Μητροπολίτης Ζακύνθου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φωτικῆς κ. Διονύσιος, μέ 53 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 79 ψηφισάντων, ἐνῶ ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Τιμόθεος Ἄνθης ἔλαβε 24 ψήφους. Ἐπίσης εὐρέθησαν 2 λευκές ψήφοι.

Στή συνέχεια ἀκολούθησε ἡ ψηφοφορία γιά τὴν ἐκλογή τῶν Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Γιά τὴν πλήρωση τῆς θέσεως Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέ τόν τίτλο τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Διαυλείας, σύμφωνα μέ τοὺς Ἱερούς Κανόνες καί τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Νόμου 1951/1991, ἐπὶ συνόλου 79 ψηφισάντων ἔλαβαν:

- 1) Ἀρχιμ. κ. Γαβριήλ Παπανικολάου ψήφους 48,
- 2) Ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιος Μόσχος ψήφους 3,
- 3) Ἀρχιμ. κ. Κοσμᾶς Περχανίδης ψήφους 2,

Ευρέθησαν και 23 λευκές και 3 άκυρες ψήφοι.

Βοηθός Έπίσκοπος τής Ίερᾶς Αρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέ τόν τίτλο τής πάλαι ποτέ διαλαμπάσης Έπισκοπῆς Διαυλείας, ἐκλέγεται ὁ Ἀρχιμ. κ. Γαβριήλ Παπανικολάου.

Μετά τήν ὀλοκλήρωση τῶν Ψηφοφοριῶν, ἡ Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας συνέχισε τίς ἐργασίες τῆς, κατά τήν Ἡμερήσια Διάταξη, καί ἀσχολήθηκε μέ τόν ὀρισμό τῶν Μελῶν τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν (σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 10 τοῦ Νόμου 590/1977) καί τήν ψήφιση Κανονισμῶν καί περᾶτωσε τίς Ἐργασίες Τῆς.

Μετά τό πέρας τῆς Συνεδριάσεως, ἀκολούθησε τό Μικρό Μήνυμα τῶν δύο νεοεκλεγέντων Μητροπολιτῶν καί τοῦ νεοεκλεγέντος Βοηθοῦ Ἐπισκόπου.

Ἐπειτα καί κατά τήν κρατοῦσα Ἐκκλησιαστική Τάξη, οἱ ἐψηφισμένοι Μητροπολίτες Ζακύνθου κ. Διονύσιος καί Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν

κ. Μᾶρκος καί ὁ Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Γαβριήλ, ἔδωσαν τό Μέγα Μήνυμα ἐντός τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ίερᾶς Μονῆς Πετράκη, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου, ἐπί παρουσία πολλῶν Ίεραρχῶν, Κληρικῶν καί Λαϊκῶν Χριστιανῶν.

Οἱ χειροτονίες τῶν Ἐψηφισμένων Ἀρχιερέων ἐτελέσθησαν ὡς ἑξῆς:

Τό Σάββατο 8 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Νέου Φαλήρου, ἡ χειροτονία τοῦ Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν κ. Μάρκου.

Τήν Κυριακή 9 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἡ χειροτονία τοῦ Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Γαβριήλ.

Ἡ Ἐπιτροπή Τύπου τῆς Ίερᾶς Συνόδου τῆς Ίεραρχίας

Ἀνακοινωθέν τῆς Ι.Σ.Ι. γιά τήν οἰκονομική κρίση*

(Ἀθήναι, 7 Ὀκτωβρίου 2011)

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐρισκομένη σέ Συνεδρία κατά τήν ἐτήσια συνέλευση Αὐτῆς ἀπό 4 ἕως 7 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νά ἀπευθυνθῆ πρὸς τό Ποίμνιο Αὐτῆς, μέ ἀποκλειστικό θέμα τήν ὀξὺ-τατη οἰκονομική κρίση πού ξέσπασε στήν Πατρίδα μας, μέ ἀβάσταχτες καί δυσμενέστατες συνθήκες γιά τόν λαό καί τήν ἀξιοπρέπεία μας, ὡς Γένους, στήν κονίστρα τῶν λαῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως.

Πρὶν ἀπό ὁποιαδήποτε λεκτική διατύπωση ἐπικοινωνίας μαζί σας καί ἀναφορᾶς στό ἐπίμαχο αὐτό θέμα, θέλουμε νά σᾶς διαβεβαιώσουμε μέσα ἀπό τά βᾶθη τῆς καρδιάς μας, ὅτι ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἐπίσκοποι καί πνευματικοί Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ Πατέρες καί Ἀδελφοί σας, μετά τῶν συλλειτουργῶν καί συνεργατῶν μας Ἱερέων ἀπό ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Πατρίδος μας, προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τόν Τριαδικόν Θεόν, τήν Παναγία πανάχραντον Μητέρα τοῦ Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τούς προστάτες Ἁγίους μας, γιά νά ἐπιβλέψουν ἐπί τήν ταπείνωσή μας καί νά μᾶς ἐξαγάγουν ἀπό τήν δεινή αὐτή περιπέτεια στά δύσβατα μονοπάτια καί τά ἐλώδη θολά νερά τῆς ἀνελπίστου αὐτῆς πραγματικότητος.

Ἀδέλφια μας καί παιδιὰ μας,

τούτη τήν ὥρα τῆς σκληρῆς δοκιμασίας μας, τῶν ἀμφιβολιῶν καί τῶν ἀπογοητεύσεων, τῶν φημῶν καί τῶν εἰκασιῶν γιά τό πιθανό ζοφερό μέλλον τῆς Πατρίδος μας καί γιά τίς δυσάρεστες συνέπειες

ἀπό τήν ἀφαίρεση ἀτομικῶν δικαιωμάτων μας, σᾶς προτρέπουμε καί σᾶς παρακαλοῦμε νά ἀκούσετε οὐσιαστικές ἀλήθειες, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στήν προβληματική τῆς παρούσας ἐφιαλτικῆς ὄντως καταστάσεως, πού κατά γενική ἐκτίμηση δέν εἶναι μόνον οἰκονομική, ἀλλά καί βαθύτατα ἠθική καί πνευματική, ἀφοῦ ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας, χωρίς μετάνοια, εἶναι ἡ αἰτία παντός κακοῦ σέ κάθε ἀνθρώπινη κοινωνία καί ἐποχή.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διαχρονικά, καί ἀναλόγως πρὸς τίς ἀνάγκες κάθε ἐποχῆς, συμπαρίσταται στούς ἀδυνάτους καί στούς ἐνδεεῖς καί παρηγορεῖ τούς πονεμένους μέ ἔμπρακτες ἐνέργειες συναντιλήψεως καί ἀγάπης ἐν Χριστῷ.

Ἔτσι καί τώρα ἡ Ἐκκλησία μας συμπαρίσταται καί θά συνεχίσει νά βοηθεῖ ὅσον δύναται, μέ τά μέσα πού διαθέτει, ὅσους πλήττονται καίρια ἀπό τήν λαίλαπα τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως. Καί βεβαίως τά ἐκκλησιαστικά ἰδρύματα, τά ἐξατομικευμένα βοηθήματα, τά ἐξειδικευμένα κέντρα προνοίας καί τά συσσίτια μέ τίς χιλιάδες μερίδες φαγητοῦ στούς ἀπόρους, χωρίς φυλετικές ἢ θρησκευτικές διακρίσεις, συνεχίζονται. Ἡ Ἐκκλησία ὁμως σεβόμενη τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν προσωπικότητα τῶν ἐμπεριστάτων ἀδελφῶν μας οὐδέποτε ἐπέδιωσε τόν σχολαστικό προσδιορισμό τοῦ ὕψους καί τῆς ἔκτασης τοῦ προνοιακοῦ, κοινωνικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου Τῆς, παρά τίς κατά καιρούς προκλήσεις καί ἀμφισβητήσεις, ἀπό μέρους ἰδιωτελῶν κέντρων παραπληροφόρησης.

Δέν ἀγνοῦμε καί δέν παραβλέπουμε σέ καμμίᾳ περίπτωση τήν σκληρή πραγματικότητα γιά τούς

* Ἀνεγνώσθη στούς Ἱερούς Ναούς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τήν Κυριακή 16.10.2011.

χαμηλομισθους, τούς χαμηλοσυνταξιούχους, τούς άνεργους και τούς άπολυθέντες από τίς δουλειές τους, τούς άγανακτισμένους και τούς δοκιμαζόμενους άδελφούς μας, γι' αυτό και τούς συμπαραστεκόμεθα χωρίς καμία ιδιοτέλεια ή άλλότριες επιδιώξεις.

Φθάνουν πιά οί επιβαρύνσεις στους άδελφούς μας πού έχουν χαμηλό εισόδημα και χαμηλή σύνταξη.

Φθάνουν πιά οί φόροι και οί περικοπές τών χαμηλών εισοδημάτων.

Φθάνουν πιά οί στρατιές τών άνεργων.

Άναζητήστε τούς φοροδιαφυγάδες και έλέγξτε τό κεφάλαιο.

Σέ πολλές τοπικές κοινωνίες ή προσφορά τής Έκκλησίας στό επίπεδο τής πρόνοιας και τής κοινωνικής μέριμνας άντικαθιστά άπόλυτα και αυτό τό Κράτος, στό όποιο ό έλληνας πολίτης καταθέτει τή φορολογία του και τίς ασφαλιστικές εισφορές του.

Άν και δέν κρίνουμε σκόπιμο στήν παρούσα συγκυρία νά καταθέσουμε άπολογιστικές θέσεις γιά τή διαχρονική προσφορά πρός τό λαό και τό ποίμνιο τής Έκκλησίας, έν τούτοις τό συνεχές παραλήρημα τής άγνοιας ή τής μυθοπλασίας σχετικά μέ τόν άμύθητο πλοῦτο τής άκίνητης περιουσίας Της, «τόν όποιο πρέπει νά μοιράσει στόν λαό», μάς οδηγεί νά δηλώσουμε ότι ή Έκκλησία θά δώσει ό,τι τής απέμεινε, όμως όταν Αυτή κρίνει χρονικά και μέ τόν τρόπο πού Αυτή γνωρίζει.

Αυτό τό όποιο πρέπει νά διατηρήσουμε είναι ή ένότητα και ή όμοψυχία μας, γιατί μόνο έτσι θά μπορέσουμε νά ξεπεράσουμε τά δεινά τής κρίσης, και συγχρόνως νά αναζητήσουμε πρότυπα επιβίωσης μέσα από μία διαδικασία ανθρωπίνων σχέσεων άλληλεγγύης και άλληλοβοηθείας, ή όποια άποτελεί και τόν κατ' έξοχήν τρόπο ύπαρξης και ζωής. Συγχρόνως νά επαναπροσδιορίσουμε τόν

στόχο και τόν σκοπό τής ζωής. Νά αλλάξουμε τόν τρόπο σκέψης και συμπεριφορής και νά επανέλθουμε στίς διαχρονικές και πατρογονικές μας ρίζες από τίς όποιες θά άντλήσουμε πρότυπα ζωής και κοινωνίας.

Η υπέρβαση τών έγωισμών μας, ή άποδοχή του συνανθρώπου μας, ή προσφορά μας πρός αυτόν, ό σεβασμός μας πρός τήν ιδιοπροσωπία του, ή καταλλαγή και ή συμβίωση όλων μαζί, σηματοδοτούν τό νέο μοντέλο κοινωνίας, τό όποιο ό Χριστός ευαγγελίζεται και ή Έκκλησία προβάλλει, μέσα στή σκληρή σημερινή και άπάνθρωπη κοσμική πραγματικότητα. Άς μήν ξεχνάμε τόν άγιογραφικό λόγο «*άλλήλων τά βάρη βαστάζετε*» (Γαλ. Στ', 2).

Πρέπει νά όμολογήσουμε όλοι, ότι ένεπλάκημεν στα πλοκάμια τής σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας, ότι παραμερίσαμε τόν Θεό και τίς ευαγγελικές διδαχές Του, ότι έμπιστευθήκαμε τούς έαυτούς μας άνεπιφύλακτα σέ όλους τούς διαχειριστές τών καρπών και τών μόχθων του έλληνικού λαού, οί όποιοι, έπειδή είχαν τίς δικές τους ύστεροβουλίες, δέν άπεδείχθησαν δίκαιοι και ειλικρινείς.

Αδέλφια μας και παιδιά μας, ή Έκκλησία ως Μητέρα δέν πρόκειται ποτέ νά σάς άπογοητεύσει και νά σάς εγκαταλείψει. Άγρυπνεί. Συνεχώς θά προσφέρει και θά προσφέρεται έμπρακτα, έστω και άν τήν άμφισβητούν. Σταθείτε κοντά Της, στηριχθείτε σέ Αυτήν. Κλείστε τά αυτιά σας στίς σειρήνες τών σκοπιμοτήτων και άκούστε τό μήνυμα τής έλπίδας και τής προσδοκίας πού σάς άπευθύνει γιά ένα καλύτερο αύριο, περισσότερο ανθρωπινό και κοινωνικό.

Τό λοιπόν άδελφοί, «*Χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλείσθε, ειρηνεύετε, τό αυτό φρονείτε και ό Θεός τής άγάπης και τής ειρήνης έσται μεθ ύμωv. Άμήν*».

Έκ τής Ίεράς Συνόδου τής Ίεραρχίας

Βιογραφικόν Σημείωμα
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν
κ. Μάρκου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκος Βασιλάκης ἐγεννήθη εἰς Χίον τό 1965. Διάκονος ἐχειροτονήθη τό 1994 καί Πρεσβύτερος τό 2000. Διηκόνησε ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν, Γραμματεὺς καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ Φιλολόγος εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν. Εἶναι Πτυχιούχος τοῦ Τμήματος Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου. Εἶναι ὑποψήφιος Διδάκτωρ τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν.

Βιογραφικόν Σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Διονυσίου Δ΄

Ὁ νέος Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Διονύσιος Δ΄ (κατά κόσμον Δημήτριος Σιφναῖος) γεννήθηκε στήν Ἀθήνα τό 1954, γιός τοῦ Γεωργίου, καταγομένου ἀπό τήν Πάρο, καί τῆς Ἰωάννας, θυγατέρας τοῦ ἀειμνήστου Ζακυνθινοῦ ἱερέα Διονυσίου Καμβάση. Σημειωτέον ὅτι ἡ γιαγιά του, Πρεσβυτέρα Ἀγγελική, ἦταν ἀνιψιά τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Ζακύνθου Διονυσίου Γ΄ τοῦ Πλαῖσα.

Ὁ κ. Διονύσιος, μετά τά ἐγκύκλια γράμματα, φοίτησε στήν Ριζάρειο Ἐκκλησιαστική Σχολή (ἀπόφοιτος 1976), στήν Πατμιάδα Σχολή, στήν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστική Σχολή Ἀθηνῶν καί στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστη-

μίου Θεσσαλονίκης, ἀπ' ὅπου ἔλαβε τό πτυχίο του τό 1983.

Μοναχός ἐκάρῃ στίς 14 Αὐγούστου 1977, στήν Μονή Πεντέλης, ἀπό τόν τότε Ἡγούμενό της Ἐπίσκοπο Δωδώνης κ. Χρυσόστομο Συνετό, ἀπό τόν ὁποῖο χειροτονήθηκε ἀφ' ἑνός μέν Διάκονος τήν ἐπομένη (Δεκαπενταύγουστο 1977), ἀφ' ἑτέρου δέ Πρεσβύτερος στίς 17 Δεκεμβρίου 1983, λαμβάνοντας συνάμα τό ὄφικιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Ὡς Διάκονος ὑπηρέτησε στόν Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων καί ἀργότερα ὡς Ἱεροκήρυκας, κατ' ἀρχήν στήν Μητρόπολη Λαγκαδά (1.5.1983-30.7.1984) καί ἀκολούθως στήν Μητρόπολη Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ, ὅπου, παράλληλα μέ τά ἱεροκληρικτικά καθήκοντά του, ἐπιδόθηκε μέ ὑποδειγματική προσήλωση στούς ἰδιαίτερα εὐαίσθητους τομεῖς τῆς Ἐξομολόγησης, τῆς Νεότητος, τῆς ἀντιμετώπισης τῶν Αἱρέσεων καί ὅπου τόν ἔταξαν οἱ κατά καιρούς προϊστάμενοί του.

Μέ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου ἐξελέγη βοηθός Ἐπίσκοπος, μέ τόν τίτλο τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Φωτικῆς, στίς 10 Μαΐου 2010 καί χειροτονήθηκε, ἐντολή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀπό τόν Γέροντά του Σεβ. Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Χρυσόστομο στόν Μητροπολιτικό Ναό Ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς, στίς 13 Μαΐου 2010.

Μητροπολίτης Ζακύνθου ἐξελέγη ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος στίς 7 Ὀκτωβρίου 2011, σέ διαδοχή τοῦ παραιτηθέντος Μητροπολίτου κ. Χρυσόστομου.

Βιογραφικόν Σημείωμα τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Γαβριήλ

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Γαβριήλ Παπανικολάου (κατά κόσμον Γεώργιος) τοῦ Παναγιώτου, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τό 1976.

Ἐσπούδασεν εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν λαβών πτυχίον τό ἔτος 1999. Τό 2001 ἔγινε κάτοχος τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Διπλώματος Εἰδίκευσης Certificat de Specialisation en Theologie Orthodoxe ἐκ τοῦ Université De Fribourg Fakulté de Theologie Friburg - Suisse. (ἀναγνωρισθέν ὑπό τοῦ Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 9-175/4.12.2002 πράξεως). Τυγχάνει, ἐπίσης, ὑποψήφιος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί Γενεύης, καί εἶναι κάτοχος διδακτορικοῦ διπλώματος εἰς τάς Πολιτικές Ἐπιστήμας τοῦ Κέντρου Διεθνούς Ἐμπορίου (WTC).

Ἐχειροτονήθη Διάκονος τήν 18.2.1996 ὑπό τοῦ τότε Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ καί Πρεσβύτερος τήν 30.5.2002 ὑπό τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χριστοδούλου. Ἀπό 30.5.2002 ἕως σήμερον ὑπηρετεῖ ὡς Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Μαρίνης Θησείου.

Ἀπό 1.7.2004 ἕως 31.12.2008 ὑπηρετήσεν ὡς Συνεργάτης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἐξεπροσώπησεν αὐτήν τήν 19-20.11.2009 εἰς τήν Συνάντησιν τοῦ Γραφείου τῆς Ὁμάδος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κόμματος (PPE) μέ θέμα: «Μία ταυτότης τῶν Ἀξιῶν διά τήν Εὐρώπην», τήν 4-6.5.2010 εἰς τήν Συνεδρίαν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Γενεύῃ καί τήν 6-9.6.2010 εἰς τήν Διάσκεψιν τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας (Bishops Stream) ἐν Λονδίῳ.

Τό ἔτος 2004 διετέλεσε συνεργάτης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τό γραφεῖον τοῦ ἐπιτρόπου ἐπί Κοινωνικῶν Θεμάτων, καί συμμετείχε τῆς ἐπισημοῦ Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόσον εἰς τήν Θ' Γενικήν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.), ὅσον καί εἰς τήν Γ' Διεθνή Διάσκεψιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν εἰς Βραζιλίαν (2006) καί Γαλλίαν (2008) ἀντιστοίχως. Ἐπίσης ἔχει ἐκπροσωπήσει τήν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς πλείστα διαχριστιανικά συνέδρια εἰς τό ἐξωτερικόν. Τό ἔτος 2007 συμμετείχε εἰς τήν ἐπίσημον Ἀντιπροσωπείαν τοῦ Π.Σ.Ε. κατά τήν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αὐτοῦ εἰς τήν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας.

Ἀπό τοῦ ἔτους 2006 ὑπηρετεῖ ὡς ἐκπαιδευτικός εἰς τό Κολλέγιον Ἀθηνῶν.

Ἀπό 15.1.2009 ἕως σήμερον ὑπηρετεῖ ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀπό 20.1.2009 διατελεῖ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀπό 25.1.2010 ἀναπληρωτής εἰς τό Διοικητικόν Συμβούλιον τοῦ Βαφειαδακίου Ἰδρύματος καί ἀπό 10.12.2009 εἶναι Μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ καί Ἐρευνητικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Ἰδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως» (Ι.Π.Ε.).

Στίς 7.10.2011 ὠρίσθη Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρός αναθεώρηση και αναδιοργάνωση ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(Εἰσήγηση ἐνώπιον τῆς τακτικῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 4 Ὀκτωβρίου 2011)

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐχαριστῶ τοὺς ἀδελφούς συνοδικούς Ἀρχιερεῖς πού ἀπεδέχθησαν κατὰ τὴν συνεδριαν τῆς 15ης Ἰουνίου τοῦ τρέχοντος ἔτους τὴν πρότασή μου νὰ ἐκθέσω, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἐνώπιόν σας κατὰ τὴν σημερινή τακτικὴ συνεδρία τῆς Ἱεραρχίας μας τίς προσωπικὲς μου σκέψεις γύρω ἀπὸ τὸ θέμα: «Πρὸς Ἀναθεώρηση καὶ Ἀναδιοργάνωση ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων».

Θεωρῶ σκόπιμο νὰ ξεκινήσω τὴν εἰσήγησή μου ἀκολουθώντας τὴν προτρεπτικὴ ρῆση τοῦ ἀρχαίου φιλοσόφου Ἀντισθένη: «*Ἀρχὴ σοφίας ὀνομάτων ἐπίσκεψις*».

Ἡ πρόθεσις «πρὸς» ὅταν συντάσσεται μὲ αιτιατικὴ σημαίνει κίνηση, ξεκίνημα. Οἱ λέξεις «ἀναθεωρῶ» καὶ «ἀναθεώρηση» σημαίνουν ἐπανεξετάζω, ἐπανεξέταση καὶ οἱ λέξεις «ἀναδιοργάνω» καὶ «ἀναδιοργάνωση», μὲ δομικὴ προέκταση τῶν ἐννοιῶν τους, σημαίνουν «ξανακτίζω», «ξαναφτιάξιμο». Τέλος ἡ ἔλλειψη τοῦ ἄρθρου «τῶν», σημαίνει ὅτι ἡ ἀναφορά γίνεται σὲ μερικὰ συγκεκριμένα καὶ ὄχι σὲ γενικὰ ἐκκλησιαστικά θέματα.

Θά ἤθελα ἐξ ἀρχῆς νὰ ὑπογραμμίσω, ὅτι ἡ τοποθέτησή μου ἀναφέρεται σὲ ταπεινὲς προσωπικὲς μου ἀπόψεις γιὰ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας σχετικὰ μὲ ζητήματα πού καλοῦν γιὰ μίαν κίνηση, γιὰ ἓνα ξεκίνημα, γιὰ μίαν ἐπανεξέταση καὶ ἀναδιοργάνωση συγκεκριμένων θεμάτων τῆς ποιμαντικῆς μας διακονίας. Σὲ μίαν ἐποχὴ δύσκολη μὲ πολλές ιδιομορφίες, ὁ λαὸς μας, πέρα ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι βρίσκεται στὰ ὅρια τῶν οικονομικῶν του ἀντοχῶν, φαίνεται ὅτι βρίσκεται καὶ στὰ ὅρια τῶν ψυχολογικῶν ἀντοχῶν του. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι πού δὲν αἰσθάνονται νὰ θίγονται σὲ καθοριστικὸ βαθμὸ ἀπὸ τὴν οικονομικὴ ὑφεση, βιώνουν μίαν ψυχολογικὴ ὑφεση χωρὶς προηγούμενο σὲ ὅλη τὴν μεταπολεμικὴ περίοδο μέχρι σήμερα.

Ἐν ὀλίγοις, ἐπιθυμῶ νὰ καταθέσω ἓνα πρακτικῆς χρησιμότητος κείμενο χωρὶς νὰ ἀνοιχθῶ σὲ βαθυστόχαστες ἀναλύσεις, ἂν καὶ αἰσθάνομαι ὑποχρεωμένος νὰ προσθέσω στὸ σημεῖο αὐτὸ κάποιες γενικότερες σκέψεις, καθὼς ἡ κρίση τοῦ παγκόσμιου συστήματος φαίνεται νὰ βαθαίνει ὄλο καὶ περισσότερο καὶ δὲν πιστεύω, ὅτι κάποια κοινωνικοπολιτικὴ ἀνάλυση εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς βγάλει μονομερῶς ἀπὸ αὐτὴν τὴν κρίση¹.

Κάποιοι ἴσως ἀναρωτηθοῦν, ἢ καὶ μᾶς κατακρίνουν, γιατί ἀσχολούμεθα μὲ θέματα πού μοιάζουν σὰν ἐσωτερικοὶ προβληματισμοὶ σὲ περίοδο πού ἡ χώρα ταλαιπωρεῖται ἀπὸ μίαν τόσο μεγάλην κοινωνικὴ καὶ κυρίως οικονομικὴ κρίση.

Οὔτε ἀδιαφοροῦμε, οὔτε ἐφησυχάζουμε, οὔτε ἀποστασιοποιούμεθα ἀπὸ τὴν ἀγωνία πού διαπερνᾷ τὸν τόπο μας. Ὅμως ἡ τραγικότης τῶν στιγμῶν ἀπαιτεῖ νηφαλιότητα καὶ αὐτογνωσία. Ἡ ὑπέρβαση τῆς κρίσης δὲν εἶναι μονοδιάστατο μέγεθος καὶ δὲν ἐξαντλεῖται στὸ παρὸν ἀλλὰ ἀπαιτεῖ τὴν δημιουργία προϋποθέσεων, ὥστε ὄχι μόνον νὰ ἐπιβιώσουμε τῆς κρίσεως προσωρινὰ ἀλλὰ καὶ νὰ διασφαλίσουμε βιώσιμο μέλλον. Ἐπομένως, τὸ ζητούμενο αὐτῆ τῆ στιγμῆ δὲν εἶναι οἱ καταγγελτικὲς κραυγές, πού ἀπλῶς θὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν προσωρινὴν ψυχολογικὴ ἐκτόνωση καὶ συγχρόνως θὰ ἐντείνουν τὴν πόλωση καὶ τὸν διχασμὸ, σὲ στιγμὲς πού ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ἐνότητα εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ προαπαιτούμενα γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας ἐπιβίωση.

Ἡ νόσος πού ἀπειλεῖ τὴν ἐθνικὴ μας ὑπόσταση χρειάζεται νηφάλια διάγνωση τῶν αἰτιῶν πού τὴ δημιούργησαν. Ἀπαιτεῖται σωστή, ἀποτελεσματικὴ καὶ μὲ κοινωνικὴ εὐαισθησία καὶ αἴσθημα δικαίου θεραπεία τῶν νοσηρῶν φαινομένων ἀλλὰ καὶ ἐνίσχυση τῆς φυσικῆς κατάστασης καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀντισωμάτων γιὰ νὰ μὴν

είναι προσωρινά τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας, πού ἤδη εἶναι ἐπώδυνη καὶ καθόλου ἀναίμακτη.

Ἡ ἀπάντηση, ἐπομένως, σχετικὰ μὲ τὸ ἐπίκαιρο ἢ μὴ τῶν θεμάτων πού μᾶς ἀπασχολοῦν εἶναι ἀπλή: Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀσκεῖ πολιτική, εἶναι ὅμως ὑπεύθυνη γιὰ τὸ ἦθος τῶν πολιτῶν, τούς ὁποίους ὀφείλει νὰ ἐμπνέει, καὶ ὅταν εἶναι μέλη τῆς νὰ καθοδηγεῖ, ὥστε οἱ νοσηροὶ παράγοντες πού σχετίζονται μὲ τὴν δημιουργία τῆς κρίσης νὰ ἀποφεύγονται καὶ ἡ κρίση νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ ἦθος φιλάδελφο καὶ φιλάνθρωπο, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ προϋποθέσεις ὥστε νὰ μὴν εἶναι προσωρινές οἱ θεραπευτικὲς συνέπειες ὄσων μέτρων μὲ πολὺ πόνο καὶ θυσίες ὑφίσταται ὁ λαὸς μας.

Ὅσοι δὲν στέκονται στὴν ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων καὶ διαβάζουν στό βάθος καὶ στό νόημα τῶν διατυπώσεων εὐκολα θά διακρίνουν ὅτι πίσω ἀπό τόν τίτλο «ἀναθεώρηση καὶ ἀναδιοργάνωση ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων» κρύβεται βαθιά ἀγωνία καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐπιβίωση τοῦ Ἔθνους μας, μὲ τὴν ἐπίγνωση καὶ τὴ βεβαιότητα ὅτι χωρὶς μετάνοια, δηλαδή χωρὶς νὰ ἀλλάξουμε μυαλά καὶ τρόπο ζωῆς, κοπιᾶζουμε εἰς μάτην.

Ἡ κεντρικὴ ἰδέα, λοιπόν, τῆς παρουσίας συζητήσεως εἶναι νὰ ἀναρωτηθοῦμε σχετικὰ μὲ τὸ πῶς ἐμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ταγοὶ θά προβληματιστοῦμε εἰλικρινῶς γιὰ τίς στρεβλώσεις καὶ τίς ἀποκλίσεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου ἀπὸ τίς Εὐαγγελικὲς ἐπιταγές, τί συνεπάγεται αὐτὸ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ τόπου καὶ πῶς μποροῦμε νὰ συμβάλουμε στὴ βελτίωση τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας ὅχι μόνο στό παρόν ἀλλὰ καὶ στό μέλλον τοῦ τόπου μας. Νὰ ἐξετάσουμε, δηλαδή, πῶς θά διορθώσουμε μερικὰ κακῶς κείμενα, ὑποδεικνύοντας ἔργω καὶ λόγῳ ὅτι χωρὶς μετάνοια, χωρὶς ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν πού ἀναλογοῦν στόν καθένα καὶ ἔμπρακτη μεταστροφή, δὲν μποροῦμε νὰ μιᾶμε γιὰ ἓνα καλύτερο αὔριο κοιτάζοντας τὰ παιδιά μας στά μάτια μὲ τὸ θάρρος ἐκείνου πού ξέρει ὅτι δὲν εἶναι ψεύτης ἢ ὑποκριτής.

Καθημερινὰ βλέπουμε νὰ ἀπλώνεται σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση ἡ λεγόμενη παγκοσμιοποίηση, ἡ ὁποία, σημειωτέον, καμία σχέση δὲν ἔχει οὔτε μὲ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ παγκοσμιοτητα, οὔτε μὲ τὴν χριστιανικὴ οἰκουμενικότητα. Γιὰ τὸν Σωκράτη σημασία εἶχε πρὸς τὰ πού εἶναι στραμμένη ἡ ψυχὴ καί,

δεδομένου, ὅτι κατ' αὐτόν ἡ ψυχὴ ἦταν ἄυλη, ὀφείλε νὰ στραφεῖ πρὸς τὰ αἰώνια καὶ ἄυλα, πρὸς τὴ φωτισμένη πραγματικότητα τῆς ζωῆς καὶ ἔτσι νὰ πορευτεῖ ὄλο ψηλότερα. Μὲ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Λόγου τὰ πράγματα ξεκαθάρισαν, ἀφοῦ ἔχουμε τὴν Ἀλήθεια προσωποποιημένη καὶ σαρκωμένη, ὅποτε ὁ ἄνθρωπος, τώρα ὀλόκληρος καὶ ὄχι μόνον ἡ ψυχὴ του, καλεῖται νὰ στραφεῖ πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Λόγου καὶ νὰ πορευτεῖ ἀνάλογα². Αὐτὸς ὁ Λόγος μᾶς κάλεσε, μᾶς καλεῖ καὶ θά μᾶς καλεῖ νὰ τὸν ἀκολουθήσουμε. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος γράφει: «Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι» (Μάρκ. 8,34). Καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος σημειώνει: «Περιπατῶν δὲ παρά τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ» (Ματθ. 4, 18-22).

Μέσα στίς μυριάδες τῶν ἀνθρώπων πού τὸν ἀκολούθησαν στό διάβα τοῦ χρόνου ἓνας εἶμαι καὶ ἐγώ. Ἡ πρόσκλησή Του μὲ σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας μου, ἡ ἐκτίμηση στὴν ἐπιλογή καὶ τὴν εὐθύνη μου μὲ γοήτευσαν. Παρὰ τὴν προσπάθειά μου ὅμως δὲν κατάφερα πάντοτε νὰ ἀρνηθῶ τὸν ἑαυτό μου. Ὁ ἐγωισμὸς, ἡ φιλαντία, ἡ ἐγωπάθεια καὶ ὁ ἀτομοκεντρισμὸς στάθηκαν καὶ στέκονται πολλές φορές ἀντίβαρο στό ἄθλημα τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ μου. Ὅχι μόνο δὲν καταφέρνω νὰ σηκώσω τὸν σταυρὸ τοῦ χρέους μου ἀλλὰ γογγύζω. Ὅμως δὲν ἐγκαταλείπω. Μένω στὴν αὐλή Του προχωρώντας σημειωτὸν καὶ προσπαθώντας νὰ μὴ μὲ νικήσει ἡ τραγικότητα τοῦ μηδενὸς καὶ τῆς μοναξιάς.

Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού ἀκολούθησα; Ἡ σκέψη μου στρέφεται νοερά στὴν ὁμορφὴ καὶ συγκλονιστικὴ συζήτηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τούς μαθη-

τές Του, όπως διασώζεται στο Ευαγγελικό κείμενο: «τίνα μέ λέγουσιν οί άνθρωποι εἶναι τόν υἱόν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δέ εἶπον· οἱ μέν Ἰωάννην τόν βαπτιστήν, ἄλλοι δέ Ἡλίαν, ἕτεροι δέ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δέ τίνα μέ λέγεται εἶναι; Ἀποκριθεῖς δέ Σίμων Πέτρος εἶπε· σύ εἶ ὁ Χριστός ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16, 13-16).

Πολλοί μίλησαν στό παρελθόν, μιλοῦν σήμερα καί θά μιλοῦν καί αὔριο γιά τόν Χριστό περιλίπτονας ἀπό σύγχυση σέ σύγχυση. Μερικοί τόν χαρακτηρίζουν ὡς μεγάλο διδάσκαλο, ἐκείνον πού ἔκοψε τήν ἱστορία στά δύο. Ὁμως αὐτός ὁ διανοητικά κατασκευασμένος Χριστός δέν σώζει. Ἐγώ πιστεύω καί ὑπηρετῶ τόν Χριστό πού ὁμολόγησε ὁ Πέτρος: «Σύ εἶ ὁ Χριστός ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». (Ματθ. 16, 16).

Τό μόνο γιά τό ὁποῖο ἀνησυχῶ εἶναι ἄν θά κατορθώσω Αὐτός νά εἶναι ἡ ἀνάστασή μου καί ὄχι ἡ πώση μου κατά τήν προφητεία τοῦ Συμεῶν: «Ἴδού οὗτος κεῖται εἰς πᾶσιν καί ἀνάστασιν πολλῶν» (Λουκ. 2, 34).

Ὅσοι διακονοῦμε τήν Ἐκκλησία καλούμεθα σέ συμπόρευση μαζί του στήν δύσκολη πορεία τοῦ Γολγοθᾶ, σέ μία διηνεκῆ προσπάθεια νά ζοῦμε μέ τή βεβαιότητα τῆς ἀναμονῆς τοῦ πάθους καί τοῦ μαρτυρίου. Διότι στήν πορεία πρός τό Γολγοθᾶ ὁ Χριστός ὁμιλεῖ γιά ὅσα πρόκειται νά συμβοῦν· τό πάθος καί τό μαρτύριο. Καί τότε δύο μαθητές, τά παιδιά τοῦ Ζεβεδαίου, ὁ Ἰάκωβος καί ὁ Ἰωάννης βοηθούμενοι μάλιστα καί ἀπό τήν μητέρα τους τί ἀπαίτησαν; «Κύριε τώρα πού τελειώνει τό πάθος σου καί στεριώνει τή βασιλεία σου βάλε μας ἕνα ἐκ δεξιῶν καί ἕνα ἐξ ἀριστερῶν σου γιά νά ζήσουμε τή δόξα σου» («Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετά τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καί αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δέ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· Εἶπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καί εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». (Ματθ. 20, 20-21).

Συζήτηση μέ τραγικότητα πού γίνεται ἀφορμή νά διατρανωθεῖ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ: «Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν» (Ματθ. 20, 26). Κάτι καινούριο ἔρχεται σ' αὐτόν τόν κόσμο. Διαιρεῖται πιά νοητά ὁ ἀνθρώπινος ἀγώνας καί συγχρόνως ἡ ἀνθρώπινη πορεία. «Ὁ δέ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς εἶπεν· Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν

ἔθνων κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καί ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· ὡσερ ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι καί δοῦναι τήν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν». (Ματθ. 20, 25-28).

Ἐχω ἐπίγνωση ὅτι εἶμαι καί ἐγώ μέτοχος στοῦ ἔθνους μας τίς ἀδυναμίες. Ὁμως παίρνω τό θάρρος καί καταθέτω τίς σκέψεις μου σέ σᾶς, τούς ἀδελφούς μου, πρός συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεων, μέ τήν ἐλπίδα τῆς ἀναθεώρησης καί ἀναδιοργάνωσης μερικῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἡ ἀγάπη μου καί τό ἐνδιαφέρον μου γι' αὐτό πού ὑπηρετοῦμε ὅλοι μαζί, τό θυσιαστήριο τοῦ Κυρίου καί τή δημιουργημένη κοινωνική κατάσταση, μέ κάνουν νά διατυπώσω τήν ἀγωνία μου γιά ὅσα μέ περισσότερους ἀπό σᾶς κατά καιρούς, εἴτε ἐν συνόδῳ εἴτε κατ' ἰδίαν, ἔχουμε συζητήσει.

Ἐπέλεξα, λοιπόν νά ἐσιτιάσω τήν προσοχή μου σέ μερικά σημεῖα, ἐπί τῶν ὁποίων θά τοποθετηθῶ στή συνέχεια, καί τά ὁποῖα εἶναι τά ἑξῆς:

- α. Ὁ ἐξοστρακισμός τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως καί ἡ κλήση γιά μετάνοια
- β. Ἡ ἀναδόμηση τῆς Ἐνορίας
- γ. Ἡ Ἐκκλησιαστική Ἐκπαίδευση
- δ. Τά οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας
- ε. Σχέσεις Ἐκκλησίας καί Κράτους
- στ. Εὐρωπαϊκή προβληματική
- ζ. Ὁ Καταστατικός Χάρτης

A. Ὁ ἐξοστρακισμός τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως καί ἡ κλήση γιά μετάνοια

Πιστεύω ὅτι ὁ ἐξοστρακισμός πού ὑφίσταται καί στόν τόπο μας ἡ χριστιανική παράδοση, ἡ ἀπομάκρυνσή μας ἀπ' αὐτήν (καί μάλιστα ὑπό τήν καθοδήγηση ὑψηλῶν παραγόντων) καί ἡ ἀποξένωση τῶν Νεοελλήνων ἀπό τίς χριστιανικές καί πολιτισμικές μας ρίζες ἔφεραν καί φέρνουν πλῆθος στρεβλώσεων σέ ὅλα τά ἐπίπεδα ζωῆς.

Ὅσο ἀποθρησκεύεται ὁ κόσμος τόσο ὁ ἀνθρώπος κατεβαίνει χαμηλότερα στήν ἄβυσσο τῆς ἀδυναμίας νά συναντηθεῖ μέ τόν ἄλλον, τόν πλησίον, καί νά ἀποτελέσουν κοινωνία προσώπων.

Σήμερα γίνεται πολύς λόγος γιά τήν πνευματική κρίση τῆς πατρίδος μας καί τίς ἄλλες κρίσεις πού

φυσικό είναι να τήν ακολουθοῦν. Εἶναι χειροπιαστά πλέον ἢ φυσική ὑποδούλωση, ἢ μοναξιά, τό ψεῦδος, ἢ ὑποκρισία, ἢ σκληροκαρδία, ἢ ἀναλγησία, ἢ ἀναισθησία πού γεννᾶ στίς μεγαλουπόλεις ὁ ἀτομικισμός, ἢ γοητεία τοῦ μηδενός καί τῆς ἀνυπαρξίας, ἢ κάθε λογῆς εἰδωλολατρία καί φυσικά ἢ αὐτοειδωλοποίηση, ὁ ξεριζωμός καί ἡ μετάβαση ἀπό ἓνα τόπο σέ ἄλλο, ἢ ἀνεργία, ἢ φτώχεια, ἢ ἀνασφάλεια καί ὁ τρομός³.

Ἀκούγεται πανταχόθεν δειλά ἀλλά ὄλο καί ἐντονότερα, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἀλλάξουμε τρόπο ζωῆς, νά ξαναβροῦμε τίς ἀρχές καί τίς ἀξίες πού ξεχάσαμε. Στήν «κουλτουριάρικα» διατυπωμένη αὐτή πρόταση μοιάζει νά συνηγεῖ ἀρμονικά ἡ φωνή τοῦ βοῶντος μέσα στήν ἔρημο Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ: «*Μετανοεῖτε!*» Μετάνοια μᾶς χρειάζεται, δηλαδή ἀλλαγὴ τοῦ νοῦ, πού συνεπάγεται ἀλλαγὴ πορείας ζωῆς. Ὅχι ὅμως τυχαῖα, ἀλλά μέ ἀναφορὰ στόν Διδάσκαλο τῆς οὐσιαστικῆς Μετάνοιας καί τῆς Συγγνώμης. Τότε θά γίνουν πάλι ὁρατές καί θά ἐπανεέλθουν στή θέση πού τούς πρέπει οἱ Ἀξίες καί οἱ Ἀρχές.

Αὐτή εἶναι, λοιπόν, ἡ πρώτη μου πρόταση γιά ἀναθεώρηση ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἡ ἔμπρακτη μετάνοιά μας. Ὅφειλουμε νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι ὅσον ἀφορᾷ στήν ἀνθρώπινη πλευρά τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλαδή ἐμᾶς τούς ἴδιους, ὅτι πολλές φορές ἀστοχήσαμε καί ἀστοχοῦμε. Ἐπομένως πρῶτοι ἐμεῖς πρέπει νά πρωταγωνιστήσουμε στό ἄθλημα τῆς Μετάνοιας γιά νά γίνουμε παράδειγμα στούς ἄρχοντες καί τόν λαό μας.

Εἶναι καιρός νά συνετιστοῦμε, ἀποφεύγοντας τίς προκλήσεις, θέτοντας ἔλεγχο στίς πομπώδεις ἐκδηλώσεις καί τίς βυζαντινίζουσες φιέστες, στούς τίτλους καί τίς διακρίσεις πού ξενίζουν τόν σύγχρονο ἄνθρωπο. Λιγότερο Βυζάντιο καί περισσότερη Ἔρημος εἶναι αὐτό πού ἀναπαύει σήμερα τούς πιστούς μας.

Στήν περίοδο τῆς διχαστικῆς πολυγλωσσίας ὀφείλουμε νά μείνουμε πιστοί στή γλῶσσα τῆς εὐαγγελικῆς. Στήν ἐποχὴ τῆς φαινομενικῆς πραγματικότητας καί τῆς ἠθοποιίας χρειάζεται νά σπάσουμε μέ τρόπο σαφῆ τό κάτοπτρο τῆς ὑποκρισίας.

Καί βέβαια ὑπάρχουν πράγματα πού δέν μποροῦν νά ἀλλάξουν. Τί δέν μπορεῖ νά ἀλλάξει, νά ἀναθεωρηθεῖ, νά ἀναδομηθεῖ; Ἡ πίστη μας. Ἡ Διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως μᾶς παραδό-

θηκε γνήσια ἀπό τούς Ἁγίους καί τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας χωρίς προσθήκη ἢ ἀφαίρεση οὔτε ἑνός «γιώτα».

Ἔχουμε καθῆκον ὅμως νά ἀναθεωρήσουμε τούς τρόπους πού προσεγγίζουμε αὐτήν τήν Ἀλήθεια, ἀξιοποιώντας τίς νέες μεθόδους καί τήν ἐξελισσόμενη τεχνολογία. Ἰδιαίτερα στήν ἐποχὴ μας ἡ πληροφορικὴ μέ τήν γενικότερη ἔννοια, μολοντί σέ ἀπρόσεχτα χέρια συσσωρεύει δεινά, ἀξιοποιούμενη γιά τὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά γίνεῖ ἐργαλεῖο καί σύμμαχος.

Σέ μία ἐποχὴ ἐπανευαγγελισμοῦ, ἰδίως στόν χώρο τῆς νεότητος, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά ἀσχοληθεῖ μέ αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἐκμετάλλευση τῆς τεχνολογίας γιά τήν κατήχηση.

Β. Ἡ ἀναδόμηση τῆς Ἐνορίας

Ἡ Ἐνορία ἀποτελεῖ θεανθρώπινο ὄργανισμό μέ πνευματικὴ καί δομικὴ διάσταση. Ἐξετάζοντάς την ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πλευρά, δηλαδή ὡς θεσμικό ὄργανισμό, καταλήγουμε στό συμπέρασμα, ὅτι χρειάζεται καλὴ καί σωστὴ διοίκηση γιά νά ἐπιτύχει τόν σκοπὸ τῆς⁴. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος σημειώνει μέ διαυγῆ καθαρότητα: «καθάπερ λιμένας ἐν πελάγει, οὕτω τὰς ἐκκλησίας ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπηξεν ὁ Θεός, ἵνα ἀπὸ τῆς ζάλης τῶν βιοτικῶν θορύβων ἐνταῦθα καταφεύγοντες, γαλήνης μεγίστης ἀπολαύωμεν. Οὐδέ γάρ κυμάτων ἔστιν ἐνταῦθα δεῖσαι τρικυμίας, οὐ λησῶν ἐπιδρομάς, οὐ κακούργων ἔφοδον, οὐ πνευμάτων βίας, οὐ θηρίων ἐπιβουλὰς· λιμὴν γάρ ἐστιν ἀπάντων τούτων ἀπηλλαγμένος, λιμὴν ἐστὶ ψυχῶν πνευματικός. Καὶ τῶν λεγομένων μάρτυρες ὑμεῖς. Εἰ γάρ τις ὑμῶν τό συνειδὸς ἀναπτύξειε νῦν, πολλὴν ἔνδον εὐρήσει τὴν ἡσυχίαν· οὐ θυμὸς γάρ ἐνοχλεῖ, οὐκ ἐπιθυμία φλέγει, οὐ βασκανία τήκει, οὐκ ἀπόνοια φυσᾷ, οὐ κενοδοξίας ἔρωσ διαφθείρει, ἀλλὰ πάντα ταῦτα κατέσταλται τὰ θηρία...» (Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, M.G. 49, 363).

Εἶναι προφανές ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά ὑποβαθμιζεῖται ἢ νά παραβλέπεται ἡ πνευματικὴ διάσταση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς. Ἡ Ἐνορία, αὐτό τό κύτταρο τῆς Ἐκκλησίας, λειτουργεῖ ὄντως ὡς χώρος, ὅπου «ἀσκοῦμε τό ὀρθόδοξο ἦθος ἢ τελοῦμε τὴν μετάνοιά μας»⁵.

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς κοινωνικό ὄν, ἔχει ἔμφυτη τὴν ἀνάγκη νά ἀνήκει σέ κάποιο σύνολο. Αὐτὴ ἡ ἀνά-

γκη καλύπτεται πλήρως από την Ἐκκλησία, ὅταν αὐτή λειτουργεῖ σωστά. Καί ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ σωστά, ἂν λειτουργεῖ σωστά ἡ Ἐνορία. Καί ἡ Ἐνορία λειτουργεῖ σωστά ὅταν λειτουργεῖ ἡ Ἐκκλησία. Ὅταν ἡ Ἐνορία δέν λειτουργεῖ ὅπως πρέπει καί δέν καλύπτει τίς πνευματικές καί κοινωνικές ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων, εἶναι φυσικό ἐπακόλουθο αὐτοῖ νά ἀναζητήσουν ἄλλα ὑποκατάστατα ἱκανοποίησης τῶν ἀναγκῶν τους σέ ἄλλες ποικίλες δραστηριότητες. Γεννᾶται, λοιπόν, τό ἐρώτημα ἂν ἡ σημερινή Ἐνορία ὑλοποιεῖ τό γνήσιο ἐκκλησιολογικό καί σωτηριολογικό ὄραμα πού καλεῖται νά πραγματοποιήσῃ. Καί διερωτᾶται εὐλογα κάποιος ἐάν ἡ Ἐνορία σήμερα ὄντως παρέχει στόν σύγχρονο ἄνθρωπο ἐκεῖνα πού αὐτός ζητάει, ἐάν τοῦ καλύπτει τίς πνευματικές του ἀναζητήσεις. Ἐάν τοῦ προσφέρει τήν αἴσθηση τῆς κοινότητος, πού τόσο ἔχει ἀνάγκη, ἐάν τόν ἀπεγλωβίζει καί τόν ἀπελευθερώνει ἀπό τόν «παλαιό» ἄνθρωπο, τόν ὑπόδουλο στά πάθη καί στήν ἁμαρτία.

Αἰσθάνεται, ἄραγε, ὁ σημερινός ἄνθρωπος ζωντανή τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ μέσα του; Συμμετέχει συνειδητά στή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας; Θεωρεῖ τήν Ἐνορία ὡς καταφύγιό του; Ἐπικρατεῖ ἀγάπη, κατανόηση, συμπαράσταση, πραγματικό ἐνδιαφέρον μεταξύ τῶν ἐνοριτῶν; Ἐντέλει ἡ Ἐνορία, ὡς ἐκκλησιαστική μονάδα, μετουσιώνει καί ἀφομοιώνει τόν κόσμο ἢ ἀφομοιώνεται ἀπό αὐτόν;

Ἡ Ἐνορία ὡς εὐχαριστιακή «ἐπί τό αὐτό» σύναξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, περνᾷ σήμερα κρίση. Ἡ κρίσις συνίσταται πρῶτιστα, στήν ἀδυναμία τῆς σύγχρονης Ἐνορίας (ἐκτός εὐλογημένων φωτεινῶν ἐξαιρέσεων) νά λειτουργεῖ ὡς κοινωνία καί ἔνωσης προσώπων ἐν Χριστῷ, ὡς ἔνωσις Κυριακοῦ σώματος, ὡς εὐχαριστιακή σύναξις πού μεταμορφώνεται καί μεταμορφώνει τόν κόσμο, ὡς οἰκογένεια Θεοῦ, στήν ὁποία ὁ χωρισμένος ἀπό τόν Θεό ἄνθρωπος ἀποκαθίσταται καί ἐπαναπατριζέται.

Ἡ Ἐνορία, βεβαίως, λειτουργεῖ καί συμπεριφέρεται σάν ἕνας ἀνθρώπινος ὀργανισμός, χωρίς αὐτό νά σημαίνει καί νά ὑποδηλώνει τήν παραθεώρηση τῆς πνευματικῆς τῆς ὑπόστασης. Ἡ Ἐνορία, παρόλο πού ὡς ἐκκλησιαστικός θεσμός διέπεται ἀπό σχετική νομοθεσία γιά νά ἔχει τή δυνατότητα ἀποτελεσματικῆς λειτουργίας μέσα στό εὐρύ-

τερο κοινωνικό πλαίσιο, δέν εἶναι ἕνα ἀπλό νομικό κατασκευάσμα. Γιατί, οὐσιαστικά, ὁ θεολογικός σκοπός τῆς Ἐνορίας εἶναι νά ἐμπνεύσει στόν πιστό τό ἀληθινό πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας καί νά γίνῃ αὐτός ἐκούσια οὐσιαστικό μέλος τῆς Ἐκκλησίας μέ ἀπώτερο σκοπό τήν ἔνωσή του μέ τό Θεό.

Ἐξετάζοντας λοιπόν τήν Ἐνορία ἀπό τήν ἀνθρώπινη πλευρά της, διαπιστώνουμε ὅτι γιά νά λειτουργήσῃ αὐτή σωστά καί ἀποτελεσματικά εἶναι ἀπαραίτητο καί ἐπιβεβλημένο νά κινεῖται μέσα σέ ἕνα πλαίσιο, τό ὁποῖο νά διέπεται ἀπό νόμους καί κανόνες, ἀπό δικαιώματα καί ὑποχρεώσεις, νά λαμβάνει ἀποφάσεις, νά προγραμματίζει, νά ὀργανώνει, νά διευθύνει, νά ἀσκεῖ ἔλεγχο.

Δέν πρέπει νά διαφεύγει τῆς προσοχῆς μας, ἐπίσης, ἡ ποικιλομορφία τῆς ἐνοριακῆς πραγματικότητος. Ὑπάρχουν Ἐνορίες ἐγκαταλελειμμένων περιοχῶν, μικρῶν χωριῶν, κωμοπόλεων καί μεγαλουπόλεων. Ἡ πολύχρονη διακονία μου μοῦ ἔδωσε τήν δυνατότητα τῆς ἐμπειρίας ὄλων αὐτῶν τῶν περιπτώσεων. Τά πράγματα καί οἱ οικονομικές συγκυρίες μᾶς ὑποχρεώνουν νά κάνουμε κάτι πού ἀμελήσαμε μέχρι σήμερα. Νά ἀποκτήσουμε, δηλαδή, σαφῆ εἰκόνα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐνοριῶν μας. Νά γνωρίζουμε, ἐπίσης, τόν ἀκριβῆ ἀριθμό τῶν ἐνεργείων κληρικῶν μας καί τίς ὑποχρεώσεις καί τά διακονήματά τους.

Ἦδη συνεστήθη στήν Ἱερά Σύνοδο Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία θά ἐτοιμάσει πλήρη ἀπεικόνιση τῶν ἐνοριῶν καί τῶν ἐφημεριῶν. Χρέος μας εἶναι νά ἀσχοληθοῦμε μέ τό θέμα αὐτό καί νά σκεφτοῦμε πῶς θά διαχειριστοῦμε προβλήματα καί ἀνισότητες, ὅπως ἡ ὑπαρξη πτωχῶν καί πλουσίων Ἐνοριῶν, ἀλλά καί πτωχῶν καί πλουσίων ἱερέων.

Δέν γνωρίζω τί γίνεται μέ τίς ἐνορίες τῶν μεγαλουπόλεων ἀνά τήν ἐπικράτεια. Ἡ πόλις ὁμως τῶν Ἀθηνῶν δυστυχῶς δέν εἶναι δυνατόν πιά νά διαποιμανθεῖ σύμφωνα μέ τίς ἐπιταγές τοῦ Ἐναγγελίου. Χρειάζεται, ἐπομένως μία τολμηρή ἀναδιαρθρωτική παρέμβαση μέσα στό πλαίσιο πάντοτε τῆς παράδοσης καί τῶν ἱερῶν Κανόνων.

Ψυχή τῆς Ἐνορίας εἶναι ὁ ἱερέας, ὁ ὁποῖος πολύ ἐπιτυχημένα καλεῖται πατέρας. Ἀναμφισβήτητα ὑπάρχουν ἱερεῖς ἀξιόλογοι, ὁ καθένας μέ τά δικά του χαρίσματα καί τόν ἀγώνα του. Ὑπάρχουν ὁμως καί ἄλλοι πολλοί πού χρειάζονται κατάρτιση, βοήθεια στή διακονία τους καί συμπαράσταση

στά προβλήματα τους. Άλλα υπάρχουν και οι ιερείς της «τηλεποιμαντορίας», οι «λειτουργοί» της Κυριακής.

Είναι γνωστό ότι σε κάθε Μητρόπολη ή Μητροπολίτης κάνει ό,τι μπορεί για την κατά τον καλύτερο τρόπο ύποστήριξη και αξιοποίηση των κληρικών του (συναντήσεις, συνάξεις, συνέδρια κ.λπ.), ασχολείται με όλα τα αναφερόμενα προβλήματα και είναι εύλογη η επικοινωνία και ο προσωπικός σύνδεσμος επισκόπου και ιερέως, ως πατέρα με το παιδί του.

Η επίγνωση και η προσπάθεια ανταπόκρισής μας στις σύγχρονες απαιτήσεις για μία δυναμική «ποιμαντική των ποιμένων» στην Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών οδήγησε στη σύσταση του «Ίδρύματος Ποιμαντικής Έπιμορφώσεως», τό οποίο κατά τον χρόνο αυτό θα λειτουργήσει με καινούρια έπιμορφωτικά προγράμματα. Ήδη τό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για όλόκληρο τό τρέχον ακαδημαϊκό - εκκλησιαστικό έτος έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο για όσους ενδιαφέρονται. Στόχος του «Ίδρύματος» είναι, επίσης, να αποκτήσει τίς προϋποθέσεις για να ένταχθεί στα προγράμματα της «Διά βίου έπιμόρφωσης» πράγμα πού θα μπορούσαν να ακολουθήσουν και άλλες Μητροπόλεις μόνες ή σε συνεργασία με άλλες.

Σέ αυτό τό σημείο, και επειδή γίνονται και πάλι συζητήσεις για τή μισθοδοσία του κλήρου, ανοίγω μία παρένθεση, για να υπενθυμίσω τή συμβατική ύποχρέωση της Πολιτείας πού ξεκινά από τήν Δ' Έθνική Συνέλευση του Άργους και νομοθετείται με τά υπ' άρθ. 25 Σεπτεμβρίου /7 Οκτωβρίου 1833, 13 Οκτωβρίου 1834, 13 Ιουνίου 1838 και 29 Άπριλίου 1843 Διατάγματα του βασιλέως Όθωνος.

Γ. Έκκλησιαστική Έκπαίδευση.

Μία πτυχή των εκκλησιαστικών πραγμάτων πού σχετίζεται άμεσα με τά προηγούμενα είναι τό θέμα της Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως, τό οποίο ξεκίνησε στραβά από τήν ανασύσταση του Έλληνικού Κράτους και συνέχισε να λειτουργεί έτσι μέσα στο πλαίσιο του καθεστώτος της νόμω κρατούσης Πολιτείας. Όποσδήποτε αυτό είναι ένας συμβατικός όρος μεταξύ Έκκλησίας και Πολιτείας, της τελευταίας ύποχρεωμένης να καλύπτει τίς απαιτούμενες οικονομικές δαπάνες.

Σήμερα, όμως, κάτω από τίς καινούριες συνθήκες, τό όλο θέμα πρέπει να επανεκτιμηθεί. Θά ήταν άραγε λογικό ή Έκκλησία να εκπαιδεύει τούς σπουδαστές της Σχολής Εὐελπίδων, των Ναυτικών Δοκίμων ή της Άστυνομίας; Τότε, όμως, πώς ή εκπαίδευση των στελεχών της Έκκλησίας ανάθεται στην ευθύνη άλλωτρων χώρων και μάλιστα στην εποχή μας;

Χρειάζεται και εδώ ρεαλιστική σκέψη. Άπαιτούνται κινήσεις με σύνεση και μέθοδο. Και πριν από ό,τι άλλο πρέπει ή Ίεραρχία να σκεφτεί και να αποφασίσει πώς θέλει τόν ιερέα στην Έλλάδα του 2025 ή του 2030; Η άπάντηση στο έρώτημα αυτό θα δώσει και τόν γνώμονα της πορείας μας.

Στήν παρούσα στιγμή, έχει νόημα ή εφαρμογή μίας «έμβολωματικής» λύσης, δηλαδή ή συνέχιση της λειτουργίας των σχολείων σε όλη τήν Έλλάδα με τούς λίγους μαθητές και τίς πολλές δαπάνες. Έν τῷ μεταξύ πρέπει να οργανώνεται πρὸς εφαρμογή ή άλλη, ή οὐσιαστική λύση. Δέν χρειάζεται άπλως σχολείο, αλλά σχολεία με προοπτική. Όχι όμως σχεδιασμένα στο γόνατο, αλλά με μελέτη και πρόβλεψη για τήν αντιμετώπιση των ποιμαντικών θεμάτων πού μᾶς φέρνουν τά χρόνια πού έρχονται.

Άγαπητός αδελφός Άρχιερέυς παραπονέθηκε γιατί ενώ αυτός ήταν άρμόδιος για τήν Παιδεία κατά κάποιον τρόπον παραγκωνίστηκε, άφου επιτροπές άλλες αναμείχθηκαν σε θέματα σχετικά. Έχει δίκιο. Πρέπει, όμως, να κατανοήσετε ότι τά θέματα της Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως, και ιδιαίτερα αυτά των Άνωτάτων Άκαδημιών, χρειάστηκαν και χρειάζονται πολύ χρόνο και συσκέψεις επί συσκέψεων και ή παρουσία περισσότερων συνδικών αδελφών ήταν και είναι άπαραίτητη.

Ός πρὸς αυτήν τήν πλευρά, θά παρακαλέσω τόν Σεβασμιώτατο Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμητου κ. Δανήλ και όσους συμμετείχαν σε αυτές τίς συζητήσεις να ενημερώσουν, αν χρειαστεί, τό Σώμα της Ίεραρχίας.

Δ. Τά οικονομικά της Έκκλησίας

Ένα άλλο ζήτημα φλέγον, επίκαιρο και σημαντικό άφορᾶ στα οικονομικά της Έκκλησίας.

Δέν θά ασχοληθῶ με τίς επιθέσεις, τίς συκοφαντίες εκείνων πού ύποστηρίζουν ότι ή Έκκλησία κρύβει με σκληροκαρδία τούς θησαυρούς της στα σεντούκια, διότι τά ίδια τά γεγονότα θά πείσουν

τούς καλοπροαίρετους για την αλήθεια. «Όσο για τούς κακοπροαίρετους ισχύει τό εὐαγγελικόν «εἰ Μωυσῆς καί τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται». (Λουκ. 16, 31).

Σχετικά μέ τή διαχείριση τῶν οικονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας μποροῦμε νά διακρίνουμε πέντε περιόδους:

1. Περίοδος τοῦ Ἀγῶνος τῆς Παλιγγενεσίας καί τῆς προσφορᾶς πρὸς τόν λαό κατά τό πνεῦμα τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἄργους.

2. Περίοδος τῶν γενικῶν Ἀπαλλοτριώσεων (1930) καί τῆς Συμβάσεως Ἐκκλησίας καί Πολιτείας (1952).

3. Περίοδος τῆς ἐκποίησης ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας γιά τήν συντήρηση καί κάλυψη δαπανῶν λειτουργίας ὡς καί ἀξιοποίησης ἀκινήτων κυρίως εἰς διαμερίσματα καί μετοχές.

4. Σημερινή κατάσταση

5. Τό αὐριο

Γιά τήν οικονομία τοῦ χρόνου δέν θά ἀναφερθῶ στίς τρεῖς πρώτες περιόδους.

Ἡ διεθνῆς οικονομική ὕφεση καί ἡ οικονομική κρίση τῆς πατρίδος μας ἀσφαλῶς ἔχει ἐπιπτώσεις καί στόν οικονομικό τομέα τῆς Ἐκκλησίας γενικότερα καί ἰδιαίτερα του Κεντρικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας (ΕΚΥΟ).

Ἦδη στήν παρελθοῦσα Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο ἀνακοίνωσα, καί ἔγινε ἀποδεκτό, ὅτι τά οικονομικά στοιχεῖα τοῦ Κεντρικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας (ΕΚΥΟ) δέν θά εἶναι ἐπτασφράγιστο μυστικό καί ὅτι ὄχι μόνο τά μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου, ἀλλά καί ἐκεῖνα τῆς Ἱεραρχίας, θά ἔχουν πλήρη εἰκόνα τῶν οικονομικῶν, ὅπως καί κάθε ἀρμόδια δημόσια ὑπηρεσία.

Ἡ κίνηση τοῦ Γενικοῦ Οἰκονομικοῦ ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας (ΕΚΥΟ) τοῦ ἔτους 2010 ἔχει ὡς ἑξῆς:

Εἰσπράξεις 2010: Ἐνοίκια 9.177.841,21, Τόκοι Καταθέσεων-Διαθεσίμων 714.521,53, Ἀδειες Ναοδομίας 11.870,00, Ἔνσημα Γάμου 53.368,45, Μερίσματα Μετοχῶν Τραπεζῆς Ἑλλάδος: 35.328,96, Διάφορα (Ἐπιστροφή ἀχρεωστήτως καταβληθέντων, κατάπτωση ἐγγυήσεων, τεύχη δημοπράτησης κ.λπ. 46.046,75, Σύνολον: 10.038.976,90

Πληρωμές 2010: Πάγια (σκεῦη, ἐπιπλα, Η/Υ, λοιπός ἐξοπλισμός) 46.828,37, Ἐπισκευές Ἀκινή-

των 310.721,01, Δόσεις Δανείων 3.476. 511,87, Προμήθεια Λογισμικῶν Προγραμμάτων Η/Υ 105.046,50, Ἀμοιβές Προσωπικοῦ 3.580. 440,66, Ἀμοιβές συνεργατῶν ἔργου 818.800,10, Παροχές πρὸς κοινωφ. Ὄργανισμούς ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.λπ.). 808.281,23, Φόροι-Τέλη 1.184.769,28, Χρηματικές Διεκολύνσεις πρὸς Ἐκκλησιαστικές Α.Ε. 320.666,84, Ἐπιχορηγήσεις (Ἐκκλ. Ὄργανισμῶν Ἱ. Μητροπόλεων, Ἱ. Μονῶν) 4.700. 018,74, Ὑποτροφίες 546.210,00, Διάφορα (κοινόχρηστα, δικαστικά ἔξοδα, λοιπές δαπάνες) 161.573,54, Ὀδοιπορικά 95.497,87, Ἐξοδα Προβολῆς (Συνέδρια Φιλοξενίες, Δῶρα) 194.228,37, Συνδρομές, Γραφική Ὑλη, Δημοσιεύσεις 152.892,89, Καύσιμα, Ὑλικά Καθαριότητας, Εἶδη Διατροφῆς 93.591,31, Σύνολον 16.596.078,58.

Σημείωσις: Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καί οἱ Ἱερές Μητροπόλεις τῆς χώρας διέθεσαν τό ἔτος 2010 σέ Ἱδρύματα καί εὐπαθεῖς ομάδες: 96.234. 510,47 εὐρώ.

Ἡ Ἐκκλησία ποτέ δέν ἔθεσε καί δέν θέτει στή ζωὴ τῆς ὡς πρῶτο θέμα τά οικονομικά τῆς, γιατί ὁ Θεῖος Αὐτῆς Ἰδρυτῆς ὑπεσχέθη ὅτι «ἀν οἱ ἀποτελοῦντες αὐτήν, καί δὴ ἡ ἡγεσία τῆς, ἐμφοροῦνται εἰς πάσας τὰς ἐνεργείας των καί ἐκδηλώσεις των διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τά οικονομικά μέσα προστεθήσεται αὐτοῖς».

Κανεὶς δέν θέλει ἡ Ἐκκλησία νά μὴν εἶναι καθαρῶς πνευματικό καθίδρυμα. Ὅμως εἶναι ἀναγκαῖο νά δώσουμε σέ Αὐτήν τά ὑλικά μέσα γιά νά πραγματοποιήσῃ τόν πνευματικό καί σωτήριο γιά τόν ἄνθρωπο προορισμό τῆς. Γιά τοῦτο καί ἐμεῖς δέν πρέπει νά ἐπιδοθοῦμε στό ἔργο τῆς ἀξιοποίησης τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας μέ σκοπὸ νά ἐξελιχθεῖ ἡ Ἐκκλησία σέ πανίσχυρο οικονομικό ὄργανισμὸ. Διακαῆς πόθος μας εἶναι νά μετουσιωθεῖ ἡ ὕλη σέ πνευματικό ἔργο. Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά πάρει πνευματικὴ ἀξία.

Ὑπὸ τόν θόρυβο γιά τήν δῆθεν ἀμύθητη παρουσία τῆς Ἐκκλησίας θεώρησα χρήσιμη μία συνάντηση μέ τόν ἀρμόδιο ὑπουργὸ καί τοῦ ἐξήγησα ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ παρουσία δέν εἶναι ἕνας ἐνιαῖος κορβανάς, ὅπως συνήθως θεωρεῖται, ἀλλὰ περιουσίες περισσότερων ἀπὸ δέκα χιλιάδες νομικῶν προσώπων, ὅπως Μητροπόλεις, Μοναστήρια, Ναοί, Ἱδρύματα κ.ἄ. πού λειτουργοῦν ὡς Ν.Π.Δ.Δ., μέ τά συμβούλιά τους καί καταβάλλουν

όλους τους φόρους πού επιβάλλει τό Κράτος, παρά τά ὅσα μερικοί κακοπροαίρετα ὑποστηρίζουν.

Ἀκόμη τοῦ εἶπα ὅτι γιά τόν θόρυβο ἀφορμή δίνει καί ἡ καθυστέρηση τοῦ περίφημου Ἐθνικοῦ Κτηματολογίου. Τοῦ πρότεινα νά συνταχθεῖ τό Ἐκκλησιαστικό Κτηματολόγιο καί μάλιστα κατά τόν ἐξῆς τρόπο: νά γίνει τό κτηματολόγιο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί πάνω στή βάση αὐτή, χωρίς ἐπιπλέον ἐξοδα, νά συνδεθεῖ τό κτηματολόγιο κάθε Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τό πρόγραμμα αὐτό μπορεῖ νά συμπεριληφθεῖ στίς δαπάνες τοῦ ΕΣΠΑ.

Μέ τόν τρόπο αὐτό κάθε νομικό πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας θά ἔχει σαφῆ εἰκόνα τῆς περιουσίας του καί τήν ὑπευθυνότητα γιά τήν διαχείρισή της.

Θά ἐπαναλάβω πάλι αὐτά πού εἶπα πρό δύο ἐτῶν σ' αὐτήν τήν αἴθουσα. Σκοπός τῆς διαχείρισης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας εἶναι ἡ κάλυψη τῶν λειτουργικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά καί τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ μας καί μάλιστα ἐκείνων πού συνιστοῦν τίς πιό εὐπαθεῖς τάξεις δημιουργώντας καί ἐνισχύοντας ἕνα εὐρύ δίκτυο προνοιακῶν ἔργων.

Ε. Σχέσεις Ἐκκλησίας καί Κράτους

Μία ἄλλη πτυχὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου πού πρέπει νά μᾶς προβληματίσει ἀφορᾷ στίς σχέσεις Κράτους καί Ἐκκλησίας. Ὁ Καποδίστριας, -θά τό ἐπαναλάβω καί πάλι-, ὅταν ὄρισε τά Ὑπουργεῖα, θεώρησε ὅτι τό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί τῆς Δημόσιας Ἐκπαίδευσης πρέπει νά ἀγκαλιάζει ἐνιαῖα τούς δύο αὐτούς σημαντικούς φορεῖς. Ὁ ἴδιος συμφωνεῖ χαρακτηριστικά: «*κατεστήσαμεν τήν ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καί τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεῖαν, θεωροῦντες τάς δύο ταύτας ὑπηρεσίας ἀχωρίστους, ὡς μίαν ἐχούσας ἀρχήν, τόν Πατέρα τῶν φώτων καί πρός ἕνα συντρεχούσας σκοπόν, τήν ἠθικὴν τῶν πολιτῶν διαμόρφωσιν, ἣτις εἶναι ἡ βάση τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἐπανορθώσεως*» (Ἰωάννης Καποδίστριας)⁷.

Πολλοί ἀπό μᾶς θά ἐνθυμούμεθα ὅτι παλαιότερα στήν Κοινότητα ἢ στόν Δῆμο ὑπῆρχαν στό ἴδιο περιβάλλον ἡ Ἐκκλησία, τό Σχολεῖο καί ὁ Δῆμος. Τοῦτο φαίνεται ὀλοκάθαρα, γιά παράδειγμα, στήν πόλη τῆς Ἀρναίας. Στήν ἐποχὴ μᾶς ἄλλαξαν τά πράγματα. Ὅχι μόνον δέν ὑπάρχει διάθεση γιά γειτνίαση ἀλλά μᾶλλον τό ἄκρως ἀντίθετο ἰσχύει.

Ὅμως καί ὁ ἐκκλησιαστικός μας χώρος πρέπει νά ἀντικρίσει ψύχραιμα τήν πραγματικότητα. Ἡ παλαιά τοπική κοινότητα δέν ἔχει τά αὐτά ὄρια μέ τήν σημερινή ἐνορία καί ἡ σημερινή κοινότητα δέν συμπίπτει μέ τά ὄρια τῆς σημερινῆς Ἐκκλησίας.

Ὑπό τό κράτος αὐτῆς τῆς πραγματικότητος ἀκούγονται ἀπόψεις περί χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας. Βεβαίως λησιμονεῖται πολλές φορές, ὅτι τοῦτο τό γένος ἔζησε, συντηρήθηκε καί ἀπελευθερώθηκε χάρις σ' αὐτή του τήν παράδοση, χάρις σέ αὐτό τό σύνδεσμο.

Πρέπει νά καταστῆ σαφές ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μέ ἐπίγνωση τῆς ιστορικῆς εὐθύνης, δέν θά ἐπιδιώξει τέτοια ἐνέργεια καί ἂν ἡ Πολιτεία τό θελήσει πρέπει νά ἀναλογιστεῖ τό κόστος καί νά ἀναλάβει τίς εὐθύνες της.

Ἄλλοι κάνουν λόγο γιά διακριτούς ρόλους, καί εἰσηγοῦνται ὁ κάθε φορέας νά φροντίζει τά τοῦ οἴκου του. Καί τοῦτο εἶναι ἀσαφές. Τί σημαίνει οἶκος; Ποιές εἶναι οἱ ρίζες του καί τά κλαδιά του; Ἄραγε ὁ «οἶκος» μας μέ τήν ἔννοια αὐτή εἶναι ἐγκλωβισμένος ἢ ἀποκλεισμένος; Δέν ἔχει λόγο γιά τή διαμόρφωση τοῦ χαρακτήρα τοῦ ἕλληνα πολίτη, γιά τή θρησκευτική ἢ τή γενικότερη ἀγωγή τῶν παιδιῶν μας, γιά τήν παράδοσή μας, τή γλῶσσα μας, τήν ἱστορία μας καί τόσα ἄλλα οὐσιώδη του βίου μας;

Ἡ σύγχρονη πραγματικότητα ἐπιτάσσει νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό στερεότυπες, ιδεολογικά φορτισμένες καί ἄνευ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου πολιτικές διατυπώσεις καί νά ἀναζητήσουμε τρόπους συνεργασίας, βασισμένους σέ εἰδικές σχέσεις. Μέ αὐτό τό σκεπτικό, πρὶν ἀπό μερικά χρόνια μία πολυμελής ἐπιτροπὴ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας ἀσχολήθηκε πολύ καιρὸ μέ τή διαμόρφωση μίας πρότασης, ἡ ὁποία ὅμως δέν προωθήθηκε γιά λόγους πρακτικούς ἀλλά καί λόγω νομικῶν δυσκολιῶν.

Στὴ χώρα μας ὑπάρχουν δύο εἰδῶν νομικά πρόσωπα. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου καί Νομικά Πρόσωπα Ἰδιωτικοῦ Δικαίου. Ἡ ἐν λόγω νέα πρόταση ἦταν νά δημιουργηθεῖ καί ἕνα τρίτο Νομικὸ Πρόσωπο (*sui generis*) μέ καθορισμένο πλαίσιο.

Ἡ πληθώρα τῶν σημερινῶν προβλημάτων καί ἡ πρόθεση διαφόρων παραγόντων νά τά ἐκμεταλλευτοῦν ὀδήγησαν στή δημιουργία, μέ Πρωθυπουργικὴ ἀπόφαση δημοσιευμένη στό ΦΕΚ, μιᾶς

μεικτής Έπιτροπής με θεσμικά πρόσωπα της Έκκλησίας και της Πολιτείας, για την αντιμετώπιση παρουσιαζομένων αιχμών και προβλημάτων στις σχέσεις Έκκλησίας και Πολιτείας. Στίς συνεδρίες αυτής της Έπιτροπής μπορούν να κληθούν και άλλα πρόσωπα που μπορούν να ενισχύσουν τον προβληματισμό και τίς πιθανές λύσεις με τίς γνώσεις τους ή την άρμοδιότητά τους στα συζητούμενα θέματα.

Αυτή η προσπάθεια, κατά την άποψή μου, πρέπει να ενισχυθεί και να συνεχίσει τό έργο της. Έξ άλλου ανάμεσά μας υπάρχουν άδελφοί που θά μπορούσαν να πούν περισσότερα επί του θέματος.

ΣΤ. Ευρωπαϊκή Προβληματική.

Ένα άκόμη θέμα, τό όποιο είναι δυνατόν να συμβάλλει καθοριστικά στην άποσυμφόρηση της σημερινής κοινωνικής άναταραχής, είναι αυτό της ευρωπαϊκής προοπτικής της πατρίδος μας. Πολλή μελάνη έχει χυθεί για να σκιαγραφηθεί ή πολιτική διάσταση της Ευρώπης, οί κοινές άξιες και οί χριστιανικές ρίζες της. Ό έλληνοχριστιανικός πολιτισμός, τό ρωμαϊκό δίκαιο και ή άρχαία φιλοσοφική σκέψη άποτελούν τούς τρεις πυλώνες, την άρραγή βάση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος τών όραματιστών της ένωμένης Ευρώπης, δηλαδή τών «πατέρων» της, όπως ό Shuman, ό Adenauer, ό De Gaulle και άλλοι. Η οικονομική ένωση άποτελεί σήμερα μία πραγματικότητα. Τί γίνεται όμως με την πολιτική ένωση, την ευρωπαϊκή συνοχή, την ολοκλήρωση του όράματος για μία κοινωνία ειρήνης, εϋμερείας και ανάπτυξης;

Άς μή λησμονήσουμε επίσης, τό νέο ευρωπαϊκό Σύνταγμα, όπου στο γνωστό άρθρο 16, δίνει τή δυνατότητα διαλόγου. Άναγνωρίζει τόν ρόλο και τή συμβολή τών Έκκλησιών στην πορεία της γηραιάς ήπειρου και στή διαμόρφωση της σημερινής μορφής της.

Θεωρούμε λοιπόν ιδιαίτερος σημαντικό να παρέμβουμε ως Έκκλησία προς αυτήν την κατεύθυνση. Προτείνω την άποστολή έπιστολών της ιεραρχίας προς τά ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Έπιτροπή, Συμβούλιο της Ευρώπης) με σκοπό να τονιστούν ή άνάγκη άλληλεγγύης, ή μή έγκατάλειψη του ευρωπαϊκού όράματος και έπιτακτική πλέον άνάγκη ή μετατροπή της οικονομικής ένωσης σε άμιγώς

πολιτική. Δέν μπορεί τό ανθρώπινο πρόσωπο να άποτελεί αναλώσιμο αντικείμενο. Έπιμένω ότι ή κρίση αυτή μπορεί να άποτελέσει την άπαρχή για μία καλύτερη και πιο ανθρώπινη Ευρώπη που δέν θά άσχολείται μόνο με νούμερα και όμολογα αλλά θά σέβεται τίς ανθρώπινες άξιες με γνώμονα τούς τρεις παραπάνω θεμελιώδεις πυλώνες.

Ζ. Καταστατικός Χάρτης

Ό προβληματισμός σχετικά με την άναθεώρηση και άναδιοργάνωση εκκλησιαστικών πραγμάτων δέν θά μπορούσε να παραβλέψει τό ζήτημα του Καταστατικού Χάρτη.

Ό Καταστατικός μας Χάρτης είναι από τούς καλύτερους που υπάρχουν και ύπήρξαν ποτέ. Η παρέλευση όμως σαράντα και πλέον χρόνων από της δημοσιεύσεώς του και ή άδράνεία μας να άξιοποιήσουμε πολλές από τίς προβλέψεις του άπαιτούν να άσχοληθούμε και με θέματα που έν τω μεταξύ έχουν προκύψει, όπως είναι τά περι Έκκλησιαστικής Δικαιοσύνης και άλλα. Όμως επί του παρόντος δέν είναι σκόπιμο να έπιμείνω σε περισσότερες λεπτομέρειες.

Όλοκληρώνοντας, θά ήθελα να σάς ευχαριστήσω, διότι κατά την συνεργασία μας, είτε στο πλαίσιο της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, είτε της Συνόδου της Ιεραρχίας, είτε στίς προσωπικές μας έπικοινωνίες, μου δίνετε τή δυνατότητα και τό κουράγιο να σκέπτομαι, ότι μπορούμε να προχωρήσουμε τό έργο της Διακονίας που μās έμπιστεύθηκε ό Ίδρυτής του Άμπελώνος που ύπηρετούμε.

Βεβαίως, θά υπάρχουν και κάποιοι άδελφοί που θά ήθελαν να αντιμετωπιστούν μερικά θέματα με διαφορετικό τρόπο. Σέβομαι τίς άπόψεις τους. Πολλές φορές είναι ωφέλιμες και βοηθητικές. Και αυτοί είναι άγαπητοί άδελφοί, και δέν αισθάνομαι κάτι να μās χωρίζει, διότι πιστεύω ότι δέν ενεργούν έγωκεντρικά αλλά για τό καλό της Έκκλησίας με τόν δικό τους τρόπο.

Πρίν όμως ολοκληρώσω την εισήγησή μου, και έχοντας στην σκέψη μου κάποιους από τούς πιστούς μας, οί όποιοι ίσως προβληματιστούν ή και σκανδαλιστούν από μερικά στοιχεία της αυτοκριτικής που προανέφερα, αντιγράφο, για να μοιραστώ μαζί σας, μερικές σκέψεις σύγχρονου θεολόγου. Πολλοί δικαιώνουν «τό παρελθόν συγκροτώντας ένα ιδανικό, κρυστάλλινο και άεροστεγές μο-

ντέλο ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, πού δῆθεν ὑπῆρξε κάποτε καί ἀπό τό ὁποῖο ξεπέσαμε στή σημερινή ἀθλιότητα. Σ' αὐτή τήν περίπτωση, ἡ παραπομπή στή «Παράδοση» γίνεται σχεδόν παγανιστικά: ὅλα τά κακά συμβαίνουν σήμερα, ὅλοι οἱ ἀντίχριστοι φύτρωσαν στά σημερινά χωράφια, φτάνουν μερικοί νά ἀναρωτιοῦνται ἂν ἡ σημερινή λαβωμένη Ἐκκλησία εἶναι ὄντως Ἐκκλησία. Ἔτσι ἀναδύεται μία ἀδιέξοδη γκρίνια κι ἕνα ἀνυπόφορο βογγητό γιά τή σημερινή κατάσταση, λές καί ἡ ὅποια ἀναπηρία μας ἐμποδίζει τή Χάρη καί τήν Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, λές καί ἡ ἐκκλησιαστική ἱστορία ἦταν ποτέ ἀπρόσκοπη, χωρίς στροβιλισμούς, χωρίς ἀντινομίες καί ἐκπτώσεις»⁸.

Οἱ σκέψεις αὐτές ἀποκοῦν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἂν ἀναλογιστοῦμε ὅτι μέχρι πρό τιнос εἴχαμε τήν μετακίνηση τῶν ιδεῶν, τώρα ἔχουμε τήν μετακίνηση τῶν ἀνθρώπων, γεγονός τό ὁποῖο στή χώρα μας δημιουργεῖ τεράστια προβλήματα καί καθ' ὅλου ἀπίθανον σέ λίγο νά ἔχουμε καί μετακίνηση λαῶν.

Οἱ καιροί εἶναι δύσκολοι. Ὅμως μέσα σέ περιόδους δοκιμασίας, ὁ πόνος καί ἡ εὐθύνη τοῦ λαοῦ σέ στάση μυστικῆς ἐπικλήσεως κάνουν νά ἀντίσει σέ κάποια ἄκρη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κορμοῦ ὁ βλαστός πού θά θρέψει μέ λόγο ζωῆς.

Ἀδελφοί μου,

«Ἡ χθές πρό πολλοῦ παρήλθεν. Οὔτε κἄν τήν σήμερον ζῶμεν σήμερον. Μᾶς προέλαβε ἡ μεθαύριον. Εἶναι ἀνέλπιδα τά κτυπήματα εἰς τήν θύραν τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν δέν καταρχόμεθα πρὸς τήν πραγματικὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου καί

τοῦ κόσμου του, αὐτῆς τῆς στιγμῆς, δέν θά εἴμεθα Ἐκκλησία. Θά εἴμεθα ἐνδοξος, ἴσως θαυμαστή, ἱστορική πραγματικότης, ἀλλά παρελθοντολογία καί μόνον. Ἐνῶ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ζωή, εἶναι ἡ πάντοτε σήμερον ἐν τῇ ἀτέρμονι ἐκτάσει τῆς αἰωνιότητος» (Μελίτων, Γέρων Χαλκηδόνος).

Πολλοί μέ πλησιάζουν καί μοῦ λένε προκλητικά: «Εἶναι ἡ ὥρα τῆς Ἐκκλησίας. Κινηθεῖτε». Συλλογίζομαι ὁμως, πότε δέν εἶναι ἡ ὥρα τῆς Ἐκκλησίας; Ἡ ὥρα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πάντοτε, ἀφοῦ ὁ προορισμός της εἶναι αἰώνιος καί ἐσχατολογικός: νά εἶναι στόν κόσμο πηγὴ ὑψηλῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἐλευθερίας καί πανανθρώπινης ἀγάπης, συναδελφώσεως καί εἰρήνης, ἄρνησης τοῦ μίσους, τῆς κακίας καί τῆς ἀδικίας, συμπαράστασις τῆς πάσχουσας ἀνθρωπότητας στή βασανισμένη πορεία της. Ἐξω ἀπὸ τό πνεῦμα αὐτό, ὅ,τι μπορεῖ νά λέγεται, φοβοῦμαι πὼς εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ⁹.

Ἀδελφοί μου,

μέ αὐτό τό πνεῦμα ἃς πορευθοῦμε στή διακονία μας, μέ τή νοθεσία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου: «Ἄρκει ἀδελφέ, μή πολλά λέγε, ἀλλ' ὃ εἶπον τάς Ἐκκλησίας ὑμῶν μή ἀφήτε. Οὔτε γάρ ἀπ' ἐμοῦ ἤρξατο τό διδασκάλιον, οὔτε εἰς ἐμέ ἐτελεύτησε» καί τήν διαπίστωση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «εἰ δέ τίς ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τόν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τό ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γάρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καί ἐκάστου τό ἔργον ὁποῖόν ἐστι τό πῦρ δοκιμάσει» (Α' Κορ. 3, 12-13).

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γουνελάς Σ.: Ὁ Ἀντιχριστιανισμός, Ἀρμός, Ἀθήνα, 2009.
2. Γουνελάς Σ.: Ὁ Ἀντιχριστιανισμός, ..., σ. 115-116.
3. Γουνελάς Σ.: Ὁ Ἀντιχριστιανισμός, ..., σ. 83.
4. Ἀνδρουλιδάκη-Πετράκη Ροδάνθη: Ἡ διοίκηση στήν Ἐνορία, Ἐφαρμογή καί προβληματισμοί, Ἡράκλειο, 2011, σ. 17 κ. ἑξ.
5. Ὁ.π.
6. Ὁ.π.
7. Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος: Τά σωζόμενα, τ. β', Ἀθήνησι, 1864, σ.60
8. Παπαθανασίου Θ.: Ἀνεσιότητα καί Παραπεμπτικότητα, Ἀρμός, Ἀθήνα, σ. 33.
9. Θεοτοκάς Γ: Ἡ Ὁρθοδοξία στόν καιρό μας, Οἱ ἐκδόσεις τῶν φίλων, Ἀθήνα, 1975, σ. 28-29.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ

Πρόγραμμα Ἐπίσημου Ἐπισκέψεως στά Γρεβενά τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου

Παρασκευή, 23 Σεπτεμβρίου 2011

- 11.30 Ἐφιξίς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καί τῆς συνοδείας Αὐτοῦ εἰς τό ἀεροδρόμιον «Μακεδονία» Θεσσαλονίκης.
- Ὑποδοχή ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου καί ἀρμοδίων Ἀρχῶν.
 - Μετάβασίς ὁδικῶς εἰς Γρεβενά.
 - Ἐγκατάστασις καί Γεῦμα ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ.
- 18.45 Ὑποδοχή εἰς τήν εἴσοδον τῆς πόλεως τῶν Γρεβενῶν.
- 19.00 Ὑποδοχή εἰς τήν πλατεῖαν τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αἰμιλιανοῦ ὑπό τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καί τοῦ λαοῦ.
- Προσφώνησις ἐπί τῆς εἰδικῆς ἐξέδρας ὑπό τοῦ ἐντιμοτάτου Δημάρχου Γρεβενῶν κ. Δημοσθένους Κουπτσίδη καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου.
 - Ἀντιφώνησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.
 - Κατάθεσις στεφάνου ἐν τῷ παρακειμένῳ ἀνδριάντι τοῦ Ἐθνομάρτυρος.
 - Ἀνάκρουσις τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου.
 - Δεῖπνον παρατιθέμενον ὑπό τοῦ ἐντιμοτάτου κ. Γεωργίου Δακῆ, Περιφερειάρχου Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἀνταλλαγῆ προπόσεων.
 - Κατάλυσις εἰς τό Ξενοδοχεῖον.

Σάββατον, 24 Σεπτεμβρίου 2011

- 09.00 Ἀναχώρησις ἐκ τοῦ Ξενοδοχείου καί μετάβασίς εἰς τήν ἐκ βάθρων ἀνεγερθεῖσαν παλαίφατον Πατριαρχικήν καί Σταυροπηγιακήν Μονήν Θείας Μεταμορφώσεως - Ὁσίου Νικάνορος.
- 10.00 Ἐφιξίς εἰς τήν Ἱεράν Μονήν. Δοξολογία ἐν τῷ Καθολικῷ αὐτῆς. Προσφώνησις ὑπό τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς, ἱερομονάχου Τιμοθέου. Ἀντιφώνησις τοῦ Πατριάρχου.
- 13.00 Γεῦμα εἰς τήν Ἱεράν Μονήν. Προπόσεις.
- Ἐπιστροφῆ εἰς τό Ξενοδοχεῖον. Ἀνάπαυσις.

18.00 Ἀναχώρησις διά τόν ἐθνικόν δρυμόν Πίνδου Βάλια Κάλντα. Ξενάγησις.

20.30 Δεῖπνον εἰς τήν Ἀετοφωλιάν παρατιθέμενον ὑπό τοῦ ἐντιμοτάτου Δημάρχου Γρεβενῶν κ. Δημοσθένους Κουπτσίδη. Ἐπιστροφῆ εἰς τό Ξενοδοχεῖον.

Κυριακή, 25 Σεπτεμβρίου 2011

08.00 Χοροστασία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος εἰς τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθρου. Πατριαρχική καί Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία εἰς τόν ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Γρεβενῶν. Τέλεσις Τρισαγίου εἰς μνήμην τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αἰμιλιανοῦ. Προσφωνήσεις, Ἀντιφωνήσεις, Προσφορά δώρων.

13.00 Γεῦμα παρατιθέμενον ὑπό τοῦ ἐντιμοτάτου κ. Δημοσθένους Κουπτσίδη, Δημάρχου Γρεβενῶν.

15.00 Ἐπιστροφῆ εἰς τό Ξενοδοχεῖον. Ἀνάπαυσις.

18.00 Ἐκδήλωσις ἀφιερωμένη εἰς τόν Ἐθνομάρτυρα Αἰμιλιανόν εἰς τό Κέντρον Πολιτισμοῦ τοῦ Δήμου Γρεβενῶν.

- Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Σεργίου.

- Σύντομος Ὁμιλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου διά τόν Ἐθνομάρτυρα.

- Παρουσίασις καλλιτεχνικοῦ ἀφιερώματος εἰς τόν Ἐθνομάρτυρα (χορωδία τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας, Πολιτιστικοί Σύλλογοι Ποντίων-Μικρασιατῶν καί «Πίνδος».

- Ἀκρόασις ὑπό τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν, Φορέων, Συλλόγων κ.λπ.

- Δεῖπνον παρατιθέμενον ὑπό τοῦ ἐντιμοτάτου Ἀντιπεριφερειάρχου Δυτ. Μακεδονίας κ. Γεωργίου Δασταμάνη. Προπόσεις.

- Ἐπιστροφῆ εἰς τό Ξενοδοχεῖον.

Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου 2011

Προπομπή τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καί τῆς Συνοδείας Αὐτῆς.

Ὁμιλία στήν πλατεῖα τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αἰμιλιανοῦ

Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου

(23-26 Σεπτεμβρίου 2011)

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Γρεβενῶν κύριε Σέργιε,
Ἰερώτατοι ἀδελφοί,
Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τό περίσσευμα τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰερωτάτου ἀδελφοῦ, τοῦ πολιοῦ Ποιμενάρχου σας, Μητροπολίτου Γρεβενῶν κυρίου Σεργίου, μᾶς καλεῖ καί πάλιν εἰς τήν πόλιν καί τά ἐδάφη τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως καί τῆς ἱστορικής Ἐπαρχίας ταύτης.

Μετά χαρᾶς πολλῆς, κύριε Δήμαρχε, ἀνταποκριθέντες εἰς τήν πρόσκλησιν τοῦ ἀγίου ἀδελφοῦ προσήλθομεν εἰς τήν ἱστορικήν καμπήν τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος, τοῦ ὀρίζοντος τήν ἀνατολικῶς τῆς Πινδικῆς ὄροσειρᾶς κοιτίδα τῆς Πίστεως καί τοῦ Γένους ἡμῶν, προκειμένου νά τιμήσουμε, ὡς ἐλάχιστοι ὑπηρετῆται τοῦ Σταυροῦ, τόν μάρτυρα Ἱεράρχην Αἰμιλιανόν, ἤδη παρελθόντος ἐνός αἰῶνος ἀπό τῆς ἐκδημίας αὐτοῦ, τῆς ἐπισυμβάσης βιαίως κατὰ τήν ἄσκησιν πιστῶς καί εὐόρκως τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ διακονίας.

Ἡ χαριεστάτη γεωγραφία τοῦ τόπου, οἱ ἀρχαιότατοι οἰκισμοί, ἡ μεγάλη μοναστηριακή παράδοσις, ἡ ἐκδηλος καί ἐπαινετή εὐλάβεια τῶν κατοίκων καί ἡ φανερά ἀγάπη των πρὸς τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ὡς καί τά διατηρούμενα ἐδῶ πολλαπλά ἴχνη τῆς ἀκμῆς τοῦ Γένους ἡμῶν εἰς καιροῦς δυσχεμερῶν, ὠθοῦν τήν ἡμετέραν Μετριότητα εἰς συχνήν ἐπίσκεψιν τῶν ἡγιασμένων καί ἱστορικῶν τούτων τόπων. Ἐκφράζομε τήν εἰλικρινῆ καί βαθεῖαν χαράν μας, διότι εὐρισκόμεθα καί πάλιν ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Ἡ ζωντανή ἀνάμνησις τῆς ἀγάπης σας καί τῶν θεορῶν ἐκδηλώσεών σας κατὰ τήν διάρκειαν πραγματοποιηθεισῶν ἐπισκέψεων εἰς τό πρόσφατον παρελθόν, μᾶς παρακινεῖ νά θέλωμεν νά εὐρισκόμεθα συχνότερον πλησίον σας. Ἐν τούτοις, ἡ διακονία τοῦ πανιέρου Ἀπο-

στολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὑπουργία τῆς Πανορθοδόξου Ἐνότητος καί τοῦ συντονισμοῦ τῶν διορθοδόξων πραγμάτων, ἡ ἀνάληψις πρωτοβουλιῶν ὑπέρ τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἡ προβολή τῶν ιδεωδῶν τά ὅποια ἐπί αἰῶνας ὑπηρετεῖ ἡ Πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ προσευχή πρὸς τόν Ἰδρυτὴν καί Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας καί Σωτῆρα πάντων ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ὑπέρ τῶν εὐσεβῶν καί ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὑπέρ τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὑπέρ εὐσταθείας τῶν Ἀγίων του Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ καί τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, ἵνα πάντες ἐν γενώμεθα, ἀπορροφῶν τό μέγιστον τοῦ χρόνου ἡμῶν, καί μᾶς ἐπιτρέπουν μικράς μόνον παρεκκλίσεις πλήρους πνευματικῆς ἀναφυγῆς, ὡς ἡ σημερινή ἐπίσκεψις ἡμῶν πλησίον σας.

Ἀποτελεῖ μάλιστα παρηγορίαν διὰ τήν ἡμετέραν Μετριότητα, ἐν μέσῳ τῶν πολλαπλῶν φροντίδων καί μεριμνῶν ἡμῶν, καί παράδειγμα δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ἡ ὑφ' ὑμῶν, τῶν Γρεβενιωτῶν, πιστή τήρησις τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ἡ ὁποία ἐκκινεῖ ἀπό τῆς θεολογικῆς πίστεως καί φθάνει εἰς τήν κοινωνικήν φροντίδα καί ἀλληλεγγύην, εἰς ἔργα ἀγάπης καί εὐποιίας στηρίζαντα τήν Ἐκκλησίαν καί τό Γένος, ὡς ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τοῦ τόπου τούτου. Ἡμεῖς, ἀπό τῆς θέσεώς μας, μετά πατρικῆς στοργῆς παρακολουθοῦμεν τήν ἐν Κυρίῳ καί κατ' ἄνθρωπον προκοπήν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀδελφῶν καί τέκνων ἡμῶν, ἐν οἷς καί οἱ εὐλαβεῖς ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι, κληρὸς καί λαός τῆς ἱστορικής ταύτης περιοχῆς τῶν Γρεβενῶν, διό καί πάντοτε ἐπικροτοῦμεν καί εὐλογοῦμεν πᾶσαν καλοπροαίρετον προσπάθειαν βελτιώσεως τῆς ζωῆς καί τοῦ ἠθους τῶν πολιτῶν τῆς

πόλεως καί τῆς περιφερείας ταύτης, καυχόμενοι ὁσάκις πληροφορούμεθα τήν πρόοδόν σας.

Ἡ προσφάτως ὀλοκληρωθεῖσα Ἑγνατία ὁδός, ἡ διασχίζουσα τήν πόλιν καί τήν περιοχὴν, κύριε Δήμαρχε, ὁμοῦ μετά τῶν νέων, βαρυτέρων καθηκόντων τά ὅποια ἀνελάβετε ἐξ αἰτίας τῶν νέων μέτρων ἀνασυνθέσεως τῆς αὐτοδιοικήσεως τῆς προσφιλοῦς ἡμῖν Ἑλλάδος, ἐξαπλώνουν τήν κάποτε περιορισμένην γνῶσιν τῶν Γρεβενῶν καί προσκαλοῦν τήν εἰς αὐτά προσέγγισιν συνελλήνων καί ξένων ἐπισκεπτῶν.

Εὐχόμεθα πατριῶς, ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἱστορικοῦ καί ἐκλεκτοῦ τόπου σας νά ἐξαπλωθῆ πέραν τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καί τῶν ἡρωικῶν προσβάσεων τῶν βουνῶν πρὸς τήν θεσσαλικήν πεδιάδα. Νά ἀναδειχθῶν τά Γρεβενά εἰς μείζονα πόλιν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, καί ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀγῶνος διὰ τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, μνημεῖα τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται εἰς τήν περιοχὴν σας, ὡς ὁ εὐφήμεως γνωστός Δρυμός «Βάλια Κάλντα», καί διὰ τήν διάσωσιν τοῦ μοναδικοῦ φυσικοῦ κεφαλαίου τῶν βουνῶν, τῶν ὄροπεδίων, τῶν ποταμῶν καί τῶν οἰκισμῶν τῆς περιοχῆς.

Εἰς τό ἔργον σας, κύριε Δήμαρχε, ἔχετε τὰς εὐχάς καί τήν προσευχὴν ἡμῶν. Οἱ δέ κάτοικοι τῶν Γρεβενῶν, διακρινόμενοι πάντοτε διὰ τήν παιδείαν, τήν ἀγάπην τῆς μοναδικοῦ κάλλους φύσεως, τήν πίστιν καί τόν σεβασμόν πρὸς τόν Οἰκουμενικόν Θρόνον, ἔχουν θεομήν τήν συμπαράστασίν μας καί πυκνάς τὰς προσευχάς καί τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχάς. Αἱ διάπτυροι εὐχαί ἡμῶν συνοδεύουν καί πάντας τοὺς ἄρχοντας κατὰ τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς, διαπύρως δέ προσευχόμεθα ὑπὲρ ἐνισχύσεως καί καταπέμψεως ἀγαθῶν ἐπινεύσεων ἐπ' αὐτούς πρὸς ἐπιτυχῆ χειρισμὸν τῶν ἀπασχολούντων τόν τόπον προβλημάτων.

Πατρικόν ἀσπασμόν καί χαιρετισμόν ἀπευθύνομεν καί εἰς τοὺς ὄρεσιβίους καί γενναιοψύχους Βλάχους, τῶν ὁποίων σημαντικαὶ Κοινότητες εὐρίσκονται εἰς τήν περιοχὴν ταύτην. Ἀσπασμόν ἐν Κυρίῳ ἀγάπης ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτούς, καθὼς οὗτοι ἀπετέλεσαν καί ἀποτελοῦν σπουδαιότατον κεφάλαιον τοῦ Γένους διὰ τῆς ποικιλοτρόπου προσφορᾶς των, διακρινόμενοι διὰ τήν ὀξύνοϊαν, τό φιλοπρόοδον, τό φιλόανθρωπον, τό εὐεργετικόν, τό φιλομαθές, τό φιλοδίκαιον καί δὴ ἐπὶ τῇ εἰλικρινεῖ καί πηγαίᾳ εὐσεβείᾳ ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν. Διὸ ἡ καθ' ἡμᾶς Μήτηρ Ἐκκλησία χαίρει καί καυχᾶται πληροφορουμένη τήν συνέχισιν τῆς προοδευτικῆς πορείας αὐτῶν καί διὰ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος εὐχεται πλουσιόδωρον τήν Χάριν τοῦ Κυρίου ἐπ' αὐτούς.

Ἰδιαιτερον, τέλος, χαιρετισμόν καί φιλάδελφον ἐν Κυρίῳ ἀσπασμόν ἀπευθύνομεν εἰς τόν Ἱερώτατον ἀδελφόν Μητροπολίτην κύριον Σέργιον εὐχαριστοῦντες διὰ τήν πρόσκλησίν του, ἡ ὅποια ἀπέτελεσεν εὐκαιρίαν νά εὐρεθῶμεν πλησίον σας καί νά ἐνισχύσωμεν ἑαυτούς καί ἀλλήλους ἐκ τῆς κοινῆς καί ἀναστροφῆς. Ἐξ ὀφειλετικοῦ ἱεροῦ καθήκοντος, ὡς Πατριάρχης σας, ὀφείλομεν νά ἐπαινέσωμεν τό ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἐπιτελούμενον ὑφ' ὑμῶν, ἅγιε ἀδελφέ, ἐν εὐαγγελικῇ ἀπλότητι καί σιωπῇ ποιμαντικόν ἔργον, ὑπὸ δυσκόλους συνθήκας, ὑπὲρ τοῦ πιστευθέντος ὑμῖν ποιμνίου, ὡς καί τοὺς καταβληθέντας καί καταβαλλομένους ἀτρύτους κόπους διὰ τήν διάσωσιν τῆς πατρογονικῆς κληρονομίας τοῦ τόπου τούτου. Σᾶς ἐκφράζομεν, λοιπόν, ὀλόθυμον τήν πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐαρέσκειαν καί εὐλογοῦμεν τόν εὐαγῆ κληρον καί τόν πιστόν λαόν τῆς θεοσώστου Μητροπόλεώς σας.

Κύριε Δήμαρχε, σᾶς εὐχαριστοῦμεν καί πάλιν θεομῶς.

Προσφώνησις κατά τήν Πατριαρχικήν καί Πολυαρχιερατικήν Λειτουργίαν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν Σεργίου

(Κυριακή, 25 Σεπτεμβρίου 2011)

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ κύριε,
κύριε Βαρθολομαῖε,
Σεβασμιωτάτοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, τίμιον Πρεσβυτέ-
ριον,
Ἐντιμότατοι ἄρχοντες τοῦ τόπου,
Εὐλογημένε τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ λαέ!

Εἰς ἐμέ τόν ἐν Ἐπισκόποις ἐλάχιστον ἔλαχεν ἡ
τιμή νά δεχθῶ τήν Ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Πα-
ναγιότητος διά δευτέραν φοράν. Τήν πρώτην, ἐπ’
εὐκαιρία τῆς μετά τήν ἐκλογήν Σας ἐπισήμου Ἐπι-
σκέψεώς Σας εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καί
Ἱεράς Μητροπόλεις αὐτῆς, κατά Μάιον τοῦ ἔτους
1999. Τήν δευτέραν, νῦν, ἐπ’ εὐκαιρία τῆς 100ῆς
ἐπετείου τῆς ἀνυπερβλήτου θυσίας τοῦ προκατό-
χου μου Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Γρεβενῶν
Αἰμιλιανοῦ τοῦ Λαζαρίδη, ἐν ἔτει 1911, ὅτε ἀκόμη
ἡ προσφιλῆς Μακεδονία μας ἐτέλει ὑπό ἀλλό-
τριον ζυγόν.

Ἡ εὐχαριστία καί ἡ εὐγνωμοσύνη σύμπαντος
τοῦ λαοῦ, μετά τῶν τοπικῶν ἀρχόντων καί ἐμοῦ
προσωπικῶς εἶναι ἄφατος, διότι ὑπεβλήθητε
Ὑμεῖς μετά τῆς Συνοδείας Σας, εἰς τόν κόπον τῆς
ἐνταῦθα ἐλεύσεως καί ἐπευλογήσεως τῶν ἐκδη-
λώσεων μνήμης καί τιμῆς τοῦ ἔθνομάρτυρος, παρά
τόν φόρτον τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων Σας ὡς Ἡγέ-
του τοῦ παλαιφάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
καί τήν μέριμνάν Σας διά τήν ὑπ’ οὐρανόν Ὁρθο-
δοξίαν.

Ἐπιτρέψατέ μοι, Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέ-
σποτα, νά ἀναφερθῶ δι’ ὀλίγων εἰς τόν ἀείμνη-
στον ἔθνομάρτυρα Αἰμιλιανόν, ἀφορμῆν λαμβά-
νων ἀπό τήν σήμερον ἀναγνωσθεῖσαν ἀποστολι-

κήν περικοπὴν (Β΄ Κορ. δ΄ 6-15). Οἱ ἅγιοι τοῦ
Θεοῦ ἀπόστολοι, ἔχοντες τόν θεῖον θησαυρόν «ἐν
ὄσπρακίνοις σκεύεσιν», διά νά μήν θεωρηθῆ ὅτι «ἡ
ὑπερβολή τῆς δυνάμεως» προήρχετο ἐξ αὐτῶν,
ἀλλ’ ἦτο τοῦ Θεοῦ, ἐπέτυχον τήν διάδοσιν τοῦ και-
νοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων διά
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «θλιβόμενοι μὲν ἀλλ’ οὐ στε-
νοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ’ οὐκ ἐξαπορού-
μενοι, διωκόμενοι ἀλλ’ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι...»
Ἐνῶ παρεδίδοντο εἰς θάνατον, ἐκεῖνοι ἔζων, ἐγει-
ρόμενοι διά Ἰησοῦ, «ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα»,
ἀπονεύμῃ τήν εὐχαριστίαν καί δοξολογίαν πρὸς
τόν Θεόν.

Οὕτως, ὅτε τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ὡς
φρουρός καί τροφός τοῦ Γένους μας, ἀπέστειλεν,
ὡς νέον ἀπόστολον Χριστοῦ, τόν νεαρόν εἰσέτι
Αἰμιλιανόν, Μητροπολίτην εἰς Γρεβενά, ἐγνώριζεν
ὅτι ἡ ἀπόστολή του ἐνταῦθα ἦτο πλήρης εὐθυνῶν
καί κινδύνων. Ἡ περίοδος ἦτο ἐξαιρετικῶς τετα-
ραγμένη. Εἶχε προηγηθῆ ὁ τετραετής Μακεδони-
κος Ἀγών. Ἦσαν αἱ παραμοναί τῶν Βαλκανικῶν
Πολέμων. Ὁργίαζεν ἡ ἐθνικιστική προπαγάνδα
γειτονικῶν λαῶν. Ὁ νέος ὁμως Μητροπολίτης, μέ
τήν εὐρεῖαν μόρφωσιν, τήν ἐθνικήν συνείδησιν καί
τήν ἀπαράμιλλον ἀγωνιστικότητα, ἀφιέρωσεν
ὅλας τὰς δυνάμεις του διά νά στηρίξῃ τό ἐκκλη-
σιαστικόν καί τό ἑλληνικόν φρόνημα εἰς τό ὕψος
τῶν περιστάσεων. ὤρθωσε γενναῖον καί ἀνυπο-
χώρητον τό ἀνάστημά του. Περιερχόταν τά χωριά
καί μόνον μέ τόν λόγον καί τήν παρουσίαν του ἐνί-
σχυε τοὺς χριστιανούς. Ὁργάνωσε, κατά τό σύν-
τομον διάστημα τῆς ποιμαντορίας του, τὰς ἐνο-
ρίας, ἔθεσε εἰς λειτουργίαν ἑλληνικά σχολεῖα, ἐνε-
ψύχωσε τοὺς ἱερεῖς, τοὺς δασκάλους, τὰ κοινοτικά
συμβούλια. Ἐγραφε εἰς τόν Πατριάρχην καί εἰς

συνοδικούς Μητροπολίτας. Ἐκινητοποιεῖ παράγοντας τῶν Ἀθηνῶν διά τόν ἐξοπλισμόν τῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς μας. Καί ἀντεστέκετο εἰς τάς μεθοδεύσεις εἰς βάρος του τοπικῶν ὀργάνων τοῦ ξένου δυνάστου, τῶν προπαγανδιστῶν, ἀκόμη καί ἀρνησιπάτριδων Ἑλλήνων.

Οὕτω, θλιβόμενος, στενοχωρούμενος, διωκόμενος ἀλλά μὴν ὑποχωρῶν εἰς τό καθήκον, «φυλάττων Θρεμοπούλας», ἐγένετο «κάρφος» εἰς τοὺς κρατοῦντας, μέ ἀποτέλεσμα, δεκαεξὶ μόλις μῆνας μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὰ Γρεβενά, νά ἐξοντωθῆ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς τοῦ Γένους, μετὰ τοῦ διακόνου του Δημητρίου καί τοῦ ἀγιωπάτου Ἀθανασίου, ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς περιοδείαν, μεταβαίνων ἀπὸ τό χωρίον Σνίχοβον (σήμερον ὀνομαζόμενον Δεσπότης) πρὸς τό χωρίον Γκριντάδες (σήμερον πρὸς τιμὴν του Αἰμιλιανόν). Πλήν τῶν ἄλλων ἐκδηλώσε-

ων εἰς τιμὴν καί μνήμην του θά τελέσωμεν μετ' ὀλίγον καί Τρισάγιον.

Παναγιώτατε,

εἰς ἐκδήλωσιν καί ἔκφρασιν τῆς πρὸς τό Πρόσωπόν Σας ἀγάπης, σεβασμοῦ, τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης ἐμοῦ, τοῦ ἱερατείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί τοῦ Χριστεπωνύμου λαοῦ, παρακαλῶ νά δεχθῆτε τό ὕφασμα τοῦτο μέ τὰ ἀπαιτούμενα ὑλικά διά μίαν πατριαρχικὴν στολήν, καθὼς καί τό ἱερόν τοῦτον Ἐγκόλπιον, φέροντος τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ καί Σᾶς παρακαλοῦμεν, εἰς τό πλαίσιο τῆς μερίμνης καί τοῦ ἐνδιαφέροντός Σας ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, νά ἐνθυμῆσθε εἰς τάς πρὸς Θεόν ἐντεύξεις Σας καί τὴν Μητροπολιν Γρεβενῶν, τόν φιλότιμον λαόν της, τοὺς τοπικούς ἄρχοντας καί τὴν ἐμὴν ἐλαχιστότητα.

Παναγιώτατε, Σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας!

Ἡ συμβολή τῶν Μεγάλων Πατέρων στή διαμόρφωση τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας κατά τούς Δ' καί Ε' αἰῶνες -

Ἡ περίπτωση τοῦ Μ. Βασιλείου

Τοῦ Πρωτ. Δημητρίου Β. Τζέρπου Ἄν. Καθηγητοῦ τοῦ Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ

(Εἰσήγηση στό IB' Λειτουργικό Συμπόσιο,
Βόλος, 27-29 Σεπτεμβρίου 2010)

Ὅταν ὁμιλοῦμε γιά τή συμβολή τῶν μεγάλων πατέρων στή διαμόρφωση τῆς χριστιανικῆς λατρείας κατά τούς 4ο καί 5ο αἰ. ἐννοοῦμε τό λειτουργικό ἔργο ὄλων ἐκείνων τῶν μεγάλων μορφῶν πού κυριαρχοῦν στό «νοητό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας» κατά τήν ἐν λόγω περίοδο, καί διακρίθηκαν γιά τήν ἀγιότητα τοῦ βίου καί τήν ὀρθοδοξία τῆς πίστεως, ὅπως εἶναι ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων, ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ Γρηγόριος Νύσσης, ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου, ὁ Ἐπιφάνιος Κύπρου, ὁ συγγραφεύς τῶν λεγομένων ἀρεοπαγιτικῶν συγγραμμάτων κ.ἄ.¹ Τόσο, ὅμως, ἡ κλεψύδρα τοῦ χρόνου ὅσο καί ἡ εὐρύτητα τοῦ θέματος καθαυτή ἐπιβάλλουν τήν δειγματοληπτική προσέγγισή του, ἐπιλέγοντας τήν παρουσίαση τοῦ λειτουργικοῦ ἔργου μόνο τοῦ Μ. Βασιλείου, γιά τούς ἐξῆς λόγους, τούς ὁποίους θά ἀναλύσουμε λεπτομερέστερα στή συνέχεια: α) Ὁ Μ. Βασίλειος εἶναι καθ' ὁμολογία τῶν πῶ ἐγκριτων ἐρευνητῶν ὁ «κατ' ἐξοχήν λειτουργικός ἅγιος, ὁ μυσταγωγός» τῆς Ἐκκλησίας² καί κατά συνέπεια ὁ ἀντιπροσωπευτικότερος γιά τό θέμα μας ἀπό τούς πατέρες τῆς περιόδου αὐτῆς· β) τό ὄνομά του συνδέεται ἄμεσα, μεταξύ πολλῶν ἄλλων, καί μέ τή φερώνυμη βυζαντινή λειτουργία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ «τό πῶ ἀριστουργηματικό κείμενο πού γράφτηκε ποτέ στήν ἱστορία τῆς χριστιανικῆς λατρείας»³· καί γ) τό κύρος πού προσδίδει στό Μ. Βασίλειο ἡ ὄλη θεολογική καί ποιμαντική συνεισφορά του στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας τόν κατέστησε σταθερό σημεῖο ἀναφορᾶς γιά ὄλη τήν μετέπειτα παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνεξάντλητη πηγή διδαγμάτων γιά

τήν ἀντιμετώπιση καί τῶν σύγχρονων λειτουργικῶν προβλημάτων⁴.

Α. Ὁ Μ. Βασίλειος γεννήθηκε περί τό 329 ἢ 330 μ.Χ. στήν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, τόπο καταγωγῆς τῆς μητέρας του Ἐμμέλειας, ἢ κατά μία ἄλλη ἄποψη στή Νεοκαισάρεια τοῦ Πόντου, χῶρο καταγωγῆς καί ἐργασίας τοῦ ρητοροδιδασκάλου πατέρα του, ὁ ὁποῖος ἔφερε ἐπίσης τό ὄνομα Βασίλειος. Καρπός πολλῆς προσευχῆς τῶν εὐσεβῶν γονέων του, ἐξαιτίας κάποιου ἰατρικοῦ προβλήματος τῆς μητέρας του, πέρασε τά παιδικά χρόνια στό ἀρχοντικό τῆς οἰκογενείας, πού βρισκόταν στό χωριό Ἄννησα, κοντά στόν Ἴρι ποταμό, ὄχι μακριά ἀπό τή Νεοκαισάρεια. Ἐκεῖ μαζί μέ τά ἄλλα ὀκτώ ἀδελφία του ἔτυχε ἐπιμελημένης χριστιανικῆς ἀγωγῆς, στήν ὁποία καθοριστικό ρόλο ἔπαιξε, ἐκτός ἀπό τούς εὐσεβεῖς γονεῖς του, ἡ ἐκ πατρὸς μάμμη του, «ἡ περιβόητος» Μακρίνα⁵, μαθήτρια τοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ, ἡ ἀδελφή του πού ἔφερε ἐπίσης τό ὄνομα Μακρίνα καί ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως τῆς Καισαρείας Διάνιος, ὁ ὁποῖος ἀργότερα τόν βάπτισε, καί πρὸς τόν ὁποῖο ὁ νεαρός Βασίλειος ἔτρεφε ἰδιαίτερο σεβασμό καί ἐκτίμηση. Παρότι ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, παρακινούμενος προφανῶς ἀπό τά φιλικὰ του αἰσθήματα λέγει ρητορικά γιά τόν βιογραφούμενο φίλο του, ὅτι ὡς νέος ἦτο εὐειδής καί εὐρρωστος⁶, ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Βασίλειος ἦτο γενικά κράσεως ἀσθενικῆς καί διά βίου ἐμαστιζέτο ἀπό διάφορες ἀσθένειες, ὅπως μιά θανατηφόρος πού τόν προσέβαλε κατά τήν παιδική του ἡλικία καί ἀπό τήν ὁποία σώθηκε θαυματουργικά χάρις στίς θερμές προσευχές τοῦ πατέρα του.

Παρότι ακόμη άβάπτιστος, όλες αυτές οι έμπειρίες άποθησαυρίζονταν μέσα στην ευαίσθητη ψυχή του και προοιώνιζαν την μετέπειτα έκδηλωδείσα αγάπη του προς την δύναμη της προσευχής και γενικά προς τη λειτουργική ζωή της Έκκλησίας, κλίση που καλλιέργησε και στη συνέχεια κατά την διάρκεια των σπουδών του, με άποκορύφωμα την τελική είσοδό του στην ιερωσύνη. Έτσι κατά την παραμονή του για σπουδές στην Αθήνα, όπου τον υποδέχτηκε ο συμπατριώτης και όμόψυχος φίλος του Γρηγόριος, και με τον όποιο άπετέλεσαν «ξυνωρίδα... ούκ άσημον έν Έλλάδι», δύο μόνο όδους γνώριζαν, αυτήν που όδηγούσε «προς τους ιερούς οίκους και τους εκείσε διδασκάλους» και την άλλη προς τους «έξωθεν παιδευτάς»⁷. Η δοξολογία του Θεού άπετέλεσε επίσης τό επίκεντρο των πνευματικών άγωνισμάτων στα όποια έπεδόθησαν οι δύο φίλοι κατά την άσκησή τους στο έρημητήριο του Πόντου παρά τον Ίριον ποταμό, από την όποια ό Γρηγόριος με νοσταλγία άναπολεϊ άργότερα «τάς ψαλμωδίας εκείνας και τάς άγρυπνίας και τάς δι' ευχής προς Θεόν έκδημίας και την οιονεί άυλον ζωήν και άσώματον»⁸. Φαίνεται δέ ότι από την έποχή αυτήν είχε κυριαρχήσει μέσα στην ψυχή του Βασιλείου ή πεποίθηση ότι δέν υπάρχει «μακαριότερος» τρόπος ζωής από «του την άγγέλων χορείαν έν γή μιμείσθαι», άφού είχε πλέον μία προσωπική γεύση ότι «τό ίλαρόν και άλυπον της ψυχής κατάστημα αί των ύμνων παρηγορία χαρίζονται»⁹ και ότι οι ευχές, έναλλασσόμενες με τη μελέτη του θείου λόγου «νεαρωτέραν την ψυχήν και άκμαιότεραν τῷ προς Θεόν πόθῳ κεκινημένην παραλαμβάνουσι»¹⁰. Η πεποίθηση αυτή έμπεδώθηκε ακόμη περισσότερο όταν επισκέφτηκε για νά γνωρίσει από κοντά τά μοναστήρια της Αιγύπτου και της Παλαιστίνης, γεγονός που εξηγεί και την κεντρική θέση την όποια έδωσε τελικά ό Μ. Βασίλειος στη λειτουργική ζωή, κατά τον καταρτισμό των κανόνων της μοναχικής ζωής που περιέχονται στα σχετικά με την οργάνωση του μοναχικού βίου έργα του.

Β. Για νά κατανοήσουμε καλλίτερα την άκολουθήσασα ιδιαίτερη ένασχόληση του Μ. Βασιλείου με την λατρεία της Έκκλησίας, έκτός από την προδηλωθεΐσα παιδιόθεν αγάπη του προς αυτήν, πρέπει νά λάβουμε υπόψη ότι γενικά ή έποχή του

είναι κατεξοχήν έποχή λειτουργικής δημιουργίας¹¹. Διότι είναι ή άμέσως μετά την κατάπαυση των διωγμών περίοδος, και ή διαμέσου του διάταγματος των Μεδιολάνων (313) καθιερωθεΐσα άνεξιθρησκεία σήμαινε στην πράξη έλεύθερη τέλεση της λατρείας. Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με την από τον 4ο αι. και έξης μαζική είσοδο των έθνικών στην Έκκλησία, είχε ως άποτέλεσμα τη δημιουργία πολυάριθμων λατρευτικών συνάξεων και την άνέγερση μεγάλων ναών για την έξυπρήτηση των θρησκευτικών τους άναγκών. Μέ την άνάδειξη επίσης του χριστιανισμού ως έπίσημης θρησκείας του ρωμαϊκού κράτους, όχι μόνο εξέλιπε ό κίνδυνος διωγμού των χριστιανών, ή διακομώδησης της λατρείας, άλλ' αυτή τελείται πλέον δημόσια και έμπλουτίζεται προοδευτικά με νέα στοιχεία, ώστε νά προσλάβει την άνάλογη έπισημότητα και λαμπρότητα, που άπαιτούσαν οι καινούργιες περιστάσεις¹².

Μέ βάση τά άνωτέρω είναι προφανές ότι ή πλέον επείγουσα παρέμβαση της Έκκλησίας στα της λειτουργικής της ζωής κατά την άρξαμένη νέα περίοδο, ήταν ή διακρίβωση και ή αυθεντική καταγραφή της προηγούμενης λειτουργικής της παράδοσης, ή όποια ως την έποχή αυτή ήταν κατά τό μάλλον και ήττον άκατάγραφη και ρευστή. Είναι ρητή έπ' αυτού ή μαρτυρία του φιλοσόφου και μάρτυρος Ίουστίνου, σύμφωνα με την όποια, κατά την προηγηθεΐσα περίοδο, ή έκφορά των λειτουργικών ευχών γινόταν από τον προεστῶτα κάθε λατρευτικής συνάξεως «όση δύναμις αυτῶ»¹³, ήτοι από στήθους και κατά την προσωπική ικανότητα αυτοσχεδιασμού και διατύπωσης έκάστου¹⁴. Μάρτυρας αυτής της ρευστότητας της λειτουργικής παραδόσεως είναι και ό ίδιος ό Μ. Βασίλειος, ό όποιος όμιλώντας για την έποχή του μάς πληροφορεί, ότι «έθριάμβευσεν έν γραμμασιν», ό,τι οι προηγούμενες γενεές «έν άπολυπραγμονήτῳ και άπεριεργάστῳ σιγῇ έφύλαξαν»¹⁵. Τή δραστηριότητα αυτή του Μ. Βασιλείου επιβεβαιώνει και ό Γρηγόριος ό Θεολόγος, ό όποιος στον έπιτάφιο λόγο που έξεφώνησε για τον αγαπημένο του συμφοιτητή και φίλο, άναφέρει ότι τον Μ. Βασίλειο, ήδη από την έποχή που ήταν ακόμη πρεσβύτερος, τον άπασχολούσαν «ευχών διατάξεις» και «βήματος ευκοσμία»¹⁶, όπως και ή δημιουργία νέων

ἕμνων μέ κατάλληλη γιά τή λειτουργική τους χρήση γλωσσική ἔκφραση¹⁷.

Στά πλαίσια, λοιπόν, αὐτῆς τῆς ἔμπρακτης ἐνασχόλησής του μέ τή λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καί ἄλλοι πρό αὐτοῦ πατέρες, ἔτσι καί ὁ Μ. Βασίλειος διδάσκει κατ' ἀρχήν, ὅτι ἡ τήρηση τῆς ἄγραφης γενικά ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης συνιστᾷ ἀποστολική διδασκαλία (Α' Κορ. 11,2. Β' Θεσ. 2,15), ἡ ὁποία γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά θεωρεῖται ὑποδεέστερη τοῦ γραπτοῦ τμήματός της, πού εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή. Ἐξαιτίας, δηλαδή, τῶν προαναφερθέντων κινδύνων τῶν διωγμῶν καί τῆς «πειθαρχίας τῆς μυστικότητας» (ἀρχή τοῦ ἀπορρήτου-disciplina arcanae), πού ἐφαρμόστηκε κατά τήν περίοδο αὐτή, ἕνας μέρος τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης ἀλήθειας ἡ Ἐκκλησία τό διαφύλαξε ἀγράφως διά μέσου τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί τῶν ἄλλων ἱεροτελεστιῶν καί λειτουργικῶν συνηθειῶν¹⁸. Ὅλη δέ ἡ σχετική ὀρολογία πού χρησιμοποιεῖται ἀπό τοὺς μεγάλους πατέρες αὐτῆς τῆς περιόδου περί τῆς μυστικῆς καί ἀδημοσιεύτου καί ἀπορρήτου διδασκαλίας, δέν σημαίνει ὅτι κάποιες ἀλήθειες τῆς πίστεως παραδόθηκαν ὡς κρυφό προνόμιο ὀρισμένων ἐκλεκτῶν. Ἀπλᾶ ἀποτελοῦν ἕνα εἶδος «λειτουργικῆς ἀσκησης»¹⁹, πού ἐφάρμοσε ἡ Ἐκκλησία κατά τήν περίοδο αὐτή, πρὸς προστασία τῶν ἱερῶν τῆς πίστεως²⁰. Ὅπως δέ χαρακτηριστικά παρατηρεῖ ὁ Βασίλειος «εἰ γάρ ἐπιχειρήσαιμεν τά ἄγραφα τῶν ἐθνῶν ὡς μή μεγάλην δύναμιν ἔχοντα παραιτεῖσθαι, λάθοιμεν ἂν εἰς αὐτά τά καίρια ζημιούντες τό εὐαγγέλιον...»²¹.

Γ. Δέν θά μοῦ ἔφτανε ὅλη ἡ ἡμέρα «τά ἄγραφα τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια διηγούμενον», λέγει καί πάλιν ὁ Μ. Βασίλειος²², ὅταν ἀναφέρεται σέ «ἐγκαταρριζωμένες»²³ ἀπό τή χρήση μέσα στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας λειτουργικῆς συνήθειες, οἱ ὁποῖες προσέλαβαν χαρακτῆρα θεσμοῦ, ὅπως εἶναι τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, ἡ πρὸς ἀνατολάς στροφή κατά τήν ὥρα τῆς προσευχῆς, ἡ ἐπίκληση κατά τόν καθαγιασμό τῶν εὐχαριστιακῶν δώρων, ἡ εὐλογία τοῦ βαπτισματικοῦ ὕδατος, τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος, ἡ δι' ἐλαίου χρίση καί ἡ τριπλή στό ὕδωρ κατάδυση καί ἀνάδυση τοῦ βαπτιζομένου, ἡ ἀποκήρυξη τοῦ σατανᾶ καί τῶν ἀγγέλων του, ἡ ὀρθοστασία κατά τήν τέλεση τῆς λα-

τρείας τῆς Κυριακῆς²⁴ κ.ἄ. Ἄλλ' ἂν κρίνουμε ἀπό τή σχετική μαρτυρία τοῦ Εἰρηναίου φαίνεται ὅτι στό ὄνομα αὐτῆς τῆς ἄγραφης παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας γινόταν καί πολλές καταχρήσεις, ἰδιαίτερα ἀπό τοὺς αἰρετικούς²⁵. Γι' αὐτό καί ὁ Μ. Βασίλειος αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά διευκρινήσει ὅτι ἡ ἀναφορά στήν ἄγραφη παράδοση τῆς Ἐκκλησίας δέν σημαίνει ἀπλᾶ δουλική προσήλωση σέ κάποιους παραδοσιακούς τελετουργικούς τύπους, πού καί αὐτοί ἔχουν τή σημασία τους, ἀλλά διά μέσου αὐτῶν ἐπίκληση τοῦ διαχρονικοῦ καί οἰκουμενικοῦ φρονήματος τῆς Ἐκκλησίας, καί διαφύλαξη αὐτῆς καθαυτήν τῆς πίστεως της, ὅπως μᾶς τήν παρέδωσαν οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καί οἱ μεγάλοι πατέρες καί διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας²⁶.

Ἐνα τέτοιο πρῶτο παράδειγμα ὅπου ἡ ἀναδρομῆ στή λειτουργική παράδοση συμβάλλει καθοριστικά στήν ἀκριβῆ διατύπωση καί ἐρμηνεία τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως εἶναι ὁ τελετουργικός τύπος τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, τόν ὁποῖο ὁ Μ. Βασίλειος ἐπικαλεῖται στή διαπάλη του μέ τοὺς αἰρετικούς²⁷. Ὅπως εἶναι γνωστό ὁ Μ. Βασίλειος δραστηριοποιεῖται θεολογικά στή μεσοπερίοδο μεταξύ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ (325) καί τῆς Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381), ἡ ὁποία κυριαρχεῖται ἱστοριοδογματικά ἀπό τή διαμόρφωση τοῦ τριαδολογικοῦ καί χριστολογικοῦ δόγματος²⁸. Παρότι δέ σέ καμμιά ἀπό τίς δύο Συνόδους δέν ἔλαβε ὁ ἴδιος μέρος, εἶναι αὐτός πού, ἀξιοποιώντας θεολογικά τίς ἀποφάσεις τῆς πρώτης, προετοίμασε τό ἔργο τῆς δευτέρας, ἡ ὁποία μέ βάση τή δική του θεολογία διατύπωσε τήν περί τοῦ ἁγίου Πνεύματος δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως συμπεριλαμβάνεται ὡς σήμερα στό Σύμβολο τῆς Πίστεως. Θεωρεῖ, λοιπόν, ὁ Μ. Βασίλειος ὅτι ὁ Κύριος μέ τήν ἐντολή του πρὸς τοὺς ἀποστόλους «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28,19-20) παρέδωσε στήν Ἐκκλησία τάξη τελέσεως τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος²⁹. Κατά συνέπεια ὁποιαδήποτε ἀλλοίωση τῆς συμπεριλαμβανόμενης σ' αὐτήν ὁμολογίας πίστεως σημαίνει εὐθέως ἄρνηση αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς πίστεως στό τρισυπόστατον τῆς μᾶς θεότητος, ἡ τό ὁμοούσιον καί ὁμότιμον τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς τόν Πα-

τέρα³⁰. Γι' αυτό και ἐπάγει χαρακτηριστικά ὅτι πίστη και Βάπτισμα εἶναι δύο τρόποι τῆς σωτηρίας, «συμφυεῖς ἀλλήλοις και ἀδιαίρετοι», ἀφοῦ «ἡ μέν πίστη τελειοῦται διά τοῦ βαπτίσματος, τό δέ βάπτισμα θεμελιοῦται διά τῆς πίστεως. Ὡς γάρ πιστεύομεν εἰς Πατέρα και Υἱόν και Ἅγιον Πνεῦμα, οὕτω και βαπτίζομεθα εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Και προάγει μέν ἡ ὁμολογία πρός τήν σωτηριάν εισάγουσα· ἐπακολουθεῖ δέ τό βάπτισμα ἐπισφραγίζον ἡμῶν τήν συγκατάθεσιν»³¹.

Ἐνα δεύτερο ἀντιπροσωπευτικό παράδειγμα ὅπου φαίνεται καθαρά τό πῶς οἱ μεγάλοι πατέρες τοῦ 4ου και 5ου αἰ. διαμόρφωσαν και χρησιμοποίησαν τή λειτουργική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας στους ἀγῶνες τους ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀναπεμπομένης στό Θεό δοξολογίας. Ἀπό τή μελέτη, δηλαδή, τῶν προσφωνήσεων και καταλήξεων τῶν λειτουργικῶν προσευχῶν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς προέκυψε ἡ διαπίστωση, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς Χριστολογίας και τῆς Πνευματολογίας εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τή δρομολόγηση ὀρισμένων λειτουργικῶν μεταρρυθμίσεων, προκειμένου ἡ μορφή τῆς δοξολογίας νά εἶναι σύμφωνος πρός τή σχετική ὀρθόδοξη διδασκαλία³². Ἔτσι τόν μέχρι τή στιγμή ἐκείνη χρησιμοποιούμενο τύπο δοξολογίας «Δόξα Πατρί δι' Υἱοῦ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι», πού ἦταν ἐπιδεικτικός παρερμηνείας τόσο ἀπό τούς χριστομάχους ἀρειανούς, ὅσο και ἀπό τούς πνευματομάχους μοναρχιανούς, ὁ Μ. Βασίλειος ἀντικατέστησε μέ τόν τύπο «Δόξα τῷ Θεῷ και Πατρί μετά τοῦ Υἱοῦ σὺν τῷ Πνεύματι»³³, ἀπ' ὅπου προέκυψε και ὁ ἔως σήμερα χρησιμοποιούμενος ἀντιοχειανός τύπος τῆς μικρῆς δοξολογίας «Δόξα Πατρί και Υἱῷ και ἀγίῳ Πνεύματι». Μέ τόν τρόπο αὐτόν ἐπέτυχε νά συνδοξολογοῦνται ὁμοίμως πρός τόν Πατέρα και διακηρῦσσονται ὡς ὁμοούσια πρός Αὐτόν και τά ἄλλα δύο πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱός και τό Ἅγιον Πνεῦμα, πού ἦταν τό κυρίως θεολογικό ζητούμενο τῆς ἐποχῆς³⁴.

Δ. Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ὁ Μ. Βασίλειος προέβη και σέ ἄλλες παρεμβάσεις στή λειτουργική ζωή τῆς ἐπισκοπῆς του, ἐμπλουτίζοντας τίς παλαιές λιτές ἀκολουθίες μέ νέα στοιχεῖα, πού εἶχαν ἤδη υἱοθετηθεῖ και σέ πολλές ἄλλες τοπικές ἐκκλησίες, ὥστε μέ τήν «ἐναλλαγῆ» και τό «ποικίλον» τῆς

ψαλμωδίας νά νεαροποιεῖται» τό ἐνδιαφέρον τοῦ λάτρου και νά ἐκδιώκεται ἡ «ἀκηδία» πού προκαλεῖ ἡ μονοτονία³⁵. Ἰδιαίτερα μᾶς πληροφορεῖ³⁶, ὅτι ὁ λαός διηρεῖτο κατ' ἀρχήν σέ δύο ἡμιχόρια, τά ὅποια ἔψαλλαν ἀντιφωνικά μεταξύ τους, και μετά ἀνέθεταν σέ ἕνα ψάλτη νά ἠγεῖται τῆς ψαλμωδίας ἐνῶ ὁ λαός ὑπηχοῦσε τά ἐφύμνια³⁷. Παρότι δέ ὁ ἴδιος δέν φαίνεται νά εἶχε εἰδικές μουσικές γνώσεις, ἀφοῦ δέν σπούδασε μουσική, μέ ὅσα γράφει, ἀναδεικνύεται και σέ ἕναν ἀπό τούς σπουδαιότερους ὑποστηρικτές τῆς παιδαγωγικῆς χρήσεως τῆς μουσικῆς στή λατρεία³⁸. Ἡ δραματοποίηση αὐτῆ τῆς λατρείας, τήν ὅποια καλλιέργησαν στή συνέχεια και ἄλλοι πατέρες και κορυφώθηκε κατά τή βυζαντινή περίοδο, κατέστησε τελικά τή λατρεία λαμπρότερη και ἐλκυστικότερη, μάλιστα στίς λαϊκές μάζες, προσδίδοντάς της τό στοιχεῖο τῆς μεγαλοπρέπειας, ὅπως ταίριαζε στήν ἐν λόγω ἐποχή θριάμβου τῆς χριστιανικῆς πίστεως³⁹.

Στό ἴδιο αὐτό πλαίσιο πρέπει νά κατανοήσουμε και τήν καλλιέργεια τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου, τοῦ νέου αὐτοῦ εἶδους κηρύγματος, μέ τό ὅποιο ὁ φωστήρ τῆς Καισαρείας καθιέρωσε νά λαμπρύνεται ἡ ἐτήσια μνήμη τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως⁴⁰. Μάλιστα μαρτυρεῖται ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Μ. Βασιλίου κατεῖχε λείψανα τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων, στους ὁποίους ὁ ἴδιος ἀφιέρωσε μιά ἀπό τίς πολλές σωζόμενες ἐγκωμιαστικές του ὁμιλίες, ἀλλά και ἄλλες τρεῖς ὁ ἀδελφός του Γρηγόριος Νύσσης⁴¹. Εἰδικά δέ γιά τόν χαρακτήρα τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ αὐτοῦ κηρυγματικοῦ λόγου, ὡς ὀργανικοῦ στοιχείου τῆς λατρείας, ὁ Μ. Βασίλειος τονίζει, ὅτι «τό θεῖον διδασκαλεῖον» τῆς Ἐκκλησίας δέν ἐνδιαφέρεται γιά τήν προβολή τῶν ἐξωτερικῶν στοιχείων τοῦ βίου και τοῦ ἔργου τῶν ἐγκωμιαζομένων ἁγίων, ὅπως συνήθιζαν οἱ κοσμικοὶ ρήτορες⁴², ἀλλ' ἀποβλέπει κυρίως στήν ἀνάδειξη τῆς χριστομίμητης ζωῆς τους ὡς προτύπου μιμήσεως τῶν χριστιανῶν. Διότι, ὅπως λέγει χαρακτηριστικά, «ὁ τούς γενναίους ἄνδρας ἀποδεχόμενος ἐν τοῖς ὁμοίοις καιροῖς οὐκ ἀπολειφθήσεται τῆς μιμήσεως»⁴³. Ἐπειδή δέ και κατά τόν ἀντιοχεια ἱερό Χρυσόστομο «τιμὴ μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος»⁴⁴, ὁ Μ. Βασίλειος πρός μείζονα ὠφέλεια τοῦ ποιμνίου του ἐπέδειξε ὅλος ἰδιαίτερη μέριμνα γιά τόν ἐορτασμό τῆς μνήμης τῶν συντοπιτῶν του

αγίων, και μάλιστα αυτών των όποιων οι τάφοι (μαρτύρια) εύρισκοντο επί καππαδοκικού εδάφους. Τέτοια ήταν η περίπτωση του επί Ίουλιανού μαρτυρήσαντος μάρτυρος Εύψυχίου, με την ευκαιρία της μνήμης του οποίου (7 Σεπτεμβρίου) διοργανώνονταν στην Καισάρεια διάφορες εκδηλώσεις γενικότερου εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος, όπως συνέδοι, συζητήσεις επί θεολογικών θεμάτων κ.ά.⁴⁵

Όπως ήταν αναμενόμενο τέτοιου είδους ρηξικέλευθες και δημιουργικές λειτουργικές πρωτοβουλίες δεν ήταν δυνατόν να γίνουν άμεσα κατανοητές και αποδεκτές από όλους. Άλλ' η έκφραζόμενη από τον Μ. Βασίλειο σχετική πικρία οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η εκδηλωθείσα αντίδραση προήρχετο παρ' έλπίδα από τον επίσκοπο της προσφιλοῦς του Νεοκαισαρείας Ἀττάρβιο και τους περί αυτόν κληρικούς. Ἀνασκευάζοντας δέ τις κατ' αυτού κατηγορίες ως νεοτεριστοῦ και καινοτόμου, ιδιαίτερα δέ για «τό επί ταῖς ψαλμωδίας ἔγκλημα, ὃ μάλιστα τοὺς ἀπλουστέρους φοβοῦσιν οἱ διαβάλλοντες ἡμᾶς», ἀπαντᾷ μέ δυναμικότητα, ὅτι ὅλα ὅσα εἰσηγείται καί ἐφαρμόζει εἶναι σύμφωνα μέ τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας: «ἐκεῖνο εἰπεῖν ἔχω, ὅτι τά νῦν κεκρατηκότα ἔθνη πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις συνωδᾷ ἐστίν καί σύμφωνα»⁴⁶. Παράδοση, δηλαδή, τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τόν Μ. Βασίλειο δέν εἶναι ἡ στεῖρα συντήρηση τοῦ παρελθόντος, ἀλλά καί καθετί νέο πού συντελεῖ στήν οἰκοδομή τῶν πιστῶν. Τό πόση δέ ἀνταπόκριση εἶχε τό λειτουργικό του ἔργο στό ποιμνιο φαίνεται ἀπό τό περιφημο γεγονός μέ τόν αυτοκράτορα Οὐάλη, ὁ ὁποῖος ὅταν εἰσηλθε στό ναό, ὅπου λειτουργοῦσε ὁ Μ. Βασίλειος, «κατεβροντήθη» ἀπό τόν ἐνεργό συμμετοχή τοῦ λαοῦ στήν ψαλμωδία⁴⁷.

Παρά ταῦτα ὁ κλεινός ἱεράρχης τῆς Καισαρείας εἶχε συναίσθηση τοῦ κινδύνου τῆς ἐκκοσμίκευσης τῆς λατρείας, πού ἐλλοχεύει πράγματι σ' αὐτές τις περιπτώσεις, καί τῶν ὁρίων ἐντός τῶν ὁποῖων πρέπει να κινοῦνται αὐτές οἱ πρωτοβουλίες. Ἐγνώριζε, δηλαδή, ὅτι ὁ ἐκχυδαῖσμός, «τό ὡς τήν δημόδη καί εἰκαίαν ἀκοήν ἔκφορον», ὅπως λέγει χαρακτηριστικά, λυμáίνεται τήν ἔννοια τοῦ μυστηρίου. Γι' αὐτό καί θεωρεῖ ὅτι κατὰ τήν προηγηθεῖσα περίοδο τῶν διωγμῶν ἡ Ἐκκλησία προστάτευσε τήν

πνευματική τῆς ζωῆ δια «τῆς τῶν ἀγράφων παραδόσεως, ὡς μή καταμεληθεῖσαν τῶν δογμάτων τήν γνώσιν εὐκαταφρόνητον τοῖς πολλοῖς γενέσθαι δια συνήθειαν»⁴⁸. Εἶναι χαρακτηριστικός ἐπ' αὐτοῦ ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἀντιμετώπισε ὁ Μ. Βασίλειος τό πρόβλημα πού δημιούργησε ὁ διάκονος «τῆς κατὰ Οὐήνεσαν Ἐκκλησίας Γλυκερίου». Ὁ κληρικός αὐτός εἶχε δημιουργήσει περί αὐτόν ὁμάδα ἐξ «ἀθλίων» γυναικῶν, οἱ ὁποῖες ἔπαλλαν καί ἐχόρευαν στίς διάφορες λειτουργικές ἀκολουθίες κατὰ τέτοιο τρόπο, πού στοὺς μέν εὐλαβεῖς προκαλοῦσε «πολλήν κατήφειαν, πολὺν δέ γέλωτα τοῖς ἀκρατέσι καί τήν γλώσσαν ἐτοιμότεροις». Ἐπειδή δέ ἡ κατάσταση αὐτή «τήν Ἐκκλησίαν πᾶσαν ἀνάστατον πεποίηκε...θορούβων δέ αἰεὶ καί ταραχῶν πληρῶν τήν πόλιν καί σύμπαν τό ἱερατεῖον», ὁ Μ. Βασίλειος, μετά ἀπό μιά ὁλόκληρη σειρά ἐνεργειῶν, ἀπεφάνθη τελικά «ὅτι μή καλῶς ταῦτα γίνεται μηδέ θεσμοῖς Ἐκκλησίας. Γλυκερίου δέ εἰ μέν ἐπανέλθοι μετ' ἐπιστήμης καί τῆς πρεπούσης εὐσταθείας, τοῦτο ἄριστον· εἰ δέ μή, ἔστω πεπαυμένος τῆς ὑπηρεσίας»⁴⁹.

Ε. Ὅλα τά προαναφερθέντα θά ἀρκοῦσαν νά δικαιολογήσουν τό γεγονός γιατί ὁ Μ. Βασίλειος εἰκονογραφεῖται σταθερά μεταξύ τῶν ἄλλων «λειτουργικῶν» πατέρων στήν κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος, πίσω ἀπό τήν ἁγία τράπεζα⁵⁰. Ἀλλά για τόν Μ. Βασίλειο συντρέχει καί ἕνας ἐπιπλέον λόγος. Εἶναι ἐκεῖνος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποῖου σώζονται ὡς σήμερα καί χρησιμοποιοῦνται στίς διάφορες ἀκολουθίες ὀρισμένες ἀπό τίς σπουδαιότερες καί ὠραιότερες λειτουργικές εὐχές τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὑπέρ τῆς γνησιότητος τῶν εὐχῶν αὐτῶν συνηγοροῦν πλεῖστοι ὅσοι λόγοι, ὅπως ἡ μαρτυρία τῆς χειρόγραφης παράδοσης, ἡ σέ ὀρισμένες μάλιστα περιπτώσεις ὁμοίότητα τῆς χρησιμοποιούμενης φρασεολογίας καί ἐννοιολογίας πρός ἄλλα κείμενα τοῦ Μ. Βασιλείου, ἡ λιπαρά γνώση τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τό ὕφος καί ἡ καλλιπέεια, καί κυρίως τά σχήματα καί τό βάθος τῶν θεολογικῶν νοημάτων, στοιχεῖα τά ὁποῖα δικαιολογοῦν πλήρως τήν ἀπόδοση τῆς πατρότητας τῶν εὐχολογικῶν αὐτῶν κειμένων σέ συγγραφέα τῆς περιωπῆς τοῦ Μ. Βασιλείου. Ὡστόσο τό θέμα τῆς γνησιότητος στή συγκεκριμένη περίπτωση εἶναι δευτερεύον μέ τήν ἔννοια ὅτι σέ τελική θεώρηση ὁ

συγγραφέας όλων τῶν προσευχητικῶν κειμένων εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μέ τό στόμα ὀρισμένων χαρισματικῶν τέκνων της συνθέτει σέ μιὰ φωνή τήν κραυγή τῆς δεήσεως τῶν πιστῶν ὅλων τῶν γεννεῶν. Κάτω ἀπό τίς προϋποθέσεις αὐτές ἀναφερόμαστε κατ' ἀρχήν στίς κάτωθι τρεῖς ὁμάδες εὐχῶν:

1) *Εὐχές τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Νυχθημέρου.*

Πρόκειται γιά εὐχές πού περιέχονται στίς ἐπτὰ γνωστές σήμερα ὡς «ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου» (Μεσονυχτικόν, Ὁρθρος, Ἀκολουθία Α΄ Γ΄, ΣΤ΄ καί Θ΄ Ὁρας, Ἑσπερινός)⁵¹ καί οἱ ὁποῖες διαμορφώθηκαν κατὰ τό ψαλμικό «ἐπτὰκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε ἐπί τά κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (Ψαλμ. 118,164). Παρότι δέ «ἡ ἐν παντί καιρῷ εὐχαριστία καί νόμῳ προστέτακται, καί ἀναγκαία ἡμῶν τῆ ζωῆ δέδεικται κατὰ τε φύσιν καί λόγον», ὁ Μ. Βασίλειος ὑπεραμύνεται ιδιαίτερα αὐτῶν τῶν κατὰ «τούς διατετυπωμένους καιρούς» προσευχῶν, ιδιαίτερα γιά τίς μοναστικές ἀδελφότητες, ἐπειδή καθεμίᾳ ἀπό τίς χρονικές αὐτές στιγμές ἀποτελεῖ «ιδίαν τινά ὑπόμνησιν τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀγαθῶν», καί νοηματίζεται ἀνάλογα. Γι' αὐτό καί ὅσοι ἐπιθυμοῦν «ἐπιτετηρημένως εἰς δόξαν Θεοῦ καί τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ προαιρουμένοις ζῆν» δέν πρέπει νά παραθεωροῦν κανένα ἀπό αὐτούς «τούς καιρούς» τῆς προσευχῆς⁵².

Σέ ἀντίθεση μέ τήν ἰουδαϊκή περί χρόνου ἀντίληψη σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ ἡμέρα ἀρχίζει λειτουργικά «ἀφ' ἑσπέρας»⁵³, κατὰ τήν ἑλληνορωμαϊκή θεώρηση, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται καί στήν τάξη καταχώρισης τῶν ἐν λόγῳ ἀκολουθιῶν στό Μ. Ὁρολόγιον⁵⁴, πρῶτο σταθμό στή ἡμερονύκτια προσευχή τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ σήμερα τό Μεσονυχτικόν⁵⁵. Ὅπως λέγει ὁ Μ. Βασίλειος ἡ ἡσυχία τοῦ μεσονυχτίου καθιστᾷ τήν ὥρα αὐτή προνομιοῦχο γιά προσευχή, ιδιαίτερα γιά τούς μοναχούς⁵⁶, καθιερώθηκε δέ κατὰ τό παράδειγμα τῶν Παύλου καί Σίλα, οἱ ὁποῖοι «κατὰ τό μεσονύκτιον... προσευχόμενοι ὕμνον τόν Θεόν» (Πράξ. 16,25) ἢ καί κατὰ τή ρήση τοῦ ψαλμωδοῦ «Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι ἐπί τά κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (Ψαλμ. 118,62)⁵⁷. Στήν ἀκολουθία αὕτη περιέχεται σήμερα ἀνωνόμως ἡ εὐχή «Ὁ ἐν παντί καιρῷ καί πάση

ὥρα...»⁵⁸, ἡ ὁποία ὁμως σέ πολλά χειρόγραφα ἀναφέρεται ὡς εὐχή τοῦ Μ. Βασιλείου⁵⁹. Στήν ἐν λόγῳ εὐχή τονίζεται ιδιαίτερα ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία στηριζόμενοι ἀπευθύνουμε αἰτήματα γενικά πού ἀφοροῦν τίς κυριότερες ἀνάγκες τῆς ψυχοσωματικῆς μας ζωῆς⁶⁰. Γι' αὐτό καί χρησιμοποιεῖται καί σέ ἄλλες ἐκτός τοῦ Μεσονυχτικοῦ ἀκολουθίες, ὅπως στίς ἀκολουθίες τῶν Ὁρῶν, τοῦ Ἀποδείπνου κ.ἄλ..

Στή ἀκολουθία τοῦ Μεσονυχτικοῦ περιέχονται δύο ἀκόμη εὐχές ἀποδιδόμενες ἀπό τά λειτουργικά βιβλία στόν Μ. Βασίλειο: α) Ἡ εὐχή «Κύριε Παντοκράτορ, ὁ Θεός τῶν δυνάμεων καί πάσης σαρκός...»⁶¹, καί β) ἡ εὐχή «Σέ εὐλογοῦμεν, ὕψιστε Θεέ καί Κύριε τοῦ ἐλέους...»⁶². Καί στήν μέν πρώτη εὐχή κυριαρχεῖ γενικά τό αἶτημα τῆς πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως ἐν ἀναμονῇ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου καί τῆς μελλούσης κρίσεως, ὥστε «πᾶσαν τοῦ παρόντος βίου τήν νύκτα ἡμᾶς διελθεῖν, ἀπεκδεχομένους τήν παρουσίαν τῆς λαμπρᾶς καί ἐπιφανοῦς ἡμέρας τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ἧ μετὰ δόξης ἐπί γῆς Κριτῆς τῶν ἀπάντων ἐλεύσεται, ἐκάστω ἀποδοῦναι κατὰ τά ἔργα αὐτοῦ»· στή δέ δεύτερη ἡ ἐν εὐχαριστία ἰκεσία, μαζί μέ τήν ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξανάσταση «τῆς πολυμόχθου σαρκός», νά ἀναστήσει «καί τόν νοῦν ἡμῶν ἐκ τοῦ βαρέως ὕπνου τῆς ἁμαρτίας... ὅπως ἂν δυνηθῶμεν ἀπερισπάστως ἄδειν τε καί ψάλλειν καί ἐξομολογεῖσθαί σοι τῷ ἐν πᾶσι καί ὑπό πάντων δοξαζομένῳ Θεῷ».

Ἀλλά ἡ κατεξοχήν πρωινή προσευχή τῆς κατὰ κόσμον Ἐκκλησίας εἶναι γιά τόν Μ. Βασίλειο ὁ Ὁρθρος, γιατί ἀποτελεῖ γιά τήν ψυχή καθημερινή «ἀνατολή τοῦ σωτηρίου δόγματος», καί «τά πρῶτα κινήματα τῆς ψυχῆς, καί τοῦ νοῦ, ἀναθήματα εἶναι Θεοῦ, καί μηδέν ἕτερον ἀναλαμβάνειν εἰς φροντίδα, πρὶν ἢ τῆ παρὰ Θεοῦ ἐννοία ἐνευφρανθῆναι, καθῶς γέγραπται· «ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καί ἠψφράνθην (Ψαλμ. 76,4), μηδέ σῶμα κινήσαι πρὸς ἐργασίαν, πρὶν ποιῆσαι τό εἰρημένον, ὅτι «πρὸς σέ προσεύξομαι, Κύριε· τό πρωί εἰσακούση τῆς φωνῆς μου· τό πρωί παραστήσομαι σοι καί ἐπόψη με»⁶³. Παρά ταῦτα δέν διασώθηκαν εὐχές τοῦ Μ. Βασιλείου γιά τήν πρώτη αὕτη βασική ἀκολουθία τοῦ νυχθημέρου, γεγονός ὁμως στό ὁποῖο μπορεῖ

να δοθῆ ἡ ἐξῆς ἐξήγηση: Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς Α΄ Ὑρας καθιερώθηκε σέ ἐποχή μεταγενέστερη αὐτῆς τοῦ Μ. Βασιλείου καί ἔχει ὡς κεντρικό θέμα τό ἴδιο μέ αὐτό τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου, δηλαδή, τόν χαιρετισμό τῆς ἀνατολῆς τοῦ ὑλικοῦ φωτός ὡς συμβόλου τοῦ πνευματικοῦ φωτός πού εἶναι ὁ Χριστός καί τήν εὐλογία τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων τῆς ἡμέρας πού ἄρχισε⁶⁴. Εἶναι, λοιπόν, δυνατόν ὁ Μ. Βασίλειος νά συνθέσει τίς δύο εὐχές πού περιλαμβάνει σήμερα τό Μεσῶριο τῆς πρώτης Ὑρας ἀρχικά γιά τήν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καί μετέπειτα μετά τήν καθέρωση τῆς Α΄ Ὑρας νά μεταφέρθηκαν σ' αὐτήν⁶⁵.

Κατά τόν Μ. Βασίλειο προσευχόμεστε καί τήν Γ΄ ὥρα σέ ἀνάμνηση «τῆς τοῦ Πνεύματος δωρεᾶς, τῆς κατά τήν τρίτην ὥραν τοῖς ἀποστόλοις δεδομένης...εἰς τό ἀξίους γενέσθαι καί αὐτούς τῆς ὑποδοχῆς τοῦ ἁγιασμοῦ, καί αἰτοῦντας τήν παρ' αὐτοῦ ὁδηγίαν καί διδασκαλίαν πρὸς τό συμφέρον»⁶⁶. Στό Μεσῶριο τῆς Ὑρας αὐτῆς περιέχεται σήμερα ἡ ἀποδιδόμενη στόν Μ. Βασίλειο εὐχή «Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ τήν σὴν εἰρήνην δεδωκώς τοῖς ἀνθρώποις...», ὑπέρ τῆς γνησιότητος τῆς ὁποίας συνηγορεῖ ἰδιαίτερα τό περιεχόμενο της, τό ὁποῖο ταυτίζεται πλήρως πρὸς τό νόημα πού ἀποδίδει στόν ἐν λόγῳ καιρό τῆς προσευχῆς ὁ Μ. Βασίλειος⁶⁷. Σ' ὅ,τι δέ ἀφορᾷ στήν ΣΤ΄ Ὑρα, γι' αὐτήν γράφει ὁ Μ. Βασίλειος ὅτι ἐπέλεγει ὡς σταθμός προσευχῆς «κατά μίμησιν τῶν ἁγίων...τῶν λεγόντων· Ἐσπέρας καί πρωί καί μεσημβρίας διηγῆσομαι καί ἀπαγγελῶ, καί εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου· καί ὥστε ῥυσθῆναι ἀπό συμπτώματος καί δαιμονίου μεσημβρινοῦ»⁶⁸. Πρόκειται γιά τούς στίχους 19 καί 6 τῶν ψαλμῶν 54 καί 90 ἀντίστοιχα τῆς ἀκολουθίας, οἱ ὁποῖοι καί προσδιορίζουν τό περιεχόμενο τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς ὡς μιᾶς ἐπίκλησης τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ ἀπό τούς κινδύνους πού ἐπαπειλοῦν τούς ἀνθρώπους στήν καθημερινή τους ζωή. Μέ μιᾶ διευρυμένη ἔννοια τό ἴδιο νοηματικό περιεχόμενο ἀποδίδεται στήν ἀκολουθία καί μέ τήν ἐμπεριεχόμενη σ' αὐτήν εὐχή «Θεέ καί Κύριε τῶν δυνάμεων καί πάσης κτίσεως Δημιουργέ...»⁶⁹, στήν ὁποία ὁμως ὁ Μ. Βασίλειος προσδίδει ἕναν σαφέστερο, ὅπως θά δοῦμε στή συνέχεια, χριστοκεντρικό χαρακτήρα.

Πράγματι «ἀναγκαῖα εἰς προσευχήν» θεωρεῖται κατά τόν Μ. Βασίλειο καί ἡ Θ΄ ὥρα «ὅτι Πέτρος καί Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τό ἱερόν «ἐπὶ τήν ὥραν τῆς προσευχῆς τήν ἐνάτην» (Πράξ. 3,1 ἔξ. Πρβλ. Πράξ.10,9). Τό γεγονός αὐτό εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν μνημονεύεται πουθενά στήν ἔντυπη τουλάχιστον παράδοση τῶν κειμένων τῆς ἐν λόγῳ ἀκολουθίας. Ἀντίθετα, τόσο ἡ προμνημονευθεῖσα εὐχή τῆς ΣΤ΄ Ὑρας, ὅσο καί ἡ Εὐχή τοῦ Μεσῶριου τῆς Θ΄ Ὑρας «Δέσποτα, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν ὁ μακροθυμήσας ἐπὶ τοῖς ἡμῶν πλημμελίμασι...» ἀναφέρονται ρητά στό σωτήριο πάθος τοῦ Κυρίου, ἡ μέν ΣΤ΄ στήν κατά τήν 6η ὥρα προσήλωσή του στό σταυρό, ἡ δε Θ΄ στόν κατά τήν 9η ὥρα τῆς ἡμέρας ἐπισυμβάντα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατό του (Ματθ. 27,45-50). Μέ τήν νοηματοδότηση αὐτή ὀλοκληρώνεται χριστοκεντρικά ὁ κύκλος τῆς νυχθημέρου προσευχῆς τῆς Ἐκκλησίας, κάτι πού ἐναρμονίζεται ἀπόλυτα μέ τήν χριστοκεντρικότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὅπως τήν διδάσκει ὁ Μ. Βασίλειος καί οἱ ἄλλοι μεγάλοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Τό τέλος, δηλαδή, κάθε ἡμέρας παρέμπει στό τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας, «ὅτι ἐξέλπιον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι ἡμῶν (Ψαλμ.78,33). Ἄλλ' ὅπως ὁ Κύριος «κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου» τοῦ σταυροῦ, ἄνοιξε στόν εὐγνώμονα ληστή τήν τελευταία στιγμή τήν εἴσοδο τοῦ παραδείσου, κατ' ἀνάλογο τρόπο τόν παρακαλοῦμε στό τέλος κάθε ἡμέρας, πού μπορεῖ νά εἶναι καί ἡ τελευταία τοῦ ἐπίγειου βίου, νά συγχωρήσει μακρόθυμα καί τίς δικές μας ἁμαρτίες, «ἵνα τόν παλαιόν ἀποθέμενοι ἄνθρωπον, τόν νέον ἐνδυσώμεθα καί συζήσωμεν τῷ ἡμετέρῳ Δεσπότη καί κηδεμόνι. Καί οὕτω τοῖς σοῖς ἀκολουθοῦντες προστάγμασιν, εἰς τήν αἰώνιον ἀνάπαυσιν καταντήσωμεν, ἔνθα πάντων ἐστὶν εὐφραϊνομένων ἡ κατοικία...».

Τέλος, κατά τόν Μ. Βασίλειο, ἡ ἡμέρα πρέπει νά ὀλοκληρώνεται μέ εὐχαριστία πρὸς τόν Θεό «περὶ τῶν ἐν αὐτῇ δεδομένων ἡμῖν ἢ κατωρθωμένων», ἀλλά καί μέ ἐξαγόρευση, «εἴτε ἐκούσιον, εἴτε ἀκούσιον, εἴτε που καί λανθάνον πλημμέλημα γέγονεν, ἢ ἐν ῥήμασιν, ἢ ἐν ἔργοις, ἢ κατ' αὐτήν τήν καρδίαν, περὶ πάντων ἐξιλεομένων ἡμῶν διὰ τῆς προσευχῆς τόν Θεόν. Μέγα γάρ ὄφελος ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρελθόντων πρὸς τό μή τοῖς ὁμοίοις αὐθις περιπεσεῖν». Καθώς δέ ἄρχεται ἡ νύκτα καί

προκειμένου ή ανάπαυση πού χαρίζει ό ύπνος νά είναι «ἀπρόσκοπος καί φαντασιών ἐλευθέρα» προσευχόμεστε καί πάλιν «λεγόμενου καί ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἀναγκαιῶς τοῦ ἐνενηκοστοῦ ψαλμοῦ»⁷⁰. Εἶναι προφανές ὅτι τά ἀνωτέρω ἀναφέρονται στήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καί κατ' ἐπέκταση σ' αὐτήν τοῦ Ἀποδείπνου, πού ἀποτελοῦν τίς ἐσπερινές προσευχές τῆς Ἐκκλησίας, ἔστω καί ἂν ἡ δεύτερη, ὡς ἀρχικά ἰδιωτική προσευχή, δέν συναριθμεῖται στό ἐπταδικό σύστημα προσευχῆς τοῦ Νυχθημέρου. Γι' αὐτό καί μοιάζει παράδοξο τό ὅτι στήν τελούμενη σήμερα ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ δέν διασώζονται εὐχές ἀποδιδόμενες στό Μ. Βασίλειο.

Φαίνεται ὁμως ὅτι καί ἐδῶ συνέβη κάτι ἀνάλογο πρὸς αὐτό πού συνέβη μέ τήν προμνημονευθεῖσα ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου⁷¹. Πράγματι ἡ εὐχή τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἀποδείπνου «Εὐλογητός εἶ, Δέσποτα παντοκράτορ, ὁ φωτίσας τήν ἡμέραν τῷ φωτί τῷ ἡλιακῷ...», ὅπως καταχωρίζεται σήμερα στό Μ. Ὁρολόγιον καί ἀποδίδεται στόν Μ. Βασίλειο⁷², εἶναι ἡ εὐχή πού ἀκολουθεῖ τήν πρώτη ἀπό τίς εὐχές τῆς γονυκλισίας τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστής⁷³. Ἐπίσης ἡ εὐχή τῆς συνήθους ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἀποδείπνου «Κύριε, Κύριε, ὁ ὀυσάμενος ἡμᾶς ἀπό παντός βέλους πετομένου ἡμέρας...» πού ἀποδίδεται καί αὐτή στόν Μ. Βασίλειο συνοδεύει τήν δεύτερη εὐχή τῆς γονυκλισίας. Μέ δεδομένο ἐπιπλέον τό γεγονός ὅτι καί οἱ δύο αὐτές εὐχές ἀνήκουν στήν ἀρχαία ἀκολουθία τοῦ ἀσματικοῦ ἐσπερινοῦ⁷⁴, ὁδηγεῖται εὐλόγα κανεῖς στό συμπέρασμα ὅτι λίαν πιθανόν ὁ συνθέτης τῶν εὐχῶν αὐτῶν νά εἶναι ὁ Μ. Βασίλειος. Κρίνοντας δέ ἀπό τό περιεχόμενό τους ἡ μέν πρώτη δημιουργήθηκε μᾶλλον γιά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ, ἡ δέ δεύτερη γιά τήν ἀκολουθία τοῦ ἀποδείπνου. Ἀργότερα μέ τό πέρας ἀπό τόν ἀσματικό τύπο τῶν ἀκολουθιῶν στόν μοναχικό, οἱ μέν ἐν λόγῳ εὐχές ἀπετέλεσαν δομικά στοιχεῖα τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀποδείπνου, σ' αὐτήν δέ τοῦ ἐσπερινοῦ διατηρήθηκαν μόνο οἱ λεγόμενες εὐχές τοῦ Λυχνικοῦ⁷⁵.

2) Εὐχές τῆς Θείας Μετάληψως.

Στή λεγομένη «Ἀκολουθία τῆς Θείας Μετάληψως»⁷⁶, ἡ ὁποία καταχωρίζεται σήμερα στό Μ.

Ὁρολόγιο⁷⁷, στό Ἱερατικό⁷⁸ καί στίς διάφορες ἄλλες «λειτουργικές φυλλάδες» συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ ἄλλων καί οἱ ἀποδιδόμενες στόν Μ. Βασίλειο ἐξῆς τρεῖς εὐχές: Στό πρῶτο μέρος τῆς ἀκολουθίας πού ἐπέχει θέση προετοιμασίας γιά τή Θεία Μετάληψη ὑπάρχουν δύο εὐχές, ἀπό τίς ὁποῖες ἡ πρώτη εἶναι ἡ εὐχή «Δέσποτα Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός ἡμῶν, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καί τῆς ἀθανασίας...». Πρόκειται γιά μιὰ ἐκτενῆ εὐχή στήν ὁποία ὁ δεόμενος, ὁμολογώντας ἀρχικά τήν «ὑπερβολήν» τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος «σάρκα φορέσας καί σταυρωθεὶς καί τυθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀχαρίστων καί ἀγνωμόνων ἡμῶν καί τῷ οἰκείῳ αἵματι ἀναπλάσας τήν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας φύσιν ἡμῶν», ἐμφανίζεται ὡς ἄλλος ἄσωτος υἱός, καί μέ κατανευγμένη τήν ψυχὴ ἐξομολογεῖται τά ἀνομήματά του καί παρακαλεῖ τόν Χριστό νά τόν θεωρήσει «ὡς τήν πόρνην, ὡς τόν ληστήν, ὡς τόν τελώνην καί ὡς τόν ἄσωτον...». Ὡστε «ἐν καθαροῦ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως» νά δεχθεῖ «τὴν μερίδα τῶν ἁγιασμάτων», νά ἐνωθεῖ μέ τό ἅγιον σῶμα καί αἷμα του, καί νά ἔχει τόν Χριστό πάντα μέσα του «σὺν τῷ Πατρὶ καί τῷ ἁγίῳ Πνεύματι». Καί ἐπιλέγει: «Ναί, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός μου· καί μή εἰς κριμὰ μοι γένοιτο ἡ μετάληψις τῶν ἀχράντων καί ζωοποιῶν Μυστηρίων σου, μηδέ ἀσθενῆς γενοίμην ψυχῆ τε καί σώματι, ἐκ τοῦ ἀναξίως αὐτῶν μεταλαμβάνειν· ἀλλὰ δός μοι, μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς, ἀκατακρίτως ὑποδέχσθαι τὴν μερίδα τῶν ἁγιασμάτων σου, εἰς Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου καί εἰς εὐπρόσδεκτον ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματός σου...».

Ἡ δεύτερη προπαρασκευαστικὴ γιά τὴ Θεία Κοινωνία εὐχή «Οἶδα, Κύριε, ὅτι ἀναξίως μεταλαμβάνω τοῦ ἀχράντου σου σώματος καί τοῦ τιμίμου σου αἵματος καί ἔνοχος εἰμί...», ἔχει χαρακτηριστικὰ ἐπιτομῆς τῆς πρώτης καί ἐπιμένει περισσότερο στοὺς καρπούς τῆς Θείας Κοινωνίας καί στήν προσδοκώμενη ἀπ' αὐτήν ὠφέλεια: «Γενέσθω μοι τά ἅγια ταῦτα» λέγει, «εἰς ἴασιν καί κάθαρσιν καί φωτισμόν καί φυλακτήριον καί σωτηρίαν καί ἁγιασμόν ψυχῆς καί σώματος· εἰς ἀποτροπὴν πάσης φαντασίας καί πονηρᾶς πράξεως καί ἐνεργείας διαβολικῆς ... εἰς παρησίαν καί ἀγάπην τὴν πρὸς σέ· εἰς διόρθωσιν βίου καί ἀσφάλειαν· εἰς

αὔξησιν ἀρετῆς καί τελειότητος· εἰς πλήρωσιν ἐντολῶν· εἰς πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν...». Ἀνάλογο πρὸς τὴν ἀνωτέρω εὐχή περιεχόμενο ἔχει καί ἡ στοὺ δευτέρου μετὰ τὴν Θεία Κοινωνία λεγόμενο τμήμα τῆς ἐν λόγῳ ἀκολουθίας περιεχόμενη εὐχαριστήρια εὐχή «Δέσποτα Χριστέ, ὁ Θεός, βασιλεὺ τῶν αἰώνων καί δημιουργέ τῶν ἀπάντων...». Αὐτὸς πού κοινωνήσῃ εὐχαριστεῖ τὸν Θεό, «ἐπὶ πᾶσιν, οἷς παρέσχου μοι ἀγαθοῖς...», καί γιὰ τὴν μετάληψη τῶν «ἀχράντων καί ζωοποιῶν μυστηρίων». Καί παρακαλεῖ: «Φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου καί ἐν τῇ τῶν πτερυγῶν σου σκιᾷ· καί δώρησαί μοι μέχρις ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς ἐπαξίως μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων σου εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν αἰώνιον. Σὺ γάρ εἶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἡ πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ, ὁ δοτήρ τῶν ἀγαθῶν...»⁷⁹.

Ἐδῶ τίθεται τὸ ἐρώτημα ποιὸς εἶναι ὁ χαρακτήρας τῶν εὐχῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καί γενικότερα τῆς ἀκολουθίας στὴν ὁποία ἀνήκουν, ἀφοῦ στὴ βυζαντινὴ Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅπως καί σ' αὐτὴν τοῦ Χρυσοστόμου, συμπεριλαμβάνονται εἰδικές εὐχές τόσο γιὰ πρὶν, ὅσο καί μετὰ τὴ Θεία Μετάληψη⁸⁰. Τὸ πιθανότερο εἶναι ὅτι ἡ ἀκολουθία αὐτὴ ἄρχισε νὰ διαμορφώνεται σταδιακὰ ἀπὸ τὸν 4ο αἰ. καί ἔξης, ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ἐμφανίζεται ὁ μοναχικὸς βίος καί ἡ νέα «λειτουργικὴ εὐσέβεια» τὴν ὁποία δημιούργησε, κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἔνταξη τῆς λειτουργικῆς ζωῆς στὸν ἀσκητικὸ κανόνα τῶν μοναχῶν καί ἡ σύνδεσή της μὲ τὴ λεγόμενη «ἀσκητικὴ νηστεία»⁸¹. Ἐνῶ, δηλαδή, προηγουμένως ἴσχυε ἡ «εὐχαριστιακὴ νηστεία»⁸², ὡς γενικὴ πνευματικὴ προετοιμασία συμμετοχῆς τῆς λατρευτικῆς συνάξεως στοὺς διὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας μυστήριον τῆς ἐρχόμενης βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀσκητικὴ νηστεία προσέλαβε τὸν χαρακτήρα ἑνὸς ἀτομικοῦ ἀγωνίσματος τοῦ κάθε πιστοῦ κατὰ τὴν προετοιμασία του γιὰ τὴ Θεία Κοινωνία. Ἀναπόφευκτα ἡ ἑξατομίκευση αὐτὴ τῆς εὐσέβειας συνετέλεσε καί στὴν δημιουργία ἀναλόγων εὐχῶν, ὅπως οἱ ἐν λόγῳ, ὁ ἀτομικὸς χαρακτήρας τῶν ὁποίων φαίνεται ἀπὸ τὸ α' πρόσωπο, στοὺ ὁποῖο εἶναι συντεταγμένες. Οἱ εὐχές αὐτὲς σὲ συνδυασμὸ καί μὲ ἄλλα τελετουργικὰ στοιχεῖα ἀποτελέσαν ἀπὸ τὸν 12ο αἰ. καί ἔξης μιὰ μορφὴ ἀκολουθίας, ἡ ὁποία μπορεῖ μὲν νὰ μὴν ἐντάχτηκε ἐπίσημα στὴν κοινὴ προσευχὴ

τῆς Ἐκκλησίας, ἔγινε ὅμως προσφιλὴς στοὺ λαὸ καί διαβάζεται συνήθως «ἐπ' ἐκκλησίας» κατὰ τῆς ὁλονυκτίες τῶν μονῶν ἢ καί τῶν ἐνοριακῶν ναῶν⁸³.

3) *Εὐχές ἐξορκισμῶν.*

Στὴ χρησιμοποιούμενη σήμερον ἔντυπη ἔκδοση τοῦ Μ. Εὐχολογίου περιέχονται καί τρεῖς εὐχές μὲ τὸν τίτλο «Εὐχαί, ἦτοι Ἐξορκισμοὶ τοῦ Μ. Βασιλείου, πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων καί πρὸς ἐκάστην ἀσθένειαν»⁸⁴. Προφανῶς ἀνήκουν στοὺ εἶδος τῶν εὐχῶν ἐκείνων, τῆς ὁποίας ἀνεκαθεν χρησιμοποιοῦσε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἄλλου θεϊκοῦ δημιουργήματος ἀπὸ τὴ δαιμονικὴ κατοχὴ καί γενικὰ τὴν προστασία τοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιθέσεως καί ἐπιρροῆς τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων⁸⁵. Ἦδη στὴν Κ. Διαθήκη ἀναφέρεται μιὰ ὁλόκληρη σειρά θαυμάτων τοῦ Κυρίου, πού ἀφοροῦν σὲ δαιμονισμένους, οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὡς μιὰ εἰδικὴ κατηγορία ἀσθενῶν, ἡ θεραπεία τῶν ὁποίων κάνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση, ἀφοῦ κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου (12,38) «ἐξεθαμβήθησαν πάντες ...ὅτι κατ' ἐξουσίαν καί τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάττει καί ὑπακούουσιν αὐτῷ». Ἐπιπλέον, κατὰ τὴ ρητὴ διαβεβαίωση τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου, «εἰ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Ματθ. 12,28), ἡ ἀπέλαση τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἀποτελεῖ ἐσχατολογικὸ σημεῖο καί σύμβολο τῆς ἐρχόμενης βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ διαχρονικὴ δὲ πρόνοια τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ «τῶν ἐνεργουμένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων» στηρίζεται ἀκριβῶς σ' αὐτὴ τὴν ἐμπειρικὴ πρόγευση, ἀφοῦ «σημεῖα τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματι μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι...» (Μαρκ. 16,17).

Παρὸτι ἡ γνησιότητα καί τῶν εὐχῶν αὐτῶν εἶναι δύσκολο νὰ ἀποδειχθεῖ, ὅμως ἡ ἀπόδοσή τους στὸν Μ. Βασίλειο δὲν εἶναι τυχαία καί ἀνέρευστη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μαρτυρία τῆς χειρογράφου καί ἐντύπου παραδόσεώς τους, ἰδιαίτερα τὸ γεγονὸς ὅτι στὴ φερώνυμη λειτουργία τοῦ ὑπάρχει ἡ εἰδικὴ δέηση «τούς ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐλευθέρωσον» καί ἡ εὐρύτατη ἐνασχόλησή του μὲ τοὺς κατηγουμένους, στοιχεῖο τῆς πνευματικῆς προετοιμασίας τῶν ὁποίων γιὰ τὸ βάπτισμα

σμα ἦταν καί ἡ ἀνάγνωση ἀνάλογων ἐξορκισμῶν, καθιστᾶ λίαν πιθανή τήν ὑπόθεση ὅτι ὁ Μ. Βασίλειος ἀσχολήθηκε καί μέ τή σύνθεση ἐξορκιστικῶν εὐχῶν, οἱ ὁποῖες ἐπί τοῦ προκειμένου εἶναι ἐξῆς⁸⁶:

Εὐχή α'. «Ὁ Θεός τῶν θεῶν, καί Κύριος τῶν κυριῶν, ὁ τῶν πυρίνων ταγμάτων δημιουργός καί τῶν ἀύλων δυνάμεων τεχνουργός...»⁸⁷.

Εὐχή β'. «Ἐξορκίζω σε τόν ἀρχέκακον τῆς βλασφημίας, τόν ἀρχηγόν τῆς ἀνταρσίας καί αὐτουργόν τῆς πονηρίας...»⁸⁸.

Εὐχή γ'. «Ὁ Θεός τῶν οὐρανῶν, ὁ Θεός τῶν φώτων, ὁ Θεός τῶν ἀγγέλων τῶν ὑπό τήν σὴν ἰσχύν, ὁ Θεός τῶν ἀρχαγγέλων...»⁸⁹.

Στίς εὐχές αὐτές θά μπορούσε νά συναριθμηθεῖ ἀκόμη καί ἡ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου παραδιδόμενη εὐχή «Ὁ πᾶσιν ἀκαθάρτοις πνεύμασιν ἐπιτιμήσας...»⁹⁰, ἡ ὁποία ὁμως στό ὑπ' ἀριθ. 10 ἀρχαιότατο χειρόγραφο Εὐχολόγιο τῆς Κρυπτοφέρρης τοῦ 10ου αἰ., φέρει τήν ἐπιγραφή «Εὐχή ἐπί ἐνεργουμένων ἤτοι πειραζομένων ὑπό πνευμάτων ἀκαθάρτων τοῦ ἁγίου Βασιλείου»⁹¹. Ἡ διαπίστωση αὐτή ἐπιβεβαιώνει γιά μιὰ ἀκόμη φορά τή ρευστότητα ἡ ὁποία παρατηρεῖται στήν ἐκκλησιαστική λειτουργική παράδοση, ὅσον ἀφορᾶ στήν παρότητα ὀρισμένων εὐχολογικῶν ἰδιαίτερα κειμένων, πού ἀνήκουν στήν κοινή προσευχή τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως πάντως καί ἂν ἔχει τό πράγμα ἡ ἐπίδραση τοῦ Μ. Βασιλείου στή διαμόρφωση τοῦ ἀφορκιστικοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε καθοριστική, ἀφοῦ προσέδωσε σ' αὐτόν χαρακτηριστικά γνωρίσματα, καθοδηγητικά καί γιά τή σήμερα ἐφαρμοζόμενη σχετική λειτουργική πρακτική, πού συνηγοῦν πρὸς τό ὄλο πνεῦμα τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας καί τά ὁποῖα θά μπορούσαν νά συνοψιστοῦν στά ἐξῆς: α) Ἡ δαιμονική κατοχή ἢ ἐπήρεια εἶναι ἰδιότυπη ψυχοσωματική ἀσθένεια πού προσβάλλει τόν ἄνθρωπο ὅταν ἀπομακρύνεται ἀπό τήν προστασία τοῦ Θεοῦ ἐξ αἰτίας τῶν ἁμαρτιῶν του. β) Ἡ ἐκδίωξη τῶν πονηρῶν πνευμάτων καί ἡ προστασία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό αὐτά εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας πού γίνεται μέ τήν ἐπίκληση τῆς δυνάμεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, καί δέν ἀποτελεῖ αὐτοδύναμη ἐξουσία τοῦ ἐξορκιστοῦ, εἴτε μέ τή μορφή τῶν χαρισματικῶν ἐξορκιστῶν τῆς ἀρχαίας

Ἐκκλησίας, εἴτε τῶν περιβεβλημένων τῆ χάρις τῆς ἱερωσύνης ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν. γ) Ὁ ἀφορκισμός εἶναι λόγος τῆς Ἐκκλησίας προσευχητικός-λειτουργικός καί ταυτόχρονα ἐπιτιμητικός τῶν πονηρῶν πνευμάτων στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δέν λειτουργεῖ δέ ποτέ κατά μαγικό τρόπο, ἀλλά προϋποθέτει τήν ἐπανάταξη τοῦ ἀνθρώπου στήν ποιίμη τῆς Ἐκκλησίας μέ μετάνοια καί διόρθωση βίου⁹².

ΣΤ. Ὅμως τό στοιχεῖο ἐκεῖνο, τό ὁποῖο ἡ κοινή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας συνέδεσε ἄρρηκτα μέ τή μορφή τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ἐπισκόπου τῆς Καισαρείας εἶναι ἀναμφίβολα αὐτό πού ἐπισημαίνει ὁ ἱερός ὑμνογράφος τῆς ἀκολουθίας πού ψάλλεται κατά τήν ἐτήσια μνήμη του καί ἀπεικονίζει ἡ ἀγιογραφική παράσταση τῶν λειτουργικῶν πατέρων στήν κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος⁹³: ὁ Μ. Βασίλειος «ἔως καί νῦν εἰς τό ἅγιον θυσιαστήριον ἱερατεύων καί Θεῶ παριστάμενος καί τήν ἄλλον λειτουργίαν τελούμενος»⁹⁴. Ἐννοοῦμε τή φερώνυμη τοῦ Μ. Βασιλείου Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία καθόλη τήν πρώτη τουλάχιστον χιλιετία τῆς χριστιανικῆς περιόδου ἀπετέλεσε τήν κύρια καί συνήθη εὐχαριστιακή προσευχή τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, σέ ἀντίθεση μέ τή λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία εἶχε δευτερεύοντα χαρακτήρα καί ἐτελείτο μόνο τίς καθημερινές⁹⁵. Ἐκτοτε, ἐξαιτίας κυρίως τῆς παρεμβατικῆς πολιτικῆς τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων στά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία στή συγκεκριμένη περίπτωση ἐπέβαλε τήν ἐντόπια πλέον θεωρούμενη λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου⁹⁶, ἀλλά καί τοῦ κυριαρχήσαντος ἐν τῷ μεταξύ τρόπου μυστικῆς ἀνάγνωσης τῶν εὐχῶν τῆς λειτουργίας, πού δέν εὐνοοῦσε τή χρήση ἑνός ἐκτενοῦς καί βαθύνοου κειμένου, ὅπως ἡ ἀναφορά τοῦ Μ. Βασιλείου, ἡ λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, ἀντικαταστάθηκε μέ αὐτήν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου⁹⁷. Ἐξακολουθεῖ ὁμως νά τελεῖται ὡς σήμερα ὡς ἡ ἐράσμη λειτουργία τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, κατά τίς ἐξῆς δέκα ἐπίσημες ἡμέρες τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους:

Τήν 1η Ἰανουαρίου, ἐπέτειο ἡμέρα τῆς κοιμήσεως (ταφῆς) τοῦ ἁγίου (†379), τίς πέντε Κυριακές τῶν Νηστειῶν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, τίς παννυχίδες τῶν παραμονῶν τῶν τριῶν μεγάλων δεσποτικῶν ἑορτῶν Χριστουγέννων, Θεοφανείων, Πά-

σχα (Μ. Σάββατο), και σέ συνάρθρωση μέ τόν έσπερινό τής Μ. Πέμπτης, ώς τής κατ' έξοχήν εϋχαριστιακής ήμέρας τοϋ έκκλησιαστικοϋ έτους. Παλαιότερα έτελείτο και κατά τίς έόρτιες ήμέρες τής Μεταμορφώσεως, τής Πεντηκοστής και τής Ύπαπαντής, όπως έπίσης και κατά τήν ήμέρα τής Ύψώσεως τοϋ Τιμίου Σταυροϋ (14 Σεπτεμβρίου) «κατά τόν τύπον τής άγίας τοϋ Θεοϋ Έκκλησίας»⁹⁸. Πρέπει έδω να παρατηρηθεί ότι ή σύνδεση τής λειτουργίας τοϋ Μ. Βασιλείου μέ τήν Μ. Τεσσαρακοστή είχε ως άποτέλεσμα να θεωρηθεί ότι ή λειτουργία αυτή έχει πένθιμο χαρακτήρα, ανάλογο πρός αυτόν τών καθημερινών τής Μ. Τεσσαρακοστής, πράγμα άτοπο, άφοϋ από τή φύση της ή Θεία Θείουργία έχει πανηγυρικό και άναστάσιμο χαρακτήρα. Ώστόσο και μέ βάση τήν αντίληψη αυτή ό πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος (806-815), σέ άπάντησή του πρός έρώτημα τοϋ πατριάρχου Ταρσίου, δικαιολογεί τήν τέλεση τής Λειτουργίας τοϋ Μ. Βασιλείου κατά τήν έορτή τής Ύψώσεως τοϋ τιμίου Σταυροϋ (14 Σεπτεμβρίου) «έν ή...πās χριστώνυμος τῷ Κυρίῳ λαός νηστειάν έπιτελοϋσιν», άπορρίπτει δέ τήν τέλεσή της κατά τίς προαναφερθείσες χαρμόσυνες ήμέρες, όπως γινόταν σέ όρισμένες περιοχές⁹⁹.

Δεδομένου τοϋ γεγονότος ότι ή Θεία Λειτουργία, όπως τή γνωρίζουμε σήμερα στο σύνολό της, άποτελεί προίόν μακράς ιστορικής εξέλιξεως, στην όποία κάθε έποχή άφησε τά δικά της ίχνη, όταν όμιλοϋμε περί τής βυζαντινής λειτουργίας τοϋ Μ. Βασιλείου έννοοϋμε κυρίως τό κεντρικό της τμήμα πού είναι ή αναφορά¹⁰⁰, και πίο συγκεκριμένα τίς έξι έννεα εϋχές, πού πιθανότατα άνάγονται χρονολογικά στον 4ο αι.: α) 'Η εϋχή ύπέρ τών κατηχομένων «Κύριε ό Θεός ήμῶν ό έν οϋρανοῖς κατοικῶν...», β) 'Η α' εϋχή τών πιστῶν «Σύ, Κύριε κατέδειξας ήμῖν τό μέγα τοϋτο τής σωτηρίας μυστήριον...», γ) 'Η β' εϋχή τών πιστῶν «'Ο Θεός ό έπισκεψάμενος έν έλέει και οικτιρμοῖς...», δ) 'Η εϋχή τής Προσκομιδής «Κύριε ό Θεός ήμῶν, ό κτίσας ήμάς...», ε) 'Η μεγάλη εϋχή τής αναφορᾶς «'Ο Ών δέσποτα, Κύριε Θεέ, Πάτερ Παντοκράτορ...», στ) 'Η εϋχή πριν από τήν κυριακή προσευχή «'Ο Θεός ήμῶν, ό Θεός τοϋ σώζειν...», ζ) 'Η εϋχή τής κεφαλοκλισίας «Δέσποτα Κύριε, ό Πατήρ τών οικτιρωμένων...», η) 'Η εϋχή τής εϋχαριστίας

μετά τήν θεία μετάληψη «Εϋχαριστοϋμεν σοι, Κύριε, ό Θεός ήμῶν, επί τῇ μεταλήψει...», και θ) 'Η εϋχή έν τῷ σκευοφυλακίῳ έν τῷ συστείλαι τά άγια «'Ηνυσται και τετέλεσται, όσον εις τήν ήμετέραν δύναμιν...»¹⁰¹.

Εϋστοχα παρατηρήθηκε¹⁰², ότι άποτελεί οικονομία Θεοϋ τό ότι από τήν έποχή τής αρχαίας Έκκλησίας τών τριών πρώτων αιώνων δέν διασώθηκε κανένα τέτοιο γραπτό κείμενο, τό όποιο αν μάλιστα είχε συμπεριληφθή και στον κανόνα τής Κ. Διαθήκης, θά είχε οδηγήσει σέ μία άπολίθωση τών λειτουργικών μορφῶν. Αντίθετα ή κατά τήν ιεραποστολική δραστηριοποίηση τής Έκκλησίας άξιοποίηση τής γλώσσας και τών άλλων πολιτισμικών έκφράσεων κάθε λαοϋ συνετέλεσε στή δημιουργία θαυμάσιων λειτουργικών κειμένων και άλλων τύπων και μορφῶν, τά όποια μπορεί μέν να παραλλάσσουν μεταξύ τους έξωτερικά, άποκρυσταλλώνουν όμως τήν κοινή αρχική άποστολική παράδοση. Γι' αυτό και φέρουν άποστολικά όνόματα ή άποδίδονται σέ μεγάλους πατέρες, όπως επί τοϋ προκειμένου ή αναφορά τής βυζαντινής λειτουργίας τοϋ Μ. Βασιλείου¹⁰³, ύπέρ τής γνησιότητας τής όποίας συνηγοροϋν ιδιαίτερα οι έξι λόγιοι:

α) Λίγα χρόνια μετά τόν θάνατο τοϋ Μ. Βασιλείου (†379) ό Φαϋστος ό Βυζάντιος (άρχης 5ου αι.), παρότι δέν τό δηλώνει ρητά, φαίνεται ότι γνωρίζει τή λειτουργία τοϋ Μ. Βασιλείου, άφοϋ στο έργο του περί τής 'Ιστορίας τοϋ Άρμενικοϋ Ήθνους παραθέτει ένα έκτενές άπόσπασμα από τήν αναφορά της¹⁰⁴.

β) Περί τής «εϋχής τοϋ άγίου Θυσιαστηρίου» τοϋ «μακαρίου Βασιλείου Έπισκόπου Καισαρείας» όμιλεί ρητά ό διάκονος Πέτρος, ό όποιος σέ έπιστολιμαία διατριβή πού συνέταξε τό 520 εκ μέρους τών μοναχῶν τής Σκυθίας πρός τόν Φουλγέντιο και άλλους άφρικανούς επισκόπους όχι μόνο αναφέρει άπόσπασμά της¹⁰⁵, αλλά μαρτυρεί και ότι τή λειτουργία αυτή χρησιμοποιεί σχεδόν όλόκληρη ή Άνατολή¹⁰⁶.

γ) Γύρω στο 540 ό Λεόντιος ό Βυζάντιος μνημονεύει ρητά τήν εϋχαριστιακή αναφορά τοϋ Μ. Βασιλείου μέ άφορμή τήν από τόν Θεόδωρο Μοψουεστίας σύνταξη δικής του εϋχαριστιακής αναφορᾶς, τήν όποία χαρακτηρίζει ως βλάσφημο τόλ-

μημα. Ὅπως λέγει χαρακτηριστικά «Ἀναφορὰν γὰρ σχεδιάζει ἐτέραν παρὰ τὴν πατρόθεν ταῖς Ἐκκλησίαις παραδεδομένην, μήτε τῆς τῶν ἀποστόλων αἰδεσθεῖς, μήτε δὲ τὴν τοῦ Μ. Βασιλείου ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι συγγραφεῖσαν, λόγου τινος κρίνων ἀξίαν· ἐν ἧ ἀναφορᾷ βλασφημιῶν(οὐ γὰρ εὐχῶν) τελετὴν ἀπεπλήρωσεν»¹⁰⁷.

δ) Τὴν μαρτυρία τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Μ. Βασιλείου, ὡς ἀθηντικῆς ἔκφρασης τῆς πατερικῆς παράδοσης ἐπικαλοῦνται καὶ δύο Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι: ἡ ἐν Τρούλλῳ ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (692), κανὼν ΛΒ, γιὰ νὰ καταδείξει ὡς ἐσφαλμένη τὴ λειτουργικὴ πράξι τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας νὰ τελεῖ μέ ἄκρατο οἶνο τὴ Θεία Εὐχαριστία¹⁰⁸, καὶ ἡ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ (787) κατὰ τὴ διατύπωση τῆς θεολογίας περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων τὸν ἀπὸ τὸν Μ. Βασίλειο χαρακτηρισμὸ τῶν προσφερομένων πρὸς τέλεση τῆς Θείας Εὐχαριστίας δώρων τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου ὡς «ἀντιτύπων» τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ¹⁰⁹.

(ε) Ἡ ἀπὸ τὴν χειρόγραφη παράδοση ὁμόφωνη ἀπόδοση τῆς ἐν λόγῳ λειτουργίας στὸν Μ. Βασίλειο, μέ πρῶτο τὸ παλαιότερο χειρόγραφο εὐχολόγιο τοῦ 8ου-9ου αἰ. (Κωδ. Barberinus gr. 336), πού μᾶς διασώζει καὶ τὴν ἀρχαιότερη μορφή τῆς λειτουργίας αὐτῆς¹¹⁰.

Πέραν ὅμως τῶν ἀνωτέρω ἐξωτερικῶν μαρτυριῶν ἴση, ἂν μὴ καὶ μεγαλύτερη σημασία γιὰ τὴν πατρότητα τῆς ἐν λόγῳ λειτουργίας ἔχει καὶ ἡ στενὴ θεολογικὴ καὶ εἰδολογικὴ συγγένεια πού παρουσιάζει τὸ κείμενο τῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὰ ὑπόλοιπα ἔργα τοῦ Μ. Βασιλείου. «Θεολογικὲς ἰδέες καὶ προσφιλεῖς ἐκφράσεις τοῦ Μ. Βασιλείου, φραστικὲς ὁμοιότητες καὶ ταυτότητα ὀρολογίας, γνώση καὶ χρῆση τῆς Γραφῆς ἀνάλογη στὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Βασιλείου, ἐμμονὴ σὲ ὀρισμένα καθαρὰ βασιλειανὰ θεολογικὰ σχήματα, ὅπως ἡ ἔξαρση τοῦ ἀκαταλήπτου τοῦ Θεοῦ, τοῦ μεγαλείου τῆς ἀγαθότητάς του, ἡ σαφὴς τριαδολογικὴ καὶ πνευματικὴ διδασκαλία του, ὁ τονισμὸς τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἔργου τῆς θείας οικονομίας, ἡ περὶ ἀγγέλων καὶ φυλάκων ἀγγέλων διδασκαλία, ἡ προβολὴ τοῦ γνωστικοῦ στοιχείου στὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ¹¹¹» καὶ πολλὰ ἄλλα συναφῆ στοιχεῖα εἶναι ἀδιαμφισβήτητα ἐσωτερικὰ τεκμήρια πού μᾶς πείθουν, ὅτι ἡ χαρακτηριζόμενη

ὡς «ἡ πλέον μεγαλήγορος, θεολογικὴ καὶ χριστολογικὴ αὐτὴ ἀναφορὰ»¹¹² δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἔργο καμμιάς ἄλλης προσωπικότητας τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, παρὰ μόνον τοῦ λαμπροῦ ἐπισκόπου τῆς Καισαρείας Μ. Βασιλείου.

Στὴ συνάφεια αὐτὴ ἀξίζει νὰ ὑπογραμμίσουμε ἰδιαίτερα τὴν ἱστορικοδογματικὴ σημασία τοῦ λειτουργικοῦ αὐτοῦ κειμένου¹¹³, πού ὑπενθυμίζει τὰ ἀρχαῖα βαπτισματικὰ σύμβολα, καὶ μᾶς βοηθᾷ στὴν παρακολούθηση τῆς διατυπώσεως βασικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας. Ἀναφερόμαστε δειγματολεπτικά στὸν διαμέσου τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος καθαγιασμὸ τῶν τιμίων δώρων, πού ἀποτελεῖ ἀνέκαθεν βασικὸ στοιχεῖο τῆς εὐχαριστιακῆς ἀναφορᾶς, ἐκ τῶν ἀγράφων, ὅπως λέγει ὁ Μ. Βασίλειος¹¹⁴, ἀλλ' ἔλαβε τὴν πιὸ ἐκφραστικὴ του μορφή μετὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς θεολογίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν Β΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο¹¹⁵. Ἦδη στὴν ἀναφορὰ τῶν ἀποστόλων Ἀδδαίου καὶ Μάριος¹¹⁶ γίνεται ἐπικλήση τοῦ ἁγίου Πνεύματος «ἐπὶ τὰ δῶρα», χωρὶς ὅμως νὰ λέγεται ρητὰ, ὅτι δι' αὐτοῦ συντελεῖται ἡ μεταβολὴ τοῦ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. Ἀντίθετα στὴν εὐχή τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Εὐχολογίου τοῦ Σεραπίωνος¹¹⁷ καὶ σὲ ἄλλες ἀρχαῖες εὐχαριστιακὲς ἀναφορὲς ἡ ἐπικλήση γίνεται πρὸς τὸν Θεὸν Λόγον γιὰ νὰ τονισθῆι στὸ πλαίσιο τοῦ ἀντιαρειανικοῦ ἀγῶνα ἡ θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡστόσο τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ἀντεπεξερχόμενος κατὰ τῶν Πνευματομάχων, τονίζει μέ ἔμφαση ὅτι τὰ πάντα μέσα στὴν Ἐκκλησία εἶναι ἔργο τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ καὶ ἡ ἴδια ἡ θεία ἐνανθρώπηση ἔγινε ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι¹¹⁸. Ἡ ἀντίληψη αὐτὴ βρίσκει τὴν πρώτη ρητὴ λειτουργικὴ ἔκφρασή της στὴν ἀρχικὴ μορφή τῆς ἀλεξανδρινῆς λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου, καὶ ἀργότερα σὲ πολὺ πιὸ διευρυνμένο πλαίσιο στὴ βυζαντινὴ ἔκδοσή της, ὅπου γιὰ τὴν ἔννοια τῆς μεταβολῆς τῶν τιμίων δώρων σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ εἰσάγονται γιὰ πρώτη φορὰ οἱ ὄροι ἀγιαξίν, ἀναδείκνυμι καὶ ἅγια ἁγίων ἀντίστοιχα.

Ἄν τελικὰ θέταμε τὸ ἐρώτημα ποιά εἶναι ἡ οὐσιαστικότερη συμβολὴ τῶν μεγάλων πατέρων τοῦ 4ου καὶ 5ου αἰ. στὴ διαμόρφωση τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς λατρείας, τότε χωρὶς καμμιά ἐπιφύλαξη θὰ ἀπαντούσαμε ὅτι πρόκειται γιὰ τὴν

ἐκκλησιολογική διάσταση και προοπτική της, ὅπως αὐτή ξεδιπλώνεται ἀριστουργηματικά στή φερώνυμη τοῦ Μ. Βασιλείου Λειτουργία, στό πλαίσιο τῆς ὁποίας οἱ πιστοί βιώνουν κατά ἓνα μοναδικό τρόπο τήν παρουσία τοῦ Κυρίου «ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου» (Λουκ. 24,35). Ἔτσι ἡ «ἐπί τό αὐτό» συναγμένη Ἐκκλησία, κυκλώνοντας τό ἅγιο θυσιαστήριο, ἀγκαλιάζει κατ' ἀρχήν ὁλόκληρο τόν κόσμο ἀναπέμποντας δεήσεις γιά κάθε κατηγορία ἀνθρώπων... «Αὐτός τοῖς πᾶσι τά πάντα γενοῦ, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ εἰδώς ἕκαστον καί τό αἶτημα αὐτοῦ, οἶκον καί τήν χρεῖαν αὐτοῦ...». Κι ὕστερα τά προσκομιζόμενα ὑλικά στοιχεῖα τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου, ὡς ἱερά ἀντίτυπα καί ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου σώματος καί αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ἀναδείκνυνται μέ τήν ἐπενέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος σέ πραγματικό σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου κατά χάριν μέλη γίνονται καί ὅσοι μεταλαμβάνουν ἀπ' αὐτά: «Ἡμᾶς δέ πάντας

τούς ἐκ τοῦ ἑνός ἄρτου καί τοῦ ποτηρίου μετέχοντας ἐνώσας ἀλλήλοις εἰς ἑνός πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν». Σ' αὐτήν ἀκριβῶς τήν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι χάλκευση τῆς ἐσώτερης ἐνότητας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ἀναφέρεται καί ἡ ὑπέρ τῆς «ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀπό περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης», δέηση, ἡ ὁποία ὡς προέκταση τῆς ἐπικλήσεως ἀποδεικνύει πόσο στενά συνδεδεμένες εἶναι μέσα στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ἡ πνευματολογική καί ἡ εὐχαριστιακή ἐκκλησιολογία. Πρόκειται γιά τήν ἴδια ἐμπειρία τῆς εὐχαριστιακῆς ἐνότητας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, πού ἔχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπό τήν ἐποχή τοῦ θεοφόρου Ἰγνατίου ὡς τήν ἐποχή τοῦ ἱεροῦ Καβάσιλα καί ἀποτελεῖ τή βάση καί τῆς σύγχρονης εὐχαριστιακῆς ἐκκλησιολογίας, θεμελιωτές τῆς ὁποίας ἀποδεικνύονται ὁ Μ. Βασίλειος καί οἱ ἄλλοι ὁμότροποι πατέρες τῆς ἐποχῆς του.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. Θεοδώρου Εὐ.: *Μαθήματα Λειτουργικῆς*, τευχ. Α', Ἐκδόσεις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐν Ἀθήναις 1975, σσ. 176-231.
2. Φουντούλης Ἰ.: «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου». *Λειτουργικά θέματα Δ'*, Θεσσαλονίκη 1979, σ. 27. Γενικά γιά τό λειτουργικό ἔργο τοῦ Μ. Βασιλείου βλ. Gibson A.G., *St. Basil's Liturgical Authorship (Studies in Sacred Theology, Second Series 168)*. {UMI-University Microfilm Inc. Dissertation Services, Ann Arbor, Michigan}. Φουντούλης Ἰ.: «Τό λειτουργικό ἔργο τοῦ Μ. Βασιλείου», στό *Ἡ Φωνή τοῦ Ποιμένου* 29 (1979), σσ. 5-9. 24. Κογεράκης Κύριλλος (Διάκονος-Νῦν Μητροπολίτης Ρόδου): *Τά λειτουργικά στοιχεῖα στά ἔργα τοῦ Μ. Βασιλείου*, Θεσσαλονίκη 1991 (ἀδημοσίευτη μεταπτυχιακή ἐργασία).
3. Φουντούλης Ἰ.: «Θεία Λειτουργία καί κόσμος», στό *Λειτουργικά θέματα Δ'*, Θεσσαλονίκη 1979, σ. 56.
4. Βλ. Χρήστου Π.: *Ὁ Μ. Βασίλειος, Βίος καί πολιτεία, Συγγράμματα διδασκαλία*. {Ἀνάλεκτα Βλατάδων 27}, Θεσσαλονίκη 1978, σσ. 79-83.
5. Μ. Βασίλειος, *Ἐπιστολή 204 τοῖς Νεοκαισαρεῦσιν*, ΒΕΠΕΣ 55, σ. 237.
6. Γρηγόριος Θεολόγος, *Εἰς τόν Μ. Βασίλειον Ἐπιτάφιος Ι*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 141.
7. Γρηγόριος Θεολόγος, *Εἰς τόν Μ. Βασίλειον Ἐπιτάφιος ΚΑ*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 147.
8. Γρηγόριος Θεολόγος, *Ἐπιστολή 6*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 206.

9. Μ. Βασίλειος, *Ἐπιστολή 2 Γρηγορίῳ ἐτέρῳ*, ΒΕΠΕΣ 55, σ.13.
10. Μ. Βασίλειος, *Ἐπιστολή 2 Γρηγορίῳ ἐτέρῳ*, ΒΕΠΕΣ 55, σ. 15.
11. Χρήστου, *μν. ἔργ.*, σσ. 79-83.
12. Βλ. Σιμέαν Α.: *Ἡ Ἐκκλησία προσενοχούμενη. Εἰσαγωγή στή λειτουργική θεολογία*. (Ἀπόδοση ἀπό τὰ Ἀγγλικά π. Δ. Τζέροπος), Ἀκρίτας 1991, σσ. 105-170.
13. Ἰουστίνου, *Ἀπολογία Α* 67, ΒΕΠΕΣ 3, σ. 198.
14. Βλ. σχετικά: Budde A., “Improvisation im Eucharistie Gebet. Zur Technik freien Betens in der Kirche”, στο *Jahrbuch für Antike und Christentum* 44(2001) 127-141.
15. Μ. Βασίλειος, *Περί ἁγίου Πνεύματος*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 287.
16. Γρηγόριος Θεολόγος, *Ἐπιτάφιος εἰς Μ. Βασίλειον (Λόγος ΜΓ)*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 154.
17. Γρηγόριος Θεολόγος, *Εἰς τόν Μ. Βασίλειον ἐπιτάφιος*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 148: «Τίς μὲν ῥητορικὴν τοσοῦτος, τὴν πυρὸς μένος πνεύσαν, εἰ καὶ τό ἦθος αὐτῷ μὴ κατὰ ῥήτορας ἦν; Τίς δέ γραμματικὴν, ἢ γλῶσσαν ἐξελληνίζει καὶ ἱστορίαν συνάγει καὶ μέτροις ἐπιστατεῖ καὶ νομοθετεῖ ποιήμασιν;». Βλ. σχετικά: Κόλτσιου-Νικίττα Ἄν.: *Φιλολόγως ζητοῦντες. Γλωσσικὲς ἀπόψεις καὶ ὄψεις στὰ κείμενα τῶν Καππαδοκῶν Πατέρων*, Ἐκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
18. Μ. Βασίλειος, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΘ’ (71)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 292: «Τὰ πλεῖστα τῶν μυστικῶν ἀγράφων ἡμῖν ἐμπολιτεύεται». Βλ. σχετικά: Mendieta (de) A.M., *The “Unwritten” and “secret” Apostolic Tradition in the theological thought of St. Basil of Caesaria*, Edinburg 1965, σσ. 21-39.
19. Κρικῶνης Χρ.: «Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τόν Μ. Βασίλειον» στό *Κληρονομία* 13Α (1981), σ. 160.
20. Μ. Βασίλειος, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΖ (66)*, ΒΕΠΕΣ 52, σσ. 287-288: «οἱ τὰ περὶ τὰς Ἐκκλησίας ἐξαρχῆς διαθεσμοθετήσαντες ἀπόστολοι καὶ πατέρες, ἐν τῷ κεκρυμμένῳ καὶ ἀφθέγκτῳ τό σεμνόν τοῖς μυστηρίοις ἐφύλασσον. Οὐδέ γάρ ὄλως μυστήριον, τό εἰς τὴν δημόδη καὶ εἰκαίαν ἀκοήν ἔκφορον. Οὗτος ὁ λόγος τῆς τῶν ἀγράφων παραδόσεως, ὡς μὴ καταμεληθεῖσαν τῶν δογμάτων τὴν γνῶσιν εὐκαταφρόνητον τοῖς πολλοῖς γενέσθαι διὰ συνήθειαν».
21. Μ. Βασίλειος, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΖ (67)*, ΒΕΠΕΣ 52, σσ. 286-287.
22. Μ. Βασίλειος, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΖ (67)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 288.
23. Μ. Βασιλείου, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΘ’ (71)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 292.
24. Μ. Βασιλείου, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΖ (66)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 287.
25. Εἰρηναῖος, *Ἐλεγχος ψευδωνύμου γνώσεως Α (Η,1)*, ΒΕΠΕΣ 5, σ. 108: «Τοιαύτης δέ τῆς ὑποθέσεως αὐτῶν οὐσης, ἢν οὔτε προφῆται ἐκήρυξαν, οὔτε ὁ Κύριος ἐδίδαξεν, οὔτε ἀπόστολοι παρέδωκαν, ἢν περὶ τῶν ὄλων ἀρχοῦσιν πλεῖον ἄλλων ἐγνωκέναι, ἐξ ἀγράφων ἀναγινώσκοντες, καὶ τό δὴ λεγόμενον, ἐξ ἄμμου σχοινία πλέκειν ἐπιτηδεύοντες...ἦτοι παραβολὰς κυριακάς ἢ ῥήσεις προφητικὰς, ἢ λόγους ἀποστολικούς».
26. Μ. Βασιλείου, *Περί ἁγίου Πνεύματος ΚΖ (66)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 287. Πρβλ. Gribomont J., «Esoterisme et tradition dans le Traité du Saint Esprit de Saint Basil», στό *Oecumenica* (1967), σ. 40 ἔξ. καὶ 48. Φύλιας Γ., *Παράδοση καὶ ἐξέλιξη στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας*, Ἐκδόσεις Γρηγόρη, Ἀθήνα 2006, σσ. 66,81.
27. Βλ. Κρικῶνης, *μν. ἔργ.*, σσ. 161-164.
28. Βλ. σχετικά: Lubatschivskyj M.J., “Des heiligen Basilius liturgischen Kampf gegen den Arianismus. Ein Beitrag zur Textgeschichte der Basiliusliturgie” στό *Zeitschrift für Katholische Theologie* 66 (1942), σ. 20-38.
29. Μ. Βασιλείου, *Κατὰ Εὐνομίῳ, Λόγος Γ (5)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 225: «Πορευθέντες, φησί, βαπτίζετε εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἔστι γάρ τό βάπτισμα σφραγὶς τῆς πίστεως, ἢ δέ πίστις θεότητος συγκατάθεσις. Πιστεῦσαι γάρ δεῖ πρότερον, εἶτα τῷ βαπτίσματι ἐπισφραγίσασθαι. Τό δέ βάπτισμα ἡμῶν ἐστι κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου παράδοσιν, εἰς ὄνομα Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος· οὐδενός κτίσματος, οὐδέ δούλου Πατρὶ καὶ Υἱῷ συντεταγμένου, ὡς τῆς θεότητος ἐν Τριάδι συμπληρουμένης. Τό δέ ἔξω τούτων ὁμόδουλον ἅπαν ἐστί, κἂν τὰ μάλιστα ὑπερβολαῖς ἀξιωματῶν ἄλλα ἄλλων προτετιμημένα τυγχάνη». Πρβλ. *Εἰς ψαλμόν ΚΗ 3*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 47.
30. Μ. Βασιλείου, *Περί ἁγίου Πνεύματος Ι (25)*, ΒΕΠΕΣ 52, σ. 251: «Πίστις ἐστί το πολемоῦμενον, λέγει, καὶ κοινός σκοπός ἅπασιν τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐχθροῖς τῆς ὑγαινούσης διδασκαλίας, τό στερέωμα τῆς εἰς Χριστόν πίστεως κατασεῖσαι, ἐκ τοῦ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐδαφισθεῖσαν ἀφανισθῆναι».
31. Μ. Βασίλειος, *Περί τοῦ ἁγίου Πνεύματος ΙΒ (28)*, ΒΕΠΕΣ 52, σσ. 253-254.
32. Βλ. Jungmann J.A., *Die Stellung Christi im liturgischen Gebet*, στό *Liturgiegeschichtliche Quellen und Forschungen* 19/20, Münster 1962, σσ. 151-154.

33. Μ. Βασιλείου, *Περί αγίου Πνεύματος ΚΕ* (59), ΒΕΠΕΣ 52, σ. 281.
34. Βλ. Κρικιώνης, μν. ἔργ., σσ. 165-167. Σούλτς Χ.Ι., *Ἡ βυζαντινὴ λειτουργία, Μαρτυρία πίστεως καὶ συμβολικὴ ἔκφραση*. (Μετάφραση π. Δημήτριος Τζέροπος), Ἐκδόσεις Ἀκρίτας, Ἀθήνα 1998, σσ. 44-45.
35. Μ. Βασιλείου, *Ὅροι κατὰ πλάτος, Ἐρωτήσεις ΛΖ* (5), ΒΕΠΕΣ 53, σσ. 198-199: «Χρησιμεύειν δέ λογίζομαι τὴν ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ ψαλμωδίαις κατὰ τὰς ἐπικεκρυμμένας ὥρας διαφορὰν τε καὶ ποικιλίαν, καὶ κατ' ἐκεῖνο, ὅτι ἐν μέν τῃ ὁμαλότῃ πολλὰκις πού καὶ ἀκηδιᾷ ἢ ψυχῇ, καὶ ἀπομετεωρίζεται· ἐν δὲ τῇ ἐναλλαγῇ καὶ τῷ ποικίλῳ τῆς ψαλμωδίας καὶ τοῦ περὶ ἐκάστης ὥρας λόγου νεαροποιεῖται αὐτῆς ἢ ἐπιθυμία καὶ ἀνακαινίζεται τὸ νηφάλιον». Πρβλ. Ἐπιστολὴ 2(4), *Γρηγοριῶ ἑταίρω*, ΒΕΠΕΣ 55, σ. 15.
36. Μ. Βασιλείου, *Ἐπιστολὴ 207* (3), ΒΕΠΕΣ 55, σσ. 241-242.
37. Κατὰ τὸν Θεοδώρητο Κύρου (*Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Β* 19, PG 82 106C) πρῶτοι οἱ ὅποιοι εἰσήγαγαν στὴ λατρεία τὴν ἀντιφωνικὴ ψαλμωδία εἶναι οἱ ἀντιοχεῖς μοναχοὶ Διόδωρος καὶ Φλαβιανός, οἱ ὅποιοι «διχῇ διελόντες τοὺς τῶν ψαλλόντων χορούς, ἐκ διαδοχῆς ἄδειν τὴν δαυιτικὴν ἐδίδαξαν μελωδίαν, καὶ τοῦτο ἐν Ἀντιοχείᾳ πρῶτον ἀρξάμενοι, πάντοτε διέδραμε καὶ κατέλαβε τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα».
38. Μ. Βασιλείου, *Εἰς τὸν Α΄ Ψαλμόν*. ΒΕΠΕΣ 52, σ. 11: «Ἐπειδὴ γὰρ εἶδε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δυσάγωγον πρὸς ἀρετὴν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τὸ πρὸς ἡδονὴν ἐπιθρόπες τοῦ ὀρθοῦ βίου καταμελοῦντας ἡμᾶς· τί ποιεῖ; Τὸ ἐκ τῆς μελωδίας τερπνὸν τοῖς δόγμασιν ἐγκατέμιξεν, ἵνα τῷ προσηνεῖ καὶ λείψ τῆς ἀκοῆς τὸ ἐκ τῶν λόγων ὠφέλιμον λανθανόντως ὑποδεξώμεθα· κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν ἱατρῶν, οἳ, τῶν φαρμάκων τὰ αὐστηρότερα πίνειν διδόντες τοῖς κακοσίτοις, μέλιτι πολλὰκις τὴν κύλικα περιχρίουσι. Διὰ τοῦτο τὰ ἐναρμόνια ταῦτα μέλη τῶν ψαλμῶν ἡμῖν ἐπινενόηται, ἵνα οἱ παῖδες τὴν ἡλικίαν, ἢ καὶ ὄλως οἱ νεαροὶ τὸ ἦθος, τῷ μὲν δοκεῖν μελωδῶσι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὰς ψυχὰς ἐκπαιδεύωνται». Βλ. σχετικὰ: Βουρλῆ Ἀθ.: *Δογματοθητικαὶ ὄψεις τῆς Ὁρθοδόξου Ψαλμωδίας*, Ἀθήνα 1994. Ἀλυγιζάκης Ἄν.: «Ἡ λειτουργικὴ μουσικὴ κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο», στὸ *Τόμος ἐόρτιος χιλιοστῆς ἑξακοσιοστῆς ἐπετείου Μεγάλου Βασιλείου (379-1979)*, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεολογικὴ Σχολή, Θεσσαλονίκη 1981, σσ. 255-281.
39. Σμέμαν, μν. ἔργ., σσ. 151-155.
40. Βλ. Κούρκουλας Κ.: «Αἱ περὶ θεοῦ κηρύγματα ἰδέαι τοῦ Μ. Βασιλείου» στὸ *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, Ζ (1962), σσ. 180-215.
41. Βλ. Χρήστου, μν. ἔργ., σσ. 202-203. Πασχαλίδης Σ.: «Οἱ ἐορτές τῶν ἀγίων» στὸ *Χριστιανικὸν Ἐορτολόγιον, Πρακτικὰ Ἡ΄ Πανελληνίου Χριστιανικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Κλάδος ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος {Σειρὰ Ποιμαντικὴ Βιβλιοθήκη 15}*, Ἀθήνα 2007, σσ. 370-371.
42. Μ. Βασίλειος, *Ὁμιλία εἰς Γόρδιον 2*, ΒΕΠΕΣ 54, σ. 165: «Οὐκ οἶδεν οὖν ἐγκωμίον νόμον τὸ θεῖον διδασκαλεῖον, ἀλλὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν πεπραγμένων ἀντ' ἐγκωμίον λογίζεται, ὡς καὶ τοῖς ἀγίοις ἐξαρκούσαν πρὸς ἔπαινον, καὶ τοῖς ὠρμημένοις πρὸς ἀρετὴν αὐτάρκη οὔσαν εἰς ὠφέλειαν».
43. Μ. Βασίλειος, *Ὁμιλία ΙΘ εἰς τοὺς ἀγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας*, ΒΕΠΕΣ 54, σ. 172.
44. Χρυσόστομος, *Ὁμιλία εἰς μάρτυρας*, PG 50,663A.
45. Βλ. σχετικὰ: Westerink L.G., "The two faces of St. Euphrosyne" στὸ *C. Mango-O. Pritsak (Ἐκδ.), Okeanos. Essays presented to I. Shevchenko on his Sixtieth Birthday by his Colleagues and Students* {Harvard Ukrainian Studies VII}, Cambridge Mass. 1983, σσ. 666-679.
46. Μ. Βασίλειος, *Ἐπιστολὴ 207*, ΒΕΠΕΣ 55, σσ. 240-242: «Πρὸς δὲ τὸ ἐπὶ ταῖς ψαλμωδίαις ἐγκλημα, ᾧ μάλιστα τοὺς ἀπλουτέρους φοβοῦσιν οἱ διαβάλλοντες ἡμᾶς, ἐκεῖνο εἰπεῖν ἔχω, ὅτι τὰ νῦν κεκρατηκότα ἔθη πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις συναρδᾷ ἐστὶν καὶ σύμφωνα. Ἐκ νυκτός γὰρ ὀρθρίζει παρ' ἡμῖν ὁ λαὸς ἐπὶ τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν θλίψει καὶ συνοχῇ δακρύων ἐξομολογούμενοι τῷ Θεῷ, τελευταῖον ἐξαναστάντες τῶν προσευχῶν εἰς τὴν ψαλμωδίαν καθίστανται. Καὶ νῦν μὲν διχῇ διανεμηθέντες ἀντιπάλουσιν ἀλλήλοις, ὁμοῦ μὲν τὴν μελέτην τῶν λόγιων ἐντεῦθεν κρατύνοντες, ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἀμετεώριστον τῶν καρδιῶν ἐαυταῖς διοικούμενοι. Ἐπειτα πάλιν ἐπιστρέψαντες ἐνὶ κατάρχειν τοῦ μέλους οἱ λοιποὶ ὑπηρετοῦσιν· καὶ οὕτως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμωδίας τὴν νύκτα διενεγκόντες μεταξὺ προσευχόμενοι, ἡμέρας ἤδη ὑπολαμπούσης πάντες κοινῇ, ὡς ἐξ ἐνός στόματος καὶ μιᾶς καρδίας, τὸν τῆς ἐξομολογήσεως ψαλμόν (50) ἀναφέρουσιν τῷ Κυρίῳ, ἴδια ἐαυτῶν ἕκαστος τὰ ῥήματα τῆς μετανοίας ποιούμενοι. Ἐπὶ τούτοις εἰ ἡμᾶς ἀποφεύγετε, φεύξεσθε μὲν Αἰγυπτίους, φεύξεσθε δὲ Λυβίας ἀμφοτέρους, Θηβαίους Παλαιστίνιους, Ἀραβας, Φοῖνικας, Σύρους καὶ τοὺς πρὸς τῷ Εὐφράτῃ κατοικισμένους καὶ πάντας ἀπαξιαπλῶς παρ' οἷς ἀγρυπνία καὶ προσευχὴ καὶ αἱ κοιναὶ ψαλμωδίαί τετίμηται».

47. Γρηγόριος Θεολόγος, *Λόγος ΜΓ* (NB), *Εἰς τόν Μ. Βασίλειον Ἐπιτάφιος*, ΒΕΠΕΣ 60, σ. 162.
48. Μ. Βασιλείου, *Περί ἁγίου Πνεύματος 27,66*. ΒΕΠΕΣ 52, σσ. 287-288.
49. Μ. Βασιλείου, *Ἐπιστολή 169 Γρηγορίου Βασιλείου*, ΒΕΠΕΣ 55, σσ. 192-193. Πρβλ. *Ἐπιστολή 171 Γρηγορίου ἑταίρω*, ΒΕΠΕΣ 55, σ. 194. *Ἐπιστολή 170 Γλυκερίω*, ΒΕΠΕΣ 55, σσ. 193-194. Πρβλ. Χρήστου, *μν. ἔργ.*, σσ. 81-82, 211.
50. Βλ. Τσοπάνης Τρ.: *Ἡ τῶν θεῶν εὐκοσμία καί τάξις. Αἰσθητική σπουδή τῆς θείας λατρείας*, Ἐκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 32-42
51. Βλ. Φουντούλης Ἰ.: *Ἀκολουθία τοῦ Νυχθημέρου*, Θεσσαλονίκη 1994. Σκαλτσῆς Π.: «Ἡ θεολογία τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Νυχθημέρου», στό *Λειτουργικές Μελέτες (1)*, Ἐκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, σ. 147 ἔξ.
52. Μ. Βασίλειος, *Ὅροι κατά πλάτος, Ἐρώτησις ΑΖ*. ΒΕΠΕΣ 53, σ. 197.
53. Γεν. 1,5 «Καί ἐγένετο ἑσπέρα καί ἐγένετο πρωί ἡμέρα μία».
54. Βλ. Σκαλτσῆς, *μν. ἔργ.*, σ. 157.
55. Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐκδοσις ΙΔ΄ 2001, σσ. 3-46.
56. Μ. Βασίλειος, *Ἐπιστολή 2, (Γρηγορίου ἑταίρω 6)*, ΒΕΠΕΣ 55, 16: «Ἄλλ' ὅπερ τοῖς ἄλλοις ὁ ὀρθρος ἐστί, τοῦτο τοῖς ἀσκηταῖς τῆς εὐσεβείας τό μεσονύκτιον, μάλιστα σχολήν τῆ ψυχῆ τῆς νυκτερινῆς ἡσυχίας χαριζομένης, οὔτε ὀφθαλμῶν οὔτε ὧτων βλαβεράς ἀκοάς ἢ θέας ἐπί καρδίαν παραπεμπόντων, ἀλλά μόνου καθ' ἑαυτόν τοῦ νοῦ τῷ Θεῷ συνόντος καί διορθουμένου μέν ἑαυτόν τῆ μνήμῃ τῶν ἡμαρτημένων, ὄρους δέ ἑαυτῷ τιθέντος πρός τήν ἔκκλισην τοῦ κακοῦ, καί τήν παρά Θεοῦ συνεργίαν εἰς τήν τελείωσιν τῶν σπουδαζομένων ἐπιζητοῦντος».
57. Μ. Βασίλειος, *Ὅροι κατά πλάτος, Ἐρώτησις ΑΖ*. ΒΕΠΕΣ 53, σ. 198.
58. Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐκδοσις ΙΔ΄ 2001, σ. 16.
59. Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, Ἐκδ. Ἰωάννου καί Σπυριδῶνος τῶν Βελούδων, Ἐνετίησιν 1871, σ. 16, ὑποσ. Ὑπέρ τῆς γνησιότητάς τῆς μαρτυροῦν ἐπίσης δύο βασικά στοιχεῖα: α) Ἡ εὐχή ἀρχίζει μέ τή φράση «Ὁ ἐν παντί καιρῷ...», τήν ὁποία, ὅπως εἶδαμε χρησιμοποιεῖ καί ὁ Μ. Βασίλειος ὅταν ἀναφέρεται στήν «ἐν παντί καιρῷ» δυνατότητα προσευχῆς· καί β) ἡ φράση τῆς εὐχῆς «τείχισον ἡμᾶς ἁγίοις σου ἀγγέλοις...» ἀπαντᾶται καί στήν ἀποδιδόμενη στόν Μ. Βασίλειο εὐχή τοῦ Ἀποδείπνου τῆς Διακαινησίμου «Εὐλογητός εἶ, Δέσποτα παντοκράτορ...», γεγονός πού συνηγορεῖ ὑπέρ τῆς ἀποψῆς, ὅτι καί οἱ δύο εὐχές μπορεῖ νά ἔχουν τόν ἴδιο συγγραφέα. Βλ. σχετικά: Παπαγιάννης Κ. (Πρωτοπρ.): «Ὁ Μ. Βασίλειος καί τό λειτουργικό του ἔργο» στό *Ἱερά Μητροπολις Θεσσαλονίκης, Βασιλείας, Ἑόρτιος τόμος ἐπί τῆ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπό τοῦ θανάτου τοῦ Μ. Βασιλείου*, Θεσσαλονίκη 1979, σσ. 111-125.
60. «Αὐτός, Κύριε, πρόσδεξαι καί ἡμῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τὰς ἐντεῦξεις καί ἴθνην τήν ζωήν ἡμῶν πρός τὰς ἐντολάς σου. Τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἁγιάσον, τὰ σώματα ἄγνισον, τούς λογισμούς διόρθωσον, τὰ ἐννοίας κάθαρον, καί ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπό πάσης θλίψεως, κακῶν καί ὀδύνης. Τείχισον ἡμᾶς ἁγίοις σου ἀγγέλοις, ἵνα τῆ παρεμβολῆ αὐτῶν φρουρούμενοι καί ὀδηγούμενοι, καταστήσωμεν εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀπροσίτου σου δόξης...». Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, σ. 16.
61. Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, σ. 18. Ἡ ὑπάρχουσα στήν εὐχή φράση «Τό ἀναρχον καί αἰδιον φῶς...» ἀπαντᾶται καί στήν ἀποδιδόμενη στόν Μ. Βασίλειο εὐχή τοῦ Μεσωρίου τῆς Α΄ Ὁρας «Ὁ Θεός ὁ αἰώνιος, τό ἀναρχον καί αἰδιον φῶς...», (*Ὁρολόγιον τό Μέγα*, σ. 98) δηλωτικό καί ἐδῶ τῆς δυνατότητας ὑπαρξῆς κοινοῦ συντάκτου. Πρβλ. Παπαγιάννης, *μν. ἔργ.*, σ. 115.
62. Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, σ. 19.
63. Μ. Βασίλειος, *Ὅροι κατά πλάτος, Ἐρώτησις ΑΖ*. ΒΕΠΕΣ 53, σ. 19
64. Εὐχή Α΄ τῆς Α΄ Ὁρας: «Ὁ Θεός ὁ αἰώνιος, τό ἀναρχον καί αἰδιον φῶς, ὁ πάσης κτίσεως δημιουργός...ἐπιφανον ἐφ' ἡμᾶς τό φῶς τοῦ προσώπου σου Κύριε. Λάμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, νοητέ ἤλιε τῆς δικαιοσύνης...». Εὐχή Β΄ τῆ Α΄ Ὁρας: «Ὁ ἑξαποστέλλον τό φῶς καί πορεύεται· ὁ ἀνατέλλων τόν ἥλιον ἐπί δικαίους καί ἀδίκους, πονηρούς τε καί ἀγαθοῦς· ὁ ποιῶν Ὁρθρον καί φωτίζων πᾶσαν τήν οἰκουμένην· φωτίσον καί ἡμῶν τὰς καρδίας, Δέσποτα τῶν ἀπάντων. Χάρισαι ἡμῖν ἐν τῇ παρουσίᾳ ἡμέρα εὐαρεστεῖν σοι, διαφυλάττων ἡμᾶς ἀπό παντός βέλους πετομένου ἡμέρας καί πάσης ἀντικειμένης δυνάμεως...». Βλ. *Ὁρολόγιον τό Μέγα*, σσ. 98-99.
65. Βλ. Παπαγιάννης, *μν. ἔργ.*, σσ. 116-117.
66. Μ. Βασίλειος, *Ὅροι κατά πλάτος, Ἐρώτησις ΑΖ*. ΒΕΠΕΣ 53, σ. 197.

67. Βλ. *Ψρολόγιον τό Μέγα*, σ. 109: «Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ τήν σὴν εἰρήνην δεδωκώς τοῖς ἀνθρώποις καὶ τήν τοῦ παναγίου Πνεύματος δωρεάν τοῖς σοῖς μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις καταπέμψας, καὶ τὰ τούτων χεῖλη ἐκ πυρίνων γλωσσῶν διανοίξας δυνάμει σου, διανοίξον καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὰ χεῖλη, καὶ δίδαξον ἡμᾶς, πῶς δεῖ, καὶ ὑπὲρ ὧν χρῆ προσεύχασθαι... Πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκατοῖς ἡμῶν, καὶ Πνεύματι ἡγεμονικῶ τό τῆς διανοίας στήριξον ἡμῖν ὀλισθηρόν, ἵνα καθ' ἐκάστην ἡμέραν, τῷ Πνεύματί σου τῷ ἀγαθῷ, πρὸς τό συμφέρον ὀδηγούμενοι, καταξιωθῶμεν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου...».
68. Μ. Βασιλείος, *Όροι κατά πλάτος, Έρώτησις ΑΖ. ΒΕΠΕΣ 53*, σ. 198. Πρβλ. Μάρκος Εὐγενικός, *Έξήγησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας*, PG 160,1181D: «Καὶ τὰς ἐν μεσημβρίᾳ τοῦ πονηροῦ καὶ ἐπιβούλου τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐπιθέσεις».
69. Βλ. *Ψρολόγιον τό Μέγα*, σ. 115-116: «...Αὐτός, Δέσποτα φιλόανθρωπε, πρόσδεξι καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὰς εὐχαριστηρίους ταύτας καὶ ἱκετηρίους ἐντευξείς· καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπό παντός ὀλεθρίου καὶ σκοτεινοῦ παραπτώματος καὶ πάντων τῶν κακῶσαι ἡμᾶς ζητούντων ὀρατῶν καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν. Καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας ἡμῶν, καὶ μὴ ἐκκλίνης τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς λόγους ἢ εἰς λογισμοὺς πονηρίας, ἀλλὰ τῷ πόθῳ σου τρῶσον ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἵνα, πρὸς σέ διὰ παντός ἀτενίζοντες καὶ τῷ παρὰ σοῦ φωτὶ ὀδηγούμενοι, σέ τό ἀπρόσιτον καὶ αἰδῖον κατοπτρεύοντες φῶς, ἀκατάπαυστόν σοι τήν ἐξομολόγησιν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπωμεν...».
70. Μ. Βασιλείου, *Όροι κατά πλάτος, Έρώτησις ΑΖ. ΒΕΠΕΣ 53*, σ. 198.
71. Βλ. Παπαγιάννης, *μν. ἔργ.*, σσ. 116-117.
72. Μ. *Ψρολόγιον*, σ. 463.
73. *Πεντηκοστάριον*, σ. 514.
74. Βλ. Μπαλαγεῶργος Δ.: *Η ψαλμική παράδοση τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ βυζαντινοῦ κοσμικοῦ τυπικοῦ*, {*Ίδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας-Μελέται 6*}, Ἀθήνα 2001 σσ. 275-276.
75. Βλ. Arranz M., «Les prières sacerdotales des vêpres byzantines», στό *Orientalia Christiana Periodica* 37(1971)85-124.
76. Περί αὐτῆς βλ. γενικά: Μεταλληνός Γ.: (Πρωτοπρ.), *Η θεολογική μαρτυρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας*, Ἐκδόσεις Ἄρμος, Ἀθήνα 1996, σσ. 292-303.
77. Βλ. *Ψρολόγιον τό Μέγα*, Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 2001¹⁴, σσ. 505-521.
78. *Ίερατικόν*, Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 2001, σσ. 234-254
79. Πρβλ. Παπαγιάννης, *μν. ἔργ.*, σσ. 120-121. Κατά τόν ἴδιο (ὅπ. παρ.) ἀπό τήν γραφίδα τοῦ Μ. Βασιλείου ἐνδεχομένως νά προέρχεται καὶ ἡ α' εὐχή τῆς Εὐχαριστίας, ἡ ὁποία στά λειτουργικά βιβλία φέρεται ἄνωνύμως. Στή σκέψη αὐτὴ ὀδηγεῖται ἀπό τίς ὁμοιότητες πού παρουσιάζει ἡ εὐχή αὐτὴ πρὸς τίς φερόμενες ὑπὸ τό ὄνομα τοῦ Μ. Βασιλείου εὐχές, α' τοῦ Μεσονυκτικοῦ καὶ αὐτὴν τῆς θ' ὥρας.
80. Βλ. σχετικά: Taft R., *A History of the liturgy of St John Chrysostome, τόμ. V, The precommunion Rites* {*Orientalia Christiana Analecta 261*}, Roma 2002.
81. Σμέμαν, *μν. ἔργ.*, σ. 225 ἔξ.
82. Βλ. σχετικά: Σκρέττας Ν. (Ἄρχιμ.): *Η θεία Εὐχαριστία καὶ τὰ προνόμια τῆς Κυριακῆς κατά τὴν διδασκαλία τῶν Κολλυβάδων*, Ἐκδόσεις Π. Πουρναρῶ, Θεσσαλονίκη 2004, σσ.137-156.
83. Βλ. Φουντούλης Ἰ., *Λειτουργική Α*, Θεσσαλονίκη, σσ. 245-246.
84. *Εὐχολόγιον τό Μέγα*, Ἐκδοσις Ἀστέρος», Ἀθήναι 1970, σσ. 147-152. Goar J., *Euchologium sive Rituale Graecorum*, Graz, Akademische Verlag, 1960 {φωτοτυπικὴ ἀναπαραγωγή 1730}, σσ. 578-584. Βλ. καὶ Παπαγιάννης, *μν. ἔργ.*, σσ. 111-125.
85. Ἰδιαίτερα ἀξιομνημόνευτοι ἐδῶ οἱ «ἐξορκισμοί» τοῦ μάρτυρος Κυπριανοῦ καὶ οἱ εὐχές «ἐπὶ ἐνεργουμένων» τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν. Βλ. σχετικά: Φίλιας Γ.: «Οἱ ἐξορκισμοὶ ὡς θεραπευτικὴ λειτουργικὴ δραστηριότητα», στό *Η υγεία καὶ ἡ ἀσθένεια στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας*, Πρακτικά Ι' Πενελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων (Βόλος, 2008), Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος {Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος-Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως- Σειρὰ Ποιμαντικὴ Βιβλιοθήκη-21}, Ἀθήναι 2009, σσ. 332-336.
86. Βλ. σχετικά: Φίλιας, *μν. ἔργ.*, σσ. 342-351.
87. Μαρτυρεῖται ἀπό τοὺς ἀρχαίους κώδικες α)Λένινγκραντ (Uspensky) 222, τοῦ 10ου αἰ. (f.130r-134r), ὅπου φέ-

- ρεται μέ τόν τίτλο «Εὐχή ἐπί πνευμάτων ἀκαθάρτων τοῦ Ἁγίου Βασιλείου»· β) Κρυπτοφέρρης 2, τοῦ 11ου αἰ. (f.106v-107r) μέ τόν τίτλο» Ἀφορκισμός τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Βασιλείου εἰς ὄχλουμένους ὑπό πνευμάτων ἀκαθάρτων».
88. Μαρτυρεῖται ἀπό τόν κώδικα Κρυπτοφέρρης 2, τοῦ 11ου αἰ. (f.107r-111r).
 89. Μεταγενέστερη εὐχή μή μαρτυρούμενη ἀπό τά ἀρχαῖα χειρόγραφα εὐχολόγια μέχρι τόν 14ο αἰ.
 90. *Εὐχολόγιον το Μέγα*, σσ. 152-153.
 91. f.111v -112r.
 92. Ἀπό τόν κώδικα 789 τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 16ου αἰ. στόν Μ. Βασίλειο ἀποδίδεται καί ἡ νεκρώσιμος εὐχή «Ὁ Θεός τῶν Πνευμάτων καί πάσης σαρκός...». Βλ. Dmitriewskij AI., *Orisanie...*, τόμ. 2, *Εὐχολόγια*, Κίεβο 1901, σ. 734. Ἡ πολύ μεταγενέστερη αὐτή μαρτυρία εἶναι ἐντελῶς ἀπίθανη, δεδομένης καί τῆς ἱστορίας τῆς εὐχῆς αὐτῆς γιά τήν ὁποία βλ. Bruni V., *I funerali di un sacerdote nel rito bizantino*, Jerusalem 1972, σσ.146-158.
 93. Βλ. Σούλτς Χ.Ι.: *Ἡ βυζαντινὴ λειτουργία, Μαρτυρία πίστεως καί συμβολικὴ ἔκφραση*. (Μετάφραση π. Δημήτριος Τζέροπος), Ἐκδόσεις Ἀκρίτας, Ἀθήνα, σσ. 162-168. Τσομπάνης Τρ.: *Ἡ τῶν θεῶν εὐκοσμία καί τάξις*, Ἐκδόσεις Μυγδονία Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 32-42.
 94. 1η Ἰανουαρίου, τρίτο στιχηρό τῶν αἰῶνων. Βλ. *Μηναῖον Ἰανουαρίου*, Ἐκδοσις Ἀπ. Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα, σ. 31.
 95. Φουντούλης Ἰ.: Ἀπαντήσεις εἰς λειτουργικὰς ἀπορίας, τ. Ε, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 2003, σ. 228. Τοῦ ἴδιου, «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου». *Λειτουργικὰ θέματα Δ΄*, Θεσσαλονίκη 1979, σ. 28
 96. Βλ. Μωραΐτης Δ.: «Ἡ λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου», στό *Θεολογία* 7-8(1929-1930) ΚΔ, σσ. 74. Φουντούλης Ἰ.: *Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου*, σσ. 27-28.
 97. Κατά μία ἀπλουστευμένη ἐκδοχή, ἡ λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἀποτελεῖ ἐπιτομή αὐτῆς τοῦ Μ. Βασιλείου πού ἐγινε γιά λόγους συντομίας πρὸς διευκόλυνση τῶν πιστῶν. Ἡ ἄποψη αὐτὴ διατυπώνεται στό *Περί παραδόσεως τῆς θείας λειτουργίας* (PG 65, 849-852) ψευδεπίγραφο ἔργο τοῦ Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως (434-446), πού δέν εἶναι παλαιότερο τοῦ 16ου αἰ.: «Ὁ δέ Μ. Βασίλειος μετὰ ταῦτα τό ράθυμον καί κατοφερές τῶν ἀνθρώπων θεωρῶν καί διά τοῦτο τό τῆς λειτουργίας μῆκος ὀκνοῦντων ταύτην οὐ περιττὴν καί μακρὰν εἶναι νομίζων, ἀλλὰ τό τῶν συνευχομένων τε καί ἀκροαμένων ράθυμον διά τό πολύ τοῦ χρόνου παρανάλωμα ἐπιτομώτερον παρέδωκε λέγεσθαι. Μετ' οὐ πολύ δέ πάλιν ὁ ἡμέτερος πατήρ, ὁ τὴν γλῶσσαν χρυσοῦς Ἰωάννης, τῆς τῶν προβάτων σωτηρίας οἷα ποιμὴν προθύμως κηδόμενος, εἷς τε τὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ραθυμίαν ἐφορῶν, πρόριζον πᾶσαν σατανικὴν πρόφασιν ἠβουλήθη ἀποσπάσασθαι· διὸ καί τά πολλὰ ἐπέτεμε καί συντομώτερον τελεῖσθαι διετάξατο». Βλ. Leroy F.J., “Proclus, De traditione divinae Messe”: un faut de Paleokara, στό *Oriens Christianus* P 28(1962) 288-299.
 98. Βλ. Τρεμπέλας Π.: *Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας*, Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», Ἀθήνα - Ἰούλιος 1982, σ. 161.
 99. Pitra J.B., *Juris Ecclesiastici*, τόμ. II, 1865, σ. 321: «Ὁ δέ Ταράσιος ἐν τούτῳ εἶπεν· Ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τιμώτατε πάτερ, οὐδέν ἦν τό κωλύον ἡμᾶς ἱερουργεῖν τοῦ Μ. Βασιλείου λειτουργίαν καί ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, καί ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Μεταμορφώσεως, καί ἐν τῇ τῆς Ὑπαπαντῆς ἑορτῇ. Πρὸς τούτοις Νικηφόρος εἶπεν· Τό κωλύον οὐδέν, τιμώτατε πάτερ, ἐστίν. Ἄλλ' οὖν διά τὰς χαρμοσύνους ἡμέρας οὐ δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ». Βλ. καί Σκαλοῦνης Π., «Ἡμέρες καί χρόνος τελέσεως τῆς θείας Λειτουργίας», Θεσσαλονίκη 2006, στό *Λειτουργικὴ μελέτη*, τόμ. 2, Ἐκδόσεις Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 217-225.
 100. Βλ. Engberding H., *Das eucharistische Hochgebet der Basileiosliturgie*, Münster i.W. 1931. Engberding H., “Das anaphorische Fürbittgebet der Basiliusliturgie”, *Oriens Christianus* 47(1963) 16-52.49(1965) 18-37. Φουντούλης Ἰ.: *Βυζαντιναὶ Θεῖαι λειτουργίαι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου* (Κείμενα Λειτουργικῆς, Τεῦχ. Γ. Θεῖαι λειτουργίαι), Θεσσαλονίκη 1994, σσ. 225-296. Γενικά περὶ τῆς ἀναφορᾶς βλ. Φίλιας Γ.: «Ἡ εὐχαριστιακὴ ἀναφορὰ» στό *Τό μυστήριον τῆς Θεῖας Εὐχαριστίας, Πρακτικὰ Γ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου {Σειρὰ Ποιμαντικὴ Βιβλιοθήκη 8}*, Ἀποστολικὴ Διακονία 2004, σσ. 102-103.
 101. Βλ. Φουντούλης Ἰ.: *Ἡ Θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου*, σ. 32.
 102. Ὅπ. παρ., σ. 34.
 103. Ἐκτός τοῦ βυζαντινοῦ κειμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μ. Βασιλείου σώζονται λειτουργίαι καί στοὺς ἄλλους λειτουργικοὺς τύπους, ὅπως μία συριακὴ, δύο ἀρμενικῆς, μία κοπτικὴ, μία αἰθιοπικὴ καί μία ἀλεξανδρινὴ ἑλληνικὴ. Τό πρόβλημα ἀπασχόλησε ἐκτενῶς τὴ σύγχρονη λειτουργικὴ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, ἡ ὁποία καί κατέδει-

- ξε μέ επάρκεια ότι ως βάση του βυζαντινού κειμένου πρέπει να θεωρηθεί το ελληνικό αλεξανδρινό, όλα δέ τά άλλα είναι αντίγραφα των ανωτέρω. Βλ. σχετικά: Τρεμπέλας Π.: Λειτουργικοί τύποι Αιγύπτου και Ανατολής, σσ. 64-65. Winkler G., *Die Basilius-Anaphora. Edition der beiden armenischen Redaktionen und der relevanten Fragmente, Übersetzung und Zusammenschau aller Versionen im Licht der Orientalischen Überlieferungen*. Pontificio Istituto Orientale, Roma 2005. Budde A., «Wie findet man ägyptisches Heimatgut? Der ägyptische Ursprung der Basileios –Anaphora in der Diskussion» στο Taft– Winkler, *Comparative Liturgy*, σσ. 671- 688. Budde A., *Die Ägyptische Basilius Anaphora. Text- Kommentar- Geschichte* (Jerusalem Theologisches Forum 7, Münster 2004. Roshdi Wassef Behman Dous, (Πατριαρχικού Ίεροδικαίου). *Ἡ ἀλεξανδρινή θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου κατά τήν κοπτική παράδοση. Κριτική ἔκδοση. Διατριβή ἐπί διδακτορία*. Θεσσαλονίκη 1997. Ἐνδεικτική τῆς ἀνεκαθεν ἀποδιδόμενης σπουδαιότητας στή βυζαντινή λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου εἶναι ἀκόμη καί ἡ μία ἀπό τίς τέσσερες εὐχαριστιακές ἀναφορές (κανόνες) πού εἰσήγαγε ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία σέ λειτουργική χρήση μετά τή Β΄ Βατικανή Σύνοδο, καί τῆς ὁποίας τό περιεχόμενο εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπό τή βυζαντινή βασιλειανή ἀναφορά. Βλ. Σημανδηράκης Ἑμ.: *Ἡ παρά τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς τελεσιουργία τῶν μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Χρισματος καί τῆς θείας Εὐχαριστίας μετά τήν Β΄ Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου*, (διατριβή ἐπί διδακτορία), Ἐν Ἀθήναις 1979.
104. «Ἀλλά παρακούσαντα σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τοῦ κτίσαντος αὐτόν» μέχρι «ἵνα συμμόρφους ποιήσῃ τῆς εἰκόνης τῆς δόξης αὐτοῦ». Βλ. Hanssens J.M., *Institutiones liturgicae de ritibus orientalibus II-III, De missa rituum orientalium*, Rom 1930-1932, ἀριθ. 671.
105. «τούς ἀγαθοὺς ἐν τῇ ἀγαθότητί σου διατήρησον, τούς πονηροὺς ἀγαθοὺς ποιήσον ἐν τῇ χρηστότητί σου».
106. PL 62,90C /65,449C. Πρβλ. Φουντούλης, Ἡ Θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, σ. 38.
107. *Κατά Νεστοριανῶν καί Εὐτυχιανιστῶν, Λόγος Γ΄* 19. PG 86, 1368 CE.
108. Ράλλης Γ.-Ποτλῆς Μ.: *Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων*, (Φωτοτυπική ἀνατύπωση, Ἐκδόσεις Γρηγόρη 1992, τόμ. 2, σ. 374: «Καί Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων Ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τό κλέος κατά πᾶσαν τήν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τήν μυστικήν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδοκότες, ...οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος καί οἴνου τό ἱερόν ποτήριον ἐκδεδώκασιν... (φράση τῆς ἀναφορᾶς: *ὁμοίως καί τό ποτήριον ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου λαβῶν κεράσας...*)».
109. *Πρᾶξις ΣΤ΄*, τόμ. Γ΄, Mansi 13, 265: «Καί ὁ Βασίλειος... ἐν τῇ εὐχῇ τῆς θείας ἀναφορᾶς ὦδε πῶς λέγει: Θαρροῦντες προσεγγίζομεν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ καί προθέντες τά ἀντίτυπα τοῦ ἁγίου Σώματος καί αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, σοῦ δεόμεθα καί σέ παρακαλοῦμεν».
110. Βλ. Parenti S.-Velkovska El., *L Euchologio barberini gr. 336, Seconda Editione Riveduta Con traduzione in lingua italiana*. Editioni Lityrgishe (CLV)- Roma 2000.
111. Φουντούλης Ἰ.: *Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου*, σ. 42.
112. Τρεμπέλας Π.: *Λειτουργικοί τύποι Αἰγύπτου καί Ανατολῆς*, σ. 74.
113. Βλ. Σούλτς, *μν. ἔργ.*, σ. 208 ἐξ.
114. *Περί ἁγίου Πνεύματος* 27,66. ΒΕΠΕΣ 52, σ. 287.
115. Βλ. Σούλτς, *μν. ἔργ.*, σσ. 47-49.
116. Ὅπ. παρ.: «Ἄς ἔλθει τό ἅγιο Πνεῦμα σου, Κύριε, καί ἄς ἀναπαυθεῖ πάνω στήν προσφορά τῶν δούλων σου, ἄς τήν εὐλογῆσει καί ἄς τήν ἀγιάσει, γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν καί τήν συγχώρηση τῶν ἀνομιμάτων μας, γιά τήν μεγάλη ἐλπίδα στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν καί τή νέα ζωή στήν οὐράνια βασιλεία, μαζί μ΄ ὄλους ἐκείνους πού εὐαρέστησαν ἐνώπιόν σου. Καί γιά ὄλο αὐτό τό μεγάλο καί θαυμαστό ἔργο τῆς σωτηρίας πού ἐπετέλεσες γιά μᾶς, θέλουμε ἀκατάπαντα νά σέ εὐχαριστήσουμε καί νά σέ ὑμνήσουμε στήν Ἐκκλησία σου».
117. «Ἐπιδημῆσάτω Θεέ τῆς ἀληθείας ὁ ἅγιός σου Λόγος ἐπί τόν ἄρτον τοῦτον, ἵνα γένηται ὁ ἄρτος σῶμα τοῦ Λόγου, καί ἐπί τό ποτήριον τοῦτο, ἵνα γένηται τό ποτήριον αἷμα τῆς ἀληθείας...» Βλ. Johnson M., *The prayers of Serapion of Thmuis, A literary, liturgical, and theological analysis*, (Orientalia Christiana Analecta 249), Roma 1995, σ. 48.
118. Μ. Ἀθανάσιος, *Ἐπιστολή πρὸς Σεραπίωνα* 1,31. PG 26,605A. «Οὕτω καί ἐπί τήν ἁγίαν Παρθένον Μαρίαν ἐπιδημοῦντος τοῦ Λόγου, συνεισήρχετο τό Πνεῦμα καί Λόγος ἐν τῷ Πνεύματι ἐπλαττε καί ἤρμοζεν ἐαυτῷ τό σῶμα, συνάψαι θέλων καί προσενεγκεῖν δι΄ ἐαυτοῦ τήν κτίσιν τῷ Πατρὶ καί ἀποκαταλλάξαι τά πάντα ἐν αὐτῷ, εἰρηνοποιήσας τά ἐν τοῖς οὐρανοῖς καί τά ἐπί τῆς γῆς».

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον καὶ Ἐνοριακά τοιαῦτα - “Παναγία ἡ Πονολύτριά” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης»

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ’ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 29 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977: «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροῦσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης.

4. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 22 τοῦ ἀπὸ 9.6.2006 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον καὶ Ἐνοριακά τοιαῦτα - “Παναγία ἡ Πονολύτριά” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης» (ΦΕΚ 972/Β’/ 24.7.2006).

Τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 13/1.9.2011 Πρᾶξιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ ἀνωτέρω Ἰδρύματος ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου (Πρακτ. 395/1.9.2011).

Τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 943/1.9.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Θεοδόχου.

Τὴν ἀπὸ 5.9.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Γενι-

κὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον καὶ Ἐνοριακά τοιαῦτα - “Παναγία ἡ Πονολύτριά” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης» ὡς ἀκολουθῶς:

Α. Εἰς τὸ ἀρθρον 2 τοῦ Κανονισμοῦ προστίθενται παράγραφοι 10 καὶ 11 ὡς ἐξῆς:

«10. Ἡ σέ εἶδος (τρόφιμα, εἶδη ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως) ἐνίσχυση τῶν ἀναξιοπαθούντων μέσα ἀπὸ τὴν δημιουργία κοινωνικοῦ παντοπωλείου ἢ ἀλλῶν παρεμφερῶν δράσεων.

11. Ἡ δημιουργία καὶ λειτουργία ξενώνου φιλοξενίας ἀστέγων, ἀπόρων καὶ συγγενῶν ἀσθενῶν, καθὼς καὶ ἡ λειτουργία γηροκομείου».

Β. Εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ μετὰ τὸ ἀρθρον 24 προστίθεται ἀρθρον 25 ἔχον ὡς ἐξῆς :

« Ἄρθρον 25
Παραρτήματα

Διὰ τοῦ παρόντος προβλέπεται ἡ δημιουργία παραρτημάτων τοῦ Ἰδρύματος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης γιὰ τίς ἀνάγκες ἐπίτευξης τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος σέ χώρους ποὺ θά κριθοῦν κατὰ περίπτωσιν ἀναγκαῖοι».

Γ. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης ἀποφάσεως ἀρκεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Δ. Ἐκ τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Ἀποφάσεως δὲν προκαλεῖται δαπάνη εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης.

Ἀθῆναι 5.9.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

Κανονισμός Περί Λειτουργίας, Διοικήσεως και Διαχειρίσεως
του Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν:
«Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα κατακοίτων Γερόντων
“Ἡ Ἁγία Θεοδώρα ἡ ἐν Βάστα”
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Τάς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

Τάς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καί πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

Τήν ὑπ' ἀριθμ. 33/17.12.2010 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

Τήν ὑπ' ἀριθμ. 183/18.12.2010 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 1462/23.12.2010 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου.

Τήν ἀπό 5.8.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τήν ἀπό 7.9.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ - ἸΔΡΥΜΑ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ “Ἡ ἉΓΙΑ ΘΕΟΔΩΡΑ Ἡ ΕΝ ΒΑΣΤΑ”» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, τὸ ὁποῖον θά λειτουργῇ κατὰ τās διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

Περί Λειτουργίας, Διοικήσεως καί Διαχειρίσεως
Τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν:
«Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα κατακοίτων Γερόντων “Ἡ
Ἁγία Θεοδώρα ἡ ἐν Βάστα” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

Ἄρθρον 1

Συνίσταται, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Εὐαγὲς Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα φέρον τήν ἐπωνυμίαν: «Γηροκομεῖον - Ἴδρυμα κατακοίτων γερόντων ἢ “Ἡ Ἁγία Θεοδώρα ἡ ἐν Βάστα”» ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς ἀνωτέρω Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἰονεὶ αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, τελουσα δέ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καί τήν ἐποπείαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως καί μέ ἔδραν τήν Μεγαλοπόλιν Ἀρκαδίας.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸί

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος καί ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἄριστη περίθαλψις τῶν εἰς αὐτὸ περιθαλπομένων, οἱ ὁποῖοι κατὰ προτίμησιν θά εἶναι κάτοικοι ἢ καταγόμενοι ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως, τῆς Γορτυνίας ἢ τῆς Ἀρκαδίας.

Ἄρθρον 3

Διοικήσις

1. Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς (5) Διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖται ἀπὸ:

α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτην Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως ὡς Πρόεδρον, ἀναπληρούμενον ἀπὸ τὸν νόμιμον ἢ τὸν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένον ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ.

β) Τὸν Πρωτοσύγκελλον ἢ τὸν Γενικὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.

γ) Ἐνα ἐκ τῶν Ἐφημερίων τῆς Μεγαλοπόλεως.

δ) Δύο (2) ἕτερα Μέλῃ, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, διακρινόμενα διὰ τήν εὐσέβειαν καί τήν ἀγάπην των πρὸς τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν.

2. Τὰ Μέλῃ τοῦ Δ.Σ. διορίζονται διὰ Πράξεως τοῦ Μητροπολίτου διὰ μίαν τριετίαν.

3. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου καί τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικόν καί ἄμισθον.

4. Κατὰ τήν πρώτην Συνεδρίαν αὐτοῦ τὸ Δ.Σ. ὀρίζει ἐκ τῶν Μελῶν του τὸν Γραμματέα καί τὸν Ταμίαν αὐτοῦ.

Άρθρον 4

Καθήκοντα του Διοικητικού Συμβουλίου

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεί τό Ίδρυμα και φροντίζει διά τήν εκπλήρωσιν τών σκοπών του. Είναι αρμόδιον διά τήν έν γένει διαχείρισιν τών υποθέσεων του Ίδρύματος, τήν όποίαν διεξάγει αύτοτελώς, ώστε νά μή συγχέεται μέ άλλας ύπηρεσίας ή διαχειρίσεις Κληροδοτημάτων τής Ίερās Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως και συντάσσει τόν Έσωτερικόν Κανονισμόν του Ίδρύματος, ό όποίος εγκρίνεται από τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

Ειδικώτερον και ένδεικτικώς:

α) Όρίζει τās διαφόρους ύπηρεσίας και λειτουργίας του Ίδρύματος αναλόγως προς τās εκάστοτε ανάγκας και τούς επιλεγόμενους στόχους έντός τών σκοπών του.

β) Ψηφίζει τόν Προϋπολογισμόν και Άπολογισμόν Έσόδων και Έξόδων και κάθε είδους δαπάνην και υποβάλλει προς έγκρισιν εις τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

γ) Άποδέχεται ή άπορρίπτει κληρονομίας, κληροδοσίας, δωρεās ή άλλας εισφοράς και δή υπό όρον.

δ) Διορίζει και παύει άπαν τό προσωπικόν του Ίδρύματος.

ε) Έξετάζει τās πειθαρχικά παραπτώματα του προσωπικού και άποφασίζει αναλόγως.

στ) Άποφασίζει επί παντός θέματος, μή προβληπομένου υπό του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρον 5

Καθήκοντα του Προέδρου

Ό Πρόεδρος, εκτός από τās προαναφερθείσας αρμοδιότητας αυτού, ενεργεί και τās κατωτέρω οριζόμενα:

α) Έκπροσωπεί τό Ίδρυμα ένώπιον άλλων τών Άρχων ή εκχωρεί κατά περίπτωση τό δικαίωμα τουτο εις έτερον Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κατόπι άποφάσεως αυτού.

β) Προσκαλεί τό Διοικητικό Συμβούλιο και διευθύνει τās συνεδριάσεις του.

γ) Καταρτίζει τήν Ήμερησίαν Διάταξιν τών Συνεδριών του Διοικητικού Συμβουλίου.

δ) Υπογράφει όλα τās έξερχόμενα έγγραφα.

ε) Μεριμνά διά τήν εκτέλεσιν τών άποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 6

Διευθυντής και καθήκοντα αυτού

1. Διά του παρόντος Κανονισμού συνίσταται μία θέσις Διευθυντού του Ίδρύματος τών προσόντων του καθοριζόμενων υπό του Έσωτερικού Κανονισμού.

2. Ό Διευθυντής διορίζεται και παύεται δι' άποφάσεως του Δ.Σ του Ίδρύματος, εκτελεί πάσας τās έντολās του Δ.Σ. και είναι υπεύθυνος διά τήν καλήν λειτουργίαν του Ίδρύματος.

3. Ό Διευθυντής εισηγείται άνευ ψήφου τās θέματα του Δ.Σ. μετά του Γραμματέως του. Τηρεί τό βιβλίον Πρωτοκόλλου τής άλληλογραφίας, τό Άρχειον του Ίδρύματος και συντάσσει τήν έτησίαν Έκθεσιν πεπραγμένων του Ίδρύματος.

4. Καθορίζει τās Προγράμματα έργασίας του προσωπικού και παρακολουθεί τήν καλήν εκτέλεσιν αυτού.

5. Έλέγχει τās παραβάσεις τών καθηκόντων τών εργαζομένων και επιβάλλει τήν ποινήν τής προφορικής ή έγγραφου επιπλήξεως. Βαρύτερα παραπτώματα αναφέρει εις τόν Πρόεδρον του Δ.Σ. διά τās περαιτέρω.

6. Ό Διευθυντής δύναται όπως εκπροσωπεί τό Ίδρυμα στα Δικαστήρια και τίς Δημόσιες Άρχές, μετά από άπόφασιν του Δ.Σ.

Άρθρον 7

Καθήκοντα Ταμίου και Γραμματέως

1. Ό Ταμίας καταρτίζει τόν Προϋπολογισμόν και Άπολογισμόν του Ίδρύματος και τηρεί όλα τās λογιστικά βιβλία τās όποια προβλέπονται. Διενεργεί όλα τās διαχειριστικές-ταμιακάς πράξεις εισπράξεων, πληρωμών κ.λπ., παρακολουθεί όλα τās σχετικές πράξεις εις τās έπίσημα βιβλία του Ίδρύματος, τās όποια τηρεί. Τό χρηματικόν ποσόν, τό όποιον πρέπει νά έχει ό Ταμίας στα χέρια του διά τήν αντιμετώπισιν τρεχουσών αναγκών, καθορίζεται από τό Δ.Σ.

2. Ό Γραμματέας συνεργάζεται μετά του Διευθυντού διά τήν σύνταξιν τών Πρακτικών του Δ.Σ. και μεριμνά διά τήν υπογραφή τους. Συνυπογράφει μετά του Προέδρου τήν άλληλογραφίαν και φυλάσσει τήν σφραγίδα του Ίδρύματος.

Άρθρον 8

Πόροι και Διάθεσις αυτών

1. Πόροι του Ίδρύματος είναι:

α. Τās νοσήλια ΟΓΑ, ΙΚΑ ή άλλων Ταμείων, εις τās όποια οι τρόφιμοι του Ίδρύματος είναι ασφαλισμένοι.

β. Οι συντάξεις τών περιθαληπομένων.

γ. Κληροδοσίες ή κληρονομίες ευγενών Δωρητών.

δ. Έπιχορηγήσεις, δωρεές και άλλες προσφορές Νομικών ή φυσικών Προσώπων.

ε. Τās έγγεγραμμένα κονδύλια υπέρ του Ίδρύματος εις τούς Προϋπολογισμούς τών Ίερών Μονών και Ναών.

στ. Έπιχορηγήσεις τής Ίερās Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

2. Οι ανωτέρω πόροι διατίθενται μέ άπόφασιν του Δ.Σ. του Ίδρύματος διά:

α. Τήν διαμονήν, διατροφήν, ιατροφαρμακευτικήν και πάσαν έν γένει περίθαληπν και φροντίδα τών περιθαληπομένων.

β. Τήν αντιμετώπισιν τών δαπανών συντηρήσεως, επισκευής και ανακαινίσεως του κτιριακού συγκροτήματος και τών δαπανών κοινοχρήσεων.

γ. Τήν αντιμετώπισιν τών τρεχουσών δαπανών διοικήσεως και λειτουργίας του Ίδρύματος.

δ. Τήν προμήθειαν τοῦ ἀπαιτουμένου ἐξοπλισμοῦ καί λοιπῶν κινητῶν περυσιακῶν στοιχείων καί ἀναλωσίμων πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν.

ε. Τήν ἀμοιβὴν καί τὰς ἀσφαλιστικὰς - ἐργοδοτικὰς εἰσφορὰς τοῦ ὑπηρετοῦντος ἐμμίσθου προσωπικοῦ, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας.

στ. Τήν ἀπόδοσιν πάσης ἀλλῆλης ὀφειλῆς τοῦ Ἰδρύματος ἢ ὁποῖα ἀναγράφεται εἰς τὸν ἐγκεκριμένον Προϋπολογισμόν καί τήν κάλυψιν πάσης ἀλλῆλης δαπάνης ἢ ὁποῖα ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 9

Τὸ ἴδρυμα τηρεῖ τὰ παρακάτω βιβλία, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως:

α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων.

β) Βιβλίον Πρακτικῶν τοῦ Δ.Σ., στὸ ὁποῖο καταχωροῦνται τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ καί ὅλαι αἱ ἀποφάσεις καί πράξεις του.

γ) Βιβλίον κινητῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος (χρεώγραφα, εἰδικαί ἀξίαι κ.λπ.)

δ) Βιβλίον ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος (κτηματολόγιον), τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶναι θεωρημένον συμφώνως πρὸς ὅσα προβλέπει ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία.

ε) Διπλότυπα ἐντάλματα Εἰσπράξεων καί Πληρωμῶν.

στ) Βιβλίον Ταμείου.

ζ) Τὰ ἀναγκαῖα βιβλία διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας καί τὸν σκοπὸν τοῦ Ἰδρύματος, ὅπως βιβλίον παρακολουθήσεως τῶν μισθώσεων, βιβλίον περιθαλπομένων τροφίμων, βιβλίον ἀποθήκης ὑλικοῦ κ.λπ.

ἄρθρον 10

Προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος

Διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος θὰ χρησιμοποιεῖται συμφώνως μὲ τὰ ἐκ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἄμισθον (ἐθελοντικόν) καί ἔμισθον προσωπικόν, τῶν καθηκόντων αὐτοῦ προσδιορισθησόμενων δι' εἰδικοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

ἄρθρον 11

Σφραγίς

Τὸ ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν κυκλικὴν σφραγίδα, ἡ ὁποῖα γύρωθεν φέρει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἰδρύματος καί εἰς τὸ κέντρον τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Θεοδώρας Βάστα Μεγαλοπόλεως.

ἄρθρον 12

Πανηγυρις Ἰδρύματος

1. Τὸ ἴδρυμα ἔχει προστάτην του τὴν Ἁγίαν Θεοδώραν Βάστα Μεγαλοπόλεως καί πανηγυρίζει τὴν 11ην

Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους εἰς τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ Προσκυνημάτων πλησίον τοῦ χωρίου Βάστα Μεγαλοπόλεως.

2. Κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς πανηγύρεως τελοῦνται καί ἱερά Μνημόσυνα πάντων τῶν κεκοιμημένων Εὐεργετῶν καί Δωρητῶν τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 13

Κατάργησις τοῦ Ἰδρύματος

1. Ἐάν οἱ σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος καταστοῦν ἀνέφικτοι ἢ ἐάν ἤθελε κάποτε κριθῆ ὅτι δέν εἶναι ἀναγκαῖα πλέον ἡ λειτουργία του, ἐπειδὴ οἱ ἀνάγκες τῆς Κοινωνίας καθύπτονται ἱκανοποιητικῶς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ ὑπὸ ἑτέρων Κοινωνικῶν Φορέων, ἢ δι' οἰανδήποτε ἀλλήν σοβαρὰν αἰτίαν, τὸ ἴδρυμα καταργεῖται δι' Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν ὁμοφώνου προτάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος, ἅπανα ἡ περιουσία του κινητὴ καί ἀκίνητος, ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ἱεράν Μητροπόλιν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, ἡ ὁποῖα εἶναι καί ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῆς.

ἄρθρον 14

Τροποποίησις τοῦ Κανονισμοῦ

Ἐὰν τῶν κανονισμῶν δύναται νὰ συμπληρωθῆ ἢ τροποποιηθῆ δι' Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν ὁμοφώνου προτάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

ἄρθρον 15

Ἰσχύς τοῦ Κανονισμοῦ

1. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς δημοσιεύεται καί εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 16

Ἡ σύστασις Ἰδρύματος ὑπὸ τὸν παρόντα Κανονισμόν οὐδεμίαν δαπάνην προκαλεῖ σέ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ δὲ δαπάνη μισθοδοσίας τοῦ μελλοντικοῦ ἐμμίσθου προσωπικοῦ θὰ προέβη καί θὰ προσδιορισθῆ ἀπὸ τίς κανονιστικὰς πράξεις τῆς διαδικασίας προσλήψεως τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ καί θὰ βαρῶν τὸν προϋπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος.

Ἀθῆναι 7.9.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

Κανονισμός περί Συστάσεως και Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἐπικοινωνιακὸν καὶ Ἐπιμορφωτικὸν Ἰδρυμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως»

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977: «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμαντορίας Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμὸν τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1/10.3.2011 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως.

5. Τὴν ἀπὸ 28.7.2011 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 371/28.7.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομου.

6. Τὴν ἀπὸ 28.7.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τὴν ἀπὸ 7.9.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἐλευθερουπόλεως Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐπικοινωνιακὸν καὶ Ἐπιμορφωτικὸν Ἰδρυμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργῆ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

περὶ Συστάσεως καὶ Λειτουργίας

Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἐπικοινωνιακὸν καὶ Ἐπιμορφωτικὸν Ἰδρυμα
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως»

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἱδρυμα - Σφραγίδα

1. Συνίσταται στὴν Ἱερά Μητρόπολιν Ἐλευθερουπόλεως Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα μέ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐπικοινωνιακὸν καὶ Ἐπιμορφωτικὸν Ἰδρυμα Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως», τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ ἐξητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ ἐποπτεία αὐτῆς.

2. Τὸ Ἰδρυμα θὰ φέρει τὴν ἐπωνυμία «Ἐπικοινωνιακὸν καὶ Ἐπιμορφωτικὸν Ἰδρυμα Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως» καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

3. Ἱδρυμα τοῦ Ἰδρύματος θὰ εἶναι τὸ κτίριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητροπόλεως Ἀγ. Νικολάου 4. Τὸ Ἰδρυμα θὰ ἔχει κυκλικὴ σφραγίδα, σὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία στὸ κέντρο φέρει χριστιανικὸ μονόγραμμα - παράσταση ἢ σύμβολο τοῦ Ἰδρύματος καὶ στὸν ἐξωτερικὸ κύκλον τὶς λέξεις «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΝ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ Ι.Μ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ».

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ - Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν

A. Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ ἀσκηση σύγχρονης ἐκκλησιαστικῆς ποιμαντικῆς καὶ ἐπιμορφώσεως, ὑπὸ τὸ πρῶμα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, ἡ ὁποία θὰ ἀπευθύνεται σὲ ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, Κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, μέ κάθε πρόσφορο μέσο. Ἐπί πλέον, ἡ ἐκμάθησις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν καὶ ἡ μέ κάθε σύγχρονον μέσον καταγραφή καὶ προβολὴ τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως.

B. Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος θὰ ἀποτελοῦν τὰ κάτωθι Τμήματα:

1. Ἐπιμορφώσεως Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας (Κληρικοί, Πρεσβύτεροι, Ἱεροψάλτες, Κατηχητές, Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι, Μέλη Ἐνοριακῶν Φιλόπτωκων Ταμιῶν, Στελεχῆ Πνευματικῶν Κέντρων Ἐνοριῶν Ἱ. Μητροπόλεως κ.τ.λ.).

2. Καταγραφῆς, ἀνάδειξις καὶ προβολῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κληρονομίας.

3. Πολυμέσων καὶ Ἰντερνετ (Διαδικτύου).

4. Βιβλιοπωλείου, Κηροπωλείου καὶ πωλήσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων.

5. Ἐκδόσεων.

6. Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

7. Σχολῆς Ἀγιογραφίας.

8. Σχολῆς Γονέων καὶ Νεότητος.

9. Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου.

10. Ραδιοφωνικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σταθμοῦ.

11. Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Γ. Ἡ Ἱδρυσις καὶ λειτουργία ἐκάστου Τμήματος γίνεται μέ ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. Τὸ Δ.Σ. συντάσσει καὶ Ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν ἐκάστου Τμήματος, ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, προβλέποντας, ἐάν εἶναι

άπαραίτητο, και Διοικούσα Έπιτροπή για τό ίδρυόμενο Τμήμα.

Δ. Δύνεται νά συσταθεῖ κάθε ἄλλο Τμήμα τοῦ Ἰδρύματος, τό ὁποῖο θά κρινόταν χρήσιμο καί ἀναγκαῖο, μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.

ἄρθρον 3

Διοίκηση - Διοικητικό Συμβούλιο

1. Τό Ἰδρυμα ὑπόκειται στήν πνευματική καί διοικητική ἐποπτεία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως καί διοικεῖται ἀπό πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, τό ὁποῖο ἀπαρτίζεται ἀπό τόν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Ἐλευθερουπόλεως, ὡς Πρόεδρο ἀναπληρούμενο ἀπό τόν νόμιμο ἀναπληρωτῆ αὐτοῦ, ἀπό δύο (2) Κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως καί δύο (2) λαϊκοῦς, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, πού διορίζονται ἀπό τόν Μητροπολίτη.

2. Τό Δ.Σ. κατά τήν πρώτη Συνεδρία του ὀρίζει τόν Γραμματέα καί τόν Ταμία αὐτοῦ.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ., πού δέν ἀναποκρίνονται στά καθήκοντά τους ἢ προβαίνουν σέ ἐνέργειες πού ἀντιβαίνουν στόν σκοπό τοῦ Ἰδρύματος ἢ παραιτοῦνται πρῖν ἀπό τή λήξη τῆς θτείας τους ἢ ἔχουν καταδικασθεῖ τελεσιδικῶς γιά ἀδίκημα τελούμενο μέ δόλο, παύονται καί ἀντικαθίστανται ἀπό τόν οἰκείο Μητροπολίτη καί Πρόεδρο τοῦ Ἰδρύματος.

4. Ἡ θτεία τῶν διοριζομένων Μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τριετής, δυναμένη νά ἀνανεωθεῖ. Τό ἀξίωμα τους εἶναι τιμητικό καί ἄμισθο, ἐκτός καί ἂν τό Δ.Σ. ἀποφασίσει ἀποζημίωση γιά ἐκτακτες προσφερόμενες ὑπηρεσίες.

5. Τό Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συνέρχεται τακτικῶς ἀνά διμνηνο καί ἐκτάκτως, ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ Προέδρου.

6. Τό Δ.Σ. βρίσκεται σέ ἀπαρτία, παρισταμένου τοῦ Προέδρου καί δύο τουλάχιστον Μελῶν αὐτοῦ.

7. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία τῶν παρόντων Μελῶν. Σέ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

8. Σέ κάθε συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. συντάσσονται πρακτικά, ἀπό τόν Γραμματέα αὐτοῦ, τά ὁποῖα ὑπογράφονται ἀπό ὅλα τά παρόντα Μέλη.

ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τό Δ.Σ. διοικεῖ τό Ἰδρυμα. Ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα πού ἀφορᾷ στήν ὀργάνωση, λειτουργία, διαχείριση, καθώς καί γιά κάθε ἐνέργεια πού σχετίζεται μέ τήν ἐκπλήρωση τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος. Συντάσσει τοὺς Ἐσωτερικούς Κανονισμούς τῶν ἐπιμέρους Τμημάτων αὐτοῦ καί τοὺς ὑποβάλλει στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο πρὸς ἔγκριση.

2. Μεριμνᾷ καί ἐποπτεῖ γιά τήν ὀρθή, ὁμαλή καί ἀπρόσκοπη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, σύμφωνα μέ τόν παρόντα Κανονισμό.

3. Ψηφίζει τόν ἐτήσιο προϋπολογισμό καί ἀπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος καί ὑποβάλλει αὐτούς πρὸς ἔγκριση στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

4. Καθορίζει τίς ἀναγκαῖες γιά τήν εὐρυθμη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος θέσεις τοῦ προσωπικοῦ καί ἀποφασίζει γιά τήν πρόσληψη καί ἀπόλυση αὐτοῦ, γιά τά καθήκοντα, τίς ἀρμοδιότητες, τίς ἀποδοχές, καθώς καί γιά συναφῆ ζητήματα, σύμφωνα πάντα μέ τίς διατάξεις τῆς κείμενης Νομοθεσίας.

5. Προβαίνει στή δημιουργία ἐπί μέρους ὑπηρεσιῶν, ἐξαρτημένων ἀπό τό Ἰδρυμα, καί ρυθμίζει τίς σχέσεις τους μέ τά λειτουργοῦντα Τμήματα.

ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες Προέδρου

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.:

α) Ἐκπροσωπεῖ τό Ἰδρυμα ἐνώπιον κάθε Ἀρχῆς, τῶν Δικαστηρίων, Τραπεζῶν καί Ὄργανισμῶν, καθώς καί στίς σχέσεις του μέ τρίτα νομικά ἢ φυσικά πρόσωπα.

β) Συγκαλεῖ τό Δ.Σ. τακτικῶς καί ἐκτάκτως, κηρύσσει τήν ἐναρξη καί λήξη τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ καί διευθύνει τίς συζητήσεις.

γ) Καταρτίζει, βοηθούμενος ἀπό τό Γραμματέα, τήν ἡμερήσια διάταξη μέ τά πρὸς συζήτηση θέματα στό Δ.Σ. καί

δ) Ἐντέλλεται τήν πληρωμὴ οἰασδῆποτε δαπάνης, πού ἀναγράφεται στόν ἐγκεκριμένο προϋπολογισμό, ὑπογράφει κάθε ἔγγραφο τοῦ Δ.Σ. καί ἐκτελεῖ τίς ἀποφάσεις του.

Τίς ἀρμοδιότητες αὐτές ἀσκεῖ ὁ ἀπό τόν Πρόεδρο ὀριζόμενος ἀναπληρωτῆς του, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ.

ἄρθρον 6

Καθήκοντα Γραμματέα καί Ταμία

1. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ.:

α) Συνυπογράφει μέ τόν Πρόεδρο κάθε ἔγγραφο.

β) Τηρεῖ βιβλίο Πρωτοκόλλου, εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων.

γ) Ἐπιμελεῖται τήν σύνταξη τῶν πρακτικῶν τοῦ Δ.Σ., διεκπεραιώνει τήν ἀλληλογραφία καί

δ) Φυλάσσει τά ἔγγραφα, τά βιβλία καί τήν σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

2. Ὁ Ταμίας ἐνεργεῖ ὅλες τίς εἰσπράξεις πού ἀφοροῦν στό Ἰδρυμα ἐκδίδοντας διπλότυπες ἀριθμημένες ἀποδείξεις, τίς ὁποῖες ὑπογράφει, ἐνεργεῖ κάθε εἶδους πληρωμῆς μέ βάση νομίμως ἐκδιδόμενα ἐντάλματα, τηρεῖ τά διαχειριστικά βιβλία καί στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος, καταθέτει σέ τραπεζικό λογαριασμό στό ὄνομα τοῦ Ἐπικοινωνιακοῦ καί Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως τά εἰσπραττόμενα ἔσοδα, προβαίνει σέ ἀναλήψεις καταθέσεων κατόπιν ἐγγράφου ἐντολῆς τοῦ Προέδρου ἢ νομίμου ἀναπληρωτῆ του, ἐπιμελεῖται τῆς κατάρτισης τοῦ προϋπολογισμοῦ καί ἀπολογισμοῦ, τοὺς ὁποῖους ὑποβάλλει στό Δ.Σ. πρὸς ψήφισιν.

3. Τούς Γραμματέα και Ταμία άποντας ή κωλυομένους αναπληρώνει ήλλη μέλος του Δ.Σ., όριζόμενο από τό Πρόεδρο.

~ Άρθρον 7
Προσωπικό

Τό προσωπικό του Ίδρύματος διακρίνεται σέ ήθελοντικό (άνευ ή συμβολικής άμοιβής) και ήμισθο ή μέ άπόσπαση από ήλλη Ύπηρεσία. Τό ήμισθο προσωπικό προσλαμβάνεται και άπολήεται από τό Δ.Σ. Οί θέσεις του προσωπικού καθορίζονται μέ άπόφαση του Δ.Σ. σύμφωνα μέ τίς ανάγκες για την εύρυθμη λειτουργία του Ίδρύματος. Προϊστάμενος του προσωπικού είναι ό Διευθυντής του Ίδρύματος, μέ έντολή του Δ.Σ., ό όποίος πρέπει νά είναι κάτοχος πτυχίου Άνωτάτης Σχολής ή ήλλου Έκπαιδευτικού Ίδρύματος, ώστε νά ήξυπηρετεί τίς ανάγκες του Ίδρύματος, κληρικός ή λαϊκός, και διορίζεται δοκιμαστικά άν κριθεί άπαραίτητο, και στή συνέχεια μέ άνανεούμενη θητεία, κατά την κρίση του Δ.Σ.

~ Άρθρον 8
Τηρούμενα Βιβλία και Στοιχεία

Τό Ίδρυμα, μέ μέριμνα του Γραμματέα και Ταμία τηρεί τά αναγκαία βιβλία και στοιχεία, θεωρημένα για κάθε νόμιμη χρήση από την Ί. Μητρόπολη Έλευθερουπόλεως, δηλαδή:

- α) Βιβλίο Πρωτοκόλλου.
- β) Βιβλίο Πρακτικών των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- γ) Βιβλίο Ταμείου και διπλότυπα γραμμάτια είσπράξεων και έντάλματα πληρωμών.
- δ) Τά άπαραίτητα Βιβλία κάθε Τμήματος του Ίδρύματος για νά λειτουργεί σύμφωνα μέ την άποστολή και δραστηριότητά τους και βάσει του ΚΒΣ και των υπολοίπων νόμων μετά από άπόφαση του Δ.Σ.

~ Άρθρον 9
Πόροι του Ίδρύματος και διάθεσή τους

1. Πόροι του Ίδρύματος είναι:
 - α) Έπιχορηγήσεις της Ί. Μητροπόλεως Έλευθερουπόλεως, Ί. Μονών, Ένοριών και είσφορές Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ.
 - β) Τόκοι καταθέσεων του Ίδρύματος.
 - γ) Πρόσοδοι από την πραγματοποίηση λαχειοφόρων άγορών και έράνων, νόμιμα διενεργουμένων.
 - δ) Δωρεές έν ζωή ή αίτια θανάτου, κληρονομίες, κληροδοτήματα κινητών και άκίνητων, φυσικών ή νομικών προσώπων.
 - ε) Προαιρετικές είσφορές σέ είδος ή χρήματα.
 - στ) Κρατικές ή Κοινοτικές έπιχορηγήσεις, έπιχορηγήσεις - συνεργασίες Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοκήσεως, Όργανισμών και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ., που δέν είναι αντίθετα μέ τή διδασκαλία και την Παράδοση της Όρθοδόξου Έκκλησίας, και τέλος
 - ζ) Κάθε νόμιμο έσοδο από τίς δραστηριότητες των λειτουργούντων Τμημάτων του Ίδρύματος.

2. Οί άνωτέρω πόροι του Ίδρύματος, κατόπιν άποφάσεως του Δ.Σ. διατίθενται για:

- α) Την άντιμετώπιση των δαπανών συντηρήσεως των έν γένει ήγκαταστάσεων, των τρεχουσών δαπανών διοικήσεως και λειτουργίας του Ίδρύματος.
- β) Την προμήθεια του άπαιτούμενου ήξοπλισμού και αναλώσιμων ειδών προς κάλυψη των σχετικών αναγκών.
- γ) Την πληρωμή των άποδοχών του ήπηρετούντος ήμισθου ή έκτακτου προσωπικού, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις της κείμενης Νομοθεσίας και
- ε) Την κάλυψη κάθε ήλλης δαπάνης που προβλέπεται και άποσκοπεί στην ήπίτευξη των σκοπών και δραστηριοτήτων του Ίδρύματος.

~ Άρθρον 10
Τροποποίηση του Κανονισμού

Ό παρών Κανονισμός τροποποιείται μέ ήγκριση-άπόφαση της Δ.Ι.Σ. ήπί της σχετικής προτάσεως-άποφάσεως του οικείου Μητροπολίτου, ή όποία λαμβάνεται κατόπιν διατυπώσεως σχετικού αίτιολογημένου αίτήματος του Δ.Σ. Η άπόφαση της Δ.Ι.Σ είναι δημοσιευτέα στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο περιοδικό Έκκλησία.

~ Άρθρον 11
Διάλυση του Ίδρύματος

Τό Ίδρυμα διαλύεται ή καταργείται, όταν δέν ήκπληρώνει τον σκοπό του ή καθίσταται άνέφικτη ή λειτουργία του, μέ ήγκριση-άπόφαση της Δ.Ι.Σ ήπί της σχετικής προτάσεως-άποφάσεως του οικείου Μητροπολίτου, ή όποία λαμβάνεται κατόπιν διατυπώσεως σχετικού αίτιολογημένου αίτήματος του Δ.Σ. Η περιουσία του διαλυθέντος ή καταργούμενου Ίδρύματος άνήκει στην Ίερά Μητρόπολη Έλευθερουπόλεως.

~ Άρθρον 12
Ίσχύς του παρόντος Κανονισμού

1. Η ίσχύς του παρόντος Κανονισμού άρχίζει από την δημοσίευσή του στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Ό παρών Κανονισμός δημοσιεύεται ήπίσης στο Έπίσημο Δελτίο της Έκκλησίας της Έλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

~ Άρθρον 13
Κάλυψις Δαπάνης

Η σύσταση Ίδρύματος μέ τον παρόντα Κανονισμό, ούδεμία δαπάνη προκαλεί σέ βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ίερας Μητροπόλεως, ή δέ δαπάνη μισθοδοσίας του μελλοντικού ήμισθου προσωπικού θά προέλθει και θά προσδιοριστεί από τίς κανονιστικές πράξεις της διαδικασίας προσλήψεως του αναγκαίου προσωπικού και θά βαρύνει τον προϋπολογισμό του Ίδρύματος.

Άθηναι 7.9.2011

† Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
Ό Άρχιγραμματέας
Άρχιμ. Μάρκος Βασιλάκης

Κατάργησις Κανονισμοῦ λειτουργίας
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Πνευματικὸν Ἐνοριακὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ
Ἁγίου Ἀθανασίου Φιλιατρῶν “Ἡ Κιβωτός”
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας»

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 29 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977: «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Πνευματικὸν Ἐνοριακὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Φιλιατρῶν “Ἡ Κιβωτός” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας» (ΦΕΚ 548/Β/4.7.1997).

3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 4/26.9.2010 Πρᾶξιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ ἀνωτέρω Ἰδρύματος ἐγκριθεῖσαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11/29.9.2010 Ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.

4. Τὴν ὑπ ἀριθμ. 599/28.10.2010 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Χρυσοστόμου.

5. Τὴν ὑπ ἀριθμ. 50/14.6.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

6. Τὴν ἀπὸ 7.9.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν κατάργησιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πνευματικὸν Ἐνοριακὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Φιλιατρῶν “Ἡ Κιβωτός” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας», ὡς καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας αὐτοῦ δημοσιευθέντος εἰς τὸ Φ.Ε.Κ. ὑπ ἀριθμ. 548 τῆς 4ης Ἰουλίου 1997.

Ἀθῆναι 7.9.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

**Κανονισμός περί συστάσεως, διοικήσεως και λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἑπωνυμίαν:
«Ἐρευνητικόν Ἰνστιτοῦτον διά τήν Νόσον τοῦ Ἀλτσχάιμερ, λοιπῶν
ἐκφυλιστικῶν παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου καί μελέτης τοῦ γήρατος»,
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης**

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικᾶς Ἐπιταγᾶς, τούς Ἱεροῦς Κανόνας καί τούς Νόμους τοῦ Κράτους, πρὸς τό Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα, ἰδιαίτερώς δέ πρὸς τήν «τρίτην ἡλικίαν».

3. Τάς ὑφισταμένας κοινωνικάς καί πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης.

4. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 4/20.5.2011 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 565/4.8.2011 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννου.

5. Τήν ἀπό 8.8.2011 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6. Τήν ἀπό 19.8.2011 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπό τήν ἑπωνυμίαν: «Ἐρευνητικόν Ἰνστιτοῦτον διά τήν Νόσον τοῦ Ἀλτσχάιμερ, λοιπῶν ἐκφυλιστικῶν παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου καί μελέτης τοῦ γήρατος», τό ὁποῖο θά λειτουργεῖ ὡς ἀποκεντρωμένη καί ἐξηρητημένη ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἰδίας διαχειρίσεως καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα. Ἡ ὀργάνωσις, διοικήσις, διαχείρισις καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θά διέπεται ἀπό τās διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμός

Περί συστάσεως, διοικήσεως καί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἑπωνυμίαν: «Ἐρευνητικόν Ἰνστιτοῦτον διά τήν Νόσον τοῦ Ἀλτσχάιμερ, λοιπῶν ἐκφυλιστικῶν παθήσεων

τοῦ ἐγκεφάλου καί μελέτης τοῦ γήρατος», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης.

Ἄρθρον 1

Ἐπωνυμία - ἔδρα

Εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης, συνίσταται Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπό τήν ἑπωνυμίαν «Ἐρευνητικόν Ἰνστιτοῦτον διά τήν Νόσον τοῦ Ἀλτσχάιμερ, λοιπῶν ἐκφυλιστικῶν παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου καί μελέτης τοῦ γήρατος», τό ὁποῖο θά λειτουργεῖ ὡς ἀποκεντρωμένη καί ἐξηρητημένη ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἰδίας διαχειρίσεως καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος. Ἐδρα τοῦ Ἰδρύματος ὀρίζεται τό Ἱράκλειον Λαγκαδᾶ καί διά τήν στέγασιν αὐτοῦ θά χρησιμοποιοῦν οἱ ὑπό ἀποπεράτῳ κτιριακές ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγία ἡ Περπατοῦσα.

Ἄρθρον 2

Σφραγίς

Τό Ἰνστιτοῦτον ἔχει δική του κυκλική σφραγίδα, στήν ὁποία θά εἶναι γραμμένες οἱ φράσεις: «Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΑΓΚΑΔΑ ΛΗΤΗΣ ΚΑΙ ΡΕΝΤΙΝΗΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΝΟΣΟΥ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΚΑΙ ΓΗΡΑΤΟΣ» καί μέσα στόν ἐσωτερικό κύκλον θά φέρει τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Ἡ σφραγίς αὐτή θά ἀποτελεῖ καί τό διακριτικόν σημεῖον τοῦ Ἰνστιτούτου.

Ἄρθρον 3

Σκοποί

Σκοποὶ τοῦ Ἰνστιτούτου εἶναι:

α) Ἡ ὑποστήριξις τῆς ἔρευνας πάνω στίς αἰτίες, στήν βελτίωσιν τῆς διάγνωσις, στήν θεραπεία καί φροντίδα γιά τήν νόσον Alzheimer καί συγγενεῖς διαταραχές.

β) Ἡ κατανόησις τῶν παθογενετικῶν διεργασιῶν τῶν νευροεκφυλιστικῶν παθήσεων καί τοῦ γήρατος καί ἡ ἐν συνεχείᾳ ἰκνηλάτησις τῆς καταλλήλου ὁδοῦ γιά τήν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς τῶν πασχόντων.

γ) Ἡ ἔνταξις τῆς μέριμνας γιά τήν νόσον τοῦ Ἀλτσχάιμερ καί τίς λοιπές ἐκφυλιστικές παθήσεις τοῦ ἐγκεφάλου, ἐντός τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, σύμ-

φωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της Ιατρικής και της Βιοηθικής, υπό το πρίσμα της Ορθόδοξης πνευματικότητας.

δ) Η παροχή συμβουλών για την φροντίδα των ασθενών, πληροφόρησης υπηρεσιών για τους προσβληθέντες και τις οικογένειές τους.

ε) Η παροχή άμοιβαίας βοήθειας των μελών των οικογενειών των ασθενών προκειμένου να μειωθεί το κοινωνικό, το οικονομικό και συναισθηματικό κόστος από την μακρόχρονη φροντίδα των ατόμων που πάσχουν από άνοια.

στ) Η δημοσιοποίηση των κοινωνικών αναγκών του προσβληθέντος πληθυσμού και η επιμόρφωση του κοινού ώστε να εξοικειωθεί με το πρόβλημα.

ζ) Η επιμόρφωση και εξειδίκευση των ιατρών στην νόσο του Alzheimer και τις έκφυλιστικές παθήσεις του έγκεφάλου.

η) Η ανάπτυξη συγγραφικής δραστηριότητας επί των ιατρικών, κοινωνικών, νομικών και ηθικών προβλημάτων των πασχόντων εκ της νόσου του Alzheimer και εκ των νευροεκφυλιστικών παθήσεων του έγκεφάλου.

θ) Η ανάπτυξη προγραμμάτων ψυχολογικής, ηθικής και κοινωνικής υποστήριξης των ασθενών των πασχόντων από τη νόσο του Alzheimer και των λοιπών συγγενών παθήσεων.

Άρθρον 4

Μέσα διά την πραγματοποίηση των Σκοπών του Ίνστιτούτου είναι:

α) Η διεξαγωγή έρευνητικών ή ενημερωτικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων (ήμερίδων, διαλέξεων, εκθέσεων, προβολών οπτικοακουστικών μέσων κ.λπ.), με αντικείμενο την ενημέρωση και κατανόηση της νόσου του Άλτσχάιμερ και των λοιπών συγγενών παθήσεων, των μεθόδων προλήψεως, των προβλημάτων που προκαλούνται από την εμφάνιση των ασθενειών αυτών και των τρόπων αντιμετώπισης αυτών.

β) Η ευρύτερη ενημέρωση του κοινού, διά παντός προσφόρου μέσου επικοινωνίας (τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, άρθρογραφία στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο, έκδοση ενημερωτικών εντύπων κ.λπ.).

γ) Η συνεργασία με κρατικούς ή ευρωπαϊκούς φορείς και με ομάδες πολιτών, όπως μη κυβερνητικές οργανώσεις, συλλόγους ή ενώσεις κοινωφελούς σκοπού κ.λπ., με μοναδικό γνώμονα την προώθηση των σκοπών του Ίνστιτούτου.

δ) Η δημιουργία γραφείου παροχής χρησίμων πληροφοριών και συμβουλών, με προοπτική λειτουργίας τηλεφωνικής γραμμής, ει δυνατόν επί 24ωρου βάσεως, για την άμεση αντιμετώπιση κάθε συναφούς συμβουλευτικής ανάγκης ή διασυνδέσεως των ενδιαφερομένων με τους ένδεξιγμένους φορείς.

ε) Η δημιουργία ενός κατάλληλου χώρου, όπου τα προσβληθέντα άτομα θα δύνανται να διαμένουν για μικρό χρονικό διάστημα, προκειμένου να ξεκουράζονται οι συγγενείς τους.

στ) Η καλλιέργεια του Έθελοντισμού και η συγκρότηση

i. Έθελοντικών Ομάδων υποστηρίξεως συγγενών, που θα άσχοιούνται με τα προβλήματα που δημιουργούνται στις οικογένειες των ασθενών και θα άποτελούνται από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και άλλους λειτουργούς ψυχικής υγείας.

ii. Έθελοντικών Ομάδων έρευνας, που θα άποτελούνται από ιατρούς, ψυχολόγους και θα έχουν σκοπό την ζωντανή ανταλλαγή πληροφοριών και ιδεών για τις εξελίξεις στην έρευνα, την θεραπεία και την φροντίδα των προσβληθέντων.

iii. Έθελοντικών Ομάδων φροντίδας ασθενών, άποτελούμενες από ιατρούς, νοσηλευτές και έθελοντές μη ειδικομένους πολίτες, έπειτα από σχετική επιμόρφωση και με την καθοδήγηση των ειδικών.

iv. Έθελοντικών Ομάδων συζητήσεων, στις οποίες δύνανται να συμμετέχουν έπιστήμονες ιατροί, άσθενείς και συγγενείς αυτών, έθελοντές παροχής φροντίδας σε άσθενείς και συγγενείς αυτών και πäs τις ενδιαφερόμενος να συμμετάσχει έθελοντικά και να συνεισφέρει στους σκοπούς του Ίνστιτούτου.

ζ) Η δημιουργία προτύπου διαγνωστικής και νοσηλευτικής μονάδος, για την νόσον του Άλτσχάιμερ και τις συναφείς έγκεφαλικές παθήσεις.

Άρθρον 5

Πόροι του Ίνστιτούτου είναι:

α) Οι προαιρετικές συνδρομές, οι δωρεές, οι κληρονομίες και οι κληροδοσίες.

β) Τά έσοδα από διάφορες έπιστημονικές και κοινωνικές εκδηλώσεις του Ίνστιτούτου και την έν γενέει ανάπτυξη των δράσεων αυτού.

γ) Οι Κρατικές ή άλλες έπιχορηγήσεις από ευρωπαϊκά προγράμματα, από φορείς του ευρύτερου δημοσίου (Ο.Τ.Α. κ.λπ.), από ευαγή ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και οι δωρεές από δημόσιους ή ιδιωτικούς όργανισμούς και έπιχειρήσεις.

δ) Έπιχορηγήσεις εκ της Ίερας Μητροπόλεως Λαγκαδά, Λιτής και Ρεντίνας και λοιπών Έκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ.

ε) Έσοδα από την άξιοποίηση της κινητής και άκίνητης περιουσίας του Ίνστιτούτου (τόκοι εκ του άποθεματικού, ένοίκια κλπ).

Άρθρον 6

1. Άργανα του Ίνστιτούτου είναι: α) τό Διοικητικό Συμβούλιον, έχον διαχειριστικές και διοικητικές άρμοδιότητες, και β) τό Έπιστημονικό Συμβούλιο, έχον έπιστημονικές και έρευνητικές άρμοδιότητες.

2. Τά δύο Συμβούλια συνεργάζονται άρμονικά και δραστηριοποιούνται ίσοτίμως και από κοινού για την πραγματοποίηση των σκοπών του Ίνστιτούτου, ως όρίζεται από τίς διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρον 7

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Τό Ίνστιτούτον διοικείται από έπταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), άποτελούμενο από:

α) τόν Πρόεδρο, τόν έκάστοτε Μητροπολίτη Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνας,

β) τόν Διευθυντή του Ίνστιτούτου ως Άντιπρόεδρο, ό οποίος πρέπει νά είναι έν ενεργεία ή όμότιμος Καθηγητής τής Ιατρικής Σχολής Έλληνικού Πανεπιστημίου, έχων ειδικότητα επί των συγκεκριμένων νόσων,

γ) τόν Νομικό Σύμβουλο του Ίνστιτούτου, ό οποίος πρέπει νά είναι Δικηγόρος καταξιωμένος και μέ ικανή έμπειρία, και

δ) τέσσερα Μέλη (λαϊκοί ή και Κληρικοί), τά όποια νά διακρίνονται για τό φιλανθρωπικό και κοινωνικό τους έργο, διοριζόμενα επί τριετή θητεία, ή όποια δύναται νά ανανεώνεται.

2. Η ιδιότητα του Μέλους του Δ.Σ. είναι τιμητική και άμισθος, και ως έκ τούτου ουδείς δύναται νά έγείρει άξίωση άμέσου ή έμμέσου άντιμισθίας, άποζημιώσεως, ή κέρδους από τό Ίνστιτούτο.

3. Ο Διευθυντής του Ίνστιτούτου, ό Νομικός Σύμβουλος και τά Μέλη του ως άνω Δ.Σ. επιλέγονται και διορίζονται μέ Άπόφαση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνας. Ο Μητροπολίτης ώσαύτως δύναται μέ νέα Άπόφαση, και για εύλογη αίτία, νά παύσει έκ των καθηκόντων αυτού μέλος του Δ.Σ., διορίζων νέο μέλος για τό υπόλοιπο διάστημα τής θητείας του Δ.Σ.

4. Τό Δ.Σ. κατά την πρώτη εβδομάδα μετά τόν διορισμό του συνέρχεται και συγκροτείται σέ σώμα, επιλέγον έκ των τεσσάρων μελών αυτού (έξαιρουμένων του Προέδρου, του Διευθυντού και του Νομικού Συμβούλου) τόν Γραμματέα και τόν Ταμία, και επιμερίζον τās άρμοδιότητας και υποχρεώσεις των μελών αυτού.

5. Καθήκοντα του Δ.Σ. είναι ή χρηστή διοίκηση του Ίνστιτούτου, ή επίβλεψη τής καλής λειτουργίας του, των έγκαταστάσεών του, και ή πιστή έφαρμογή του παρόντος Καταστατικού. Τά Μέλη του Δ.Σ. μετέχουν άνελλιπώς στις συνεδριάσεις αυτού και έκτελοϋν τά καθήκοντα πού τούς άναθέτει αυτό.

6. Τό Δ.Σ. συνέρχεται σέ Συνεδρίαση τακτικά μία φορά τόν μήνα, έκτάκτως δέ όποτε χρειασθή, κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου. Εύρίσκεται σέ άπαρτία, όταν είναι παρόντα τέσσερα (4) από τά μέλη του και οι άποφάσεις του είναι έγκυρες, όταν λαμβάνονται μέ την πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σέ περίπτωση ίσοψηφίας επικρατεί ή άποψη μέ την όποία τάχθηκε ή ψήφος του Προέδρου.

7. Τό Δ.Σ. άποφαίνεται άυτοτελώς επί παντός θέματος άφορόντος στην έν γενει λειτουργία του Ίνστιτούτου και τόν προγραμματισμό των δράσεων αυτού. Ωσαύτως κατ' έτος ψηφίζει και υποβάλλει προς έγκριση στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τόν Προϋπολογισμό και τόν Άπολογισμό τής οικονομικής διαχειρίσεως του Ίνστιτούτου. Ειδικώς επί σοβαρών θεμάτων, επί έκποιήσεως ακινήτων, άποδοχής ή άποποιήσεως δωρεών κληρονομιών ή κληροδοσιών, συνάψεως δανείων, ως και ή άσκηση ένδίκων μέσων, υποβάλλονται για έγκριση στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

Άρθρον 8

Καθήκοντα Προέδρου

Ο Σεβασμιώτατος Πρόεδρος του Δ.Σ.: α) Έκπροσωπεί τό Ίνστιτούτο ένώπιον πάσης Άρχής σέ όλες τίς σχέσεις αυτού, δικαστικά και έξώδικα, για την διεκπεραίωση των υποθέσεων του Ίνστιτούτου. Μέ άπόφαση του Δ.Σ. και για συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση δύναται νά ανατίθεται ή έκπροσώπηση του Ίνστιτούτου εις έτερον μέλος του Δ.Σ. ή σέ πληρεξουσίου δικηγόρους, όταν αυτό είναι αναγκαίο. β) Διευθύνει τίς συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, επιβλέπει την διαχείριση του ταμείου, υπογράφει μέ τόν Γραμματέα κάθε έγγραφο πού άφορά στό Ίνστιτούτο και επιβλέπει για την έκτέλεση των αποφάσεών του. Όταν άπουσιάζει ή κωλύεται τόν αναπληρώνει για τρέχοντα ζητήματα ό Άντιπρόεδρος και σέ περίπτωση άπουσίας και αυτού ό Γραμματέας.

Άρθρον 9

Καθήκοντα Άντιπροέδρου

Ο Άντιπρόεδρος - Διευθυντής του Ίνστιτούτου, πέραν των κοινών καθηκόντων των μελών του Δ.Σ., α) αναλαμβάνει την σύνθεση του Έπιστημονικού Συμβουλίου και προτείνει τά μέλη αυτού στό Δ.Σ., β) φροντίζει για την ύλοποίηση και έφαρμογή των αποφάσεων του Δ.Σ. και γ) άποτελεί τόν σύνδεσμο μεταξύ του Δ.Σ. και του Έπιστημονικού Συμβουλίου.

Άρθρον 10

Καθήκοντα Γραμματέως

Ο Γραμματέας: α) Κρατεί την άλληλογραφία του Ίνστιτούτου σέ συνεργασία μέ τόν Πρόεδρο, φυλάσσει την σφραγίδα αυτού, κρατεί τό πρωτόκολλο εισερχομένων και έξερχομένων έγγράφων, τό βιβλίο Πρακτικών των συνεδριάσεων του Δ.Σ.. β) Καταρτίζει την ήμερησία διάταξη των συνεδριάσεων του Δ.Σ., άποστέλλει στα Μέλη αυτού έγκαιρως τίς σχετικές προσκλήσεις και τηρεί τά πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. γ) Μεριμνά, σέ συνεργασία μέ τόν Διευθυντή, για την έγκαιρη διοργάνωση των πάσης φύσεως δράσεων και έκδηλώσεων του Ίνστιτούτου.

Άρθρο 11 Καθήκοντα Ταμίου

Ο Ταμίας: α) Ένεργεί τις εισπράξεις του Ίνστιτούτου με διπλότυπες αριθμημένες αποδείξεις, οι οποίες υπογράφονται από αυτόν, καθώς επίσης και τις πληρωμές των οφειλών αυτού, οι οποίες υπογράφονται από τον ίδιο, τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο. Τά διπλότυπα εισπράξεων και πληρωμών φέρουν την σφραγίδα του Ίνστιτούτου και είναι αριθμημένα κατ' αύξοντα αριθμό και θεωρημένα κατά Νόμον υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης. β) Τηρεί και ενημερώνει ανελλιπώς τό Βιβλίον Ταμείου, στό οποίο καταχωρίζονται όλες οι εισπράξεις και οι πληρωμές του Ίνστιτούτου. γ) Αναλαμβάνει χρήματα από τούς τραπεζικούς λογαριαμούς του Ίνστιτούτου κατόπιν Απόφασης του Δ.Σ., ή όποία εκδίδεται κάθε φορά για συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. Χρήματα μπορεί να αναλαμβάνει και ό Πρόεδρος ή ό Διευθυντής, εάν ή προαναφερθείσα Απόφαση του Δ.Σ. ούτως όρίζει. δ) Θέτει στην διάθεση του Δ.Σ. τό ταμείο για έλεγχο όποτεδήποτε θεωρηθεί αυτό αναγκαίο. ε) Τηρεί όλα τά σχετικά μέ την οικονομική διαχείριση του Ίνστιτούτου έγγραφα και βιβλία.

Τόν Ταμία κωλυόμενο ή άπόντα αναπληρώνει μετά από άπόφαση του Δ.Σ. ένα έκ τών μελών του, πλήν του Προέδρου.

Άρθρον 12 Έπιστημονικό Συμβούλιο

1. Τό Έπιστημονικό Συμβούλιο (Επ.Σ.) άποτελείται από πέντε (5) μέλη: ένα (1) Καθηγητή ή διατελέσαντα Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. ή άλλου Πανεπιστημίου, έξειδικευμένο επί της μελέτης και αντιμετώπισης συναφών νόσων, ως Πρόεδρο, και τέσσερις (4) έρευνητές ιατρούς παρομοίων ή συναφών ειδικοτήτων, καθώς επίσης ψυχολόγοι, κ.λπ.

2. Πρόεδρος του Επ.Σ. είναι ό εκάστοτε Διευθυντής του Ίνστιτούτου, ό όποίος διορίζεται σύμφωνα μέ τά όσα όρίζονται στό άρθρο 7 του παρόντος Κανονισμού. Έπειτα από σχετική εισήγηση του Διευθυντού, τό Δ.Σ. επιλέγει και διορίζει τά υπόλοιπα μέλη του Επ.Σ. για τριετή θητεία, ή όποία δύναται να ανανεώνεται.

3. Η συμμετοχή τών μελών του Έπιστημονικού Συμβουλίου είναι έθελοντική, τιμητική και άμισθος, όμοίως και ή δραστηριοποίησή τους στις διάφορες δράσεις του Ίνστιτούτου. Ως έκ τούτου δέν δικαιούνται να λαμβάνουν ή να απαιτήσουν μισθό, άποζημίωση ή άλλη παροχή, αλλά προσφέρουν την γνώση τους και τις υπηρεσίες τούς άφιλοκερδώς, έμφορούμενοι από γνήσια χριστιανική αγάπη.

4. Τό Επ.Σ. συνεδριάζει μέ πρωτοβουλία του Προέδρου αυτού όσάκις κρίνεται άπαραίτητο, και πάντως τουλάχιστον μία φορά ανά δίμηνο, θεωρείται δέ έν άπαρτίγ όταν είναι παρόντα τρία (3) από τά μέλη του.

5. Έργο του Επ.Σ. είναι ή ανάπτυξη του έρευνητικού έργου προς την κατεύθυνση τών σκοπών του Ίνστιτούτου, ή υποβολή προτάσεων προς τό Δ.Σ. και ή επιστημονική συνδρομή στην πραγματοποίηση αυτών. Επίσης, ή ενεργός δραστηριοποίηση στις περιγραφόμενες στό άρθρο 4 του παρόντος Κανονισμού δράσεις.

Άρθρον 13 Έρευνητικό έργο

Τό έρευνητικό έργο του Ίνστιτούτου διεξάγεται μέ την ευθύνη του Προέδρου και τών μελών του Έπιστημονικού Συμβουλίου, και μπορούν να συμμετέχουν έθελοντικά και άφιλοκερδώς και έτεροι ιατροί και επιστήμονες συναφών γνωστικών αντικειμένων, σύμφωνα μέ όσα όρίζονται στό άρθρο 4 του παρόντος Κανονισμού. Τό έρευνητικό έργο, για την νόσο του Alzheimer και τις νευροεκφυλιστικές παθήσεις του έγκεφάλου θά ανάπτυξη τούς κάτωθι επί μέρους τομείς:

Α. Έρευνα επί της γενετικής της νόσου του Alzheimer και τών άλλων έκφυλιστικών παθήσεων του έγκεφάλου και συσχέτιση αυτών μέ παράγοντες κληρονομικούς, ψυχολογικούς, κοινωνικούς, συνθηκών περιβάλλοντος κ.λπ.

Β. Έρευνα επί της νευροπαθολογίας και τών νευροχημικών διεργασιών της νόσου του Alzheimer.

Γ. Έρευνα επί της θεραπευτικής αντιμετώπισης της νόσου του Alzheimer κ.λπ., της βελτιώσεως της ποιότητας ζωής τών άσθενών και τών οικογενειών αυτών.

Δ. Διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση τών άσθενών. Αύτη θά πραγματοποιείται άφ' ενός μέν έντός προτύπου νοσηλευτικής μονάδος, στην όποία οι πάσχοντες θά αντιμετωπίζονται μέ τις κατάλληλες θεραπευτικές μεθόδους και μέ τόν άρτίοτερο ύλικοτεχνικό έξοπλισμό, έντός τών άρχών της ιατρικής επιστήμης και της όρθοδόξου βιοηθικής, και άφ' έτέρου μέ την λειτουργία έξειδικευμένης μονάδος έξωτερικών άσθενών, ή όποια δύναται να είναι ανεξάρτητη ή τμήμα της προηγούμενης, λειτουργούσα ως νοσοκομείον ήμέρας και καλύπτουσα τις ιατρικές και θεραπευτικές ανάγκες τών άσθενών τών εύρισκόμενων στά άρχικά στάδια της νόσου.

Άρθρο 14 Τροποποίηση Κανονισμού - Κατάργηση του Ίδρύματος

1. Ο παρών Κανονισμός δύναται να τροποποιηθεί μέ άπόφαση Διοικητικού Συμβουλίου, τό όποίο συγκαλείται ειδικά για τόν σκοπό αυτό, απαιτείται δέ ή παρουσία τουλάχιστον πέντε έκ τών επτά μελών αυτού και πλειοψηφία τριών τετάρτων (3/4) τών παρόντων μελών.

2. Τό Ίνστιτούτο καταργείται και διαλύεται όταν δέν εκπληρώνει τις επιστημονικές και έκκλησιολογικές

αυτοῦ προϋποθέσεις καί τήν ἀποστολή του ἢ ὅταν παρεκκλίνει τῶν σκοπῶν του ἢ καθίσταται ἀνέφικτη. Στήν περίπτωση αὐτή, ἡ περιουσία αὐτοῦ ἀνήκει αὐτοδικαίως στήν Ἱερά Μητρόπολη Λαγκαδά, Λιτῆς καί Ρεντίνης, καί διατίθεται γιά τήν περίθαλψη ὑπερηλίκων ἀναξιοπαθούντων ἀσθενῶν.

3. Καί στίς δύο ὡς ἄνω περιπτώσεις ἀπαιτεῖται ἡ ἔκδοση σχετικῆς Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί δημοσίευση αὐτῆς στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 15
Μεταβατική διάταξη

Χρέη πρώτου Διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου ἀναλαμβάνει ὁ Καθηγητής τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Σταῦρος Μπαλογιάννης.

ἄρθρον 16
Ἐναρξη ἰσχύος

1. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπό τήν δημοσίευσή του στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρῶν Κανονισμός δημοσιεύεται ἐπίσης στό Ἐπίσημον Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 17
Κάλυψη Δαπάνης

Ἡ σύσταση Ἰδρύματος μέ τόν παρόντα Κανονισμό, τό ὁποῖο θά στεγάζεται στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγία ἡ Περπατοῦσα καί θά λειτουργεῖ μέ τήν συνδρομή ἐθελοντῶν συνεργατῶν, οὐδεμία δαπάνη προκαλεῖ σέ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ δέ δαπάνη μισθοδοσίας τοῦ μελλοντικοῦ ἐμμίσθου προσωπικοῦ θά προέλθει καί θά προσδιοριστεῖ ἀπό τίς κανονιστικές πράξεις τῆς διαδικασίας προσλήψεως τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ.

Ἀθήναι 19.8.2011

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλιάκης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Πρός
Τόν Πρεσβύτερον
Εὐάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολάου,
Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Διά τοῦ παρόντος, κοινοποιούμεν σοι κατωτέρω τήν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 25/2010 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διά Πρεσβυτέρους, Διακόνους καί Μοναχοῦς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καί ἰσχύει συμπληρωθέν ὑπό τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καί κατά τά σαφῶς ὀριζόμενα ὑπό τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καί ἀσκῆς κατ' αὐτῆς τά συμφώνως τοῖς ἄρθροις 126 καί 133 τοῦ προειρημένου περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καί τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπό τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστῆ, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστική καί ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 25/2010

Τό Πρωτοβάθμιον Συνοδικόν διά Πρεσβυτέρους, Διακόνους καί Μοναχοῦς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 154ης Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου καί Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου καί ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας κ. Θεοκλήτου, β) Κασσανδρείας κ. Νικοδήμου, γ) Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ καί δ) Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου.

Συνελθόν εἰς Συνεδρίαν τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 2010, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καί ὥρα 6η ἀπογευματινῇ,

ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπί τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καί Ἰασίου 1 καί τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπί παρουσίᾳ καί τοῦ Γραμματέως Αὐτοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσόστομου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνῃ καί δικάσῃ τόν Πρεσβύτερον Εὐάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολάου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων, κατηγορούμενον ἐπί: καί συγκεκριμένως ὅτι Κληρικός τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἐπί ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καί ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων καί ὑπό τοῦ Γραφικοῦ Λογίου, τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ παραπεμφθείσης ἐνώπιον Αὐτοῦ, λόγῳ ἀρμοδιότητος, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/2010 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος καί μὴ προσελθόντος καί μὴ παρασάντος κατά τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθόν καί ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καί στοιχεῖα.

Λαβόν ὑπ' ὄψιν καί τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ.

Σκεφθέν κατὰ τοὺς Θείους καί Ἱερούς Κανόνες καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καί ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καί τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, ὡς καί ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικά περιστατικά κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καί κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδά τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό Αὐτῶν διαδικασίας», ὅτι ὁ κατηγορούμενος Κληρικός τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί δὴ καί Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπέιθησε, καίτοι νομίμως κληθείς, ὅπως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον Αὐτοῦ καί ἀποσείσῃ τὰς εἰς βῆρος αὐτοῦ κανονικῆς κατηγορίας, φυγοδικῶν καί καταδεικνύων διὰ μίαν εἰσέτι φοράν τό ὀριστικόν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀποσχηματισμοῦ του.

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καί ρητῶς τιμωροῦνται ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καί

τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων:

.....

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

1) Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον Εὐάγγελον Δεσποτίδην τοῦ Νικολάου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων, κατηγορούμενον ἐπί: καὶ συγκεκριμένως ὅτι Κληρικὸς τυγχάνων τῆς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολᾶς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ δὴ καὶ Πρεσβύτερος Αὐτῆς, ἐφημερεύων ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἐπί ἀδικήμασι σαφῶς προβληπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων..... καὶ ὑπὸ τοῦ Γραφικοῦ Λογίου

2) Ἐπιβάλλει αὐτῷ παμψηφεὶ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος, ἀπογυμνοῦν αὐτὸν τέλειον παντός Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου, κατάγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρων εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζων ἅμα εἰς βάρους αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30€) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ
Δικαστηρίου.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Κασσανδρείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΕΦΡΑΙΜ

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Χαλανδρίου,

Ἀγίου Βασιλείου Πολυγώνου,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Μοναστηρακίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Βασιλείου Δ.Δ. Βαλημπτικῶν Δήμου Αἰγιαλείας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 20ῃ Σεπτεμβρίου 2011

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Τυρνάβου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἀγίου Ἀχιλλίου Λαρίσης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβληπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 6ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίου Νικολάου Καισαριανῆς,

Ἀγίας Τριάδος Βύρωνος,

Ἀγίου Δημητρίου Νέας Ἑλβετίας Βύρωνος,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (Ἀγίας Φωτεινῆς)

Ὑμηττοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-

να δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Καισαριανῆς Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Παλλήνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τήν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάτοισι, τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρυστίας καί Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Νικολάου Βιτάλων,
Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Κήπων,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Δάφνης,
Ἁγίας Τριάδος Βρύσεως,
Ἁγίου Ἀνδρέου Πολυποτάμου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κύμῃ τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Καρυστίας καί Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλευθερουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως,
Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἐλευθερουπόλεως,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἐλευθερουπόλει τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους, Κατερίνης καί Πηλαταμῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τήν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Νικολάου Λεπτοκαρυῆς Πιερίας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 19ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Κίτρους, Κατερίνης καί Πηλαταμῶνος
ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἁγίου Νικολάου Θάσου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τήν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καβάλλῃ, τῇ 20ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ.

2/1969 Κανονισμού της Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τήν κενήν ὀργανικήν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Πελαγίας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τήν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κυθήροις τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καί Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικάς θέσεις τακτικῶν ἔφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίας Εἰρήνης τῆς ὁμωνύμου ἐνορίας Μαγούλλας,

Ἁγίου Νικολαίου τῆς ὁμωνύμου ἐνορίας Μονεμβασίας,

Ἁγίων Ἀποστόλων τῆς ὁμωνύμου Ἑνορίας Βοιῶν,

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καλλιθέας,

Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου,

Τριῶν Ἱεραρχῶν Χάρακος,

Ἁγίων Κων/νου καί Ἐλένης Καστανέας Βοιῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τήν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 19ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Μονεμβασίας καί Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Ἀθανασίου Λαμίας (Γαλανέικων),

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαμίᾳ, τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Φθιώτιδος ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γλυφάδας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βούλλας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Βούλλᾳ, τῇ 11ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Γλυφάδας ΠΑΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ξάνθης καί Περιθεωρίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων Ξάνθης,

Τιμίου Προδρόμου Ξάνθης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικάς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ξάνθῃ τῇ 21ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλασσῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τήν κενήν ὀργανικήν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Προφήτου Ἡλιοῦ Βερδικούσης Ἐλασσῶνος,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τήν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἐλασσῶνι τῇ 21ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἁγίου Νικολάου Ἄρτης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδᾶ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαγκαδᾷ τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης ΙΩΑΝΝΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως, Τραιανοῦπόλεως καί Σαμοθράκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίου Νικολάου Ἀλεξανδρουπόλεως,

Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἀλεξανδρουπόλεως,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίας Ἄννης Αὐπατίων, νήσου Ἄνδρου,

Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Κατακόιλου,

νήσου Ἄνδρου,

Ἁγίου Γεωργίου Τριοβασάδου, Ἱερᾶς νήσου Μήλου,

Ἁγίας Τριάδος Κορρησίας, νήσου Κέας,

Ἁγίου Σπυρίδωνος Ἰουλίδος, νήσου Κέας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἐρμούπολει τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Γενεσίου Θεοτόκου Παναρτηίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Ποδικάστρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καί Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Γεωργίου Εὐρωποῦ,

Ἁγίων Πέτρου καί Παύλου Στάθη,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-

σιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γουμένισσῃ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Γουμένισσος, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Νικολάου Ἀσωμάτων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν

Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Σπυρίδωνος Σπαρτύλλα,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κερκύρῃ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Χώρας Ἀμοργοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Θήρῃ τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Θήρας ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἀγίου Γεωργίου Βροντάδου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χίῳ τῇ 31ῃ Ὀκτωβρίου 2011

† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν ΜΑΡΚΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἔναρξη τοῦ ΙΓ'

Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου

Ἐκίνησαν στίς 19 Σεπτεμβρίου οἱ ἐργασίες τοῦ ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο διοργανώνει ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό Ἰδρυμα Θνιακοῦ Πολιτισμοῦ, μέ τή συμμετοχή 95 ἐκπροσώπων ἀπό 55 Ἱερές Μητροπόλεις. Γενικό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο ἔχει θέσει ὑπό τήν αἰγίδα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, εἶναι: «*Ὁ Λειτουργικός Λόγος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας σήμερα*»

Μετά τήν ἀνάγνωση τοῦ Μηνύματος τοῦ Μακαριώτατου προσεφώνησαν τούς Συνέδρους ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Μήλου, Κέας καί Μυκόνου κ. Δωρόθεος καί ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ. Ἐπίσης χαιρετισμούς ἀπηύθυναν ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης Νοτίου Αἰγαίου κ. Γ. Πουσεός, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Δημάρχου Τήνου κ. Παναγιώτη Κροντηρά, κ. Ἰωάννης Σαλταμανίκας, πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καί ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος Θνιακοῦ Πολιτισμοῦ κ. Σάββας Ἀπέργης.

Στή συνέχεια πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη συνεδρία μέ προεδρεύοντα τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Μήλου, Κέας καί Μυκόνου κ. Δωρόθεο.

Ἡ πρώτη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «*Γλωσσολογική προσέγγιση τῆς γλώσσας τῆς λατρείας*». Ὁ εἰσηγητής Ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Ὁμότιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος παρουσίασε πτυχές τοῦ θέματος, τόνισε μεταξύ ἄλλων: «Ἀπό κειμενογλωσσολογικῆς ἀπόψεως τά κείμενα λατρείας ὑπάγονται σ' ἕναν τύπο κειμένων πού ἔχουν καθαροῦς τελετουργικό καί μυστηριακό χαρακτήρα μέ ὕφος καί ἦθος πού δέν συνάδουν μέ τήν τετριμμένη χρηστική γλῶσσα τῆς καθημερινότητας,

ἡ ὁποία θά χρησιμοποιοῦνταν στή μετάφραση. Συγχρόνως, ἀπό γλωσσο-ιστορικῆς ἀπόψεως, τά κείμενα τῆς λατρείας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας συνεχίζουν μία γλωσσική παράδοση αἰῶνων ἡ ὁποία δέν μπορεῖ νά ἀγνοθεῖ στό ὄνομα μίας χρηστικῆς ἀντίληψης πού θά ἀντικαθιστοῦσε τό πρωτότυπο κείμενο τῆς Θ. Λειτουργίας μέ μία μετάφρασή του. Πολύ περισσότερο –θά προσθέσουμε– πού ἀντίθετα πρὸς ὅ,τι συμβαίνει μέ ἄλλες γλῶσσες (τή Λατινική λ.χ. σέ σχέση μέ τή Γαλλική, τήν Ἰσπανική, τήν Ἀγγλική ἢ τή Γερμανική), γιά λόγους πού συνδέονται μέ τήν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας (ἀδιάσπαστη συνέχεια χρήσεως, ἐπιβίωση καί ἀναβίωση τοῦ λεξιλογίου), ἡ σχέση τοῦ σύγχρονου Ἑλλήνα μέ τά παλαιότερα Ἑλληνικά μας εἶναι διαφορετική καί, ὡς ἐκ τούτου, ἡ γλῶσσα τοῦ κειμένου εἶναι σέ πολύ μεγάλο βαθμό κατανοπή.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὡς θεματοφύλακας τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης, εἶναι ἀπό τή φύση της συντηρητικός θεσμός μέ τήν ἔννοια ὅχι μιᾶς ἔμμονης προσκόλλησης, ἀλλά μίας συνειδητῆς διαφύλαξης τῶν συστατικῶν τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης, ἰδιαίτερα τόν καιρῖο χῶρο τῆς Θ. Λειτουργίας. Καί δέν νοεῖται ὀρθόδοξη παράδοση στόν χῶρο τῆς λατρείας ἐρήμην τῆς γλώσσας, στήν ὁποία ἔχει διατυπωθεῖ καί στήν ὁποία ἐκφράζεται ἐπί αἰῶνες ἐρήμην τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, τῆς γλώσσας τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς γλώσσας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς γλώσσας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὁμνογραφίας.»

Ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Καραϊσαρίδης, Ἐπίκουρος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀνέπτυξε τό θέμα : «Εἰσαγωγή στή συνάφεια θεολογίας καί λειτουργικοῦ λόγου (Βίβλος, Δόγμα, Ἡθος)». Ὁ Εἰσηγητής μετά τή διατύπωση ἐμπεριστατωμένων ἐπιστημονικῶν θέσεων τόνισε ὅτι: «ἡ συνάφεια τοῦ βιβλικοῦ λόγου μέ τό λειτουργικό λόγο, δέν ἐξικνεῖται στό φραστικό πεδίο μέ τήν παράθεση παραλλαγμένων ἢ αὐτούσιων παραθεμάτων βιβλικοῦ λόγου, ἀλλά φτάνει μέχρι τοῦ σημείου νά ἐπαναλαμβάνονται, ἢ καλύτερα νά ἐπικαιροποιοῦνται, τά ὑπό τοῦ βιβλικοῦ λόγου ση-

μαινόμενα (βλ. τήν ανάπτυξη τοῦ θέματος τῆς δημιουργίας, τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, τῆς θείας εὐχαριστίας, τοῦ γάμου κ.ἄ.)».

Ἐπίσης ἀνέφερε «ὅτι ὁ λειτουργικός λόγος ἔχει μία συνεκτικότητα, πλαστικότητα καί ποιητικότητα πού τόν καθιστᾷ ἄριστο μυσταγωγό στή δογματική διδασκαλία καί ἰδιαίτερα ὡς μέσο βιώσεως τῆς, ἀφοῦ εἶναι κατεξοχήν βιωματικός, ἐμπειρικός λόγος».

Τέλος παρουσίασε μέ παραδείγματα τόν παιδαγωγικό καί ἠθοπλαστικό χαρακτήρα τοῦ λειτουργικοῦ λόγου.

Ἡ τρίτη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Σύγχρονη προβληματική περί τοῦ λειτουργικοῦ λόγου». Ὁ Εἰσηγητής, Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Δημήτριος Τζέρπος, Ἀναπληρωτής Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὑπογράμμισε ὅτι: «Ἀπό τήν ἱστορία τῆς χριστιανικῆς λατρείας προκύπτει ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία εἶχε γλωσσικό πρόβλημα, τό ὁποῖο καί ἀντιμετώπιζε κατά περίπτωση μέ ἀποκλειστικό κριτήριο τό πνευματικό συμφέρον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά σήμερα τό πρόβλημα αὐτό προσέλαβε μία πρωτοφανή ὀξύτητα, ἐξαιτίας τῆς πρόσφατης γλωσσικῆς μεταρρύθμισης, στήν ὁποία προέβη ἡ ἑλληνική πολιτεία μέ τήν πλημμυρῆ πλέον διδασκαλία τῶν κλασικῶν ἑλληνικῶν στήν πρωτοβάθμια καί δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Ἡ ἐξέλιξη αὐτή εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα οἱ νεότερες γενιές τῶν νεοελλήνων νά δυσκολεύονται στήν κατανόηση τοῦ παραδοσιακοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας, γεγονός πού μειώνει τή συνειδητή συμμετοχή τους στή λειτουργική ζωή. Τό πρόβλημα εἶναι ὑπαρκτό καί γιά τήν ἀντιμετώπισή του ἡ Ἐκκλησία ἔχει σήμερα οὐσιαστικά μία καί μόνη λύση, τήν ἐντατικοποίηση τῆς λειτουργικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ, δίδοντας ἔμφαση στήν ἐρμηνευτική ἀπόδοση ὅλων τῶν λειτουργικῶν κειμένων στά νέα ἑλληνικά».

Σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τό ἰδιαίτερα εὐαίσθητο θέμα τῆς εἰσαγωγῆς νεοελληνικῶν μεταφράσεων λειτουργικῶν κειμένων στή λατρεία, ὁ ὁμιλητής τόνισε: «τίς ἰδιαίτερες δυσκολίες καί τά προβλήματα πού ἔχει ἕνα τέτοιο ἐγχείρημα, ἰδιαίτερα στή ὑμνογραφία, ἡ ὁποία ἐξαιτίας τοῦ ποιητικοῦ χαρακτήρα καί τῆς συμφουοῦς ψαλτικῆς τῆς ἔκφρασης εἶναι οὐσιαστικά λόγος ἀμετάφραστος. Ὅμως κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἀποκλείσει ὅτι στό μέλλον ἡ «βλαία

πνοή» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν θά ἐμπνεύσει καί νέους θεηγόρους ἄνδρες, θεολόγους, ποιητές καί μουσικούς ἰσάξιους τῶν μεγάλων ὑμνορῶν καί μελοποιῶν τοῦ παρελθόντος, οἱ ὁποῖοι θά ἐκφράσουν μέ νέες δημιουργίες, ὁμοούσιες πρὸς τίς παραδοσιακές, τήν κοινή προσευχή τῆς Ἐκκλησίας καί στή νεοελληνική γλῶσσα. Ἀποτελεῖ τοῦτο ἕνα ὄφλημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς κάθε λαό, ὅπως ἄριστα τό περιέγραψε ὁ νεοφανής σέρβος ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, τοῦ ὁποῖου ἡ μετάφραση τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπό τά ἀρχαῖα σλαβωνικά στά σύγχρονα σερβικά χρησιμοποιεῖται σήμερα στή λατρεία. Ὅπως τό νόημα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ κάθε λαός προσλαμβάνοντάς την, νά πλουτίσει μέ τήν πληρότητά της, ἔτσι αὐτή λειτουργεῖ καί ὡς πρὸς τή γλῶσσα τοῦ συγκεκριμένου λαοῦ· προσλαμβάνοντας τή γλῶσσα του, ὡς δική της γλῶσσα, μέ τήν ὁποία ἀπευθύνεται στό Θεό. Ἡ Ἐκκλησία ἐμπνέει καί ἐμπλουτίζει τόν λαό μέ τοὺς δικούς της πανανθρώπινους θησαυρούς, ἐνῶ ταυτόχρονα τοῦ ἀναπτύσσει καί τίς δικές του θεοῦ δοστές δυνατότητες...».

Ἡ πρώτη συνεδριακή ἡμέρα ἔκλεισε μέ γόνιμη συζήτηση στά ἀναπτυχθέντα θέματα. Στή συνέχεια παρατέθηκε ἀπό τήν φιλοξενοῦσα Ἱερά Μητρόπολη Σύρου, Τήνου, Μήλου, Κέας καί Μυκόνου δεῖπνο πρὸς τιμὴν τῶν εἰσηγητῶν καί συνέδρων.

Συνέχιση τῶν ἐργασιῶν τοῦ

ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου

Συνεχίσθηκαν τήν 20ῆ Σεπτεμβρίου οἱ ἐργασίες τοῦ ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο διοργανώνει ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό Ἱδρυμα Τηνιακοῦ Πολιτισμοῦ. Γενικό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο ἔχει θέσει ὑπό τήν αἰγίδα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, εἶναι: «Ὁ Λειτουργικός Λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερα».

Τό πρῶν τελέσθηκε στόν Ἱερό Προσκυνηματικό Ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἡ Θεία Λειτουργία, μέ τή συμμετοχή ὅλων τῶν ἐκπροσώπων συνέδρων.

Κατόπιν, στό Ἱδρυμα Τηνιακοῦ Πολιτισμοῦ, συνεχίσθηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ Συμποσίου σέ Δευ-

τερη Συνεδρία μέ προεδρεύοντα τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Έδέσσης, Πέλλης καί Άλμωπίας κ. Ίωήλ, κατά τήν όποία όμίλησαν οί άκόλουθοι άναφερόμενοι μέ τά έξι θέματα:

Κατά τήν δεύτερη αὐτή συνεδρία άνεγνώσθη ύπό τοῦ Πανοσιολογιώτατου Άρχιμανδρίτου κ. Βαρνάβα Θεοάραη, Γραμματέως τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως ἡ εἰσήγησις τοῦ Ἐλλογιμώτατου κ. Γεωργίου Γαλίτη, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μέ θέμα: «Ἡ πρόσληψις τοῦ θεοῦ λόγου ἀπό τό σημερινό ἄνθρωπο», λόγω άσθενείας αὐτοῦ.

Ὁ έλλογιμώτατος Εἰσηγητής έμπεριστατωμένα άνέφερε στήν άναγνωσθεῖσα εἰσήγησή του ότι:

«Μέ τή σάρκωσι τοῦ Λόγου ὁ Θεός «έρμήνευσε», δηλαδή άπεκάλυψε ἑαυτόν διά τοῦ Λόγου Του, ὁ όποῖος «έσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Αὐτή ἡ σκήνωσις εἶναι ἡ συστατική πράξις, μέ τήν όποία φανερώθηκε ἡ Ἐκκλησία στόν κόσμον.

- Στή θεία λειτουργία όμιλεῖ ὁ Θεός πρός τόν ἄνθρωπον διά τῶν άναγνωσμάτων, αλλά καί ὁ ἄνθρωπος πρός τόν Θεό διά τῆς άγίας Ἀναφορᾶς.

- Τό Κήρυγμα διά τῶν άναγνωσμάτων πρέπει νά εἶναι κατανοητό ἀπό τοὺς άκούοντες, γιά νά κατηχηθοῦν καί νά ώφεληθοῦν.

- Τό πρωτότυπο κείμενο τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἱερό, ὄχι ὡς γλῶσσα, αλλά ὡς περιεχόμενο, τό όποιο μεταδίδεται διά τοῦ ὀχήματος τῆς γλώσσας.

- Τό ότι ἡ Καινή Διαθήκη ἔχει γραφεῖ στή γλῶσσα μας, άποτελεῖ άνεκτίμητο δῶρον στό έλληνικό ἔθνος καί στήν έλληνική ἔκκλησία. Ὁ προορισμός ὁμῶς τοῦ κειμηλίου αὐτοῦ δέν εἶναι ἡ λατρεία καί ἡ τιμή. Προορισμός του εἶναι νά γίνεται άέναος πηγή ζωῆς, μάννα οὐράνιο καί πύρινη στήλη πού ὀδηγεῖ τοὺς πορευομένους πρός τήν ἄνω Ἱερουσαλήμ».

Ὁ δεύτερος εἰσηγητής Ἐλλογιμώτατος κ. Στυλιανός Παπαδόπουλος, Ὁμοτίμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν άνέπτυξε τό θέμα: «Ὁ ρόλος τῆς γλώσσας στά πατερικά καί λειτουργικά κείμενα». Ὁ όμιλητής άνέφερε ότι: «Τῆς Θεολογίας, δηλαδή τῆς έκφράσεως ἡ δηλώσεως τῆς ἀλήθειας, προηγείται ἡ έμπειρία τῆς ἀλήθειας». Ἐπίσης, ότι «Ἡ γλῶσσα τῆς Θεολογίας εἶναι σχετικός παράγοντας, ἐνῶ ἡ ἀλήθεια συνιστᾷ τόν ἀπόλυτο παράγοντα». Στήν συνέχεια εἶπε ότι,

«Ὅλες οἱ (σχετικά καλλιεργημένες τουλάχιστον γλῶσσες) μποροῦν νά γίνουν «δηλωτικές» τῆς ἀλήθειας, νά έκφράσουν δηλαδή τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἢ τήν έμπειρία τῆς ἀλήθειας. Πρόσθεσε ότι «Ἡ γλῶσσα καί οἱ λέξεις τῆς Θεολογίας εἶναι σημαντικές καί δηλωτικές τῆς ἀλήθειας, τήν όποία δέν περιέχουν, δέν προσδιορίζουν. Ἡ γλῶσσα ἔχει ρόλο δηλωτικό καί σημειωτικό, δέν ἔχει ἀναλογία πρός τό εἶναι τῆς ἀλήθειας».

«Τά φιλοσοφικά σχήματα μερικῆς ἢ ὀλικῆς ταυτίσεως τοῦ σημαίνοντος (signifiant) καί τοῦ σημαινομένου (signifié) δέν ἔχουν έφαρμογή στή Θεολογία, έφόσον δέν ὑπάρχει ἀναλογία μεταξύ ἀλήθειας καί γλώσσας, έφόσον τά δύο μεγέθη εἶναι διαφορετικῆς τάξεως, δηλαδή ἄκτιστη ἡ ἀλήθεια καί κτιστή ἡ γλῶσσα». Τόνισε ότι «οἱ λέξεις μέ τίς όποῖες κήρυξαν ὁ Κύριος, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καί οἱ σύγχρονοι κήρυκες, δέν ὀδηγοῦν στήν πίστι, στήν ἀλήθεια, παρά μόνο ἂν ὁ άκούων αὐτές φωτισεῖ ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα καί τίς υἰοθετήσει». Τέλος δέ, «ἡ συμβολική γλῶσσα γιά εἰδικούς λόγους διαθέτει σχετικό πάντοτε κύρος στήν Ἐκκλησία καί τήν Θεολογία».

Ἡ τρίτη εἰσηγήτρια έλλογιμώτατη κ. Ἄννα Κόλτσιου - Νικήτα, Καθηγήτρια τοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, παρουσίασε τό θέμα: «Δεδομένα καί προβληματισμοί ἀπό τήν ἱστορία τῆς μετάφρασις τῶν λειτουργικῶν κειμένων». Ἡ όμιλήτρια τόνισε ότι: «Παρουσιάζονται δεδομένα ἀπό τήν ἱστορία τῆς μετάφρασις στό χῶρον τῆς χριστιανικῆς γραμματείας πού θά μποροῦσαν νά αξιοποιηθοῦν στό πλαίσιο τῆς προβληματικῆς γύρω ἀπό τήν μετάφρασις λειτουργικῶν κειμένων. Διαχρονικά ἀποδεικνύεται ότι ἡ μετάφρασις, ἡ διαγλωσσική πρωτίστως, ἐνῶ θεωρεῖται ἔξαρχῆς ἀναγκαία καί ἀποδεκτή, ταυτόχρονα ἀμφι σβητεῖται. Βασικοί λόγοι εἶναι οἱ επιφυλάξεις γιά τήν ἰσοδυναμία τῆς μετάφρασις μέ τό πρωτότυπο, ἡ σύνδεσή της μέ φαινόμενα ἰδεολογικῆς ἀντιπαράθεσις καί αίρετικῶν παρεμβάσεων καί ἀλλοιώσεων, ἡ στενή σχέση της μέ τήν ἔρμηνεία. Ἐνα βασικό ἔμπόδιο γιά τήν ἀποδοχή της, ἰδιαίτερα στά λατρευτικά κείμενα, προκύπτει ότι εἶναι ἡ «συνήθεια», αὐτό πού ὁ πιστός συνήθισε νά άκούει. Δικλεῖδες ἀσφαλείας εἶναι ἡ συλλογικότητα καί ἡ επιλογή έμπειρων καί ἀξιόπι-

στων μεταφραστών. Ἡ ἐκπόνηση ἐπιμελημένων μεταφράσεων ἀφενός καί ἀφετέρου ἡ καλλιέργεια μεταφραστικῆς παιδείας καί ἡ ἐπίγνωση τῶν ὁρίων μίας μετάφρασης θά μπορούσαν νά συμβάλουν στήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ διαλόγου γιά τή μετάφραση λειτουργικῶν κειμένων».

Μετά τό σύντομο διάλειμμα ἐπαναλήφθηκαν οἱ ἐργασίες μέ τήν τρίτη Συνεδρία ὑπό τήν προεδρία τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδριτοῦ κ. Νικολάου Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ὁ πρῶτος εἰσηγητής Ἑλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Ν. Φίλιππος, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀνέπτυξε τό θέμα: «Ἡ συνάφεια πρωτοτύπου, μεταφράσεως καί τρόπου ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στή Θεία Λειτουργία».

Ὁ ὁμιλητής τόνισε τά παρακάτω σημεῖα:

«Ὡς πρὸς τό πρωτότυπο κείμενο τῆς Θείας Λειτουργίας μᾶς ἐνδιαφέρει, ἐν προκειμένῳ, ἡ φιλολογική συνοχή καί συνέχειά του. Ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς ἐννοοῦμε τό γεγονός ὅτι τό σύνολο τῶν εὐχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας ἐμφανίζει τή μορφή μίας ἀλληλουχίας αἰτημάτων καί ἐνοιῶν. Ἡ διαπίστωση αὐτή συνεπάγεται τή θεώρηση τῶν εὐχαριστιακῶν εὐχῶν ὡς ἑνός ἐνιαίου ὅλου.

Ἡ φιλολογική συνοχή καί συνέχεια τῶν εὐχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας κορυφώνεται στήν Ἁγία Ἀναφορά, τά ἐπιμέρους τμήματα τῆς ὁποίας ἐμφανίζουν μία θαυμαστή ἐνότητα. Ἡ φιλολογική ἐνότητα τοῦ κειμένου τῆς Ἀναφορᾶς μᾶς ὑποχρεώνει νά ἀντιληφθοῦμε ὅτι τό ἕνα τμήμα προϋποθέτει τό προηγούμενό του.

«Τό πρόβλημά του νά λέγονται οἱ εὐχές ταυτοχρόνως μέ τήν ψαλμῶδηση κάποιων ὕμνων σχετίζεται μέ τό μεταφραστικό ζήτημα τῶν εὐχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας, ὑπό τήν ἐννοια τῆς ἀδυναμίας πλήρους κατανοήσεως τοῦ πρωτοτύπου κειμένου.

Ἡ παράδοση τῶν ὀκτώ πρώτων αἰώνων εἶναι σαφέστατη ὡς πρὸς τήν ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν τῆς Λειτουργίας εἰς ἐπήκοον».

Ἀκολούθησε ἡ εἰσήγηση τοῦ Δρος κ. Φωτίου Σχοινᾶ μέ θέμα: «Φιλολογικά σχόλια καί μεταφραστικά προβλήματα στή Θεία Λειτουργία». Ὁ ὁμιλητής ἀνέφερε πῶς: «Στήν παρούσα ἀνακοίνωση θά ἀναφερθῶ σέ συντακτικά, γραμματικά καί λεξιλογικά σχόλια στή γλῶσσα τῆς Θείας Λει-

τουργίας τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Ἡ συντακτική δομή τῆς ἀρχαιομορφῆς γλώσσας τῆς Θείας Λειτουργίας δίδει τή δυνατότητα πολλαπλῶν ἐννοιολογικῶν ἀποχρώσεων, τίς ὁποῖες θά ἀποσβέσει ἀναγκαστικά ἡ οἰαδήποτε νεοελληνική μεταγλώττισή της. Ὅρισμένες λειτουργικές λέξεις ἔχουν ἰδιαίτερο ἐννοιολογικό βάρος, τό ὁποῖο ὡσαύτως ἀπομειώνει δραστικά ἡ οἰαδήποτε ἀπόδοσή τους στή νεοελληνική. Ἡ μετάφραση τῆς γλώσσας τῆς Θείας Λειτουργίας συνεπάγεται δραστική συρρίκνωση τοῦ πλούτου τῶν σημαινουσῶν θεολογικῶν ἐνοιῶν».

Ἡ τρίτη εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Νεώτερα Ἑρμηνευτικά Ὑπομνήματα καί Ἐγκόλπια τῆς Θείας Λειτουργίας». Ὁ εἰσηγητής Ἑλλογιμώτατος κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, Ἀναπληρωτής Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὑπογράμμισε ὅτι: «Ἡ βυζαντινὴ καί μεταβυζαντινὴ περὶ τῆς θείας Λειτουργίας ἐρμηνευτικὴ παράδοση συνεχίζεται καί μετὰ τήν ἀπελευθέρωση καί τή σύσταση τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, ἕως τίς μέρες μας.

Κείμενα ὅπως τῶν Δανιὴλ Γεωργακόπουλου, Μηνᾶ Χαμουδόπουλου, Ἰωάννου Μεσολωρᾶ κ.ἄ., ἐρμηνεύουν τή θεία Λειτουργία καί συμβάλλουν στήν κατά τό 19ο αἶ. λειτουργικὴ ἀγωγή καί παιδεία τοῦ ταλαιπωρημένου ἀπὸ τήν ἀμάθεια καί τή θεολογικὴ - πνευματικὴν πενίαν λαοῦ μας. Τό χαρακτηριστικό τῶν περισσότερων ἐξ αὐτῶν ὑπομνημάτων, ἐκλαϊκευτικοῦ περισσότερο περιεχομένου, εἶναι ὅτι ἀποτελοῦν ἐγχειρίδια γιά τή λειτουργικὴ κατάρτιση τῶν μαθητῶν ἢ ἀποτελοῦν συνέχεια τῶν κατὰ τήν Τουρκοκρατία διαμορφωθέντων Κατηχήσεων μέ λειτουργικὸ κυρίως περιεχόμενο καί ἀναφορά σέ ὅλα τά τελούμενα στή θεία Λατρεία καί δὴ καί τῆς θείας Λειτουργίας.

Κατὰ τὸν 20ο αἶ., περίοδο πολὺ σημαντικὴ γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς λειτουργικῆς ἐπιστήμης καί τῶν θεολογικῶν σπουδῶν γενικότερα, ἔχουμε πολὺ ἀξιόλογα Ἐγκόλπια τῆς θείας Λειτουργίας, ὅπως τοῦ Παναγιώτη Τρεμπέλα, Σεραφεῖμ Παπακώστα, μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης κυροῦ Διονυσίου κ.ἄ., μέ κείμενο-μετάφραση καί λίγα σχόλια ἐρμηνευτικά. Τά ἐν λόγῳ Ἐγκόλπια συμβάλλουν τά μέγιστα στήν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ κατανόηση τοῦ λόγου τῆς θείας Λειτουργίας καί βοηθοῦν καθοριστικά τοὺς πιστοὺς στή συμμετο-

χή τους στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας. Ἀνάλογη συμβολή ἔχουν καί εἰδικές μελέτες θεολογικοῦ ὑπομνηματισμοῦ της θείας Λειτουργίας. Ἐνδεικτικά μνημονεύουμε τά σχετικά ἔργα τῶν μοναχοῦ Γρηγορίου, Παύλου Εὐδοκίμου, Γερβασίου Παρασκευοπούλου, Ἀνδρέα Θεοδώρου, κ.ἄ. Τά κείμενα αὐτά, ἐνταγμένα πλήρως στό θεολογικό κλίμα της ἐποχῆς μας καί τίς περί κατανόησης τοῦ λειτουργικοῦ λόγου συζητήσεις, ἀναδεικνύουν τή διαχρονικότητα της λειτουργικῆς ἐρμηνευτικῆς παράδοσης καί προβάλλουν τό αἷτημα της συνεχοῦς ἐμβάθυνσης στό θεολογικό περιεχόμενο της θείας Λειτουργίας».

Ἀκολούθησε ἐποικοδομητική συζήτηση καί ἡ καθιερωμένη μεσημβρινή διακοπή, ὅπου προσφέρθηκε τό γεῦμα. Ἀπό τίς εἰσηγήσεις καί τή διεξαχθεῖσα μετά ταῦτα συζήτηση προέκυψε ὅτι καί ἡ νεοελληνική γλῶσσα μπορεῖ νά προσληφθεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία γιά λειτουργική χρήση.

Κατά τήν ἀπογευματινή τέταρτη συνεδρία προήδρευσε ὁ καθηγητής κ. Γεώργιος Φίλιας καί παρουσιάσθηκαν ἀπό τοὺς ἐκλεκτοὺς ὁμιλητές τά ἑξῆς θέματα:

Ἡ πρώτη εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα «Ἡ συμβολική γλῶσσα της Θείας Λατρείας» μέ εἰσηγητή τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Βασίλειο Καλλιακμάνη, Καθηγητή της Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ὁ ὁμιλητής ἀνέφερε πῶς: «Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά καί οἱ σχέσεις τίς ὁποῖες δημιουργεῖ σπριζονται σέ συμβολισμούς. Τά σύμβολα χρησιμοποιοῦνται σέ ὅλες τίς μορφές τοῦ ἀνθρώπινου βίου: κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική, οικονομική, νομική, ἀθλητική καί θρησκευτική κ.ἄ. Ἡ ἀρχική ἔννοια τοῦ συμβόλου ἀνάγει στή σύνδεση δύο πραγμάτων, προκειμένου νά ἀναγνωρισθεῖ ἡ ἀλήθεια. Εἰδικότερα τά σύμβολα στή θεία λατρεία ἔχουν ἀναγωγικό, παιδαγωγικό, ἐνοποιητικό καί μυσταγωγικό χαρακτήρα. Καί σέ κάθε ἐποχή ἀναδύονται διαφορετικά σύμβολα. Στήν ἐκκλησιαστική παράδοση ἀπαντᾶ μία ἄρρητη ἰσορροπία συμβολισμοῦ καί ρεαλισμοῦ, ἱστορίας καί ἐσχατολογίας, πρᾶξεως καί θεωρίας. Ἡ ἰσορροπία αὐτή εἶναι ἀναγκαία σέ κάθε περίπτωση, διότι στήν προσπάθεια νά νοηματοδοτηθοῦν συμβολικά ὅσα τελοῦνται στή λατρεία, λησμονεῖται ἡ ἀφειρηγία τους πού ἦταν ταυτόχρονα χρηστική ἀλλά καί ποιμαντική».

Ἡ δεύτερη εἰσήγηση ἀνεφέρετο στό θέμα: «Γιατί χρειαζόμαστε μεταφράσεις καί σήμερα;». Ὁ Εἰσηγητής Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεοδόσιος Μαρτζοῦχος, Πρωτοσύγκελλος της Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καί Πρεβέζης, ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων τά κάτωθι:

«Πῶς μπορεῖ κανεῖς νά ἀγνοεῖ τά προβλήματα πού βρίσκονται μπροστά στά μάτια ὄλων, ὅταν εἶναι ἱερέας;

Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἔχει ὁ ἱερέας ἄλλη (τήν ὅποια γλωσσική, πολιτιστική, ἐπιστημονική) προτεραιότητα πλὴν της ποιμαντικῆς βοήθειας γιά κατά Χριστόν αὔξηση τοῦ ποιμνίου του;

Μαζί μέ τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο κάθε κληρικός δέν γίνεται νά μή ἐπαναλαμβάνει: “Πῶς ὠφελήσω, ἐάν μή τί εἶπω, δυνάμενον ὑμῖν εὐλπητον γενέσθαι καί δυνάμενον εἶναι σαφές, ἀλλ’ ἐπιδειξομαι μόνον, ὅτι γλωσσῶν χάρισμα ἔχω;” (ὁμιλία ΙΕ’ στήν Α’ Κορινθίους)».

Στήν εἰσήγηση ἐγινε τριμερῆς παρουσίαση ἱστορικο-θεολογικά τοῦ θέματος της λατρευτικῆς γλῶσσας, στήν ἀρχαία Ἐκκλησία, στήν ἐποχή της Τουρκοκρατίας, καί στό, μέ εὐρεῖα χρονολογική ἔννοια, σήμερα. Προετάθη ἀλλαγὴ νοοτροπίας ὅσον ἀφορᾶ σέ φοβικές στάσεις ἐξ ἀγνοίας καί ἀπό θεολογική σύγχυση, της ἔννοιας τοῦ μυστικοῦ-μυστηρίου καί της θεοπνευστίας.

Ἐπισημάνθηκε τό ὀδυνηρό “τόρα” πού εἶναι ἡ πραγματικότητα πού περιγράφει ὁ Μάξιμος Καλλιπολίτης λέγοντας “τό κοινόν της Ἐκκλησίας πάγει ὀλίγον κατ’ ὀλίγον φθειρόμενον”. Ὅταν αὐτό ἰσχύει τό 1638, τί μέγεθος ἄρα ἔχει τό 2011 ἡ «φθορά»;

«Μπροστά σ’ αὐτήν τήν κατάσταση εἶναι στρουθοκαμπλισμός καί κρύψιμο στά ξύλα ὅπως ὁ Ἰσαάκ (Ἀπόκρυφα Παλαιᾶς Διαθήκης), τό νά φοβᾶται ἡ Ἐκκλησία νά “παντρευτεῖ” αὐτήν τήν ὀδυνηρή πραγματικότητα καί νά “γεννήσει” μαζί της τά τέκνα της Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Ἡ τρίτη εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Ἡ ἐμπειρία ἀπό τήν συμμετοχή στήν μετάφραση της Ἁγίας Γραφῆς ὡς ἐφόδιο γιά μία συμβολή στήν προσπάθεια μετάφρασης της Θείας Λειτουργίας». Ἡ ὁμιλήτρια, ἀξιότιμη κ. Αἰκατερίνη Χιωτέλη, Φιλολόγος, ἀνεφέρθη στους ἑξῆς τομεῖς:

Ἡ ἐμπειρία συμμετοχῆς στή μεταγλώττιση της Καινῆς Διαθήκης καί στή μετάφραση της Παλαιᾶς.

Κοινή, συνεχής και μακροχρόνια προσπάθεια, ὥστε ν' ἀποδοθεῖ ἀκέραιος ὁ Θεῖος Λόγος, μέ τρόπο εὐληπτο καί ἀπρόσκοπτο, στή Γλῶσσα μας, μία ζωντανή καί ρέουσα σύγχρονη Γλῶσσα.

Ἐναθεωρήσεις καί καρποί.

Κοινά στοιχεῖα καί διαφορές μεταξύ ἀγιογραφικῶν καί λειτουργικῶν κειμένων.

Ἐντόπιση συγκεκριμένων δυσκολιῶν καί προτάσεις γιά τήν ἀντιμετώπισή τους.

Κριτήρια καί στόχοι.

Ἐπακολούθησε γόνιμη συζήτηση καί ἐνδιαφερούσες τοποθετήσεις τῶν συνέδρων, καί μετά τό δεῖπνο ἔγινε συζήτηση ἐπί γενικῆς φύσεως λειτουργικῶν θεμάτων.

Λήξη τοῦ ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου

Συνεχίσθηκαν στίς 21 Σεπτεμβρίου οἱ ἐργασίες τοῦ ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο διοργανῶνται ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό Ἴδρυμα Θνιακοῦ Πολιτισμοῦ. Γενικό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο ἔχει θέσει ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, εἶναι: «Ὁ Λειτουργικός Λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Σήμερα».

Ἡ πέμπτη συνεδρία πραγματοποιήθηκε μέ προεδρεύοντα τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Βασίλειο Καλλιακμάνη, Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἡ πρώτη εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Ἡ ποίησις νέων Ἀκολουθιῶν ὡς παραγωγή σύγχρονου λειτουργικοῦ λόγου». Ὁ εἰσηγητής Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ, ὁ ὁποῖος παρουσίασε πτυχές τοῦ θέματος του, ἐπεσήμανε τά ἑξῆς:

«Ἡ εἰσαγωγή ὕμνων στή δημοτική θά προκαλέσει τριγμούς στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας». Στήν συνέχεια ἐπεσήμανε πῶς: «Οἱ εἰδικοί λέγουν πῶς «οἱ συγγραφεῖς τῶν εὐχῶν καί οἱ ποιητές τῶν ὕμνων, δέν χρησιμοποίησαν ἀπλῶς τή γλῶσσα τῆς ἐποχῆς τους. Οἱ γλωσσικές τους διατυπώσεις προέρχονταν ἀπό τήν ἀγιοπνευματική τούς ἐμπειρία, ἡ δέ γλῶσσα του ὑπῆρξε ἡ συμπύκνωση τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς, ἕνα «δοχεῖο» τῆς

φυκῆς καί τοῦ πνεύματος». Τόνισε δέ πῶς: «Ἄριστο μέσο κατανοήσεως τῶν διαφόρων ὕμνων, ἰδίως τῶν πολύ γνωστῶν εἶναι ἡ ἐπεξηγησὶ τους σέ ἰδιαίτερα βιβλία καί ἡ κατ' οἶκον μελέτη τους ἀπό τούς πιστούς». Τέλος δέ ἀνέφερε πῶς: «Ἐάν ποτέ χρειαστεῖ νά ἀλλάξει ἡ γλῶσσα, πράγμα πού δέν τό βλέπουμε τώρα κοντά, πρέπει νά γίνουν ὕμνοι σέ ἄλλα μέλη, σέ ἄλλα ποιητικά μέτρα καί ἀπό ἀγίους, ἀποδεδειγμένα, ἀνθρώπους καί ὄχι ἀπό ρομαντικούς ἀνθρώπους».

Ὁ δεύτερος εἰσηγητής ἐλλογιμώτατος κ. Γρηγόριος Στάθης, Ὁμότιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀνέπτυξε τό θέμα: «Θέματα μετάφρασης, ὕμνολογίας καί μουσικῆς». Ὁ ὁμιλητής μέ γλαφυρότητα ἔκανε λόγο, γιά τήν συνομοσιότητα λόγου καί μέλους. Ἐπίσης τόνισε ὅτι αὐτό τό συναμφοτέρω λόγος καί μέλος εἶναι μία ἀπ' τίς καλές τέχνες, ἡ Ψαλτική τέχνη, πού εἶναι ἰσοκύρη μέ τίς ἄλλες καλές τέχνες πού διακονοῦν καί ἐκφράζουν τήν ὀρθόδοξη λατρεία». Στή συνέχεια λέχθηκαν τά σχετικά μέ τήν μελοποιία τῶν ποικίλων ὕμνογραφημάτων καί κατεστάθη φανερό ἡ συνύφανση λόγου καί μέλους καί ἡ συνεκφορά τούς κατά τήν ψαλμώδηση. Ἡ ὁποιαδήποτε μετάφραση τοῦ ὕμνικοῦ λόγου, πού ὁπωσδήποτε ἀνακαταστρώνει τά νοήματα, συμπαρασύρει σέ ἀλλαγὴ καί τοῦ ἐνδύματος τοῦ λόγου, δηλαδή τοῦ μέλους».

Ἀκολούθησε ἡ εἰσήγηση τῆς κ. Ἑλένης Κασάπη, Καθηγήτριας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μέ θέμα: «Ἡ σύγχρονη καί ἡ διαχρονία ὡς μηχανισμοί πρόσληψης τῶν λειτουργικῶν κειμένων».

Ἡ εἰσηγήτρια μετά τή διατύπωση ἐμπεριστατωμένων ἐπιστημονικῶν θέσεων τόνισε: «Ἡ ἐρημνευτική πρόσληψη τῶν λειτουργικῶν κειμένων ἐξαρτᾶται ἀπό τήν «ἀνοιχτή» πρόσβασή μας στό δίκτυο σημείων τῶν ἰδίων τῶν λειτουργικῶν κειμένων, τό δίκτυο ἐννοεῖται μέ συστατικά τά ἐμβλήματα κινήσεων στή θέση λέξεων, τήν ὀπτική οὐσία τοῦ λειτουργικοῦ λόγου, τήν ἀκουστική καί γραμματική ἀκολουθία λέξεων καί φράσεων τῶν κειμένων αὐτῶν, τήν γραμματική τῶν λειτουργικῶν κειμένων». Κατέληξε δέ πῶς: «Ἀσφαλῶς καί χρειαζόμαστε μεταφράσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένων: γιά τό ἐνδογλωσσικό ἀλλά καί τό διαγλωσσικό ἱεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά καί γιά τήν ἐνίσχυση ἱερέων καί

φαλιών στην δική τους άτομική, νοερή μετάφραση των κειμενικών γεγονότων της θείας λειτουργίας, συστατικό πού θα επιδράσει διαλεκτικά με την πρόσληψη της θείας λειτουργίας από τον συμμετέχοντα λαό».

Η τελευταία συνεδριακή ημέρα έκλεισε με την Προεδρία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου κ. Δανιήλ, Προέδρου της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Λειτουργικής Αναγεννήσεως και την διεξαγωγή γενικής συζητήσεως επί των αναπτυχθέντων θεμάτων, καθώς και την ανάγνωση των τελικών συμπερασμάτων από τον Σεβασμιώτατο Πρόεδρο.

Στή συνέχεια παρατέθηκε από την φιλοξενούσα Ίερά Μητρόπολη Σύρου, Τήνου, Κέας, Μήλου και Μυκόνου αποχαιρετιστήριο γεύμα προς τιμήν των εισηγητών και συνέδρων, διανεμήθηκαν τά σχετικά αναμνηστικά και οί εκπρόσωποι των Ίερών Μητροπόλεων ανέκωρσαν εις τά ίδια.

Έκ της Ίερας Συνόδου
της Έκκλησίας της Ελλάδος

Περί της φορολογήσεως της Έκκλησίας

Η Έκκλησία της Ελλάδος, ελπίζουσα ότι ό δημοσιογραφικός θόρυβος, ό όποιος προκλήθηκε χθές σχετικώς προς την φορολόγηση της Έκκλησίας, όφείλεται σε έλλειψη λεπτομερούς ενημερώσεως όσων τον προκάλεσαν, επιθυμεί νά ενημερώσει δημοσίως ότι ή Έκκλησία της Ελλάδος, οί Ίερές Μητροπόλεις με τά εκκλησιαστικά τους ιδρύματα, οί Ίερές Μονές και οί Ένορίες, οί όποιες εΐναι ξεχωριστά μεταξύ τους νομικά πρόσωπα, καταβάλλουν κάθε χρόνο στίς κατά τόπους Δ.Ο.Υ. τίς παρακάτω νομοθετημένες φορολογικές ύποχρεώσεις τους:

1. Φόρο επί των κατ' έτος μισθωμάτων, πού εισπράττουν από ακίνητα, με συντελεστή 20% επί της αξίας τους,

2. Συμπληρωματικό φόρο επί των εισοδημάτων τους από οικοδομές και εκμισθώσεις γαιών με συντελεστή 3%,

3. Προκαταβολή του φόρου (για τό έπόμενο έτος) με συντελεστή 55% επί της αξίας του παραπάνω συμπληρωματικού φόρου,

4. Φόρο επί της ακινήτης περιουσίας τους με συντελεστή 30 επί της αντικειμενικής αξίας τους (έκτός εάν πρόκειται για οικοδομήματα λατρευτικής, εκπαιδευτικής, θρησκευτικής ή κοινωνικής χρήσεως π.χ. Ί. Ναοί, γηροκομεία, χώροι συσσιτίων),

5. Φόρο επί των κληρονομιών και δωρεών με συντελεστή 0,5% επί της αξίας τους,

6. Τέλος χαρτοσήμου και δικαιώματα ΟΓΑ συνολικού ποσοστού 2,40% επί κάθε χρηματικής παροχής πιστών προς τους Ί. Ναούς λόγω ίεροπραξιών.

Έπίσης τά παραπάνω νομικά πρόσωπα της Έκκλησίας παρακρατούν και αποδίδουν στίς Δ.Ο.Υ. τά παρακάτω φορολογικά έσοδα:

1. Φόρο μισθωτών ύπηρεσιών για τους εκκλησιαστικούς ύπαλλήλους και συνεργάτες τους, πού αμείβονται από τον προϋπολογισμό τους,

2. Φ.Π.Α. με τους προβλεπομένους συντελεστές για ύπηρεσίες και αγαθά,

3. Φόρο εισοδήματος με συντελεστή 8% σε όλα τά τιμολόγια παροχής ύπηρεσιών,

4. Φόρο εισοδήματος με συντελεστή 4% σε όλα τά δελτία άποστολής αγαθών και με συντελεστή 1% για τά υγρά καύσιμα.

Τέλος, ή Έκκλησία της Ελλάδος επιθυμεί να τονίσει άφ' ενός ότι ή άπαλλαγή από τον φόρο ακινήτης περιουσίας για τά ακίνητα λατρευτικής, θρησκευτικής και κοινωνικής χρήσεως ίσχύει από τό έτος 2008 για όλα τά θρησκευτά και δόγματα, πού έχουν ακίνητη περιουσία εντός Ελλάδος και άφ' έτέρου ότι, παρότι τά έσοδά της προέρχονται μέχρι σήμερα από τό ύστέρημα πιστών και χρησιμοποιούνται για την συντήρηση των θρησκευτικών και κοινωνικών της ιδρυμάτων, ούδέποτε ζήτησε κάποια άνιση φορολογική μεταχείριση σε σχέση με τους ύπολοίπους φορολογούμενους μη κερδοσκοπικούς όργανισμούς της Χώρας.

Έκ της Ίερας Συνόδου
της Έκκλησίας της Ελλάδος

Ίερά Άρχιεπισκοπή Άθηνών

Δήλωση Μακαριωτάτου για τό έκτακτο ειδικό τέλος

Έρωτηθείς από δημοσιογράφους στίς 15.9.-2011, ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ίερόνυμος έκανε την ακόλουθη δήλωση:

Προς άποφυγή παρανοήσεων διευκρινίζεται ότι ή Έκκλησία της Ελλάδος ούδέποτε έθεσε ζήτημα άπαλλαγής της από τό έκτακτο ειδικό τέλος επί των ακινήτων όσον άφορά στην περιουσία της πού αξιοποιεί έμπορικά, σε μία περίοδο πού ό έλληνικός λαός δοκιμάζεται σκληρά.

Ἀπό τήν καταβολή τοῦ ἔκτακτου τέλους ἐξαιροῦνται, ὅπως ἄλλωστε ἰσχύει καί γιά ὅλες τίς γνωστές θρησκευτικές καί τά ἀναγνωρισμένα θρησκευτικά δόγματα στή χώρα μας, μόνον οἱ κῶροι ἀσκησης δημόσιας λατρείας καί τά φιλανθρωπικά ἰδρύματα.

Σέ αὐτές τίς κρίσιμες γιά τόν τόπο στιγμές ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἐντείνει τίς προσπάθειές της γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ φιλανθρωπικοῦ καί κοινωνικοῦ της ἔργου, πρὸς τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ ὁποίου στοχεύει ἄλλωστε καί ἡ ἐμπορική ἐκμετάλλευση τῶν ἀκινήτων της, γιά νά ἐπουλώσει τίς πληγές πού ἔχει προκαλέσει σέ εὐπαθεῖς καί ὄχι μόνον πλέον ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ ἡ πρωτοφανής κρίση.

*Ἐπίσκεψη τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Ἀποστολῆς»
σὴν Ἀρχιεπισκοπῇ Καντουαρίας*

Ἐπίσημη ἐπίσκεψη στήν Ἀγγλικανική Ἐκκλησία πραγματοποιοῦσε στίς 20 Σεπτεμβρίου στό Λονδίνο ὁ Γενικός Διευθυντής τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀποστολή» τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντῖνος Δήμητρας συνοδευόμενος ἀπό κλιμάκιο συνεργατῶν του.

Ἡ ἐπίσκεψη ἀποτελεῖ τήν πρώτη φάση συνεργασίας σέ θέματα κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης τῆς «Ἀποστολῆς» μέ τήν Ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Καντουαρίας καί τήν Ἐπισκοπῇ Λονδίνου.

Ὁ κ. Δήμητρας ἔγινε δεκτός στό Διοικητικό Μέγαρο τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Λονδίνου London Diocesan House καί ἐνημερώθηκε γιά τό κοινωνικό, προνοιακό καί φιλανθρωπικό ἔργο της στά θέματα νέου, μετανάστες, ἄστεγοι καί ἐκπαίδευση.

*Ἐγκαινιάσθηκε ἡ Βιβλιοθήκη
τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς*

Ἐγκαινιάσθηκε στίς 19.9.2011 ἀπό τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ γοῦ Πολιτισμοῦ κ. Π. Γερούλάνου, τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Γ. Καμίνη, ἐκπροσώπων τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κληρικῶν τῆς Ι.Α.Α. καί πλήθους κόσμου.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος στή σύντομη ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στό ἐκκλησιαστικό τῆς Ἀγίας Ἐλεούσης πού βρίσκεται ἐντός του κτιρίου. Ἐπίσης ἔκανε ἰδιαίτερη ἀναφορά σέ ὅλους ὅσοι συνετέλεσαν στήν ὀλοκλήρωση τοῦ συγκεκριμένου ἔργου,

ὅπως τό Ἰδρυμα Νιάρχου, τό Γ' Κ.Π.Σ. καί ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν.

Εὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι βοήθησαν νά συγκεντρωθοῦν τά ἐπιστημονικά βιβλία, τά ἐκκλησιαστικά βιβλία, ὅπως π.χ. τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου καί παλαιά ἀντίτυπα πού εἶχε στήν κατοχή της ἡ Ι.Α.Α. καί σημείωσε πὸς στόχος εἶναι νά ἐμπλουτίσει ἀκόμη περισσότερο τό περιεχόμενό της καί μέ χιλιάδες ἠλεκτρονικούς τίτλους.

Ἡ Βιβλιοθήκη βρίσκεται στό κτίριο τοῦ πρώην Κακουργοδικεῖου Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίας Ἐλεούσης 4 στήν περιοχὴ τοῦ Ψυρροῦ. Τό ἱστορικό κτίριο ἐμβαδοῦ 514 τ.μ. μετατράπηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν σέ μία σύγχρονη καί πλήρως ἐξοπλισμένη καί ὁργανωμένη Βιβλιοθήκη καί ἔχει τίς ἀπαραίτητες ὑποδομές γιά νά φιλοξενεῖ τοὺς ἐνδιαφερόμενους ἐπισκέπτες.

Πραγματοποιήθηκε

ἡ Α' Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση (26.9.2011)

Νά σταθοῦν στὸν ἄνθρωπο πού χάνει τὴν ψυχική του ἀντοχή σέ αὐτὴ τὴ μεγάλη κρίση πού περνᾶ ὁ τόπος, κάλεσε ὁ Μακαριώτατος ὅλους ὅσοι συμμετεῖχαν στήν Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἡ Συνέλευση πραγματοποιήθηκε στίς 26 Σεπτεμβρίου τό ἀπόγευμα στό Κλειστό Γυμναστήριο τοῦ ΜΕΤΣ μέ τὴ συμμετοχὴ χιλιάδων κληρικῶν καί τῶν μελῶν τῶν μοναστικῶν ἀδελφοτήτων, τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων, τῶν Ἐνοριακῶν Φιλόπτωχων Ταμείων καί τῶν Ἐνοριακῶν Νεανικῶν Ἑστιῶν καί τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Στὴν ὁμιλία τοῦ ὁ Μακαριώτατος κάλεσε τοὺς κληρικούς καί τά μέλη τῶν Ἐνοριῶν νά δώσουν τὸν καλύτερό τους ἑαυτό γιά νά βοηθήσουν τὸν λαό σέ αὐτὴ τὴν μεγάλη κρίση πού περνᾶ ὁ τόπος, ὅπως ἀνέφερε χαρακτηριστικά.

Τῆς ὁμιλίας τοῦ Μακαριωτάτου προηγήθηκε εἰσήγηση τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ι.Α.Α., Πανος Ἀρχιμανδρίτου π. Γαβριήλ Παπανικολάου, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε ὅλους τοὺς παρευρισκόμενους γιά τίς προσπάθειές τους.

Στὸ πλαίσιο τῆς ἐκδήλωσης προβλήθηκε καί βίντεο μέ τό φιλανθρωπικό καί κοινωνικό ἔργο τῆς Ι.Α.Α. καί τῆς ΜΚΟ «Ἀποστολή» ἀλλὰ καί μέ τά ἔργα πού βρίσκονται σέ φάση ὀλοποίησης.

*Νέος Πρωτοσύγκελλος
τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν*

Νέος Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀνέλαβε ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης π. Μάξιμος Παπαγιάννης στή θέση τοῦ Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τή θέση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου (7.10.2011).

Ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης π. Μάξιμος Παπαγιάννης γεννήθηκε στό Λεβερκούζεν τῆς Γερμανίας τό 1968 ἀπό γονεῖς Ἑλλήνες μετανάστες. Τό 1988, μετά τήν ὀλοκλήρωση τῶν θεολογικῶν σπουδῶν του στήν Ἑλλάδα, ἐπέστρεψε στή Γερμανία ὅπου καί ὑπηρετοῦσε σέ ναό τῆς Στουτγκάρδης.

Συμμετείχε σέ εἰδικά προγράμματα γιά τούς μετανάστες καί ἔχει συνεργαστεῖ μέ δήμους γερμανικῶν πόλεων, μέ βουλευτές, μέ τόν ἀκαδημαϊκό χώρο γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῶν μεταναστῶν καί γιά πλῆθος ἄλλων κοινωνικῶν δράσεων.

Στίς 30 Δεκεμβρίου τοῦ 2008 ἐπέστρεψε στήν Ἑλλάδα καί ὑπηρετεῖ ἀπό τότε ὡς ἱεροκέρυκος τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Τό 2009 ἀνέλαβε προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν.

Ἱερά Μητρόπολις Γλυφάδας

*Ἀπόσπασμα τῆς Ἐπιστολῆς
στόν Πρωθυπουργό γιά τό θέμα
τοῦ Κοιμητηρίου*

Ἀριθμ. Πρωτ. 975 Ἐν Βουλᾷ τῆ 29ῃ Αὐγούστου 2011

Πρός τόν Ἐξοχώτατον
Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως,
Πρωθυπουργόν τῆς Ἑλλάδος,
Κύριον Γεώργιον Παπανδρέου
Μέγαρον Μαξίμου
Εἰς Ἀθήνας

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρωθυπουργέ,

«Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε».

Ἐν τῇ πόλει τῆς Γλυφάδας καί εἰς τό κέντρον τοῦ πολεοδομικοῦ ἴσου, λειτουργεῖ ἀπό δεκαετιῶν τό Κοιμητήριον τοῦ Δήμου, διαθέτον μόλις περί τās ὀκτακοσίους (800) θέσεις ταφῆς. Εὐρι-

σκόμενον εἰς τό κέντρον τῆς πόλεως, γεινιάζει μετά Παιδικῆς Χαρᾶς καί Σχολικοῦ Συγκροτήματος, καθότι παλαιότερον γύρωθεν τούτου ὑπῆρχον μόνον ἀγροτεμάχια καί ἀνοικοδόμητα οἰκόπεδα. Κατά τά τελευταῖα ἔτη, ὑπό τό βάρος τοῦ πύξημένου ἀριθμοῦ τῶν πολιτῶν τοῦ Δήμου (ἐξυπηρετεῖ πλέον περίπου ἑκατόν πενήκοντα χιλιάδας πολίτας, κατοικοῦντας ἐν τῷ πολυπληθεῖ τούτῳ Δήμῳ), ἐν αὐτῷ ἐνταφιάζονται πολλαπλάσιοι τοῦ συνήθους κεκοιμημένοι, μέ τά συναφῆ γνωστά καί ἀπαράδεκτα ἀποτελέσματα. Ὄθεν ὑφίσταται θέμα κορεσμοῦ χρήσεως τῶν χώρων αὐτοῦ, μέ ἀποτέλεσμα τήν γενικωτέραν ἀναστάσιον πάντων τῶν Δημοτῶν, τῶν φορέων, ἀλλά καί τῶν ἐγγύς πρὸς τοῦτο εὐρισκομένων κατοίκων.

Ἀπό τοῦ ἔτους 2002, ὅτε ἀνελάβομεν τήν διαποίμανσιν τῆς νεοπαγοῦς τότε Ἱεραῆς Μητροπόλεως Γλυφάδας, προσέβημεν εἰς ἐγγράφους ὀκλήσεις πρὸς τούς κρατοῦντας, ἐπισημαίνοντες τό θλιβερόν καί δισηπίλυτον τοῦ θέματος, καθότι ὡς Ἐπίσκοπος ἔχομεν παρευρεθῆ εἰς πολλούς ἐνταφιασμούς νέων ἀνθρώπων, ἐν ἀναμονῇ τεθειμένων εἰς τούς φυκτικούς θαλάμους ἐπὶ ἡμέρας, πολὺ τραγικώτερον δέ, εἴμεθα συχνῶς μάρτυρες εἰς τās συγκλονιστικὰς ἐκδηλώσεις καί ἀντιδράσεις τῶν οἰκειῶν αὐτῶν, ὅτε ἐπιχειρεῖται ἡ ἀτελέσφορος ἐκταφή τῶν σορῶν τῶν ἠγαπημένων των. Ἡ ἀπάντησις εἰς τούς προβληματισμούς ἡμῶν οὐδεμία. Αἱ ἐκκλήσεις καί παρακλήσεις ἡμῶν ἀπευθύνθησαν «εἰς ὅτα μή ἀκούοντων»!

.....
Εὐδελπιστοῦντες εἰς τήν αἴσιον ἐξέλιξιν τοῦ ὄλου θέματος ἐπὶ ἀγαθῷ τῆς τοπικῆς κοινωνίας, εὐχόμεθα δύναμιν παρὰ Ὑψίστου καί πλοῦσιον φωτισμόν ὑπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Μετά τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί πολλῶν εὐχῶν,
Ἐλάχιστος ἐν Ἐπισκόποις.

Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Γλυφάδας Παῦλος

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

*Ἡ δεύτερη ἐτησίᾳ πανήγυρις
τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου*

Μέσα στήν ἀπειλή καί τό σκοτάδι πού τυλίγει τόν κόσμον, μοναδική ἐλπίδα καί Φῶς τῶν ἀνθρώπων παραμένει ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία

του. Αυτό επεσήμανε μεταξύ άλλων ο Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος στο κήρυγμά του της Κυριακής 25.9.2011. Η Πανηγυρική Θεία Λειτουργία έλαβε χώρα στο Ίερό Προσκύνημα του Όσίου Ιωάννου του Ρώσου, στο Νέο Προκόπιο Εύβοίας εις ανάμνησιν τῶν ἐγκαινίων του Ναού. Η δεύτερη αὐτή Πανήγυρις καθιερώθηκε τό ἔτος 1970 ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Χαλκίδος Νικόλαο Σελέντη. Στόν Πανηγυρικό Ἐσπερινό τοῦ Σαββάτου 24.9.2011 χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Πύργου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας κ. Ἡλίας. Στό πλαίσιο τῆς Πανηγύρεως τό Δ.Σ. τοῦ Ἐδαγοῦς Ἰδρύματος Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου δένειμε γιά ἔβδομη συνεχῆ χρονιά ὑποτροφίες σέ φοιτητές καί φοιτήτριες ἀπό τό Νέο Προκόπιο, τό Μαντοῦδι, τή Λίμνη καί τήν Ἁγία Ἄννα. Συνολικά διετέθη τό ποσό τῶν 40.000 (σαράντα χιλιάδων) εὐρώ.

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας

Τό ἔνατο Ἱερατικό Συνέδριο

Μέ κεντρικό θέμα «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ στήν ἐποχή τῆς κρίσεως» πραγματοποιήθηκε στίς 15.9.2011 τό 9ο Ἱερατικό Συνέδριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καί Διαποντίων Νήσων. Ἡ συνάντηση ἔλαβε χώρα στό ἀμφιθέατρο τοῦ Ἰδρύματος Χρονίως Πασχόντων «Ἡ Πλατυτέρα» ἐν ὄψει τῆς νέας ἱεραποστολικῆς περιόδου 2011-2012. Τήν ἔναρξη τοῦ Συνεδρίου κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Νεκτάριος. Εἰσηγήσεις ἀνέπτυξαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ, ὁ Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νικόλαος Ξιώνης καί ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως

Κερκύρας Πρωτοπρ. Θεμιστοκλῆς Μουριτζανός. Στό Ψήφισμα, τό ὁποῖο ἐξεδόθη, ἀναφέρονται μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς: «Ὡς Ἱερεῖς ὀφείλομε νά ἱερούργοῦμε τό Εὐαγγέλιο μέ προετοιμασία, μελέτη, προσευχή καί προσοχή, μέ μέριμνα γιά τή γλωσσική κατανόσή του ἀπό τή μεριά τοῦ λαοῦ μας, χωρίς ὅμως νά διασαλεύεται ἡ τάξη καί ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας».

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Μνήμη Μητροπολίτου Νεοφύτου Μεταξᾶ

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος καί ὁ Δῆμος Λοκρῶν διοργάνωσαν στήν Ἀταλάντη στίς 15.10.2011 ἡμερίδα εἰς τιμήν καί μνήμην τοῦ ἀπό Ταλαντίου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Νεοφύτου Μεταξᾶ. Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε μέ τήν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 250 ἐτῶν ἀπό τήν γέννηση καί 150 ἐτῶν ἀπό τήν κοίμηση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καί ἐθνικοῦ ἀνδρός.

Στό Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος. Χαιρετισμό ἀπηύθυναν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος καί ὁ Δήμαρχος Λοκρῶν κ. Ν. Λιόλιος. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Πρωτ. Γεώργιος Μεταλλνός, Ὁμότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, ὁ κ. Ἡλίας Κοκοβέτσος, Ἐκπαιδευτικός-Θεολόγος, ὁ κ. Δημήτριος Γόννης, Ὁμότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μανίκας, Ἐπίκουρος Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ κ. Χαρίκλεια Δημακοπούλου, Νομικός, ἡ κ. Χριστίνα Κολοβοῦ, Δρ Θεολογίας, ἡ κ. Μαρία Βακαλοπούλου, Δρ Φιλοσοφίας, ὁ κ. Ἰωάννης Μπουγάτσος, Φιλολόγος-Θεολόγος, ὁ κ. Σοφοκλῆς Δημητρακόπουλος, Θεολόγος-Φιλολόγος καί ὁ κ. Γεώργιος Τσοῦτσος, Πολιτικός Ἐπιστήμων.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας

*Ἀνεκτίμτητα χειρογράφα ἀποκαθίστανται
στή Βιβλιοθήκη τοῦ Πατριαρχείου*

Ἡ ἀπαρχή τῆς συνεργασίας τῆς περιωνύμου Βιβλιοθήκης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς μέ τό Ἐργαστήριο Συντηρήσεως καί Ἀποκαταστάσεως Χειρογράφων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Βιβλιοθήκης ἐπισφραγίσθηκε μέ τήν παράδοση τῶν πρώτων τριῶν ἀποκατεστημένων χειρογράφων τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης.

Συγκεκριμένα, τήν 25ν Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ, ἐπιστημονική ομάδα τῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας παρέδωσε στήν ΑΘΜ τόν Πάπα καί Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρο Β' τά προαναφερθέντα χειρογράφα.

Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

*Ἡ ἐκδημία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυρηνείας
κυροῦ Παύλου*

Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κυρηνείας κυροῦ Παύλου (Μαντοβάνη) τελέσθηκε τή Δευτέρα 3 Ὀκτωβρίου καί ὥρα 14.00 μ.μ., στόν Ἱερό Ναό Ἀπ. Ἀνδρέα στό Πλατό Ἀγλαντζιάς. Τῆς κηδείας προέστη ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος Β', συμπαραστατούμενος ἀπό τά μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπικήδειο λόγο ἐκφώνησαν: ἀπό μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος καί ἀπό μέρους τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας Κυρηνείας, ὁ Γραμματέας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυρηνείας κ. Χριστόδουλος Παχουλίδης.

Ἡ ταφή ἔγινε σέ οἰκογενειακό τάφο στή Λάρνακα.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου δημοσίευσε τό ἀκόλουθο βιογραφικό τοῦ ἐκλιπόντος:

Ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Κυρηνείας Παῦλος ἐγεννήθη εἰς τήν Λάρνακα τήν 21ν Νοεμβρίου 1945. Μετά τήν ἀποφοίτησίν του ἀπό τήν Ἀγγλικήν Σχολήν Λευκωσίας, ἔτυχε καί τοῦ ἀπο-

λυτηρίου τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου. Ὑπηρετήσε τήν στρατιωτικήν του θητείαν εἰς τήν Ἐθνικήν Φρουράν καί ἐφοίτησεν εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τυχών τοῦ πτυχίου τῆς Θεολογίας τό 1972.

Μετά τήν ἐπάνοδόν του εἰς τήν Κύπρον, ὑπηρετήσεν ὡς λαϊκός ἱεροκῆρυξ καί κατηχητής τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὑπηρετήσεν, ἐπίσης, ὡς Καθηγητής εἰς τήν Ἱερατικήν Σχολήν «Ἀπόστολος Βαρνάβας» καί μετά ταῦτα εἰς τήν Δημοσίαν Μέσον Ἐκπαίδευσιν, ἐν ἀποσπάσει, εἰς τήν Ἀγγλικήν Σχολήν Λευκωσίας.

Τό 1977, κατόπιν διαγωνισμοῦ, ἔτυχε ὑποτροφίας ὑπό τοῦ Ἰδρύματος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν (I.K.Y.) Ἑλλάδος καί μετεξεπαιδεύθη εἰς τήν Ἱστορίαν καί Θεολογίαν τῆς Λατρείας ἐπί τριετίας εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης. Τό 1985 ἀνηγορεύθη ὑπό τοῦ ἐν λόγῳ Πανεπιστημίου Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας (D. Phil.), κατόπιν ὑποβολῆς διατριβῆς μέ θέμα: «The Eucharistic Theology of Nicholas Cabasilas» (Ἡ Εὐχαριστιακή Θεολογία τοῦ Νικολάου Καβάσιλα).

Εἰς τās τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου εἰσῆλθε τό 1980, χειροτονηθείς εἰς Διάκονον τήν 14ν Σεπτεμβρίου ὑπό τοῦ Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Σαλαμίνας κ. Βαρνάβα. Τήν 4ν Ὀκτωβρίου 1981, χειροτονηθείς εἰς Προσβύτερον καί προχειρισθείς εἰς Ἀρχιμανδρίτην ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α', διωρίσθη ὡς προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασουπόλεως. Τήν 23ν Ὀκτωβρίου 1988 προεχειρίσθη καί ἐνεθρονίσθη ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α' Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ. Τήν 4ν Νοεμβρίου 1993 ἀνέλαβε καθήκοντα Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυρηνείας.

Τήν 5ν Ἀπριλίου 1994 ἐξελέγη διά μυστικῆς ψηφοφορίας κλήρου καί λαοῦ Μητροπολίτης Κυρηνείας, χειροτονηθείς εἰς Ἐπίσκοπον καί ἐνθρονισθείς τήν 10ν Ἀπριλίου 1994 ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Εὐαγγελισμοῦ Παλλουριωτίσσης.